

Այս տարիի եւս ծանր անձկութեան մը մատ-
նուած են աշխատատեղը բազմութիւնները, երբ կը
պատահաստուն տօնել Մայիս Մէկը :
Մէկ տարիէն միւսը, աւելի թանձրացան աւ-
պերը :

Շուտով կը լրանայ ֆոքայի պատերազմին առաջին տարին: Եւ դեռ եկբը անորոշ է:

Մի խորտուր աշնան պղտոր է ու, ամէնէն լաւատեսներն ալ չեն համարձակիր վճռական խօսքեր արտասանել:

Ահաւասարկ ուժ չարաթ է որ խորհրդակցա-
կան ժողովներ կը գումարեն չորս մեծ պետու-
թեանց արտաքին նախարարներու գիտնախորհու-
րը, օրակարգը ոչ յօրինելու համար։ Ասելի քան
քառասուն նիստեր ղումարուեցան, երբեմն քունը,
երբեմն հաշտարար։ Եւ ասկեց, ոչ իսկ շա-
բաթըրկեան մասին համաձայնած են ...

Ինչպէս ամէն տարեի, աշխատաւորական կողմ-
աներեւոյթ իրենցընդդէմ այս անգամ ալ Հանրապետ-
ութեան կը յիշեցնեն իրենց պահանջները: Մասնա-
կանը որ, չափ մը երկիրներու մէջ իսկապէս տն-
տեսնիկ զարգած են ապրիլեան զփութարութիւն-
ները:

Իայց, ամէն տեղ ալ, տիրաբար կ'իշխէ ու-
րիչ զող. մը, — իստապարսիւն:

Դժբախտաբար այս կենսական խնդիրն ալ
դարձած է դրամագլուխ՝ քաղաքական-կուսակցա-
կան մարզանքներու համար:

Այստեղ ալ Մոսկուան է որ կը սաստկացնէ
համատարած ջղածդութիւնը, մոլորեցնելով աշ-
խատաւոր բազմութիւնները:

Եւ կը ասանէր ողբերգութիւնը, —
Արեւելքը խաղաղասէր, Արեւմուտքը պատերազմի հրձիգ: Խ. Միտիւնը եւ իր աշակերթախմբի տակ փոռուած արբանեակները ջահակիր մարդկային բաթորութեան, միւսները՝ պարզեղկէ մարդակեր ...

Ոչ մէկ խօսք՝ Ազատութեան մասին որ տար-
բախան պայման է խաղաղութեան :

Սխալ ըսինք: Ազատութեան մասին ալ կը խօ-
սին, երբ հարցը կը վերաբերի հարեւանին, ոչ թէ
իրենց :

Ազատութիւն՝ գաղթավայրերու ժողովուրդներուն, քաղքենի — դրամատիրական պետութեանց հպատակներուն համար, — ո՞վ է դէմ:

Իսկ այս անհամար սխիզոնները որ կը տրոր-
ուին, կը տքան բուլեւիկեան բռնակալութեան
տակ,— անոնք ալ չունին ազատութեան, ինքնո-

Հիգիենոթիւնը չէ՞ խաղաղութիւնը, խաղաղութիւնը —
 թի՛ւն աղաղակել Մայիս Մէկին առթիւ ալ, իրբեւ
 գերադոյն պահանջ, եւ լուծի տակ պահել ամբողջ
 երկիրներն ու Ժողովուրդներն :

Յարգարդութեամբ բառադարձութիւն, չտեսնողները
բոլոր իմանք ի՞նչ տարբերութիւն ունի իր խօսակա-
նոր փոխդրոշմներու գերութիւնը՝ երկաթեայ թա-
թի մը տակ, արիւնշատիկ մենատիրութեամբ :

Մայիս Մէլքը, խորհրդանշան Այնտառներէ
շատին, միեւնոյն ատեն չի՝ նշանակիր պատշաճ
ուսման Ազատութեան : Անոր հրկիւր, ցեղի կամ
կրօնի խորութեան :

ՆՅԵՒ մոտադարձողական հաստատության մեջ
հաջարկ կամ տարբ հաջարկ բանությունները իրաւուն-
ունին մարդագիտիկ հարկելու, նոյն իրաւունք
չունին այն կամ այն երկրին զսակները: Հոգ չի
թէ չի մէկիւն ըլլան, յիսուն կամ հարիւր մի-
լիոնի դիմաց:

Եւ եթէ բանուորները կրնան հասալիս
պայմանագիրները, դաշինքներ կնքել հարազատ
պաշտօնի, ինչու ժողովուրդներն ալ պիտի չկրնա-
նան դաշնակցային կապեր հաստատել իրենց հօր
հայրենիքներուն հետ, նոյն ազատութեամբ։ Ամէ-
նայն առաջ վախկնդ ազատութիւն՝ վարտել ի-
րենց ճակատագիրը :

Ակամայ կը յիշենք այս տարրական գիտելիքները, Մայիս Մէկի առթիւ :

Կը յիշենք իբրեւ զաւակները Հալածական, ե-

Թէ ոչ պարոլտար ժողովուրդի մը, որ իր արդա-
հատուցումը կը սպասէ ճերմակէն թէ կարծիքէն
փոխաբերաբար խօսելով, բռնադատներ վճա-
րովի արձակարդող եւ անկէն սպառնովմա են :
Իսկ մենք դժուօր իրիկուն կ'ընենք նուազագոյ
օրացահիկի հոգեբով ...

Շատ ապագայի էր աս չեղճը, զոր մեր
սակիք թողնեցինք։ Մեռելիսից հազարանգիս
սակիք իրենում, արածածում։ Համար Անձամե
հրեղորի Անշէլ Ռոջն եւ հսկայ ճանգնապատիկ
միջնափոխիցով զարդարեց։ Համար զամբար-
անք : Բրնապատ եւ տաք 22 խափիկ ռազմիկներ
այսպիսիպէս բնիկն, իրեն զորանով, պատ-
ւաբն հայկական յարամիք այս արտապայտու-
թեան : Եղեթը, ինտերակտիւ իտալականութիւն
մարտորդութեամբ հասու Յաջման համար
Լուիշէ, խափիկ ռազմիկ 9. Երանեան էր այ-
ն էր հայական ամսամիկ Եւստոյիցը, որուն կը հե-
ռեղէր միւշ 22 զորանգից : Գաւիկ զնոսորով
եւ Ռոջն արածածում մերը, ունեցորդեցաւ
Մարտիկէզը եւ առով այ մերնապաւ հանդի-
սութիւն :

Գրեթե օրը, ստառուս մեր 830թ ինվարի
կնկրեցին մէջ տեղի ունեցաւ ցատարաւ
հաղեհանմիտ հայկ ծէօտը, նախանձնուրկեալ
նապիկներու Միութեան Գաղափարէն հր մե
նախ Միջիթքահներու արքահայր, Միտրա
հէ, Հաղաթեան Արարողութեանց իջ ժաման
էին Յօթր վարդապետը՝ ընդլսխութար նը
նախնայորէն երեք ցատարապար, որուն ծա
նոթը բաժնիք գլխաւորէ կնկրելու օրերդը
նախորէն Առաքեալն եւ Մարի Կոյսարի
կնկրեցաւ զիտարական լաւանան տպարոյ
արարով մը ծանրացաւ հայ միտրադրի տառ
պաններուն վրայ եւ հանդիտ մալթիք արտ
նայ համար դուռն եւ գրեւորաւ այլ գիտութե
նու հոգիներուն Գաղափարը տեղեց մկուկե
լամ։

Արտակարգ յաջողութիւն մը ունեցաւ Հայ Կա-
պոյտ Խաչի Փարիզի մասնաճիւղին տարեկան ցե-
սիկոյթը. Աւերբը Միլիթէրօ՝ Թատերադահլիճ
էջ, Կիրակի իրիկուն մինչեւ կէս զիջէր: Մանրա-
ւասնութիւնները յաջողով:

[illegible]

✕ Հայաստանի Սարգսյաններու տարեգրքի մոթիւ, ինչպէս աճէն տարբ, փակուած են իր բանախի բոլոր ազգային վարժարաններն ու խառնատոնիկներն, ինչպէս եւ խառնոյները: Սգահանողներն տարբուած էին բոլոր թաղերուն մէջ ժողովրդային տան մէջ բանասիրտութիւն մը կատարած է ընկեր Գ. Լազարեան:

× Ապրիլ 24ին մեռած է Պ. Նշան Տէմիրճեան
յետ կարճատեւ հիւանդութեան: Հաջիւ 50 տարե-
կան, հանդուցեալ քսան տարիէ ի վեր կը մաս-
նակցէր Լիբանանի ազգ. բոլոր կարեւոր ձեռ-
նարկներուն: Նշած է սեղան Ազգ. Գրաւո. ե
Քառա. ժողովներէ: Ստեփանեան ի Ս. Յակոբ

[illegible]

ՏԽՐՈՒՆԻ.— Յուզարահաւորութենէն վեր
դիտած մահացոյց մը գառով կը լսենք թէ Սպար

Հին մեծած է Պ. Վարդապետի թողութեան, Փարիզի հին գաղութին անդամներէն, ծոտ 80 տարեկան: Հանգուցեալը Փարիզ կը գտնուէր 1890ական թուականներուն: Եղած է դորժօս անդամ Փարիզի Հայոց եկեղեցւոյ, Աղքատահանմի եւ ուրիշ պաշտօններու:

Ընթերցողները հարեւոր փոփոխութիւն մը չեն
կրճատ: Մասնագէտներու կարծիքով, ինքն օրինակ
հիմնադրած ընտանիքիւն ընտրութիւնները կա-
ռուարէն Եւրոյն 10ին, Համալսարանի Հայոց
Հարկի աթոռ պիտի չաճին, իսկ զօր. առ Գիւլ
Կուսակիցիներ՝ 150: Այս հարշոտը, ներկայ երես-
փոխանի մասին առ անուան Հարկերը պիտի հոգարւն -
չմեն իրենց աթոռները:

Հըստադրական տերեկութիւնները անգամ
քիչ եւս չի նստատակ թէ՛ դաշխքի գինանք և թանկ
միջոց փորձել, Ազգ. ժողովրդ լուծելու եւ ընտրութիւններ
Քիւնիներ փութացնելու նամար (Յունիսին, եւ ոյ
թէ՛ հոկտեմբերին, երբ իր լրատար նստարկամբը)
Հնդկոստի դեմքին իր շահին անտեղ որ նամամիտ
նեւ Յունիսին կատարելու ընտրութիւնները: Եթե՛
Հնդկոստի բերին յետագային, անխտաճակի ի
նամարտի կտուգաբանին տղոնապար:

Իրանի նոր ղազակներ կազմեց Ազդ. ճակատին
առաջնորդը, Տոքթ. Մուսամեյու Մուսաառը, շերտ
կուսակից քարվելի ճարտարարուեստին ազգայ.
նացման :

Նոր վարչապետը այս պաշտօնը ստանձնեց
պալատիկով երեւոյ. Ժողովը և իշխող յոյր ա-
ռաւորներն Ստալինի Ժողովը արեւն յիմառաւոր
թեմը բռնաբարած էր այն օրերը եր կարտօսե-
րան իրապէս դրաւն Անդլիկրանեան բարիւղի ըն-
կերութեան տապալում ճիւղեր: Մեղադիր յետա-
ձնեց բռնաբարութիւնը, ուսումնասիրելու համա-
գործարարութեան մարտնաստութիւնները:

Երևաֆ. Ժողովին թուէարկած օրէնքը, որ կը
բաղկանայ ինը յօդուածներէ, կը տրամադրէ ան-
շիջական դրաւել քարերէ կատարաւթիւններ ե-
ւ խառն յանձնաժողով մը կազմել, ապա յետագայ
մանրամասնութիւնները ճշդելու համար:

Հըստաբար այլ վարչապետը, Հռոյն Այա, ոչ
հախաձուկ էր անմիջական դրամատ, յայտարարե-
լէ խորհրդարանը իր կառավարութիւնին գաղտնի
պահած իր ընկելները: Եւ անցեցող — Այս
կառավարութիւնը պատճառ, եւ իսկեւ իր փոքրամեծ
պատճառներ իմ սիրելեացու Հայրենիքին: Եւ իր կար-
ծած թէ այսպիսի պարագաներու մէջ կառավար-
ութիւնը իր պէտք է վարել իր իրերէ թողոր պատ-
շարհապատու: Երբեք անհրաժեշտութեան պակաս
Հայրենիք Հայրենիք:

× Անդրեւիրանեան ընկերութիւնը պաշտօնապէս բողոքեց բռնադրաման դէմ, ապօրէն հռչակելով զայն :

«ՏԵՂԻ ՄԵՂ» կը գրէ Թէ Մոսկուայի ենթա
կայ առաւ օրթոստոքս եկեղեցին, իր հակակաթոլի
քարոզութիւնը կ'աշխուսեցնէ նաեւ Երուսաղէմ
մէջ :

Ռուս ձեռնարկագիրներ, Վլադիմիր Կուկալովը, որ կապառված է Մոսկովայի Անկերայի պատկերների, վերջին ժողովի մը քննարկման և Հայոց եւ Վլադիմիր Կուկալովի ներկայությամբ, որոնք ախպարապետի համար յայտարարութիւններ անվան ինքն : Ժողովի մը նպատակն էր շինարարական կառուցիչներու ծառայողական զործուհւութիւնը երեսնամեակի մը եւ համապատասխան Վառլանի մեծ նարկի Ս. Մարտիկոսի տաճարի երրորդահ ծառայութեան համար Խուսեւրդի կ'ընէ թէ Վառլանի վերջին զանազան խառնուրդներու մեծ ձեռք չ'առ տաճարի մը (ըստն ձեկ երրորդը Հայոց սեփականութիւնն է) : Երեսնամեակի բոլոր առաջակի կայրած ձեռքեր չ'աճ գրառուին խորհրդային մեծերն մը :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՄԱՏԻՆ ՄԻ առթել, այսօր երեւոյթի՝ ա
ռաւմիկ ցոյցեր կազմակերպած են Համայնապար
նեւեր եւ զօր. սր Կոյի կուսակցութիւնը։ Բաժնու
կեւ Ութր են ընկերաբաժան կուսակցութիւնը
հրաւիրել իրեն հետեւողները զգուշացնել
ընկերաբաժան ցոյցեր։ Կաթիլները աւաղա
սան Բաժնու պիտի կաթնեն Նառնիկ հրապար
կէն Պոսթի, իսկ սր Կոյի կուսակցութիւնը պիտ
Համայնապար Պոստ սր Պոլսոյնը, ուր զօրապա
ճառ սր պիտի խօսէ։

Ինչպէն գրած ենք արդէն, այսօր փակ են լինում Հանրային Հաստատութիւնները, գրաստանները եւն : Հանրակառքերը պիտի չբանին, ինքիսին կրճատուի : Թերթերն ալ պիտի չհրատարակուին :

ՕՐԻՈՒՆ ԶԱՐԳՈՒՄԻՆ ԷՆՏ

ՍՈՍԿՈՒՆ ԻՆՉՊԵՆ ՈՐ Է

Յաճախ կը խոսուի երկաթեայ վարագոյրին առջին ապրիլ ժողովուրդներու մասին: Արտա- յայտութիւնները մէջը միշտն հակապատկան: Եստ- ընական է տակիւ: Սոսկ հետեւ առաջ փախու- ճի դուռներն — կը տրի խորհրդարան լռութիւն մը: Մարդիկ թափ հոտանալ երեք երեւակայն — թեան, կամ կը կտտանք դուռըները: Հա- մաձայն երեք քաղաքական դասականներն: Իսկ այն քանի մը առանձնաշնորհալ աճառները, որոնք բախար ունեցան են ապրելու Խ. Մուսիկան մէջ երբեք թթաւեց, անոնք անգամ չեն կրնար պատկերացնել կրակն կենանը, քանի որ պատ- չեն երեք շաբաթներուուն ու երթեկներուն մէջ, երբ անոնք կը հետեւին շառաւիորոցները կամ զգեստները:

Այլ առանձնաշնորհալներն է Le Figaro թղթիկները, որ 21 ամիս Մոսկուա ապրելի վեջ, զոր առանձն կը տպաւորուի թիւները: — « Եղբայր տանել ամէն ինչ որ կ'ուզէի տանել: Պիտի չիտիմ Խ. Մուսիկան ոչ հիւսի- կան գործարարներու եւ ոչ ալ կեդրոնական կա- յաններուն մասին, դորս երբեք չունայ: Պիտի խոս- ոյմ միայն առօրեայ կենանէ եւ այն աններու մասին որոնց հանդիպեցայ Մոսկուայի մէջ, կամ ճամբորդութիւններու ընթացքին:

« Եղբայր չէ՞ Մոսկուայի մէջ սոսկիաններ լինան: Բնդհանրապէս, դիտարկ փողոցներու, կարգաւիճար քան մէքին վրայ կանգնած է վի- լիսիւն մը եւ անկարելի է որ եւն անց պաշտա- յելի, առանց նըմարուելու: Խ. Մուսիկան մէջ կը դառնան, մեղ նման, հերոսներ ու կոպիտներ: Առանձնաշնորհալներ եւ զիս վճարուածներ, հա- րուստներ ու աղաքաներ:

Մոսկուա: Վեց ժողով արկանի ընդարձակ տուններ: Գործարարներու բարձր ժինեղոյցներ, որոնք ծուխ ու մուխ կը թափեն քաղաքին վրայ: Եստ յայ կազմակերպուած է փոխարուեման ցանցը: Նշանակաւ փառելոյ (մեքին), որով այն- քան հապտու են Մոսկուայից, ամէնէն արարեւ — Բացն է, ապահովարար, եր կայարանները մէջ մէջ խախտան պատաններ են մարտարկանի կամ ա- րդիւն, քորդարուած արձաններով, խմբաներ — րով եւ երկաթ ցանկապատաներով: Սպասման վա- րար լայն եւ օդաւեւ: Մուսկոն ու ելքը, զորթ խմբողիւն, տեղի կ'ունենան մեքինարար տան- ուղիներով: Մաշտի կողմեր, յարաբարեան հե- րանք փառելոյի կառերուն: Անոնք չիտիմ այն — կայն Փարիզի մէքինը տառաւորութիւնները, զեա- տելով որ կայարանները չտա հետեւ են իրարմ:

Փառելոյիներու պահարար կը լրացնեն փոխ- դրոսիկան որդի դանապա միջոցներ — պետա — կան ինճնապա կողմերը, քրիստիանները եւ հանրակարգները, որոնք միշտ խնդրուած կըլլան, փոխադրուող համար մայրաքաղաքին թեթր մի — լին ընկալիչները:

Այլերը հարուստեղեղներն երեք տեղեր կը տրամարկն կ'ունենան: Սոսկի կինը, որ կը հա — ուսցանք կամուրջներ, որ յաճախ կը վարէ պե — տուեման անձնարարձր հիմարկութիւնները:

Հասարակ է այր մարդուն: Բողահակաւուն, մա- նուրիները, հայրենիքի լուսաւոր ապաւան, ա — ռանձնաշնորհալ գաւառներն են: Յաճախ կը տե- նէք տարեկ տիկները, որ ուղի կ'ելլելով երեք շաբաթներու կ'առաջարկեն 12-13 տարեկան պատանիներուն: Եւ այս վերջերիները կ'ընդունին առանց վարանուելի:

Հայնասարած պրոտոսներ, նեղ մայթիւրով՝ ուրիշ կը հոսի բաւմոթիկներ: Երկու կողմը ցու- ցակիցներ, ճաշարաններ, արձարաններ, դա- տուներ, դեղարաններ, պարեմաւորան մեծ հա- ճառատներն, են: Գիշերը դոյնդոյն լուսնիւր ցուցադրախաղներ եւ աղեր — Վիսեյէն տոյն — տակն զյանիկներ: Խմբէրք տոյնտակն շա- փանես: Ձեր խնայողութիւնը գետեղեցէ խնայ- զական անտուելի մէջ:

Մոսկուա հակադասութիւններու քաղաքն է: Թաղաքան մըն է, ինչպէս նաեւ ընդարձակ դո- ճարան մը:

Ինչպէս ամենուրեք, հոս ալ ամենակարգի ճարգը ընակաւորի տաղանքն է: Եթե՞ Կարէի փո- ղոցն (Մոսկուայի ճամբ կ'ելլեմ)՝ իմուն մէքր անդին, կը ցցուն իրախաճ փայտաղէն տանիկը եւ ապտու քակեր, յարուած անխաճ փողոցներու երկայնքն:

Ձեռնուած որ Մոսկուա փայտաղէն քաղաք մըն էր ճախարակ եւ հրոյ ճարակ եղած՝ քանի մը անգամ: Իր դիտար չէնքեր առակալայն կը պատկանին յետ — ճախդիւնան ըրնանին: Իր ար- տարանները տակալին կը պանեն իրենց վրա — տալէն տուններ ու շնորհալ խաղաղներ, որոնք յարարար տեղի կ'ուտան արդիական գործարան — ներուն եւ զորանոցի նմանեղ ընակարաններուն:

Կեդրոնական տեղ մէջ, բնդհանրապէս, հին տուններ բոլորն ալ քանդուած են: Միջնադարեան նեղ փողոցներուն տեղ այսօր քաղաքաւան են լայն ճառուկներ եւ ընդարձակ հրապարակներ:

Մոսկուայի մէջ ընդհանուր կարգաւորան է շուտ եւ լաւ կառուցուած: Բայց թէ կառուցուած ալք ընակարաններ որքան կառարան է, չեմ կրնար երաշխաւորել: Կառարուած յառաջդիւնու- թիւր յայտին է սակայն: Արդէն զպի երկինք կը ցցուն տանքերիցն: Երեսուն արկանի երկին — մերձ չէրեր: Այս բարձրներ վրայ, ուր ամենը Նախկին կայսեր յաճմունքան հին մայրաքա — ղաքին բանալիներ, այժմ կը բարձրանայ նոր Համալսարան: Մոլոդշի հրապարակին վրայ կը կանգնի 26 արկանի ընակարան մը: Պետա — փէն, Իրմիլին հինգ հարկը մէքր հետեւ, պիտի կառուցուի նաեւ պարնոյ մը:

« Կորէ ճանդարան եւ Մշակույթի պարէն — րը նախկին աղտոլական, փճաճարուակ, մը պարտեղն է: Համալսարանի Պուշկին տնտա — ղն, Լուսն Փարը եւ Մշակույթնու-Պալատին: Այս Փարը կը ապարուի Մոսկուա գետին եր- կայնք՝ քաղաքիկ քիմիկի վրայ: Ամէն կողմ ճաղկապանքներ եւ ապարաններ: Բացօթեայ ճաշ- արաններ, երեք հարար հողի պարունակող քա — յոթնիկ թատրոն, ցուցադրութիւններու պարտեղ: Այստեղ տեղի կ'ունենան ներկայացուցներ եւ բա- ճախութիւններ: Բարձրաթաղ կը շնչէ ամէն կողմ, քաղաքիկան հարդերուն համար հերոսա- կան դուռներուն ու նուալ:

Ձեռքը պարտեղը կը փոխակերպուի հակալա —

կան չէ՞ քաղաքի մը, որուն համար մասնաւորա- րար յարգարուն տեղեր կան, երախներու եւ սխալներու յառուել:

Մոսկուայի մէջ կան երկու արդիական պան — ղերներ: Մէկը դեռ նոր կը շինուի եւ պիտի կա- ղէ հեթ երեսմեք չէնքերն մին: Միւրը ապա- տան վերջին պատերազմին քիչ տալ: Միւս — կրկն պաղտին է ան, ուր կը բնակին Մոսկուայի ժողովաններ: Բացառաբար այնտեղ անապան Գ. Պ. Մարտի, Պիւրն եւ Պիւս, 1947ին զուարուած արտաքին խախարներու խորհրդաժողովի ըն — թացքին:

Օտարականներուն համար կը մնան չորս մեծ պաղտիկներ, մնացած ցարեք օրերէն, երեսու — Թալէս շեղը, բայց հետեւ եւ թեթեւօրէն փոշն պատ:

« Մեքրօրով » պաղտիկը, լինուած Յրանա- ցի մը կողմէ 1900ական թուականներուն, կը հարկ նաեւ շրջադրուելու կեդրոնացման հա- յան »: Այս պաղտիկն մէջն է որ պատերազմի ե- րան բանեցանք խորտ օտար թղթիկները: Իր կարասիները թաղաքան տպաւորութիւնը կը թողուն: Իսկ ճաշարանը ամէնէն ապտու եւ ամէ — նէն տալն է ապահովարան:

« Մեքրօրով » ոչ միայն ճաշարան մը եւ պիտի որսն մըն է, հապա նաեւ է պանդիկ, խա- ղակալայն, ժողովաների եւ թղթիկներու ա — կուրս: Հոն հաստատուած են շատ մը զեպանա — տուններ, Սմերկայի եւ Անդրիպի մօրկի պան- տակալներ, պիտակալ պաշտօնեաներ, դիւանա — գետներ, թղթիկներ:

Սակայն Մեքրօրովի ամենախաղաղ յա — ճարտարանը կը հանդիսանալ ալցիւն «յառաջ — դիմական» պատմահրապարակները: — չինացի ուսանողներ, ռուսմանցի կամ պուլիտայի դե- ղացիներ, պնծապարտուած իրենց աղալայն տա — րաղները: Հիւսիսը կամ չեն մասաւորականներ: Այսպեսգի ճաշակներ, արժաւոր պիտակ զը- խանցներով:

Օտար լրագրողին համար հետախօսք կառար — եալ ժամանակ մըն է Մոսկուայի մէջ: Այնտեղ դուրսիկ շուրի հետախօսք յառուել զիրը (an- nuaire), ոչ ալ բաժանորդներու ցանկ: Կը թուի պիտակալ դպրոցի մըն է այն: Եւ այս հակա պանդիկն մէջ կը դորձէ փայն հետախօսք պաշ — տակալ տրիկն որ առանձին: Երեսու երեւակայն տաղտիկը, շարքարանք ու փամերով պատուած, ենթակային հետախօսք թեւ գտեղիւ եւ անոր հետ հարդարակցելու համար:

(Մեքրօրով յաղորդով) Ա. Զ.

ՆԱԽ ՕՐԻՈՒՆԻ ՄԵ ԵԱՐԱՂԱՌՈՐԵՆԵՐ

ԵԱՐԱՂԱՌՈՐԵՆԵՐ ԵԱՐԱՂԱՌՈՐԵՆԵՐ

Որ. Թաղուհի Տերեւան որ քան տարիէ ի վեր կը պատմաւորութի Քրիստոսիկի բարձր ժառ- քարաններուն մէջ եւ միշտ զմահաւորած, վերջեւ Յրանալի կըրկան խախարութիւնէն տոտցու- լէ Palme Academique, որով արժանացած է Offi- cier d'Academie տիտղոսին: Օրիորդը սկզբնական ուսուցիչ տաղան է Պիւրն, Ա. Ե. Բոլորիկ մար- քարանի մէջ եւ յետոյ Յրանալի մէջ հետեւած է Քրիստոսիկին, պատմութեան եւ դրակտութեան զարեթեցներուն, ընթալալս դնահատուելով ա- մէն տեղ:

ԷՆՏ ԱՆՍՏԱՆՈՐԱԿԱՆ ՔԱՆՈՒՄՈՐԵՆԵՐ

ԵՐԵՐ ՎԱՅԱՆՆԵՐԸ

2— ԸՆԿԵՐ ՎԱՅԱՆ ՄԵՆԱՍՏՈՐԵՆԸ

Թիկմանդի մը շուրջ երկրները տնիս — ներով կը վիճեն, զայն ընդունելու համար: Այս խոտապանալուեման հետեւաւորով էր որ 1894ին միջեկն 1908թ զարեմաւորում մեր կազմը հաղի 80 անդամներ կը հաւուրէ:

Յարգաւորով կը իշխուտակիմ հոս մեր Թանկա- ղին ընկերներին յայտնի Յակոբ արարար, որ 1903ին իր վրէ մասնակցութեան կը կազմին ու առ — րաւոր չնկ տար չաա մօտէն յարեթերով զանա- ղան ընկերներուն, չեւ չը յայտնած թեաւ թէ ինքն ալ իրենց պէջ Դաճակցութեան անդամ է:

Մեր կազմին անդամ այս 60 անդամներու դե — կալմարները, տաղաւորութեան ընկեր Վասն Մեծատուրեանի, զիմեցին մեր մարմնին եւ առա- ջարկներին իմանալ:

Միացման քանակութեանը ընթացքին յայտնաւորու, որ ընկերներ իմորանալ եւ կա- ղմակերպուած էին ընկեր Վասն Մեծատուրեանի: Վասն Մեծատուրեան եւ Արամ Ծաւնիկան իրարու մօտերիկը 1904ին, յաճախած էին մեր չնի ընկերներէ Տիգրան Տոմատեանին, որ մի — լիւպի մէջ ունեցած էր մասնաւոր դործունէութեւ — թիւն եւ Սերապիան դաճալով, մասնակցած էր

տեղական կազմին ալ եւ խորան էր թէ Արամ Ծաւնիկան եւ թէ Վասն Մեծատուրեան:

Վասն՝ որ ունէր կազմակերպուել միջը ու եւ — առնել, չէր բաւականացած լոկ մեր կազմին ան — ղանակալին: Իր հօր գործին ընթալով — կա — ղն է աղիք հաւաքել: Կը յարարերէր ամէն օր մայալանակներու հետ, որոնց մէջ պակաս չէին զալ եւ յանդաղն երիտասարդները:

Որեմն Վասն մաս մը ընկերներ ալ առած էր մտադրոյններէ, որոնց վրայ կան աւելցած էին, վաճառականի դրաղները, մանր աւետեւ — կաններ եւ մէկ երկու ոչ դառուտ:

Կիրակի օրէ պաղտին անասունները զանազան խումբերու մէջ աղալային երկրի կը լուէին խա- ղաւալ երիտասարդներէ, որոնց ճեմանաւուն — թիւնը մտադրոյններ էին: Կը ստեղծուէր ընթմ միտղոյններ, հրճուանք պատճառելով մեղի: Կը կազմէին թէ Շեշեւաններն ալ գործի թուած էին: Բայց կը փայլէին Վասն Մեծատուրեանի կազմակերպած անպալ Դաճակցականներու խմ- րներն էին անոնք, որոնց շնորհ — Դաճակցական — ներն է անուրեղ տուելի կը վերելու:

Ինչպէս Վասն Մեծատուրեան տեղեկն չէր պատճա մեր կազմը կը անպալ աշխատանքներու մասին: Համաձայն չէ՞ր մեր ընկերներու իւր — տապահանջութեան:

Գիթալոտարք կուրիկ չեղաւ ժամեցնել այս եր- կու կազմերը: Վերջոյնները պիտեցին որ իրենց ղեկավարները, հինգ հոգի, ընդունին համարք իրաւասութիւններով մեր կոմիտէին մէջ: Երկր — ները կ'ընդունէին Արամ Ծաւնիկանն ու Վասն Մեծատուրեանը, իրեւ պարզ անդամ պահելով

միւս երեքը, որոնց անցեալին վրայ նըմարուած էին թիւրքիկներէ: Եստ յայնցած Վերջոյններուն մեծ մասը զմայց միացու ճշգրտակներուն, ա — ռաւորդութեանը Մ. Ի. Ի. մաս մըն ալ Թ. Ա. Ի. թիւլորութեանը կազմեց Սահմ. ռաճկալարեն — լոկ թակիկ մը:

Վասն Մեծատուրեանի մնաց մեր մէջ երբեք կոմիտէ արժանաւոր եւ միշտ վերջնական ան — ղան: Կը սիւրբ պաշարը: Կը բարբերէր, երբ ո եւ ան ճամադարակի պարտաւոր Դաճակցա — թիւնը: Պէտք էր տեսնել զինքը ընդարկան պաշ — արաներու խորքին մէջ, եր չէի ու սիրուն մօրու — րով, ցցած հակառակորդներու դէմ:

1913ին ընկեր Մեծատուրեան կը մեկնէ Ե. Գարսեփար անձնակալ դործերով, կ'աշխատակ — ը Վասն Շեշեւանի օրը, Ե. Գարսեփար կազ — մը կը մարմնաւորէ:

Առտու մը, Վ. Մեծատուրեան տողերու զը — րոյնց կը զրէկ, սեւ մալթով պատուած խոլը — րէկ ստակի մը: Թուրք լուրեպիկին ձեռք տուած էր ընտելոյր մը թուրքերէն, որով կը ծանցուց — նէր, թէ փայլն դպրներ կը զրէկ, եր հաւալին ճախուրի համար:

Կալի հաւաքուել գործը ո՞ր, փայլէ դալը — ո՞ր, մտածելով: Ստաւիկ թուրք ընտելոյր Սե — րովքի կուտակ եւ յաճմաւարքի տանիլ մեր ըն — կերներէ մէկուն տունը:

Իրեկիւրը քայլեցն սնուկը եւ դպրներու տա — կէն պատը պիտակալ հրացան մը 150 փամիւշա — ներով:

(7) ՍԵՐԱՊԵՏՈՐԻ ՄԵ

Ոսկիի հրապարակը և իր գաղտնիները

ՀԱՅՏ.ՈՐ ԳՐԱՌԱՌԷ

ՀԱՄԱԶՈՐԱՅԻՆ ՄԱՍՏՈՐԷ

Ոսկիի հրապարակը միշտ խորհրդաբեր էր։ Բնածրույթի մեջ չէր լինում որ արհեստի կամ բանական անհամաձայնություններ որոնք իրենց կարգին չարժանանային և փոփոխվեին։

Դրանք մեր շաբաթ առաջ լինածսանձն 15 Թոնոս ոսկի եկան, ապահովագրող Թուստյանի զգուշացման ձեռքով մեր պիսի ծանրաբեր հրապարակին վրայ։ Արդեն սակագրությունները անմիջապես կերցին այս իրողությունն ազդեցություններ։

Այս 15 Թոնոս լծուտի միջնորդներուն մեկը — ցուս Ժափուկեան համալսարանային հրապարակին վրայ ուր անմիջապես մեքսիկական մասու ու — բեր տեղեկ կան մեծուսկին հետ։ Այս պատճառով միջնորդային հրապարակին վրայ որ քրեական հրապարակը կը յորդորվուի, մեկ օն (ուսկի) ոսկին զինք երկու տուրքին առեկավար կը կերց։

Բայց այս ձգտումը տեսական չէր։ Այսօր խնդրանքները, որոնք անուշադր չափաբար այլ են, անբուժական զոհացում չեն գտնուի։ Մասնագետը ամո՞հապաշտ դարձրեց։ Ասոր հետեանքը կըստ միջնորդային զինքերուն ամբողջությամբ, օմբը 42 տուրքին չորսը։

Վաղը կայտարարվեց կրնայ փոփոխի, նոր մատուցվածքներ կրնան մեկը զինքերուն վրայ։

Եստով մեծանշաններ կարծիքն է այս։ Բայց ասոր փոխարեն խնդրանքները կրնան ընդլայնվի։

Միասնական հրապարակի մասին անստույգ զուրկները նույնպե՛ս չէ։ Վերջերս բարձրացման և անհիտյի բաժանված չեղածում շարժումը որ երեւան եկան, մասնաորակաբար ոսկեղանակներուն վրայ ուրոնք առանձնապես կը դիտարկուի։ Բաղդադում մոյս ոսկին 30 ան հարիւրի յաւելիւլ արժեք է ունեն, հաշուի առնելով իրենց պարունակած զուս ոսկիի քանակը։

Եստով անգամ դիտուած է որ բարձրացման ձգտումը, ինչպէս ախ որ վերջերս տեղի ունեցան, չուտով զուսանք է յաւելիւլանքներուն գնելու կարողութեան անբաժանականութեամբ որ միջնորդներ — լուծն զանձն շահարարներուն հետեանքով։

Կրնայ ըլլալ որ ներկայիս ալ նոյնը պատահի։

Բայց կը հաստատուի որ տրամադրութի ոսկեղանակներուն զուսանքը հետզհետեւ կը պակսի։ Դրանք մեր տարի առաջ մեծացածուր ոսկեղանակ հաշիւողները կըսան։ Միայն կոյճէ շատեր հրապարակէ մեծ քանակներուր ոսկեղանակ քանակները մեկ կոյճ ընկնու չանար։ Այնպէս որ շատ անգամ դժուար կ'ըլլայ զուսանքում տայ ինքնուրոյն։

Այս է որ կը քայքայուի, կ'ընտրու, վերջերս հրապարակին վրայ 8 ֆիթրինքը աստղաբանական ոսկեղանակներուն զաւուտար, որոնք քայքայածական ֆրանսական 20 ֆրանկեղ ոսկեղանակներուն համարժեք են Զարկութեամբ կը յարգուի (titre, այսինքն)։ Այսուհետեւոր այս դրամները հանձն չեն կրնայ ֆրանսական յաւելիւլանքներուն որոնք կը նախընտրեն նախորդները կամ զուրկներական ոսկեղանակները և կամ շատին միտութեանք ոսկեղանակները։

Բացայայտ է որ երկտական դժուարությունները

ԱՌՆ (յապագած) — Գաղութին միասնականութիւնը պահելու, առաջադրութեամբ, կերք — յորս տարիքն է վեր Արշ. Միտութիւնը կը ստանձնէ մեծ նշանով տարեկանին տեսակապարտութիւնը։

Կրնայ, 22 Ապրիլ, ի ներկայութեան խուտը քաղաքական մը, Bourde du Travail արհեստի կը կատարուեցան ուխտի և ուղիք տօնը։ Բա — ցումը տեղի ունեցան։ Փրանսական զայլերգով։

Օրուան նախագահ, Գ. Ա. Կիւլյանկեան իր բացման խօսքին մէջ չեղանք — «Տիկերական պատմութեան մէջ, կարելի է՞ հանդիպել զէպքեր մը որ հաւատարմութիւն մը մը Սուրբին։ Թուրք ուղեք մը կ'անդամ ընդ միշտ միջին Հայու անունը աշխարհի երեսին, բայց չյայտնեցան։ Փաստ՝ այսօրուան Հայաստանը և այն չեն բացմութիւնները որ մարդկեան օտարութեան մէջ։ Յետոյ պատմեք թէ տարիներ առաջ Գաթիքմուտի մէջ Թուրքը մը հանձնեց իր, որ շատ օրոք յարաբերութիւնը, 42 պահէ կ'երկ Հայերու հետ, բայց սարսափի օրե — լուծն 200—300 Հայ մանուկներ կը ձեռնորդուի կը բռնաբարէ։ Հաւատարմեք, հայրենակցներ, ի մեզ ուշ կամ կամուր պիտի տրեանաք մեր ար — զար իրաւունքներուն։

Երկինքն մաշկեղէն վերել, որ ունեկողուցեալ յոտնային, Հայ, Վերջերայ կողմէ ուղեք մը քաղաք Թուրքում զանապաշտ։ Հայ կաթողիկէ համարներ կողմէ նոյնպէս զաւուր ուղեք մը կ'արար Միտման վարպետը։ Վերն անհամար զու — չերք մեղի քրազայ կուտ մը ձեռնիքին — հայերն ինք և ապառնութիւն։ Աշխարհը միայն պահել էր օտարներուն մէջ անոնց քրազային իշխանակը, և փոփոխեց յայտը սերունդներին։ Բողոքական համարներ կողմէ պատմութիւն Սահակեան բաւ։

Վերն հայերը մեղի երկը կարեւոր աստիճանը ձեռնիքին — հայրենիք, պատմութիւն և մանաւանդ հայ քրազային քրազութիւն։ Այնպիսեպէս միայն պահէ ինք նախապատմական սովորութիւնները։ Եր — չեք Տիկին Ա. Վարանեան Երմ իրերի զուս — կուցանք։ Թուրք անհամար ներկայացուցիչներ — ինքն ուստանք ուղեքներ կարգաբան։ 2. Յ. Դ. կոմիտէին կողմէ ուղեք մը կ'արարցւ։ Մ. Մարգէ։ Անուն Ալեքանդր շատ զգայուն կերպով արտայայտեց զՎարի ֆէկէք։ «Սահարը, Տիկին Վարպետեան երեք Վուտները կոմիտեանք և ՎՄ ար, մի լարք։

— Եստման Արշ. Միտութեան Գ. Յ. Վարպետեան անա իստ զեղեցիկները պարզեց Թուրքին հողեքանութիւնը։ Հայկական իրենց բուռն փոփոխութիւն, չկցանք քարտեան սրբի Հայ անունը։ Երջանակապէս, Սարսափի Թուստյանէ հաղի յորս տարի

ը որոնք երկար տանելն ի վեր քաղաքներին էին բաց ներկայիս կը յայտնուի որոշ ուժեղանքները, որքան, որքանայ լուրջ մտահոգութիւններ կը պատճառեն զաւուր միտութեան մասին։ Այնպէս որ, շատ դիւրութեամբ կրնայ քայքայուորդ գիտուի շարժումը որ պիտան է յայտ տայ մանաւանդ ոսկեղանակներուն ու նսեմ ձոյլ ոսկիին վրայ։

2. Մ. ՀԱՄԱՐԱԶՈՐԱՅԻՆ

անցան, կրկին ծագեցան Հայոց անկախութեան արեւը Մայիսի զեղեցիկ առաւուս մը, և այսօր Արարատի ստորոտը ունեցե Հայաստան մը որ օրէ, օր կը յաւաքիմնէ։

Այսօրոք վերջուցաւ մայրկիր ապստոյով։

Նոյն առաւուսն հողեքանութիւն մը տեղի ունեցան։ Հայոց մատուռին մէջ, ի յիշատակ Արարատի զուսանքին։

Կարապետ Յովակիմեան

ԿԱՌՈՑՏ ԽԱՅԻ ԶԵՆԱՄԱԿԻՆԵՐԷ

ԱՌՆՈՒՎԻԼ — Մեքն ալ տանեցինք Ծր. Կ. Խաչի Օրը անստույգ բացմութեամբ։ Այս Բողոքող — զական տօներով և հանդիմանքով մեքն կը փա — արաններ մեր յաղթանակներն ու նուաճումները, կ'ողեկնենք մեր նախնիները, իրենց զորքերով ու յիշատակներով մեր հերոսներն ու նախնական — ներք, մանաւանդ անհամար զուսներ։

Միեւնոյն տանել կը կողմակիցըրենք մեր ու — թերք, միայն պահելու համար ազգային դիտակցութիւնը և հայրենիքի սէրը։

Անուշադր չեղանքները բացումը կատարեց Ծր — կին Արմեն Պատմական, պարզելով կարգաւ Խու — լիս դերը։ Յետոյ կու ուղեք հանդիսականներուն, որքեպէ միայն զարավիշ հանդիսական աղ կայ — լիս հաշիւութեան, դրամագիտ մանակեցիկով անոր ազդեցուն աշխատանքներուն։

Ոտեպեմ նսեմ Շըլ. Բաղդադեան ներկայ — ցուցիւք Տիկին Ա. Քաղաքեանին և տեղին զուսա — զաւուր Մայրկիրը։

Մարտիկի Թուստեաններուն կողմէ բնածր — րուցեալ և Ուլ ինք, նուս ինքին օտարները։ Յետոյ զական ինքնայն — Կեր ու խում, երբ և արտա — անուրեքին։ Փոքրիկի Պրեմ Պատմական զեղեցիկ կերպով արտայայտեց Յովէ. Թուստեանի «Հին Օրուսիւնները։

Հայը ինչոյններ չի սարքեր զինարարութիւն հա — մարք։ Ան կրնայ զանգ մը թէլով ալ զինուորայ, ի թէլ նպաստել թէլ է։ Հայը սեղանի շուրջ կրնայ արտայայտել իր վշտը, ուրախութիւնը։ Ան — կնկալ կերպով, զուսեք ծծմաք մը վերէ կրնայ արտայայտել, կամ ընդհակառակ։

Այլ յատուկութիւն կը կրնայ զ հնուար — զարիւր, միայնով միայն անարմատ։

Նուաշադրութիւնը քաղաքեցուց ամէնքը։ Բացա — զաւուրը անմամբ բացաւ։ Երազական պարբեր — ութիւնը։ Ե. արպաշ միշտէ կէս զինք, զինքն ու երբ տրեպանեցին, քեթելով անհիշան պիտ և զուսաթրութիւն։

Գ. Միեւնակ

ԼՐԱՏՈՒ ԱՐՈՒՆԵՄԻ

ՆԿԱՐԱՀԱՆԻՍ

ՄԻԱՌՈ — Օր. Մայրա Մարտիկեան, Ներ — քուրք իր նկարահանութիւններն վերէ, երկրորդ մը կը զուսաթրէ։ «Galleria Guglielmii» մէջ, զաւուտան կատարելով։ Բուսեան տաւանները, դիւս — նկարները և ձեռնակ ընդթիւնը ք խորհրդանշող պատկերներն ինքն կը կայտնի իր վերինին։ Իր արտականք խորքը կը կայտնի երազը, քանապատե — ձական զգացումով մը կնկնապէս և քաղաքին։ Այս անտակնէն, նշանակաւ ևս չէրքող լինէ և ու Վերջերայ լանկի վրայ, Թաւմ նուրք և անմիջական չուսնով մը վարպետէ։ Յիշատակելի են նոյնպէս «Բուսմայրքի պատուար», ՎՄ եր Գա —

«ՍԱՆԿՆԻՆ» ԹԵՐԹՈՐԷ (42)

Կ. ՊՈԼՈՍՏ ԳՐԱՌՈՒՄԷ

Գ.

ԱՆԿՆԻՆ առաջ փորձեցին կրակի տալ այն անհատն ու պատեհները, զորս պաշարանքներ զերաններով, փայտի կտորներով, ամէնքն ալ իրաւական նիւթեր, անպարտեք բարձրացում — ցուս ինքն ինքնաթիւնը քայքայ իրաւական ետին։ Թուրքերը մեծ յոյս ունեն իր այս զորքին մեծ իտուգութիւն ու տաքանալ պիտի ձգէր պաշարանք — ներքէ մեքն բայց իրենց յոյսը ի զերեւ եկաւ, և — արդիական պաշարանքներ, այս յորս քաղաք շինու — լուս պատեհ ետին դարանակալ զաւարար զէմ զրին, ինչպիսորէն մարկով քոյքերը զանի կը բռնեցին։

Եստմանքները այն տանն ուրիշ մէկնցի մը զինքներին։ Մայրք կու անցուտ երկար ընդունել — րու օգնութեամբ ճնշեցան վար ձգել հոգով չեղուն այն տաւանները զորս պաշարանքները պարկապիլ վրայ լարած էին, որքեպէ իրեն րոմանով մ — ուսկին իրենց ու պաշարանքն իրենց ետեւէ կու — լուս պատեհապարկները։ Այս կերպով այս վեր — չինքները բացը կը մնային, տանեց քայքայանք, ու երկթակալ պաշարանքներուն անդերանդը, պարսա — ւոր կամ վերադարձու, արձակած նեղութիւն և ու — բերէ զէնքերուն։

Ուրիշ Թուրքերը այս երկար անդադուրքը կը տեղեկէր պատեհուն ու կը նախային վեր ծագցել մինչ ուրաքները վայելիւնք մը չէին զուրքերը քարերու արտաքին տարաքին մը ողորդէր քրա — տեպալ պատեհապարկները, որքն որ անպիսին գիտա — կը պատճառէր անոնք։ Ժամը երեքին ամէն քան լմնացան, զինքներան լուրքերը յայտնեցին այս փոխքերն ու երբ արշալույսին առաջ, կայսրը կ'ու — ինքն զանազան կտեւեր այցելեց, անտաւ որ շատ տեղեր պատեհապարկներն ու պատեհները յոյ — նութիւնէ ընդնուտան, խոր զուրք մէջ Թաւուրէն էին։

Ճիւղաթիւններն իր իտուգանքները, որոնք բացալմէն Յուսեքն հետ միտին իրաւարար կը պատկանէին, ամէնքն ալ ցանցակերպ զրահ հա — զան էին, և ասոր համար է որ եւէ գիտա չէին կերն Թուրքերը արձակած անհամար նեղութիւն։ Մայրաքին զարեւութեամբ և յետին կողմով մը կը կուսէին, ամէն քանի զարման կը զանէին ու աշ — արպաշ ի զերեւ կը հանէին պաշարող բանակին բոլոր ճիւղերը։

Վերջերայ, յորս մտեղ անդադուրքով կ'ու — ինքն և զինքարժանքներն յանդերձ վերէ, այս քա — ղաքար հաղորդուր իրենց ճիւղերուն յարկուր։ Թեւոր պատեհապարկ տանակ զինքներան մամբ վե — ջին տանեցին։ Եւ մարքանք Թուրքերը վերջապ — ակն, բացալմէն ձեռնակ ու վերաւոր ձեղով։ Գորաքար երկու հարիւր կը հարչեւ տանեք թիւք։

Եւ ինքն, ամէն քանի զարման կը զանէին ու աշ — արպաշ ի զերեւ կը հանէին պաշարող բանակին բոլոր ճիւղերուն և իրենց զանաքին Թաւաքներուն։

(Եար.)

ՄԱՅԻՍ 28Ը ՓԱՌԻՁԻ ՄԵՋ

Կը տնտի Եռնիս 2ին, Եւրաթ Երկուն Ժա-
մը 9Են մինչե լոյս :

ՀԱՄԱՃԳԱՏԻՆ ԼՍԱՐԱՆ

Հերթական դասախօսութիւնը այս ուրբաթ Ժա-
մը 20.30ին, Le Cadet սրահային վերնախրդը :
Թեք ու դէժ Կը խօսին ՎԱՆԷ ՕՇԱԿԱՆ և
ՎԱՐԻԿԻՍ ՊԱՐՈՒՎԱՐԻՆԵՆ : Նրաբը.— « Պատ-
մութիւնը օրէնք կը խլաւալակի » :

Դիւնտօն

Ի պատիւ ՄԻՍԱԲ ԹՈՐԱՎԱՔԱՆԻ
Նախաձեռնութեամբ Տրայիդոնի նաշանդի
(Պատմութիւն) Հայր. Միւրիկեան, Սատուիթի ճաշարա-
նին մէջ, 3 Մայիս, Հինգշաբթի, Համաբարձման
տօնին օրը, Ժամը 15ին :

Պատմութիւն գեղարվեստական բաժին : Կը հրա-
պարտեն բոլոր Տարեանակիցները և փոփոքուհի-
րը : Մէթրք St. Denis, Senter և Reaumur
Sebastopol, ճաշարանը՝ 31 Place d'Alexandre :

Վեղարվեստական բաժինը կը մասնակցին
Օր. Մաքի Կապլարեան, Օր. Աստղիկ Քեօւքեան
(երգ) և ուրիշներ :

Քաւտրական ներկայացում

Հովանաւորութեամբ 2. Ե. Դ. ՄԱՐՍԵՅԻՆ
ՏՈՅԷ ԿՈՒՆՏԵՆ Նախաձեռնութեամբ ՊՈՒԼ. ՕՏ-
ՏՈՅԷ ՎԱՊԱՆԵՆ և ՆԵՆԵՐ ԱՆԹՈՒՆԱՆ Ընկեր
ԿԱՐՕ Ենթադրեալները :

6 Մայիս, կիրակի Ժամը 14ին Պուլպար Օտ-
տոյի մէջ, 230, Chemin de la Madrugue, Bar Inter-
nationale :

Եւրաթ, 5 Մայիս, Ժամը 20ին Սէնթ Ան-
թոնի մէջ, Մարտիկեանի սրահը :
Պուլպար Օտտոյի Քաւտրականներն կողմէ
ԱՐՇԱԿ Բ. :

Ղեկավարութեամբ դերասաններն Ա. և Վ. ԵԱ-
ԿՈՒՆԵՆԵՐՈՒ և մասնակցութեամբ Պուլպար
Օտտոյի նոր Մերկուրի կարող ուժերը :

ՀԱՅ ԱՐԵՆՈՒԹԵՆՐՈՒ

ՄԱՐՍԵՅԻՆ ԵՐԱՆԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՏԵՐԵԿԱՆՈՒԹԸ

Կիրակի, 6 Մայիս, կէսօրին ետք, Ժամը 2ին
3ին, Théâtre Verdiի շէնք սրահին մէջ (rue d'Alger) :

Վեղարվեստական և սկաւառական խմամ-
ուսանք բաժին : Պատիւ տալիս շնորհակալ Ղուիս-
կաւարուհի Օր. Մ. ԱՄԱՏՈՒՐԵՆԵՆ, դաշնակ
Արեւունքներ Մ. ԵՆՈՎԻԵՆԵՆ և Մ. ՄԱՐՈՍՏԵՆԵՆ
Պատիւ ներկայացուի
« ՄԵՆՈՎԱՅԻՆ ՄՈՒՐԱՅԳԱՆԵՐԸ » :

(Ե. Պարոնեանի) երէց Արեւունքներ կողմէ
Մարգարեան, հայկական պարեր և սկաւառա-
կան խմամի մանկկույտին :

Ճուշդագրութիւն՝ Արեւունքներու ձեռագրոր-
ներու և ձեռագրական աշխատութեանց :

ԿՈՒՂՁՈՒԻ

Երեսուցիք Chauffeur մը ապրանքի փոխա-
դրութեան համար (livraison)
Իրիւկ՝ Yoghout ARAM, 49 rue Barbès - Mont -
rouge :

Մըքտաւորակի Andilly Հանգստեան Տունը
ամենօրեայ պէտք ունի հրահանգաւորուհի մը
և surveillance օրէնք :

Իրիւկ Ա. Աճմարեան, 56 rue Lafayette, Paris
(9), ամէն օր, բացի շաբաթ և կիրակի օրերէն
և շաբաթ և կիրակի օրերէն :

Այլեւ Տէկին Վ. Քալարեան և Օր. Քալարե-
ան խօսին զաւրդ կը մանուշանին մաշը երեքը ա-
մանունին և հօր :

ՎԱՂՐԵԱՆ ԹԱՎՈՐԻՆԵՆ

Օր. Կնիքի մը մանկացուն երեքշաբթի, 24 ապ-
րիլ, 1951, Եր. բնակարանին մէջ (Անիէ) :

Յուշդագրութիւնը կատարուեցաւ շաբաթ,
28 Ապրիլ :

ՆՐԱԿԱԶԱԿՆԵՐՈՒԻ

Մի մտածէ՛մ ո՛րք հաշիւ ուսանի,
զայցէ՛ ուղղակի ...

ԼԻԼԱՅԻՆ

24 rue St. Lazare, métro Trinité կամ N. D. de Lorette
Tél. Tr. 31.62

Վերականգն արեւելեան նուաշը Տէր և
Տիկին Փարաքշի մասնակցութեամբ, շաբաթ,
կիրակի և երկուշաբթի օրերը :

ՅՈՒՇԱՅԵՏԻՐ

Միւր — 2. Ե. Դ. Վարսեղեան կոմիտէի
ընդ. Ժողովը՝ այս ուրբաթ Ժամը 20.30ին, դո-
բրեյի սրահը (78 rue Rabelais) Կարեւոր օրակարգ :

ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՅԻՐ ՕՐԸ ՎԻԷՆԻ ՄԵՋ

Այս շաբաթ կերկրեան Ժամը 20ին, « Հ. Օ -
Հովանաւորութեան » մէջ :

ՎԱՊԱՌՈՒՐԱԿԱՆԻ ՀԵՐՈՍՄԱՐՏԻ

36ԻՐ ՏԱՐԵԿԱՆԸ ԵՆՈՒՆԻ ՄԵՋ
Այս շաբաթ Ժամը 20.30ին, 2. Ե. Դ. Տան մէջ
Կը նախադրուի Վ. ՀԻՐՍՏԵՆ
Կը խօսի՝ Գ. ՄԻՐԱԲ ՄԻՐԱԷ

ՀԱՂԱՐԴՈՒԹԵԱՆ ՕՐ

Փարիզի Հայոց Ս. Եովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ
Հոգաբարձութիւնը այս տարին և կապահարպօս
է Հայ մանուկներու հոգաբարձութեան Օրը ։ Այս
տարին, առաջին անգամ լայնով եկեղեցւոյ դռն-
ընդին երկեւիս աշակերտներու նորակազմ ձայն-
արկներու խմամբ պիտի կատարուի պատարագ և
բարոցութիւնը, զիկաւորութեամբ ղեկավարէ Պ.
Պօղոս Դաւթյանեան, այս Հինգշաբթի օր Ժամը
10ին : Կը շնորհակալ ճաշարակներու և
բոլոր Հայ ղեկընդիւնող աշակերտներ : (Դիւնտ
Հաղարարեան)

ՑԱՊԱՅՈՒԹԻՒՆ — Փր. Կապ. Խաչի Եւ

Վեր մասնակցելու բոլոր ընկերակիցները զաւա-
ցուցիկ կը յայտնեն ընկեր (Ապառի Դաւթյան-
նին, Եր. հօր մանուշան ստոր սթիլ :

ՑԱՊԱՅՈՒԹԻՒՆ — 2. Ե. Դաւանդուցեան
Եւրթ Բեկիւր խմամբ ընկերները երեք խօսին
շնորհակալութիւն կը յայտնեն ընկեր Ե. Ս. Միւր-
տեղեան, և Եր. պարագայներուն : Իր մէջ ժող-
պարի սթիլն ԱՄԱՐԻՆ ՆԱԳԱՅԵՆԵՆ (Յնաւ Ղու-
սարգիսեան) մանուշան սթիլն և փոխան ծաղիկ-
պատիկ 750 Փրսնը և նուիրեն « Եւրոպայի » տո-
րածման :

ԿԻՐՈՒՄԱՆ — Անգլիայ երեքշաբթի (24 ապ-
րիլ) զիկեր Ապառնիկեան սրահին մէջ Կոր-
տուան և Քիլպայանի մը : Բախանմանին կը
խնդրուի վերադառնալ Carte d'Identite որուն մէջ
կայ Հայացիք : Մէջէ ղաքմը և ամուսնակները բերեն
վարձարութիւն :

ՆԱՄԱՐԱՆ

ՊԱՆԴՈՂԱՆ ԵՒ ՀԱՇԱՐԱՆ
1, RUE D'AIIX ՍԿԻԶԱՐ
4, rue du Mont de Piété, MARSEILLE
Téléphone : COL. 41-92

ՄԱՐԻԱՆԱՆ ԲԱՐՈՐ ԵՄԻՐԱՐԻՆԵՐՈՒՆԵՐՈՒ
ՇԱՏ ՄԱՐԻԱՆ ԵՒ ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԱՐԶ,
ԱՄԱՆԱՆԱՆԻ ԹԱՐԻ ՄԻՍԵՐՈՒԹԻՒՆԵՐՈՒՆԵՐ
ԶՈՒՏ ԿԱՐԴԻՆԱՒ ՊԱՏՐԱՐԱՆՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՎԵՆԵՆԸ
ԵՒ ԵՐԱՐԱՆԱՆ ԶԱՄԵՐ ԵՒ ԱՄԱՏ ԶԻՆԿԱՐԻՒՆ
ՆԵՐ ԵՒ ՄԻՋԵՐԱՆԱՆ ԹԱՐԻ ԶԻՆԿԱՐԻՒՆ
ԵՒ ՄԱՐԻԱՆԵՆԵՐ ԵՒ ՎԱՐԵՎԻԼԵՆԵՐ

ԵՒ ԵՐԱՐԱՆ ԳԻՆԻՆԵՐ
Երկուսութեան կը յարկին յանգստըները
զգաւանդու փախալով, ճաշերին առաջ ԱՐԵՍ
ՄԵՋԵՆԵՐՈՒ, կը սպասարկէ անորոշամբ ըմպե-
լիներ, մանուշանը հանրածանոթ ԲԱՐԻ ՏԻՆԵՐ :

ՊԱՆԴՈՂԱՆ

Անեմալիքն կանաչաւորով մը արդիւն-
կան պարծանքին մէջ պատի զանգե ջերմութիւն,
առաջ և պող ջուր, զգիւրդ և հեռուան անեմալի
մէջ շատ յարմար, բերեալով :

Թիքիս կտրուով ներկայացող յաճախող-
ներուն մանուշար զեղը :

Այլեւեցեք և փորձեցէք մէկ անգամ համոզ-
ուելու համար :

ՔԱՔԷ՝ ԱՐԹԻՐ

Քաշուած, բարակ ու մաքուր
Ընտիր, համաՎ... անմու տարի,
Անամբ վախի ա՛ն, կուտ տար,
Անամանալիք՝ մեր ԱՐԹԻՐԻ
Ո՛Վ հաստատու խառնուրդ կայ,
Յիւսում հապար նուր կայ,
Հարիւր պարագայ տալարկին
Շի՛ք մը օգի նուր կայ :

Հասցեն տես, առ պիտի
Ետուով գրէ, բոլ զպիտի
ԱՐԹԻՐԻՆ՝ առթինք մարքէ
Սուրբ ու ԱՐԹԻՐԻՆ փորձէ Է :

Հասցէ — Boyadjian, 6 rue L'Escot Romans (Drôme) :

յուն և Անգլիայ տղերքն : Վերադառնալ Վիտրե-
նոյի վրայ կտուր յաղող լայնով հանդերձ,
սերտորէն կը լինեցին վերջնական լնակելի վրայ
զոքով — Դոյնիւնը նոյն դասարանը, զգալան
և արտապայութեան նոյն մէկամարտութիւնը :
անորոշին և փորձութիւն հմարով ճողարկումը :

Յնուր շնորհարարութիւն, լաւագոյն ապագա-
յի մը ժաղխանքներով :

Արտաշիւս Արապեան

ԲԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՄԱՅԻՍ 1Ի ՏՈՂԻՆ ԱՌՈՒԻ, « Եւրոպայի » յա-
նդող համարը լոյս կը տեսնէ հինգշաբթի օր :

ՆՈՐ ՅՅԴԲ ՄԸ Բացուող և Ժրանաւորի համար-
նալար կուտակուեցան մէջ, համաժայի կարգ մը
թերթերու անեկիւրեքներ : Եւր. Լիւմաւի, հիւ-
սիսային շրջան մը հանգալին սննդիկային ներ-
կայացուցիւ Աշխատանքի շնորհակցութեան
մէջ, որ յաճախ զգոնակցած է Մոլին Թորեզի
հետ, Եր. շուրջը հաւաքելով համախալար քան-
ուորներու ձեռնածուիթիւնը, պարզած է ըմբոս-
տութեան զօրը Մոսկուային և Միլանին դէմ :
Փողովք օր մէջ, 300 հոգի ներկայութեամբ, Եր-
մուսան, ընդհանուր հասանութեան արժանաւոր է
Եր. այն ընդհանուրութեամբ, թէ սննդիկաներու
վրայ չի կրնար ինչին զգալական կուտակույ-
թիւն և Թերթերը կը գրեն թէ ըմբոստ վարքը
Թերթին թաղարկանութեան կը հետեւի և թէ
մեծ անկանայնոր կը տպաւորին :

ԲԱՄԱՅՈՒՆԵՐՈՒԻ Նիւտ և. տակաւին ոչ մէկ
արդիւնք փախաւորեցանք փողովքի մէջ : Եւրաթ
օրուան ալը ինքուր մէջ ևս երեսուն եկու, որ
անկարելի խորացան Գ. Կորմիլոյի նաշանու-
թիւնը : Զուտ մը ևս խօսելով, խորհրդային պատ-
ուիրակը մերթը մա՛նչ տեսակ զիկեւ ևս պիտի
կը խաղող ասալարկներուն վրայ : Արեւմտեան
շրջանակները տակաւին կը կարծեն, թէ հասկա-
ցութեան մը դռները բոլորովին փակուած չեն :

ԲՈՒՆԱՅԵՆ Հասած խորհուրդը համաժայի,
չինեւորական յարձակութեան առաջին շրջանը
վերջացած կարելի է նկատել : Դաւանդուցեան
75 քիլո. նաշանած ևս Մեկուր ուղարկութեամբ և
վերջին լուրի մը համաժայի, հարապակի Քորեպ-
ի մայրաքաղաքը ինկած է կարմիրներու ձեռքը :
Աւթ օրուան կոնկրետ ըմբոսցին, կարմիրները
ուսած են 80 հազարէ աւելի սպաննուեցան և մե-
ռաններ : Այժմ անոր ուժեր համախմբելով, կը
ջանան անցնի Հաւ դար :

ԹՈՒՆԻ ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐԸ շաբաթ մը կը վեր
ժողովներ կը գումարեն Անգարայի մէջ, որովհետ
համար այն նոր զինուոր, զոր կատարարութիւնը
սիրտ ընծ աւերակներն երաշխիւները տառապան
նպատակով : Որովհետ վերջնական ձեռ. մը չէ ա-
ռած դեռ : Անգարայի կը տպաւորէ Ուղիղներին
Թուրք դեպաւտ ձեռնարկած երբեք, որ հրահարուած
է խորհրդակցութեանց մասնակցելու համար :

ԱԶԻ. ԺՈՂՈՎԸ ցուցարկին այն օրէնք որուն
համաժայի ոչ մէկ վարձակալ կարելի է հանել
բնակարանին, մինչեւ, որ ուրիշ բնակարան մը
հարած չլլայա :

ԱԶԻ. ՊԱՏԵՐԱՆՈՒԹԵԱՆ նախարար Գ. Ժիւլ
Մոզը զակին՝ Անտրէի սպանիներէն Պէրեք
դատաւարութեանը. սիկեան տառանալիք այնու
տանիք, իսկ Տըլիպա՝ 10 տարի բանտարկու-
թեան :

ԹԵՑԱՆԱՆԱ ՄԱՐՍԵՅԻՆ ՄԵՋ

2. Ե. Դ. Նոր Մերկուրի Երթ. վարչութիւնը
թէ յաւանդու մը սարքած է Ի պատիւ ինիլի Ե. Մի-
սաւեանի, Պ. Կարօ Ռազպիւնի և ընկ. Հր. Բա-
լաբանի, այս Հինգշաբթի երկուրդ Ժամը 20ին,
Café Noaillesի սրահին մէջ : Միւրով կը հրահարին
բարեկամներ և համալիրներ :

Մարտիչին հեռամարմին կը հաղորդեն թէ
Ապրիլ 11-24ի սպաննուեցը կատարուած է մեծ
խնդրութեամբ, խոր տպաւորութիւն ձեւելով :

ԿՈՉ ԼԻՈՒՆ ԵՐԱՆԻ ՀԱՅՈՒՐԻՆԵՆ

Լիւնի Ազգ. Միութեան և Հայ եկեղեց-
ւոյ Հոգաբարձութեան պաշտօնակարութեան շըՐ-
ջանք լրացած ըլլալով, նոր ընտրութիւնները տե-
րի պիտի ունենան Մայիս 6ին, կիրակի օր, առա-
ւօտեան Ժամը 8ին մինչեւ կէսօրը վերջ Ժամը 6,
Եկեղեցւոյ սրահին մէջ, 69 rue Louis Blanc :

Ընտրելու իրաւունք ունին Հայաստանեայց Ա-
նգալական եկեղեցւոյ պատկանող բոլոր Հայեր-
նակիները, որոնք լրացուցած են 21 տարեկը և
անձամբ կը ներկայանան իրենց ինքնութեան
Բողոքով :

Մանրանախաբանները տեղւոյն վրայ առա-
նին Քուրդիկները : Ընտրողական լսանախարար՝
բարտաւոր Գ. Փիլիպեան, հախալած Ժ. Մա-
ռտիկան :

տանեկան կենք: Մարդիկ աշնանային տերեւներ - բուստները իր թափին... Աստուծո մը կ'արթնանա - յիշեալ եւ իրազեկ կը դառնայինք նոր տնտեսացումի մը... Մասնաւոր արշակաւանդներ ստեղծուեցան ղեկավար մէջ, ուր հաղաթափներն ենթակայ էին տնտեսական արշակաւանդներ: Բաւական էր որ պատմական ըլլայի չափական կենսական հետ չափազանց կայուն արշակաւանդներ մը, եւ ահա զսեւ զարթոյնն կը ստանայիք թափելը:

Լուծուեցան բոլոր մշակութային կազմակերպ - պութիւնները եւ ամենէն ահաւոր՝ նոյն աշխ կազմակերպութեան անդամները ստեղծուեցան փութա - բանաւոր հիւսիս շէշար Սիմոնիէն՝ հրապարակա - կէր հասարակութիւնը բնութեան: Ունէ մեծի ընդ - դիմութիւնն եւ կամ հրաւորական ղեկը, կ'արեւ - նանար ազատը...

Պատկերացուած են բոլոր կարգի վարձա - բանները, Ձեկակի թափին տակ: Երբ տունէն հեռացաւ դաւաճիկ՝ ալ զուգիչ է՝ կը դառնայ հա - մայնաւոր: Որովհետեւ արտաքին աշխարհին հետ ալ մէկ հարաբերակցութիւն ունի, իրազեկ է՝ աշ - խարհի մասնաւոր մասերը անդուգործին: Դարե - ցէն նոյն միջխան էր Արեւ Սիմոնիէն, շէշար Սի - մոնիէն դաւաճուեցաւ էր կրօնը: Ձեւ խաղաղական ղեկակիր կրօնական զգայուններուն ժողովը: Ան կը ծագի թեղ: Եկեղեցիները արձանագրանքի եւ ծագողներն ենթակայ են միշտ: Հոս Պէյրուսի մէջ էր որ կրօնային ղեկ տարեկան մանուկին առաջին անգամ խաչ հանել տայ: ու երբ կը գծաձգուի ըրեւելով. «Մամա ո՞րք եւ հայր Սիմոնիէն, պէտք է անոր համար պարգիւն» Կը դառնայինք: Զա - ւազա անկէս հոն մնաց... իսկ Թ. պէտք է արդ - թեւ Աստուծոյ:

Ու մէկ տարի տեղեկութիւն Գաբրիէլ Նոթե - շէն, Արամ Յակոբեանին, Յովհաննէ Տէփէնե - անին, Կարօ Կապրուսեանին, Յարութիւն Մարտա - անին, Օննիկ Ջաւրեանին, Լեւոն Պաղանճեանին եւ տասնեակ ուրիշներէ...

Ուսման ազատութիւն, որովհետեւ զգոյնաւոր - ուած են մեծ մաս մը ալ տնտեսական արշակաւան - քի ենթակայ արշակաւանդներու մէջ: Մնացածն է միայն անոնց որոնք կըցած են դառնալ համա - րապար իւրաքանչիւրի տնտեսագիտիկ...

Տնտեսագիտիկներ ունեցան ձեռնարկելու նաեւ Ջոր. Նոթեշի տիկինը՝ ամենամ շարունակ մը, աղ - լիւր հանգուեցաւ Սուրբառեանի: Ան զիտէք ինչ է թափել Նոթեշի տիկինը: Ան արդար արդեւ - ժ փառաւոր է կայանք մը մէջ, ուր կը գտնուի հա - րապար հողի, ենթակայ տնտեսական արշակաւանդին: Ամէն տնտես. ժամը շորտէն մինչեւ ուրիշ, օրական շորտ ժամ միջակին տնտես, ստեղծուեցաւ մ'աղբի աղբիւրակայանք: արտոնողները...

Եւ ահա այսօրէն, էն ու պայծառ հայ դա - րապար կը կորստուցան: Բոլորէն ինչեան մասերը հար - ուածն են իր հայկականը, ինչ որ ապագայն - ան է:

Բարոյական եւ տնտեսական հասարակ թշուա - րութիւնն որուն մէջ կը տեղադրուի փողոցները: Իրազեկած ու ազատած է պարկաւր փողոցները: Ու իրենք, մինչեւ, իսկ պարկաւր համայնաւանդնե - րը, դարձան են կառուել հակառակադրական մե - կայ փայտակարգին:

Արտասովորական հայութիւնը, որոնք ալ մե - ժուելով ծանոթացան ըլլայ համայնաւոր աշխար -

« Եստակ » Պր. Ապրիլ 27ի թիւին մէջ դասա - րարական Վ. Կապուրեանի Պր. Սերնուշեան շար - քածին մասին, աշխարհ զարթեւն հետեւեալ տողն - րը...

« Եւր - Սերնուշեան իմ արտադրութեան ունիշին նա - եւ թուրքերէն Վ. Կապուրեանի թերթի մը, «Մայսակ» ինչ կայ, որով ծանուցաւորութիւն ու հասարակ - աց թիւնովին, լուսնայնութեան ղեմ պաշտ - րելու ազանչանք կը տարածէին: Եւ զսեւ ղեմէն է հասկացում: Եւ զսեւ ղեմէն է «Մայսակ» ինչ կայ որով ծանուցա - կանքներով կողմէ խմբակներ թերթի մըն էր, ալ ինչ նոր սերնդականներն էին որ, կ'արտադրե - րն ու կը տպէին:

Սերնուշեան պատմական համեմատ «Մայսակ» ինչ կայ, ինչպէս եւ շերտերը Կ. Կոմիտէի թերթը, թափալին թուրքերէն թուրքերէն եւ հայկէն խմբակներով պատմական համեմատ «Եւր» է «քրիշ», ինչպէս ժամանակին ինչ փանքերուն մէջ ձեռագիրներ արտադրող վա - րականները կ'ընէին:

«Մայսակ» ինչ կայ որով ծանուցաւորական Կեր. Կոմիտէին կողմէ խմբակներ թերթի մըն էր, քանի որ երկուստեք թուրքերով ժամանակու - թեանը: Թերթը կը հրատարակուէր թուրքերով տնտեսով:

Այս առիթով, անշնչեմ որ Ապրիլ 20ի դասա - րարական լրիւ տեղի լուսնայն:

Այդ դասաւորականները, զորուն ժամ 70 էլ՝ զիտի ընդգրկել շատ լայն ռուսահայերու թիւը մը ինչ լրջանքի տիրող մասաւոր, ընկերային վի - ժակէ՝ լուսնայնելով զորոնքներէն նոր ու - ղեմէն շարժառիթները: Դասակարգ, այդ երե - քի, լուսնայնութեան միայն քանի մը մէջերում - ներով Կ. Փափազեանի եւ Վարսեղեանի գիրքն - րէն, ինչպէս եւ Սերնուշեան յօդուածներէն: Յարմար առիթով ը երբ է վիճակի ըլլալ - փոր կրկին ալ դասաւորականները կը արձա - րակաւ ձեռով, լուսնայնելով համար ծանուցաւոր - ական շարժանք զուգործակց. մուկին մէջ մնա - ցած շարք մը խնդիրներ, մեր ծանուցաւորական - ար տիրութեանն է:

Կ. Մեղրեան

հի իրարորդութեան, ինչ երբ երեւակային այն զարեւակներ, որ կ'աղբիւր են զերկաթ զարգա - րէն մեւ կողմի գտնուող փողոցները: Գեղե - քն անձնական փողերի վրայ զգալ խորհուրդներն ու տանիքները նոր զարեւակ վաճառները, ո - րոնք զուգի թուրքական սիրելուներէն, անասնա - կան վիճակի մը մասնան են մարդ անասնա - ր:

Հակառակ այս րոլորին, յոյս պէս կը մնայ Խաւսարեանի համայնական ալ փողոցները ծանուցա - ւանքները վերջնական յայնմանին, եւ անոր մէջ կը տեսնեն իրենց ու մարդկութեան միակ վեր - փութիւնը:

ՊԱՐՈՐՑ ԳՈՒՏՈՒՄԷՆ

« Ե Ա Ռ Ա Ջ » Ը
ԿՆՐԱՊԱՆԻՔ ԵՆ ՏԱՐԱՊԱՆԻՔ

ՏԵՍԻՆ, 27 Ապրիլ - Եստակ երկուս Կ. Թ. Գ. Տոն արտաքին կենսական ղեկակիր զա - րեւակներ մը, խմբակներ համար մը զիտերն իշխատական աղբիւր: Երեւոյթի կազմակերպութեան Կ. Թ. Գ. Կ. Նոր Սերնուշեան կողմէ, չափաւոր - րութեան կողմէն եւ ժամանակակից թերթի մը: Կ. Թ. Գ. ու զիտերն հոգարարութեան: Տոն Կ. սերտ պէտք է արձանագրել երկուստեք ղեկակ - րները: Բացակայութիւնը, ինչպէս եւ դաս մը մար - ցոյց տարեկան զնախնդրութիւնները:

Հանգստի տեւաւ երեքեկի խումբի «Տէր» - րութեան: Երեւոյթի Փափազեան պատշաճ թա - րաւորութեան մը արժանաւոր պաշտոնի ղեկակիրն իշխատական վիճակներն ու խորհուրդը: Եւ Ա. Խաւսարեանի գիտելիքի մէջ թանախողութիւնը օրական թերթով, պարմանք շարունակ տարուա - թեան տարեւոր ու անկերպ աղբիւր ձգտումը: Եւ - ասի հարեւոր ղեկակիրներ մէկ վարկերի յոյսը - կայս լուսնայնութեան յարեւ մէկ ինչին նախաւոր - ներով իշխատակիր:

Առաջին քանակութիւն էր Գ. Յակոբ Կարա - րեւանցի (Կոնստ) որ վերջումնք մեր կառուար - խորհուրդները շարժառիթները: Հակառակ զորոնքները զաւանդական արտադրութեան, հայ փողոցները շարժեցին իր տնտեսականութեան, զորահարմարութեան եւ թափալանորդութեան, կըցաւ աղբիւրի իր վերջերի եւ սպանելու երեք տարի վերջ զարեւակ կանգնել ու հիմար դէպ Մար - ասեան հանրապետութեան որուն անկախութիւ - նը կը ստեղծուէր ճանչնալ նաեւ ինչ՝ Թուրքը:

Երեւոյթի քանակութիւն էր Գ. Կ. Տէրնոյն (Վիշնէն) որ նոյնպէս տնտեսագիտական Երեւոյթի ծաղկերէն: Յետոյ ինչեւ յաջորդական հերոսաւորները, շարունակ իրաւոր, մարտնչող ս - ղին, հայ անարեւելեան վիճակներ, անձնակցի արտադրութեան եւ հրաւերել երկուստեք սերնդը երեւոյթի անոնց իշխատակէն, քանի հայ հերոս - ներով հետեւած ծանոթով:

Մէջ ընդ մէջ եղան օրուան պատշաճ իրա - րեւակը երեքեկի խումբի կողմէ, ղեկավարու - թեան Տէրնի Գ. Փափազեանի: Յաջորդութեան մերեւոյթ Օր. Մեղրեան որ յայտնուեցաւ որ ե - րկուս մը ընկեր համար: Արտասանեցին Օր. Ա. Հարաւարեան, Մարի - Լուիզ Մալաքեան, Ժանէթ Աստուարեան եւ Օր. Պապալեան:

Ծր. Կապուր Սիմոն կողմէ Տէրնի Արտասն - ան ուղեւոր մը կ'աղբիւր: Իսկ Նոր Սերնուշեան կող - մէ՝ Միկայիլ Տէրնեան: Հանգստի վերջացաւ եր - փակի խումբին «Տէր» կեցող զմարտով:

Գ. Գ.

ՊԵՐՈՐՑԻ ՎԵՐԱՊԱՐԵՐԷՆ ԿԻՄԱՆԱՐԷ ԲԷ Ժա - րեւակները շարունակ Կապուրեան, Կ. Մ. Բ. Մ. Վիշնէն տղան: Երեւոյթի պարկի ղեկակիր զանի մը ամիս, կատարելագործուելու համար: Այս առիթի 5000 Լր. ունիկ հանդուսաւորութիւն մը բաց - ուած է:

ԼԻՐԻ: Հրամանագրող կը դառնար իր թիկնապար - ներուն եւ կը հրամայէր մէկ ամիս արձակուող շնորհի վաճառ չէ՛թիւրի:

Թէ Կ. Հրեանան եւ իր ծնողը ինչեան երա - տապարար մնացի Մուրտուրն որ Եւ 3-4 ամիսն - րու ալ ղեկավարութիւնը սկսեալ, շարունակուե - ցաւ եւ վերջացաւ արձակուողներով:

Այսօրէն, Վ. Հրեանան զարգացեալ մեր ընկեր - ներուն հետ կապակերպական աշխատանքներուն եւ երեւոյթի եղաւ թափալան չիտ մեր ընկերն - րու անդամները:

Մնացեալը փոխը: Վերադարձին, երբ տե - րականութիւններն սկսան, վաճառ ալ մէկն էր այս քանիքն որ հերոսաւոր կուտեցան, մեծան Ե. Գարախալարի թերթին մէջ:

Երեւ Վաճառներուն ալ երկրական փառանք - անութի է ամենին: Մասնաւորապէս երեքին ու իշխատական մեր յուզողական յարաբեր. ԿԸ վերջիններն թէ ինչ որսան թափալանի ընկերներ իրաւունքներն եւ որոնց մասին շատ քիչ բան գա - րուած է կամ ոչինչ: Կոնցի իրաւունքներն զոս - րով իրաւունքները պատմականութեան զրի տնտես - անարարութիւնները հնարահան կը պահին: Այն տանի որո՞ւ, մաքին կ'անցնէր ալ պարտական - ութեան մասին:

Թանկագին զոհեր, մեր իշխատակիր փորով մը - նայ միշտ նուիրական ներկայ թէ ապագայ տե - րականներուն համար:

(ՎԵՐԵ)

ՍԵՐԱՍՏԱՅԻ ՄԸ

« Ե Ա Ռ Ա Ջ » Ը (43)

Կ. ՊՈԼՍՈՑ ԳՐԱՌՈՒՄԸ

Դ.

Իրաւ ալ Թուրքերուն համար անձնամեծ կա - րեւակներն ունիք թէ ցամաքին եւ թէ ծովէն բուսն յարձակում գործել զարգացել վրայ: Սու - րաք, որ շատ լաւ հիտէր թէ պարկաւր Ունիշ - Լիւրի երկարութիւն անցնող մարդ որ աստեղան ար - քի եւ հոնէն ներս մտնել որ աստեղան վերջին էր, լաւ համապատէ էր թէ զարգացին այն - շափ թէ թիւով պաշտպաններն փոխի չիւրային իրաւունքն ալ կրկին ու բուսն յարձակումին:

Այս հրամանին իրաւ, Թուրք ծովակար իր իւտ թափալանի. օգտվելով ընդուն 300-350 նաւերն ու ստորկիլ պատեղաւորական կարող շա - րեւ ու բոլոր առաջադրանքները պարզած յառաջ - ցաւ: Երեւոյթին ու անոր ետին ղեկուոր զբոսնող - ան յաւերկան ղեմ: Թուրք նաւատարները, արդէն պատշաճ կը համարէին յարկութիւններ եւ ինչպէս միշտ ցնդուեցան արտադրանք կ'արձակէին - Երե - րաւ, Ալաշ:

Թշուալ նաւերը, կ'առ Կրտսեղուցաւ, երբ նետուրու հասարակութեան ղեմ ժողովան, զանա - րեւոյթին իրենց զնաքը եւ իրենց կարգին հետեւ - արձակում ղեկակիր: օգնութեան փոխէն: Զար - քին, զարեւակներ: Իրենց նետուորները նետեր ու թրակներէն: Բուսնային էին: Յետոյ Թուրք նա -

ւատորդ կարեւի կ'առնէին շափ ժողովան: Երեւոյթի կարն մէկ զմէ վրայ շարունակ յունական նաւե - րուն:

Կարճ խոսքով, զերկ Երեւոյթի այն ստեղծի կը - րիւններն մին եղաւ ամիս, որոնց Միկայիլ Կարսի այս ջրեւանի նաւակին միակ պատեղաւորները կը կազմէին:

« Ծանցակերպ զան հազած, կը շարունակէ ժամանակագրել, Թուրք ղեկուորներն, մէկ մասը նաւերու կ'առնելներուն վերեւին, շարեւոր ընած, Կը նաւար կ'առնէ ձեւի նաւահանդարտութիւն մէջ որ - նուող յունական նաւերուն մէջ: Արեւոյթին խա - րիւններն յունականը կարել կը փորձէին, ու ղեւ Երեւոյթին երկաթ կ'եկուր: Եւ անաւորներու օգնութեան նաւերուն կ'առնէին ի վեր կը մաքը - ցէին, յաւերկան ալ օգնեցող, ղեկավարներն եւ եր - քաւ ղեկավարները միջոցաւ կը օգտնէին զբոսնող - ան յաւատարմներն:

Ամենք ալ կ'առնէին մէջ բուսն խաղը ու ծա - րայեղ ծաղիկները կը ցուցնէին: Բուրա այս ճիւղի միակ ղեկավարներն էր ետ մեզի, ալրի կամ ընդդէմ զբոսնողները նաւերը նաւահանդարտութիւն համարա - ւոր Երեւոյթին վերջնական կարել յաջողութիւն: Համար - ք Գայով զբոսնողայ կ'առնէին կը զրե պատ - ճիւղ, սիկընէ արդէն այս յարձակման պատշաճ - անուած նաւատարները, որոնք նաւահանդարտող պատշաճուող պարկաւրի այս մասին ղեկավար - ան յաւանգստութեան Երեւոյթի արդեւ կ'առնէր առա - րական ունիկ, իրենց խոլոր նաւերը: Բարձուն - քէն կուտելու մեծ առաւելութիւնը կը վարկէին: (Եստ.)

(Բ. եւ վերջին մասս)

1948թ. ըսկացան Մոսկուայի օտար ղեկավարները արտագին նախարարությունից ստացան հրաժանելու, որում Համաձայն արտոնումը էին ճանաչողություն բաղադրել 50 քիլոմետր, հետևորդներում չընդգծվի մի մեկ միայն: Այդ հրահանգը մէջ իշուած էին նաեւ արգելում չընդհանրապէս Մասնաւորապէս առաջնական գտնիները, ծն

Երկար սպասումները ընդհանրապես կ'ըլլան
պարիերի եւ խոզիզներու համար։
Հաջը՝ սպլտակ, գորշ կամ սեւ, կը ծախուի
հացադարձի խանութներէն մէջ, բայց կը պատ-
րաստուին զործարաններու մէջ, ինչպէս Ամերի-
կա։
Պետական խանութներէն ոտք կ'աւ։

Հայրս ապրանքներ դրոշմ կը տարժէր թաւին -
 խալիլ էւ շատ սուղ էն, չըրոյսէմ մանասանը: Բո-
 չախի կը ապրաբաժնէի զկեր Հայդուապետը գարձա-
 նու Բարձր կարաղը:

Հայդուա - կայուախի տեսակէտով իմ Մի -
 քիթը ինչէ՞ն է: Մակնի վերջերս կատարուած
 Բարձրաձններուն չնորէի աւելի քարկաւտած է:
 Իմը սնունդ տաւ ինձ ինչ է:

ՆՈՒ ՄԸ ՏՈՂՈՂ

ՀԱՄԱՅՆԱԿԱՐ Կուսակցութեան անդամուժը Բերտը յայտարարութիւն մը հրատարակելով, որ իր կողմէ իր անդամները ի հարկին պիտի կտանք ու Միութեան դէմ չ'ընդ համադրումով, Զորացու պէտքէն չ'ազատարարութիւնը իրարմ անդամներէն զիջելով, ով որ ալ ըլլան: Յայտարարութիւնը խոստովանելու համարձակութիւնը հաստատելով, բախշով թէ անդամներն անձամբ տուր կ'ըսէ միութեանը եւ պարզապէս անդամութեան մէջեւ մըն է կրեմլին բնամասին տակ:

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՄԱՐԵՍԻԱՆԻ ՊԱՅՏՈՒՄԸ տեղի դրոշմ ունենայ յատուկիայ շարժումն ընթացին, Էնիքիթիք մէջ (Նապոլեոնի Ուիլիսմոն): Այս փորձը ամենէն կարեւորը էր Համարուն շատ մը տեսակներով: Այս տարուան ընթացքին տեսնուած ինքն պայթումներ կատարուեցան, ու Նապոլեոնի ինքնական ուժը փորձելու համար:

ԱՐԻՍՏԱՆԱԿ ԳԵՐՄԱՆՈՅ Վարչապետը, Տոթթ. Արքեպիսկոպոս երկուստեք մը խոսեցան, Միացեալ Եւրոպայի նախարարներ խորհուրդին մէջ, անմիջական օգնութիւն խնդրելով Հարկեր հաշտարարութիւն տարաբարներու համար: Զորացուայի եւ Պիլիքոն պատմութիւնները կարող մը տեսակներուն ըրին, բայց ի վերջոյ հաւանութիւն յայտնեցին ծրարք մը, որուն համաձայն եւրոպական խորհրդաժողովը մը պիտի գումարէր, լուծելու համար տարաբարներու խնդիրը: Ժողով ընթացքին որոշուեցաւ ինչիս վերջին արեւմտեան եւրոպայի երկրներուն իրեն:

ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎՆ Երկուստեք օր վերջոյս պիտի ընծ ընտանական օրերը, որուն շնորհաբարութեան համար զարգացող փոստային թուէ պատշաճ է: Հրատարակուած տեղեկութեան համաձայն, համայնապար երեւոյթները միշտ նոր խնդիրներ կը յարուցանեն, ձգտելու համար օրերէն քուէարկութիւնը: Այլեւս տարակուս չ'կայ թէ Ժողովը պիտի լուծուի եւ ընտրութիւնները պիտի կատարուի յունիս:

ԹԻՆԻՐԱՆԻ Կը հետաքրքիր թէ հրդեհ ծագեցաւ Ապտալիքի քարիւղ 20րդ հորին: Կրտսեր թէ հրդեհը արկածի մը հետեւանող է: Տեղեկութիւնները կը պարզեն մարդկային կորուստները եւ ինքնական վնասները մասին: Բազմաթիւ ձերբարկութիւններ կատարուեցան Երեւան մէջ, դէ Նարտիք պայթումին հետեւանողով:

ԱԶՊԱՆՈՒՄՈՒՄԻ ամերիկեան պատմութիւնը տարաբարք արդիւն զննածիքները պատմութիւնը զէպի կարող է ընտանական, զորակարի ոչ մէկ զաւակային պիտուր ըստին, որ զաւանդ ապաս ալ խաղէ մէջ լինուած դրոշակներով:

ԻՅ. ՄՈՒՈՒՄԻՆԻ 30 յիշուած ըրեւնի փոխառութիւնը մը հրապարակ հանել, զարեւաւոր համար անտեսանալի զարգացում, Գուրկիւնի եւ Սիւրիւնի արդիւն զննածիքներ, երկրորդական կայաններու կառուցման հետ: Միջին հիմա փոխառութեան համաձայն գումարները 20 յիշուած ըրեւնի: Պարտաւորութիւնը կը ըստիւնան 10, 25, 35, 100, 200 եւ 500 փութընց գումարները եւ հրապարակեցին պիտի թուէնքի թանա տարեկին: Տոկոսն է 4 տա հարկեր, բայց վարձարկը պիտի կատարուի յիշուած անտեսանալի զարգացումով:

ԻՐԱՐԱՆԻ Դարապետը Ուոլիքիմը հաստատարութիւնը մը Նախկինները պիտի մայ 26 օր, ուսումնասիրութիւն կատարուի եւ 500 մ փութ տարուի փոխառութիւն մը կը ընկերու համար: ՈւՐԵՐԻՅԱՆԻ օգնականները եւ օգնականային խաբարները պիտի աւելնան Անգլիոյ մէջ, փոխառութեան համաձայնութեան:

ՊԱՐԱՄԱՍԱՆԻ նոր վարչապետը ճառ մը խոսեց ընկած: Ժողովին մէջ, պարզեց իր դրոշմունքներն ուղեկները: Պիտի դրոշմարկները զարեւելի աղայ յայտարար, ամբողջ երկրին մէջ 2, Գիւմար քարեկոններ ընտրական օրերը: 3, Արեւել քարեկոնները եւս պիտի կատարեն:

ՉՈՐՍ ՓՈՆԱՆՐԱՅԵՐԸ Երկէ ալ երեսու զուժ մարքերն, ելք մը գտնուեալ համար: Միշտ կը սպասուի որ Գ. Գրեմիքը նոր հրահանգներ ստանայ Մոսկուայէն:

ԵՆԱԿԱՆԻ ՄԱՐԵՍԻԱՆԻ ՊԱՅՏՈՒՄԸ Կողմակցելու միջոցով Հայ Ուսանողութեան կողմէ: Կիւրակի, 13 Մայիս, Cercle Militaire շինքը արհեստները մէջ, ժամը 16էն մինչեւ կէս չորսը: Գիւրաբեռնական յայտարար եւ երկական առեւտրական:

Մարմանաւորութիւնները յանդիման:

ՀՈՐԵԶԱՆԳՈՒՄ — Դարձուաւ Տիւ. վարձարանի 72րդ տարակարգին առթիւ Հորհանդատական պաշտօն եւ պատարագ, այս կրկնով, 15 րէ Jean Goujon, ի յիշատակ հանդիման ինքնակրկներուն եւ անդամներին: Պատարագի երեքընդուն, Թիւրքիոյ պիտի կատարուին վարձարանի ուսումնական կողմէ:

ՏԵՐԵԿՈՅԻՑ — ՊԱՐԱՄԱՍԱՆԻՆ Երկրորդիկ 2, 5, Դ. Եւր Սերունդի Օրը կը տօնուի այս կիրակի ժամը 16էն մինչեւ կէս չորսը: Rue Voltaire, Անթրիպի, զարգացողական շինքը արհեստները:

Կր խոսի ՎԱՆ ՕՇԵՎԱՆՆՈՒՄ Orchestra Typique de Tango Dujardin, (partenaire de Marcel Feijoo): Գիւրաբեռնական ծախ քամին, զաւանդ, հայկական պարեր, երգ, արտասանութիւն, եւ իսկ ինչ Մուլիոնի 2, 8, Դ. Նոր Սերունդի չ'աղի հաշտարարութեան: Զին պիտի, մասնակցութիւնով:

ՄԱՐԱՄ 150 փրանք, Նոր Սերունդի անդամները 100:

Երկրակէ — Métro Charenton Ecoles, Aut. 103, Ինչիլ Ave. de l'Union:

ԿԱՊՏՏ ԽԱՆԻ ՕՐԸ ՎԻՆԻ ՄԵՋ Այս շաբաթ Երկրակէն ժամը 20ին, ԷՄ. Օ. Հանքանանք արհեստները:

Կը նախապատշաճ ընկերութիւն Ա. ՄԱՐԱՄԵՆԻ, Կը խոսի Գ. Հ. ՏԱՄԱՊԵՏԵՆԻ (Լիւնէն):

ԿԱՊՏՈՒՐԱԿԱՆ ԷՐԻՍՈՒՄԱՐՏԻ 36Դ ՍԱՐԵԿԱՐԸ ՅԵՄԻՆ ՄԵՋ Այս շաբաթ ժամը 20, 30ին, 2, 8, Դ. Տան մէջ Կը նախապատշաճ Վ. ՀԻՄՆԱԿԱՆ Կը խոսի Գ. ՄԻՍԱԿ ՄԻՐԶԷ:

ԱՐԻՍՏԱՆ 11-24 ԿԻՐԵՆՈՒՄԻ ՄԵՋ Այս Երկրակէն Սիւրիւնի նախաձեռնութեամբ ու մասնակցութեամբ Կը ընտրուի ըրողը կողմակցութիւնը, Կը տօնուի Ապրիլ 11-24ին ՄԵՋ ԵՆԵՐԻՆԻ ՍԳԱՍՏԸ, այս կիրակի կէտքը վերջ ժամը 3ին, Salle Sacré - Coeur, rue Jean Macé: Կարգաւորութեան Գ. ԳԻՐԱՆԻՆԻ:

Բուրգիլի պարտականութիւններն է Երեւն շաբաթը քամին, Կը խոսի ըրողը Երեւն շաբաթը քամին ԷՄ. Օ. Հանքանանք յիշատակներ:

ՀԱՆԻՒՄ — ԽՆԶՈՅԻՑ Նախաձեռնութեամբ Համապարտեղչական Միութեան վարչական մասնակցութիւն, այս շաբաթ Երկրակէ ժամը 8, 30ին, Հայ Երեստարագ առահին մէջ, 10 rue Bayard:

Կը նախապատշաճ Հայկական Գ. Մ. ԶԵՐԱՆԵՆԻ Պիտի նախապատշաճ Գ. Մ. ՍԵՐԱՆԻՆԻ խոսուած: Երգ, արտասանութիւնները: Առատ եւ մասնակցութիւն պիտի:

ՊԱՄԱՐԱՅ ԵՆ ՀՈՐԵԶԱՆԳՈՒՄ Շ. Բ. Ը. Միութեան Եւրոպայի Կեդր. Ցանձնաժողովը պատիւ ունի հարեւորելու յարգելի Հայ Հասարակութիւնը հանդիպարութեամբ Ս. պատարագին եւ հոգեհոգեւորական պատշաճին, որ տեղի պիտի ունենան Մայիս 6ին, Կիրակի օր, ժամը 10, 30ին, Փարիսի Ս. Ցախանեան Միտրիլի երեքեղին մէջ, ի յիշատակ Շ. Բ. Ը. Միութեան փոխ նախագահի քարեկոն անդամ:

Ուրախացա՛ ՏԻՎԱՆԻ ԽԱՆ ԲԵԼԵԿԱՆԻ Բարեբաղնալ Դարձուաւ Տիւրքիոյ Տիւրքիոյ վարձարանի անտեսանալի իրենց երեքեղինները պիտի մասնակցութիւն արտաքին արարողութեանց եւ Ս. Պատարագին վերջ, տեղի պիտի ունենան յարգելի արտաքինութիւն Շ. Բ. Ը. Միութեան Եւրոպայի Կեդր. Ցանձնաժողովին կողմէ:

ՀԱՅ ԱՐԵՆՈՒՅԵՆԻՈՒ Պարզապէս ՏԻՎԱՆԻ ԽԱՆ ԲԵԼԵԿԱՆԻ Բարեբաղնալ Դարձուաւ Տիւրքիոյ Տիւրքիոյ վարձարանի անտեսանալի իրենց երեքեղինները պիտի մասնակցութիւն արտաքին արարողութեանց եւ Ս. Պատարագին վերջ, տեղի պիտի ունենան յարգելի արտաքինութիւն Շ. Բ. Ը. Միութեան Եւրոպայի Կեդր. Ցանձնաժողովին կողմէ:

ՀԱՅ ԱՐԵՆՈՒՅԵՆԻՈՒ ՊԱՐԱՄԱՍԱՆԻ ՇԵՐԱՐԻՆ ԿԻՐԱԿԻ, 6 Մայիս, Կեդրեւն երգ, ժամը չորսը 3ին, Théâtre Verdi շինքը արհեստները (rue d'Alger): Գիւրաբեռնականութեան եւ սկստականութեան խոսումնաւորութիւն: Պիտի նախապատշաճ Եւրոպայի Կեդր. Ցանձնաժողովին կողմէ:

ՍԵՐԱՄԱՍԱՆԻ ՄՈՒՐԱՅԱՆԵՐԸ (Յ. Պարանոսի) երգ Երեւն շինքը կողմէ Մարգարէն, հայկական պարեր եւ սկստականութեան համակցութիւն անմիջականով: Տուրապարկներ: Արեւմտեան ձեռնարկներ Եւրոպայի Կեդր. Ցանձնաժողովին կողմէ:

ԵՆԱԿԱՆԻ ՄԱՐԵՍԻԱՆԻ ՊԱՅՏՈՒՄԸ (Յ. Պարանոսի) երգ Երեւն շինքը կողմէ Մարգարէն, հայկական պարեր եւ սկստականութեան համակցութիւն անմիջականով: Տուրապարկներ: Արեւմտեան ձեռնարկներ Եւրոպայի Կեդր. Ցանձնաժողովին կողմէ:

ԵՆԱԿԱՆԻ ՄԱՐԵՍԻԱՆԻ ՊԱՅՏՈՒՄԸ (Յ. Պարանոսի) երգ Երեւն շինքը կողմէ Մարգարէն, հայկական պարեր եւ սկստականութեան համակցութիւն անմիջականով: Տուրապարկներ: Արեւմտեան ձեռնարկներ Եւրոպայի Կեդր. Ցանձնաժողովին կողմէ:

ԹՈՒՆԵՏԵՏԻ Շ. Բ. Դ. ՄԱՐԱՄԵՆԻ ՇԵՐԱ Կոմիտէն Եւր. Երգ, Ժողովի կը հրաւիրէ: ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԽՆԶՈՅԻՑ այս շաբաթ ժամը 20, 30ին, ԵՄ. Օ. Հանքանանք արհեստները: Երգ, ԿԱՐՈ Երեւն շինքը Կեդր. Ցանձնաժողովին կողմէ:

Ժողովները տեղի կ'ունենան Երեւն շինքը Կեդր. Ցանձնաժողովին կողմէ: Սոյն Ժողովներուն ներկայ կ'ըլլայ ՇԵՐԱ, Կոմիտէի ներկայացուցիչը: ՅԻ. ԿԱՐ. ԿԱՐՈ ՇԵՐԱԿԻ մասնակցութիւնը Երգ, Ժողովը Մայիս 7ին ժամը 21ին, Կարգիլի արհեստներ: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Պարտապարհ շինքը Երգ:

ՄԱՐԱՄԵՆԻ — ԷՐԵՒԱՆԻՆ Երեւն շինքը Կեդր. Ցանձնաժողովին կողմէ: Սոյն Ժողովներուն ներկայ կ'ըլլայ ՇԵՐԱ, Կոմիտէի ներկայացուցիչը: Երգ, Ժողովը Մայիս 7ին ժամը 21ին, Կարգիլի արհեստներ: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Պարտապարհ շինքը Երգ:

ՄԱՐԱՄԵՆԻ — ԷՐԵՒԱՆԻՆ Երեւն շինքը Կեդր. Ցանձնաժողովին կողմէ: Սոյն Ժողովներուն ներկայ կ'ըլլայ ՇԵՐԱ, Կոմիտէի ներկայացուցիչը: Երգ, Ժողովը Մայիս 7ին ժամը 21ին, Կարգիլի արհեստներ: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Պարտապարհ շինքը Երգ:

ՄԱՐԱՄԵՆԻ — ԷՐԵՒԱՆԻՆ Երեւն շինքը Կեդր. Ցանձնաժողովին կողմէ: Սոյն Ժողովներուն ներկայ կ'ըլլայ ՇԵՐԱ, Կոմիտէի ներկայացուցիչը: Երգ, Ժողովը Մայիս 7ին ժամը 21ին, Կարգիլի արհեստներ: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Պարտապարհ շինքը Երգ:

ՄԱՐԱՄԵՆԻ — ԷՐԵՒԱՆԻՆ Երեւն շինքը Կեդր. Ցանձնաժողովին կողմէ: Սոյն Ժողովներուն ներկայ կ'ըլլայ ՇԵՐԱ, Կոմիտէի ներկայացուցիչը: Երգ, Ժողովը Մայիս 7ին ժամը 21ին, Կարգիլի արհեստներ: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Պարտապարհ շինքը Երգ:

ՄԱՐԱՄԵՆԻ — ԷՐԵՒԱՆԻՆ Երեւն շինքը Կեդր. Ցանձնաժողովին կողմէ: Սոյն Ժողովներուն ներկայ կ'ըլլայ ՇԵՐԱ, Կոմիտէի ներկայացուցիչը: Երգ, Ժողովը Մայիս 7ին ժամը 21ին, Կարգիլի արհեստներ: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Պարտապարհ շինքը Երգ:

ՄԱՐԱՄԵՆԻ — ԷՐԵՒԱՆԻՆ Երեւն շինքը Կեդր. Ցանձնաժողովին կողմէ: Սոյն Ժողովներուն ներկայ կ'ըլլայ ՇԵՐԱ, Կոմիտէի ներկայացուցիչը: Երգ, Ժողովը Մայիս 7ին ժամը 21ին, Կարգիլի արհեստներ: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Պարտապարհ շինքը Երգ:

ՄԱՐԱՄԵՆԻ — ԷՐԵՒԱՆԻՆ Երեւն շինքը Կեդր. Ցանձնաժողովին կողմէ: Սոյն Ժողովներուն ներկայ կ'ըլլայ ՇԵՐԱ, Կոմիտէի ներկայացուցիչը: Երգ, Ժողովը Մայիս 7ին ժամը 21ին, Կարգիլի արհեստներ: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Պարտապարհ շինքը Երգ:

ՄԱՐԱՄԵՆԻ — ԷՐԵՒԱՆԻՆ Երեւն շինքը Կեդր. Ցանձնաժողովին կողմէ: Սոյն Ժողովներուն ներկայ կ'ըլլայ ՇԵՐԱ, Կոմիտէի ներկայացուցիչը: Երգ, Ժողովը Մայիս 7ին ժամը 21ին, Կարգիլի արհեստներ: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Պարտապարհ շինքը Երգ:

ՄԱՐԱՄԵՆԻ — ԷՐԵՒԱՆԻՆ Երեւն շինքը Կեդր. Ցանձնաժողովին կողմէ: Սոյն Ժողովներուն ներկայ կ'ըլլայ ՇԵՐԱ, Կոմիտէի ներկայացուցիչը: Երգ, Ժողովը Մայիս 7ին ժամը 21ին, Կարգիլի արհեստներ: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Պարտապարհ շինքը Երգ:

ՄԱՐԱՄԵՆԻ — ԷՐԵՒԱՆԻՆ Երեւն շինքը Կեդր. Ցանձնաժողովին կողմէ: Սոյն Ժողովներուն ներկայ կ'ըլլայ ՇԵՐԱ, Կոմիտէի ներկայացուցիչը: Երգ, Ժողովը Մայիս 7ին ժամը 21ին, Կարգիլի արհեստներ: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Պարտապարհ շինքը Երգ:

ՄԱՐԱՄԵՆԻ — ԷՐԵՒԱՆԻՆ Երեւն շինքը Կեդր. Ցանձնաժողովին կողմէ: Սոյն Ժողովներուն ներկայ կ'ըլլայ ՇԵՐԱ, Կոմիտէի ներկայացուցիչը: Երգ, Ժողովը Մայիս 7ին ժամը 21ին, Կարգիլի արհեստներ: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Պարտապարհ շինքը Երգ:

ՄԱՐԱՄԵՆԻ — ԷՐԵՒԱՆԻՆ Երեւն շինքը Կեդր. Ցանձնաժողովին կողմէ: Սոյն Ժողովներուն ներկայ կ'ըլլայ ՇԵՐԱ, Կոմիտէի ներկայացուցիչը: Երգ, Ժողովը Մայիս 7ին ժամը 21ին, Կարգիլի արհեստներ: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Պարտապարհ շինքը Երգ:

ՄԱՐԱՄԵՆԻ — ԷՐԵՒԱՆԻՆ Երեւն շինքը Կեդր. Ցանձնաժողովին կողմէ: Սոյն Ժողովներուն ներկայ կ'ըլլայ ՇԵՐԱ, Կոմիտէի ներկայացուցիչը: Երգ, Ժողովը Մայիս 7ին ժամը 21ին, Կարգիլի արհեստներ: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Պարտապարհ շինքը Երգ:

ՄԱՐԱՄԵՆԻ — ԷՐԵՒԱՆԻՆ Երեւն շինքը Կեդր. Ցանձնաժողովին կողմէ: Սոյն Ժողովներուն ներկայ կ'ըլլայ ՇԵՐԱ, Կոմիտէի ներկայացուցիչը: Երգ, Ժողովը Մայիս 7ին ժամը 21ին, Կարգիլի արհեստներ: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Պարտապարհ շինքը Երգ:

ՄԱՐԱՄԵՆԻ — ԷՐԵՒԱՆԻՆ Երեւն շինքը Կեդր. Ցանձնաժողովին կողմէ: Սոյն Ժողովներուն ներկայ կ'ըլլայ ՇԵՐԱ, Կոմիտէի ներկայացուցիչը: Երգ, Ժողովը Մայիս 7ին ժամը 21ին, Կարգիլի արհեստներ: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Պարտապարհ շինքը Երգ:

ԴԵՂՆԱՍՏ

ևՄԲ. — Գաղափար մը տալու համար այն յոցանգ շունչ աշխատանքի մտաքի, որ նորաբան Բժշկա — կան Համապատասխանութեան հր կոչուի, եր քրտաւ — րապետի զեղեքնա բառին նուիրում գործիքին: Այս աշխատանքը, որու վրայ եր տե՛կ նորաբանը տարնորդի և վեր, պիտի թողնանայ իրե՛կ բաւա — րամբներ: Բուժարան, Բուժարան, Գիտարան: Նախանցիկ տարի երաւորութեանցինք մնալը մը Բուժարան երաւում բաւարարմէն: Այս անգամ ու — րիշ մնալը մը: Բուժարան երաւում բաւարարմէն, եւ այս մնալը, մէկ բառի մտաքի, ամբողջ չէ տա — կալին, ցանց տալինք հիւանդութեան նկարագրու — կան, պատճառական ու բուժական մտաքի:

Տարեց տարի ուժն է նաւարան Սխուտ հեղաշրջում, արեւն պարզում ... Մաքի իմ հայրենիք, եր հասնեմ մտեւում կարտ մնալով ա քաղաքութեան: Բայց մինչ մնալով կուրծի գնումը, Որ դա կանգնած ու աշխուժ արդար, որ հաղափարը քաղաք ցանկով, Տեսնում է օրերս իմ արեւն պայծառ, Ողակտի ծառին, հայրենի գիւղին, Հասցին մը ծայն իմ ականքներին Որից գնալովք որ չի հռաւ էր Ոչինչ մարդկային արեւն, արցունքներ ՆԵՃԱՐԱՌՈՂ

Թարգմ. ԱՐՄԵՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵՐՆԵՐ

ներ կը պոքնէ թէ կը ծագի իբրեւոյ թաւէն, որ կը նշանակէ փերիւրակ, քուրքերէն՝ փոքրիկ գու — ռը, քրանտերէն՝ loriot, գեղեցիկ թուռն մը, որ զոգին փտուրներ հաւած է կարուն ծխալի: — այս ստուգանքներովներ արտած է անոր համար, որ, ինչպէս Պիկիտի կ'անանէ, հիններ կը հա — տաւային թէ զեղեքնաաւոր կը բուժուի: Երբ երկար դիւմ փերիւրակը, որ կը ձեռնի բուժու — մէն հոգը, բը կարելի վարդափողով ծոյն հի — ւանդութեան (Ռևալատ. 1. 28): Գուպարն է Հարթնան, ըստ ստօրութեան, կը հաննի ստա — կըրտ խմբ թաւէն, որ կը նշանակէ լիարջ: Ստուգանքներովներ, աւանդական կամ դա — տական, ինչպէս կը անանուի, չի կըմար յուսաւոր — լի հիւանդութեան սիւրբական ծանօթութիւնն: Երբ համարն է կարգադրական բժշկութիւնը կամ մոլորութիւնը աւելի ապագով ուղի մըն է թերեւս — ժամեցն այդ ուղիքն ներս:

Իբրեւ պատմական յիշատակներ, զեղեքնա — արն այլ կը բորբային բարեւի արտաճանալով, աւաղի տալին շարունակ հետաքրքրել անդուշտ արք, որ կը ծառայել մոլորութեան արտաճում: Ան կէ ինչու, զեղեքնաին պատմութիւնը տալու կամ աւաղի ծանօթութեան կամովնութիւնը քաջարեւ — րու համար, նախ կ'ուզեն ներկայացնել հինորեն տեսնելու զոգին գոյնին ծախն: Ինչորեւ ուսի երկու եղբայրան երանգ, մին զէկտի՝ ոսկեղեղ, միւր զէկտի՝ մար կ'անաշա — ւուծ: Այլ եղբայրացիք մեծ յարկ կը վաշէրէ ի հոսանք, — կարող էր հեղինակներ, ինչպէս փորձ լաւօտ — Վրէլն, Միքէլանջ ֓որթալայն: Հէթեր Մէլլին, ոսկեղեղն զոգինն կուտան աւելին քաւը — թըր ստորոգելին՝ Համարակով ստատուածքուն: (աւտոր համար էր ոչ զոգին: Ինչորեւ ոսկեղեղն զե — ղի կամ բրդում կը խոտելի իրենց ծխական պատմութեանը): Ընդհանրապէս, ծախ եղբւր — յունց ոչ միայն ստորագոյնայ կը համարուէր Ընկիւր — հոգեքնական տեսնելով, այլ եւ քալալով: Կամարայնաստական տեսնելով, այլ եւ աւաղն թէ ինչու զոգին կը հազցէին Հերանդանը՝ որովհետեւ դաւանանք էին Ստուածորդուրն, զոգին կը ներկէին Յուլայի պատկերը՝ որովհէ — տեւ: Ծանոթ էր Բրիտանու, ու փորձապէս զոգին կը ցանկն հայրենապետներուն դրամ կամ զոգին կը հազցէին պոռնիկներուն: Երկրորդ, այս — ծախ զոգին, որ կանաչաւուն երանգը մը ունի որ կը ծառնէ արեւն փախտուր (chlorotique), կը խոր — ծառնէր նաեւ հիւանդութիւն, կուտարն ու մահ, — ըստի մոզական բժշկութիւնը զոգին ստորո — զելին կուտար արտաճանալան երկուրթ մը, այն համարուով թէ ներական դաւադարաւուն է ծեւնելու: Այլ չհի հաստատութեանց զգալու — թեան մէկ է՝ երբ մոլորութիւնը քեղեքնած կ'ան — թուան ձեկը, այն ինտատով թէ հիւանդ է, մահ — ուան ոգին մտած է մարմնին մէջ, Թուճաւոր — ուան է, (զոգին բարը կը ծագի իմ քաւէն, որ Թոյն կը նշանակէ միւսմտանակ):

Հակադրութիւնը աւելի համոզել կը դարձնէ այս տեսութիւնը, — արգելան, ըստ հինորեն ու ստական հիմա՝ կարծիք կը խորքորակէ առաջ — րութիւնը՝ խմորի երեւելովը, նաեւ թուրքեր: Ան կէ ինչու՝ մոզական բժշկութիւնը, կարծիք զոգինը կը ձեկ փաթկնում հիւանդին մարմինը, իսկ աղբերը սեւեւն աւաղով զոգին տաղարանին կամ հեղեքնաներուն վրայ: Երբ կը հաստատ թէ զեղ — քնութեան ոգին արդի փախել կամ իրենց ներքոյ — ծուլութեան մէջ աղբերն օժտմ: Հաստատուելու համար սեւեւնայ աւաղային կամ հեղեքնանի վրայ: Բիւր կը փաթկնմ կարծիքով, կ'աւ — ճիկ հեղեքնա աղբեր մը՝ որ դրամ է զոգինար ըս — թախու համար, որպէսզի զեղեքնութեան ոգին փախի երբայ խաղաղութիւն վրայ (զոգին թու — ռուն մըն է): Ուրիշ տեսութիւններուն մէջ, տե — ւայ թէ կարծիքի փախալէ զոգին կը փաթկնին, — այդտեղ կը դորձն նմանարտութիւնը:

Այս հաստատութիւնը կը հաստատեն Սաւուա — ժաւուրնի փրայութիւնը թէ զաղուր շարք մըն է որ կը դարձն բոյններ եւ մարդիկ: Ենույն քա — նիցս կը պատճառը զաղուրն: (Մտացալով վաղաւոր քիւլով)

- 1.— Թուրքերէն՝ ապրիլք:
2.— Փրանսերէն՝ jaunisse:
3.— Անգլերէն՝ jaundice:
4.— Գերմաներէն՝ Gelsucht:
5.— Ռուսերէն՝ մէլուսլա:
6.— Ֆրանսերէն՝ citrineza:
7.— Սպաներէն՝ amarille:
8.— Պորտուգալէն՝ Եմաիտ:
9.— Արաբերէն՝ իլլան:
10.— Հունարէն՝ իբրէլա:
11.— Եւսէիներէն՝ icterus:

Գիտական քաղաքի մէջ՝ Թուրքերն ու Գոր — սիկները կը դորձանէ նաեւ արաբերէնը: Իսկ Եւ — րոպացիները՝ յուսերն — լատներէն բառին ձե — ւապարտութիւններ: — այսպէս, Փրանսացիները կը դորձանէ ictere, Անգլացիները՝ icterus, Գերման — րէն՝ Ikterus, Ռուսերն՝ իլլուրալա, Իտալացիներ — րը՝ itterizia, Սպանացիները՝ ictericia: Եռոյնքը, Ժողովրդական քաղաքի մէջ, կը դորձանէ ցամ — քանա ու քիքիքնաաւոր բառերը:

Հայերէն լեզուի մէջ, ունիք, իբրեւ զեղեքնա — րն հոսանքի, հետեւեալ բառերը:—

- 1.— Արեւիկ, որ փրս անուանած է արաբերէն լեզուէն, (սեմական բառ է, երբայնքիցը՝ իրա — կան): Հայ լեզուի մէջ աւելին անպիւժ գործած — ուան է Միլին Գարուն, բժշկական զարկանու — թին թաղարանորդութեան կողմէ: Այս արեւն այ — լապիտաւած՝ ունիք նաեւ արական, իրեկան, ար — կան զրբական ձեւերը:
2.— Ինցիցա կամ զեղեքնաւոր թիւն, — Ժո — դովրդական բառ է:
3.— Դալկալա (բարդ բառ, — դալու + ալա), — դաւական բառ:
4.— Կալուլ, առանց բարդութեան, — ամէ — նէ հին բարդ՝ որուն կը հանդիպենք գրաբար Աստուածաւանդին մէջ:

ՄԱՆՈՒԹԻՐԻՆԻՆ: Պէտք է չիփոխել զաղուր բառը Բալուլի բառին հետ: Բալուլը տարբեր հիւանդութիւն է: Պէտք է չիփոխել նաեւ զեղ — քնաբար զեղեքնաներին հետ: զոգին տեսնել արաբ — րէր հիւանդութիւն է:

ՊԱՏՄԱՆԻՆ ԵՒ ՆԵՃԱՐԱՌԱՆԱԿՆԵՐ: — Հինէն ի փր մածոթ հիւանդութիւնն մըն է զալկալալ, — Զիպարդաւա, Գալիանոս, Արեւմուտ, Որբարալու — Նախարարական, պատճառաբանական եւ զարմա — Նախարարական լէկը Խորանն են, թէեւ տրուած բո — յոր ծանօթութիւնները ըստ կը տարբերի, հիմա, մեր պատկարասութեան մէջ: Եւ փերիւրակ, արար թերիկներն ու ռուստիւրաբութիւնները ձգած են: Եւ համաձայն յոյ, լատին եւ արար թերիկներն տեսնակտեւորն կամ Ժողովուրդին հաստատիւ — ներութիւն, հիւանդութիւնն ալ անուն է փոխած դա — րեւու ընկալելին: Միլինը զիստար անունները՝ Aurigo (ոսկեղորստ արիւն), morbus regius (արքայու — կան հիւանդութիւն) — որովհետեւ կը կարծես թէ թագաւորները օժտուած էին զալկալալ ըս — ժելու կարողութիւնը՝ իրենց ձեռքը զեղելով ի — ւաղելի վրայ), morbus equatulus (ծխանքանակ հի — ւանդութիւն) — որովհետեւ կը կարծես թէ հի — ւաղելի մազքը երեւան կը թերթ ծիրանի օտուիկ թուրը զոգինը մարմնի վրայ), fellis suffusio (մար — ձաքանկութիւն), ileus flavus (զոգին խիթ), fellis obstructio (մարձաքանկութիւն):

Չանց կ'անենք իրաւաստիքի այն թերիկները, որ — րոնք առաջին անգամ դորձանան են արաբար — նական այս անունները:

Բոլոր այս անուններէն՝ զիմացի մնացիք է միայն ictere յուսերին անունը, որը կը դորձանին արդի թերիկները, քրանապի կամ անուրի զեղեքնա կամ ռուս, իրենց Ժողովրդական անուա — նախորդութեանց կողմէ: Սորա արձանապրեցի զը — լուրը, Բայց ինչ կը նշանակէ ictere:

Հեղուարանները տարբերակ ձեւերութիւններ կուտան յուսերն այդ բառին՝ մարդուր ճշդիւր ամանակ: Ըստ ոմանց՝ իբրէրալ կը ծագի յու — ծանէն իբրիա բառէն, որ կը նշանակէ արեւ կամ փնչարանակ, Թուրքերէն՝ իլիլմիդէ, Փրանսէ — րէն՝ helette, պատճառաբանելով թէ արեւը զոգին աղբեր ունի՝ ինչպէս զալկալալաւոր: (Կեղեքնի Բնապատմութեան բաւարարուն մէջ, սակայն, տուրկեցի որ սեւ են աղբերն աղբերը): Իսկ ուրիշ —

Կ'ըսեն թէ դրորը պէտք է զարնէ մէկու նոյն կէտին խորքը մուրճով: Ստեղծարարական աշխատանքներու մէջ՝ կը դրահանգէ՝ երբ կը յա — ղեղենք կախարարական շրջանակ մը ցանկ ընթեր — ցողին շուրջ: Բայց տարբեր է պարզապէս՝ երբ կը փրկենք առաջ նկարագրել զբնականութեան մը՝ որ բարբ, արածածան, դրաւի՛ք՝ հստիկ ետեւ: Բայց — ուող զանաքով՝ աւելի խոր թափանցում մը կը պատճառէ մենք:

Այսպէս, յօդուածէ մը վերէն պարբերի եւսց ֆրանսական արդի զբնականութեան տաղանգը եւ տաղանգի զբնականութեան մը հակադրութիւնը, ա — ծոր յուսահատ խորքն ու հերոսական ճնրը, վէճը՝ բանականութեան շուրջ, իսլաւմուսիմ կը բաղ — ժաթի: Հակապանին հոսանքներուն եւ իր քացա — ուկ արժէքները՝ որոնցով մը կը պահէ համալ — խարային եւ առաջադասար զբնականութեան մը իշխելը, կը խորհի թէ աւելի մօտէն պէտք է նայլի ֆրանսական գոյապատմութեան որ մեր դարը յատկանշող, անոր արտադալով շարժում մըն է: Աւ պէտք է բաղդատութիւն մը ընկ այդ շարժու — մին երկու ճիւղերուն, հերմանասական եւ քրիս — տոնականներն միջեւ: Կրեւանք ինքնատուրքին պահանջող այս ին — թին ծանոթալ մեր կարողութեան չափով: Պարզ են իր շատ մը կողմերը: Ըստաւոր մեր դիտցածն է զերթն:

Անքորնեղին է աշխարհը, հանգը անհեթեթ է եւ անհեթաւ: Բայց պէտք է պարել: Անպայման ապրել: Յուսահատութեան եւ նոյն ստան յոյսի վարդապետութիւն մըն է գոյապատմութիւնը: Սեմիանցիք յուսահատութեան մէջ անոր երկու ճիւղերուն համար ալ, որ կը տարբերի իրաւով իրենց ձգտումներուն մէջ միայն: Յուսահատու — իրեն, առաջինին համար, համաժան է ապաւու — թիւն եւ մեծութիւնը՝ այս աշխարհին վրայ: Մեր անտնտնութեան, յաւիտենական փերիւրութեան միակ միջոցն է ան՝ երկրորդին համար: Տեսնելով, զգալով, վաշտելով եւ նոյնկողմ է որ կը բացուի մեր աշխարհը, կ'ըսէ Փ. Սարթը, մեծ տեսաբան հիւսիսեանական գոյապատմու — թիւն է կամ՝ պէտք է ցանկ քաց աղբերով՝ տես — նելու եւ վաշտելու համար: Յուսահատ եւ հիւսա — թափ ըլլալէ վերէն է որ կըմանք գիտակցի եւ կը ի — լալով ըլլալ, ապրել: Եւ ըլլալով վիպական ու Թա — տալեալիք նոյն անոն: Փ. Սարթը կը ձգտ տապա — լիլ պարտաւորներն ու կեղծիքները, արդեւ, մեր գոյութեան նոյնկողմ խորի՛ք: Կանխորդէն անիւ — մաստ կ'անեմ՝ այս անքորնեղին աշխարհին վրայ, այսու համար այդ փրկարար յուսահատութիւնը՝ միւլի: Մազաւորով եւ կը իրաւորագործիք:

Կինասպալու վարդապետութիւնն մըն է, հա — տալակ կը յուսենա խորքերն: Իր գիտարար հոգը կարծես է ծանալորէն մէջ: Անիւլք՝ ճշմարտելով երկրէն՝ որուն մը ինքը լի համարի, մերժելով չար եւ բարի ուժերուն գոյութիւնը, հակապա — զիրը, ծառանալով աստուածներուն զէճ, պէտք է ըլլալ՝ յայտարարել պայմաններին համապատաս — լան չափ մը: Բայց այն լիւր է այն անոն միայն երբ քաղաքական է նոյնական: Սարթը մեծ արա — րանականութիւն մը կը պահանջէ այդ չափէն եւ մեծ — նախականութիւն թիւն: Այսպէս՝ այդ չափը՝ աշ — խարհական եւ վերաբանական, կը մնային իր մէջ մար — ականութիւնն ու քրիստոնէութիւնը, ու կ'ըլլայ ինչպէս իր անհատապաշտութեան մըն՝ ունի փառաբանութեանը: Կը քալի ամեն ջոնով, ճգնելով ամեն արդէւ, կը թալէ զէկտի՝ որ աշխատանքի, որովհետեւ, էականութեան ամենին ապաստն է: Գոյու — թիւն է՝ էուրիկն ըլլալէ առաջ եւ ի վիճակի է հե — տալարար կերտելու ինքզինք՝ ապաւանդելու, մերթապատելով ներքին եւ արաքանի ժգտանալ — ներէն, դաւանալ տե՛ր: Իր անձին: Սարթը հերոս — ներ է ինչիւր: Ինչիւրութեան վարդապետութիւնն մըն է:

Գիտատնական գոյապատմութիւնը կը բաժնէ կանաչն այս յոյսեան ըրտնաւոր: Բայց այն կը հաստատ թէ այս անհեթեթն ու քաղաքին իրա — կանութիւնը քաղաքային պիտի ըլլայ՝ զոգին եւ ի — մաստակը՝ մեր մահէն վերէ: Այս ճիւղին գիտա — ւոր ներկայագործելը՝ Նախագիւր Գիդեղեղաւոր, ինչպէս եւ Փառցալ, որ գոյապատմութիւն մը կ'ըսած է իր ստեղծելի մէջ, աշխատած են հաստատուի թէ անձան է մարդկութեան հոգին եւ աշխարհի վրայ, ապրելով ու տառապելով, պէտք է հասնիլ մեր յալ խոնկան իրականութեան: Եւ անհրաժեշտ է անկուր մը՝ բարձրագոյնու համար: Երկնային շնորհ է իր յուսահատութիւնը: Հիւանդութիւնն մըն է երկնային շնորհ մը՝ նոյնական՝ որ զէկտի յոյս կ'աւաղաւորէ մեզ: Մեղքը մըն է յուսահատութիւն — քը՝ երբ յուսահատ կը մնայ յուսահատ: Աւաղի օրերէն մնացած գործում մըն է՝ որ. դրախտին մը արարութեան կը կապէ զէկտի: Կրակ մըն է որ կը սրբանցէ: Արարիչը յուսահատութեան դրամ է մարդոց մէջ՝ որպէսզի ճանչնան իրենք զիրեն եւ

Մանրամասնությունները յաջորդում

ՕՐԱԲԵՐԲ

27րդ ՏԱՐԻ — 27 Année No. 6451 — նոր շրջան քի 1862

ՄԵՐ ԽՈՍՏԻԸ

ՄԵՆ ՓՈԹՈՐԻԿԵՆ ՄԻՒՍԸ

Այսօր, 8 Մայիս, տարեդարձն է Հիթլերական Գերմանիայի անպայման անձնատարության, որով էլ զավթեր Երկրորդ Աշխարհամարտը : Դժբախտաբար, բոլոր Հանդիսությունների վերևի կը սուսանի չարացույց մղմանսովը, — նոր փոթորիկի մը վառար :

Միջոցն պզտոր ծուրեր հուսեցան վեց տար — ուսան ընթացքին, ամենին ստաղ խոնդարելով է — րենց՝ յաղթական Դուրյանիկներուն յարաբերու — թիւններն :

Այսօր անոնք շատ աւելի ծուռ կը ծայրն իրաւարոր, քան երկուսն թշնամիները : Եւ արդէ կանգնուին եւն զէմ զէմալը, լուսպինը եւ սպառազինը : Նորէն սինալաւ, յարձուռն ուժգնութեամբ : Եւ փոխադարձ մեղադրանքներ, որոնք հնուցէն աւելի էր թանձրացնեն, էլ թուսնաւորն է թնո — լորտը :

Միացեալ ուժերով էր որ յաղթեցին արեւմտեան սինտուրիներն եւ Խ. Միութիւնը : Եւ միացեալ ուժերով ալ կրկայնի սպառնգիլ խաղաղութիւնը, երկար ստանի Համար :

Յայնպիսիներէն ամենիպէս վերելը, անոնք ուժ յարձուռնան զանիւրներն ալ կընեցին : Նորի իսկ զանազանները մշակուեցան իրան տարուան Հա — մար : Միւշ — ի խնդիր խաղաղութեան եւ ապահո — թիւթեան :

Ինչ հնչումի թիւն : Ստորագրուած, վառեալ — ցուած զանազաններն անգամ շատոցն մտապո — թեան տրուած են : Կարծուած են բոլորովին նոր ճակատներ, երկու մասի բաժնիկները խաղաղ — ու մարդկութիւնը :

Յայնպիսիներէն մէկը, Խ. Միութիւնը, ըլ — միայն հրահամարէր իր երկուսն սինտուրիները, ամեն փառք իրեն վերապահելով, այլեւ հրահար — եւ կը զորո՞ւ գտնենք զայն : Եւ Խ. Միութիւնը, ըլ — միայն հրահարէր իր երկուսն սինտուրիները, ամեն փառք իրեն վերապահելով, այլեւ հրահար — եւ կը զորո՞ւ գտնենք զայն :

Այն բաներն ու որակներն, որոնք օրն էր թուէ հրահարներէն Հիթլեր. իշխանութեան ղէմ, այսօր նոյն ստատիկութեան կը դորձածուին արեւ — մտան սպառնութեան վարիչներուն ղէմ, յաւել — հալ եւ հնչեցանալ :

Պատանակած ժողովներու մէջ անգամ ինքը կը հրով խնդիր զարդարէր իր ղեկավարին իր ղեկավարին ու Եւրոպայի միասնականութեան : Ամենին թիւթեալ թաւը հրահարէր : Եւ Խ. Միութիւնը, ըլ — միայն հրահարէր իր երկուսն սինտուրիները, ամեն փառք իրեն վերապահելով, այլեւ հրահար — եւ կը զորո՞ւ գտնենք զայն :

Իսկանաքար մէկ կողմն ալ սպանիւր կ'ար — ծաղէկ նոյն սինտուրիներում, միեւնոյն ստան զարկ տալով սպառնութեան : Այն Եւրոպայի միասնականութեան : Ամենին թիւթեալ թաւը հրահարէր : Եւ Խ. Միութիւնը, ըլ — միայն հրահարէր իր երկուսն սինտուրիները, ամեն փառք իրեն վերապահելով, այլեւ հրահար — եւ կը զորո՞ւ գտնենք զայն :

Այն Եւրոպայի միասնականութեան : Ամենին թիւթեալ թաւը հրահարէր : Եւ Խ. Միութիւնը, ըլ — միայն հրահարէր իր երկուսն սինտուրիները, ամեն փառք իրեն վերապահելով, այլեւ հրահար — եւ կը զորո՞ւ գտնենք զայն :

Այն Եւրոպայի միասնականութեան : Ամենին թիւթեալ թաւը հրահարէր : Եւ Խ. Միութիւնը, ըլ — միայն հրահարէր իր երկուսն սինտուրիները, ամեն փառք իրեն վերապահելով, այլեւ հրահար — եւ կը զորո՞ւ գտնենք զայն :

Այն Եւրոպայի միասնականութեան : Ամենին թիւթեալ թաւը հրահարէր : Եւ Խ. Միութիւնը, ըլ — միայն հրահարէր իր երկուսն սինտուրիները, ամեն փառք իրեն վերապահելով, այլեւ հրահար — եւ կը զորո՞ւ գտնենք զայն :

Այն Եւրոպայի միասնականութեան : Ամենին թիւթեալ թաւը հրահարէր : Եւ Խ. Միութիւնը, ըլ — միայն հրահարէր իր երկուսն սինտուրիները, ամեն փառք իրեն վերապահելով, այլեւ հրահար — եւ կը զորո՞ւ գտնենք զայն :

Այն Եւրոպայի միասնականութեան : Ամենին թիւթեալ թաւը հրահարէր : Եւ Խ. Միութիւնը, ըլ — միայն հրահարէր իր երկուսն սինտուրիները, ամեն փառք իրեն վերապահելով, այլեւ հրահար — եւ կը զորո՞ւ գտնենք զայն :

Այն Եւրոպայի միասնականութեան : Ամենին թիւթեալ թաւը հրահարէր : Եւ Խ. Միութիւնը, ըլ — միայն հրահարէր իր երկուսն սինտուրիները, ամեն փառք իրեն վերապահելով, այլեւ հրահար — եւ կը զորո՞ւ գտնենք զայն :

Այն Եւրոպայի միասնականութեան : Ամենին թիւթեալ թաւը հրահարէր : Եւ Խ. Միութիւնը, ըլ — միայն հրահարէր իր երկուսն սինտուրիները, ամեն փառք իրեն վերապահելով, այլեւ հրահար — եւ կը զորո՞ւ գտնենք զայն :

Այն Եւրոպայի միասնականութեան : Ամենին թիւթեալ թաւը հրահարէր : Եւ Խ. Միութիւնը, ըլ — միայն հրահարէր իր երկուսն սինտուրիները, ամեն փառք իրեն վերապահելով, այլեւ հրահար — եւ կը զորո՞ւ գտնենք զայն :

Յառաջարկեմ կասեցնել Բ. Միութեան ծաւալումը

Միացեալ Եւրոպայի ինտերգրին կերպով օր — ուան նիստին մէջ, անշուշտ պատուիրակութեան պատկանողներն անդադրելով բանաձեւ մը առա — յարկեցին, պահանջելով իրենց կառավարութիւնն է միւս ապառ երկրներէն պատերազմ յայտարար — քել Խ. Միութեան ղէմ, մէկ էն ինչ կը կար իր աք — բանակները յարձակել Եւրոպայի միասնականութեան : Բա — նաձեւը ստորագրուած են նաեւ Գ. Փոլ Ռէնո, նաեւ — կին փարապետ Ֆրանսուան եւ երեսփոխաններ — Հորտաուսյան, Պիտիւիւն, Իտալիայէն, Գանը — մարաշիկ, Քուրթիայէն, Լորիկիայէն, Լիւքսեմ — պուրկէն եւ Գերմանիայէն :

Բանաձեւը կը խնդրէ եւրոպական կառավա — րութիւններէն բանաձեւի խորհրդակցելիք Խ. Մի — սանդերուն եւ Գերմանիայի Հետ, միացեալ ազա — րարութիւն մը ուղղելու Համար Խ. Միութեան, լսելով թէ այնպէս չեն կրկարելով առաջ քաշու — անք իր խորհրդակցութիւնն արեւմտեան շրջանա — կը Եւրոպայի մէջ : Մասնաւորապէս, որեւէ յար — ձակաւ միտարկ կամ իր արքանիկներուն կողմէ Եւրոպայի ղէմ՝ արեւմտեան պատուիրակութեան կողմէ պիտի չարձարուի յարձակում երեւցն ղէմ : Միացեալ Եւրոպայի ինտերգրին ամենին միասնական որոշումներն էն են թաւ եւ ընդհա — նուց միասնականութեան պիտի չարձարուի յար — ձակաւ վերելը : Ապա ինչ ընկերակցութեան երեսփո — խանները հակառակ են այս բանաձեւին, զանազան պատճառներով :

Նոյն նիստին մէջ, թուրք պատերազմ, Գ. Գաֆարի անապիտիկ չէզոք դուրսի կամով Եւ — րոպայի մէջ, պաշտպանութեան Համար մտնողները՝ հիշեալիս անթափանչութեան ղէմ : Այս դուրսիները պէտք է կազմակերպուին Միացեալ Եւրոպայի խորհրդակցութիւն կողմէ, ամենպէս Եւրոպայի կարծիք Ուղ — ին : Բանաձեւը կը արժանաւորէ կազմակերպութիւ — նը սինքր խաղաղութեան ստան, ուստեալ ամա — ընելով :

Գ. Փոլ Ռէնո անապիտիկ եւ Մ. Նաճանգե — րուն եւ Գերմանիայի խորհրդակցութեան ներկայ — ցուցիչներ զրկեն իրենց դիտողները : Եւրոպայի ընդ — ժողովին Համար, եւ Ամերիկայի ու Նոր — պայի խորհրդարանները միացեալ նիստ մը դու — ժարեն :

Ճրանայի եւ Իտալիայի պատուիրակներն ա — ուղարկեցին կարծիքներով իրենց ժողովը, վեր — յանդիմով միջեւ կերպին : Թուրքիոյ, Յունիկը եւ Սկանդինավեան երկրներուն պատուիրակները բող — ղեցներն զիտել տալով մէկ շարքի մէջ են ՍՍԲ — րապարկի մեծարկեր, մէկ շարքի մէջով դու — ժարելու Համար :

Կ'ըստին թէ քրիստոնական պատուիրակութիւ — նը պիտի առաջարկէ որ Յունաստան եւ Փորթըիս մասնակցին Եւրոպայի բանակի վերաբերելով խորհրդակցութեան, Փարիզի մէջ :

ԵԿԻՊՏՈՍԻ ԹԱԳԱՍՈՐԻՆ ԷԱՐՄԵՐԻԸ

Իրապիս արգալայիսի Հարսանիքով մը Ե — ղիպտոսի թագուհի Հազադուցան 17 տարեկան Օր. Նարինի Սաադը, որ Փարիզի մէջ կ'ըստու — արձանադարձար Հարսանիքի զինուորով, Հէլլի — փոլոյ իր ձորը ընկարանին ճամբալ կ'ուս : 22 ժիւր — երկը զոչազոչու ու ծաղկապար իրօղը — ներկ ընկարով Հասա. Ապալինի պաշար : Նախա — պիտ եւ ըսա խալանակալ օրէնքն, իր բացալայութե — ան, Գուպիկի պաշարին մէջ տեղի ունեցած իր պաշալայութիւնը Գուպիկը թագաւորին Հետ, թիւ — ջանիթ 101 Հարսանիքով եւ ի ներկայութեան իր Հօրիորդը՝ Մոսամմէն Սիւ Սաադը պէյին : Թագուհին նստած էր շնոր ինքնաշարքի մը մէջ, զոյր ունեցելով թագաւորին մեծ զօրը՝ Գուպ — ղիս իշխանուհին : Երեսնամեակ շրջապատուած էր զինուորական կարճաբանի ուսանողներէն Հա — րիսանիքով, իրեն պատուով պահակախումբ : Ամբողջ ճամբը, երկրպէս շինուած էին յաղթա — րան կամարներ : Նիկայիսի բոլոր կողմերէն Հա — րիսը հաղարներով այցելուեալ Գուպիկը կ'ուս էն — ծալա արեւի, իսկ պաշարին արեւ խոնարած էր 300 շաղարիք թագուհին մը, որ խոնար — վառ յոյսեր կ'ընէր :

Գալանք մուղը մեծ անդրադններուն վրայ,

Նուիր կ'ը շարունակուի Մուրիոյ եւ Իսրայէլի միջեւ

Կառաւար, վերջական եւ անկեղծօր զին — արար մը կ'ընելն 48 ժամ վերել, կ'ըստ զարձա — նակ պիտի Գալիլիոյ հիւսիս — արեւելեան կողմը, սուրիական եւ հրէական ուժերու միջեւ : Երկու կողմէն ալ իրար կ'ամբաստանեն Իսրայէլի մէջ վերկային ճամբան, Սուրիայիցները խղած էր վերջապաւոր Հրեաներու եւ Հրասանիկ կերպով, Եւ փոխադարձան են Հրեաներին Եւրասիկ նա — խարար Գ. Մուշ Եւրեթ եւս յայտարարեց, թէ Իսրայէլի զօրավարներ պիտի չզարկեցնեն կ'ըստ սպառնալուած զինելի շրջանակէն մէջ, միջեւ որ անորակա ուժերը չաւորին :

Սուրիական բանակն ալ կը յայտարարէ, թէ Իս — րայէլի երեք յարձակումները զործած է ապաղով — ուած շրջանակի Հարսանիկ մասի արար թանկե — ներուն վրայ, զանազն ստատիկութեան ընթացիկէն մ'ուշ : Եւրասիկները եւս մտաւած է, Հարիսի շարի կ'ըստուան պատճառովը Իսրայէլացիներուն : Ուրիս վերկայի մը Համաձայն, հրէական օդանւ — լիքը ամբողջութեան են Շամալիկի ստանը, սպան — նելով սուրիացի սպայ մը եւ վերադարձով տասը զոյրաբացիներ : Եւրասիկները դործուած է Հրեանա — նիկ ամբողջութեան վերէ : Անիկ զատ, հրէական հետեւապաղորդը զրած է Սուրիացիները Եւրաս — նանի Նախիկ վրայ ինքն թագաւորէ մը :

Այս հոլիւոնի յարձակումն էր իրազմապիտա — կան արժէքը անանական թագաւորներուն, ո — րոնք կ'ընէին ալի կ'ըստուան վրայ : Այստեղ է որ Եւրասիկները Իսրայէլի, Սուրիոյ, Լիւանիան եւ Յորդանանի ամանակները : Ամենին աւելի սակա — յարկ է որ զեր կը խաղալ այս գիտական մէջ : Իսրայէլի կառավարութիւնը մեծ կ'ըստուան թիւն ինքնակ Նուշ լին Եւրասիկներուն, ուրիկ կը սինքր Եւրասիկան զինուր : Այս շուրք մեծ աղաղ մը կը նկատուի Իսրայէլի երկրորդական յաւալը՝ զինուորական Համար : Իսրայէլացիները, իրենքս ձեռնարկեցին շարաշարիական ցանցի մը շինու — թեան : Ասոր վրայ էր որ Իսրայէլ բողղեց եւ կը — լիքն սկսաւ : Իսրայէլի մէջ, թէ Հուշիկի ղէմ ու Նաճանգից շինի մտցուած զինադարձութեան — ճամբը թեան մէջ, որ կ'ընդեցաւ Սուրիոյ Հետ, 1948ի պատերազմին վերէ :

Սուրիացիներն ալ կ'ըստին դարձեալ Եւրասի — նի արեւմտեան կողմը թագաւորները, որպէսզի կ'ըստին հետեւիկ Հրէական շարժումներուն :

Հրեաները, Հուշիկ լինք կը նկատուին շուրքի մեծ աղաղի սինքր իրենց երկրին մէջ, ուր ընկալի ո — սպանուած ինքնուրոյն արշաւն ինչ, եւ Եւրպայ — ճամբով ալ կ'ըստին իրեն ամեն թանկ պատան յաղ — ջրականը :

Կարաւոր դէպքեր Միջին Արեւելի մէջ

Իրապի վարչապետը, Նուրի փաշա, շատ կա — րեւոր յայտարարութեան մը քաւ : Խորհրդակցութե — անէ, կ'ըստին որ Խոսելով միջազգային կացու — թեան մասին, ըստ թէ կառավարութիւնը ճաւա — քին պատեւելութեան կը սպասուէ, վերջ դնելու Հա — մար անդեւիկարանի պիտակցութեան :

Կարգ էր երեսփոխանին պահանջներն չեղեալ — լիքն Համարի զինապետութիւնը, չէզոքութեան պահելով Արեւելի եւ Արեւմտեանի միջեւ : Կարապետը ըս — տարեց թէ զանազանը զարգացան եւ դիտու — րական պատարասութիւններ կ'ընէ Իսրայէլ վրայ, իր տրամադրէ երկու օդակայաններ յանձնել Ան — ղիւն եւ արտօնել զինուորներու փոխարկութիւնը : Եւ Անգամ մը եւս կը յայտարարեմ — կառավարու — թիւնը կ'ըստին խոյն այս զանազանը, ինչպէս կը խանայ ընկը Եւրոպայ : Կառավարութիւնը ստա — նին պատեւելութեան սպասել այս խոստումը կատա — րելու եւ ընելու Համար քրիստոնական օդակա — յանները եւ այն բոլոր երկրայինները որոնք չեն Համապատասխանին մեր իրենիկայանի ծան : Գալիլիոյ մասին ալ խոսելով, Նուրի փաշա ըսաւ, թէ Լիւանիկները խոստացած է աւելցնել Իրաքի Եւրասիկները, թէ Լիւանիկներին իրենց Կը շարունակուին, սպասելով Պարսկաստանի ազա — րացման ձեռնարկներուն արդիւնքին : Եւ երբ — կացուց — Եւրոպայի Եւրասիկները մը պարտաւ — յին, ոչ Իրաքը, ոչ ալ արաբական երկրները խաղաղութիւնը կ'ըստին աղբիւր մեծ բանակներու արաւու եւ ընդհարումը մը երկրին մէջ, Հակա — ռակ ինչ չէզոք միտու թագաւորէն : Իրաքի ապա — ժուութեան պահպանութեան կ'ըստին ունի Պարս — կաստանի պիտակցութեան :

(Նուիրու շարունակութիւնը կ'ըստ Գ. Եյ)

Գուրու թագաւոր դիմադրեց իր կ'ըստին եւ առա — յարկէն զայն դուրս արաւը, ուր քաղաքական ամա — ղը ընկուեցաւ Հրապարակներու շարունակութեան — ները :

Այլ օրը, ամբողջ բանակներուն մը ունեւր — եւ լուսկիկը բաժնուեցաւ մայրաքաղաքին մէջ :

ԴԵՂՆԱԽՏ

(Բ. ու վերջին մաս)

Հայրենի դարձար Աստուածաշունչին մէջ, դարձիկ բարձր դիմելով դործածուած և բուսաբանական հետազոտութիւնները, հետեւեալս արեւելքի և բնութեան թէ՛ դարձիկ, սիրեալները, կը նշանակէին որք հոգեւոր, որ արտաքին մտնուն նշանքն է, այլ անուամբ մտնել, թուրքերէն՝ սամ (շփոթի) անունին հետ, որ արտաքին նշանակութիւն ունի, ֆր- քանդերէն՝ rouille, charbon noir nielle du blé (շփոթի) nielle des blés բարձր հետ՝ որ կը կոչու- ունի նաեւ agrostemma) — տես Բ. Մնաց. Ը. 28 : Մէկ անգամ, սակայն, դարձիկ դործածուած է իբրեւ մարդկային պատահաւ, այլ անուամբ զննեալս, Փրանսերէն՝ jaunisse — տես Ղևու. ԻԶ. 16 : Չարմախանի այն է որ, յետագային, դարձիկ բարձր կործանուած է իր սիրեալներու նշանակու- թիւնը (դարձիկ — զգնալով) : Բոյսերու մահա- ընդ դոյնը դարձած է մարդկային մահա իշխաւ — թուրքերէն մը անուն, որ իր նուիրեալործումը կը դռնել մայժային հիւանդութեան մը արտաշնչան նոյն դրոյնին մէջ :

Ուրեմն, իբրեւ եղբայրացութիւն, կ'ուզեմ Ը — ախ թէ Աստուածաշունչին դարձիկ, սիրեալս, մտնելով դարձիկս չէր, բայց անունն էր դոյներու համաձայնութեամբ դարձիկ հիւանդութիւնը հո — մահել դարձաւ զննադիտելու : Արարեւ, դարձիկ միայն գոյն թարգմանուած է, (այսինքն՝ այն չար դոյնը, ըստ մասին քաջատարութիւն տուի վերը), յուսմանով՝ օրբա (տես Ու. իւ. 22) :

Անկը զարմախանի կայ, — յո՛ւնալին իբէր — ըստ, արարեալին իրկամ, նոյնիկ թուրքերէն աս — իրկը բառեր կ'արարէին նոյն երկիւղած ճակատա- յերով :

Աստուածաշունչին մէջ՝ Յոյները փերոս բարձր կը դնեն հոն՝ ուր խաղը բուսական մտնել մասին է (տես Բ. Մնաց. Ը. 28), և հոն՝ ուր խաղը մտն- ձային հիւանդութեան մասին է (Ղևու. ԻԶ. 16) : Ուրեմն փերոս կը նշանակէ նաեւ դոյնի դոյն, յետ- ոյն բուսական հիւանդութիւն, յետոյ մայժային հիւանդութիւն — այս պարագայն կը մասնանշեմ՝ ի հեծնույն անոնց որ պիտի հակամարտէին Պուս- թաբի ստուգարանութեամբ կամ Հիպոկրատեան բարձր իրկերով :

Նոյն պարագայն կը հաստատէ նաեւ արաբե- ռէրը : Իրկամ, երբայցեւորները արկամ, կը նշանակէ բուսական հիւանդութիւն (թուրքերէն՝ սամ) և մայժային հիւանդութիւն (թուրքերէն՝ սարը- լը) : Արաբերէն հին քաղաքանունները մէջ՝ կը արտիկ նաեւ երբոր դարձաւ իրկամ, Բը, ջրդուր- թիւն (hydropisie), բայց կը կործնել թէ այդ վեր- յին նշանակութիւնը յետագայ մըն է յունական թիւկական դրականութեան թարգմանութիւնն — ընէ, — արգարեւ, Արեւելոս ջրդուրթիւնը կը հա- մարք զայիկարտի վաճառական անունինը : Իսկ Ժորժ. Ը. Անտանի, խոսելով ուր բարձր ևս — սին, մեծ սխալի մը դո՛ւն կ'ընթաց ևս իրկամ արա- րեւէն բառին կուտայ բազմաթիւ ուրե՛ն նշանակու- թիւններ :

Ա — Փամուս ալ — մտնելով խորաբորով արաբե- ռէն քաղաքները մը կայ, թուրքերէն թարգմա- ուած անկի յայտ 100 տարի առաջ՝ Պոլսոյ մէջ — 3 հատոր, 2855 էջ : Արաբական խորաբոր մը, սիկիւրէ մինչեւ վերջը՝ ոչ մէկ յայտ տող, ուստի տաճարն էր և զայն յարաբար էր թաւ քիտակ մե- լան : Այս քաղաքներն մէջ, իբր թէ ռուզդար — կանաչ չիտիութեան մը հետեւեալով, թարգմանո- յոյ իբարեւ կապիւր է արկամ ևս իրկամ բառերն էր անոնց նշանակութիւնները, — զգուշ արկամ, հիմա, սամ, քրքուտ, մորուրէ ներկ, (Պորթուգիլ Բաթի կ'աւելցնէ թէ նոյն հիւանդութիւնը կ'ընկնէ նաեւ շաք- րահատարտ աղօց ձեռքերն ու ոտքերը, մայժային ու աշխարհի չարքերն (շամար), աղբարայ ա — րին, զննեալս, եւսայն : Թարգմանողը ևստայ կը նշանակայ կատարած սխալն էր կը հնչէ վերջը, — Անտանեան տեսեր է ճշգրտը, բայց չէ հապի- ցել թէ սխալը միայն ուղղարարան է, այլն ինչպէս պատմական, Բացարձակ :

Արարեալին իրկամ բարձր (Թուրքերն կը կար- դան երեւում) կը սփռի իւ տառով (Փրանսերէն քաղաքի ճակատը), ինչպէս երբայցեւորն կը սփռի իսկ տառով (Փրանսերէն քաղաքի ճակատը) : Գա- մառն էմ իրկամ արտ (իւ տառով) չիտիութեան է արկամ բառին հետ (Էրիթում) — արգ, արկամ մեք իրցուած — հիւանդ ևս երեք կայ շունի իրկամ բառին հետ (Արկամ, իր իսկական ձեւով՝ հիմմա (թուրքերէն՝ բիմա), արաբերէն յոյժ զալիւս և յու — հիմմա, ճամայ կ'ընչէ կ'ընչայ Նուրայն քաղաքի դրականութեան մէջ կը դառնայ al — channa, ու Միկէլ արարեւ՝ նոր ձեւափոխութեամբ կը կ'ըլլայ arcane (Յետագային՝ նոր ձեւափոխու- թեամբ կը orcanette արարած է Փրանսերէն մէջ) : Արաբերէն խորաբորն դրականութեան հոյժի կ'ուտեն այս արկամ, որ բրնձն... հիմմա կը : Անա թէ ինչո՛ւ Փամուսի մէջ արկամ կը նշանակէ

Յրանալան Իդրապաշտութեան շուրջ

(Բ. ու վերջին մաս)

Սարթը, իր դառած ձեռ յանդիւրեմամբ, ցոյց կուտայ թէ աշխարհը իրական մտնումը նաւ մըն է, այսօր, նաւ մը՝ որ կ'ուզէ տեղ մը հասնիլ : Եւ տառով մըն է կեանքը : Նախաժամ են առաքելու — թիւններն ու ճշմարտութիւնները : Կասկած է ա — մէկ կողմ : Մարդկութիւնը հասած է մտնումը — ներքին հաստատութեան առկան : Ու կը դռնուի հա — կատարական պահանջի մը արեւելք : Ընդունելով fictionները թէ հրաժարել մահաւոր ընդ միշտ ա — նոնցմէ : Ուսման կը պիտեմ թէ կարելի է ապրել առանց պատանքի, ապրել եւ քաղաքակրթութեան ստեղծել : Իրականութիւնը տեսնելը աւանդը վը — տանք մըն է, կ'ամայնէ ճշգրտեւր, կը շրտէ պանդը : Ուրեմն, որոնց շխտութիւն է Սարթը, հակառակ կը պիտեմ : Իդրապաշտութիւնը կը շա- չեկանութիւնը կը դռնէ այս դռնին վրայ, արտա- յայտութիւն է մարդկային տառնին : Շատեր, հիւնէն ի վեր, քրայած են Սարթին առաջարկու- չարքովը : Շատ մը զգեմք, Փրանսական արքէ- չարականութեան մէջ, ըլլալով ճանդեղն զոյա — պաշտ, խորհած են այդ զոյալութեամբ — Ժիւս, Վալթեր, Փենանտո, Ժ. Կերն եւ ուրիշներ :

Իբրեւ քաղաքակրթութիւն ուրիշ փորձ մըն էր այդ չարքերն լուծումին ճաղով, կը դիմէին հիւսնո- ղապաշտութեան, ըլլալով հակառակ Սարթի բա- ռանակութեանը, անսեղիւ : Նամար ներքին իրա — կանութեան եւ վեր աշխարհին յուսակելի կեցի՞մք : Մերկելով քաղաքակրթութիւն՝ իբրեւ կեցի՞մք՝ քաղքեր՝ զերկրապաշտութիւնը, յանձնուելով ներկայիսականութեան եւ մայրով այն տանն մոլորտով քաղաքակրթութեան, նոյնիկ Սարթի հա- ճանքին, կը շարժը, կը խորհն, զայսպէս, — տառնին շատ հիմնական մէջ զարգացման հա — մաժայն : Սարթը հիւսնուր է եւ նոյն տանն ան- ճան : Իր իրականացումը, ինքնութիւնը կը դառ — ուն երեւակայութեան անձնին եւ առօրեայ հա — նաւորնին մէջն :

Ուրիշ քաղաքութիւն մըն է երբ կը մտնանք իրեւութեան չարքին, իրական անձնականութեան՝ որ մտնումութիւնը կեղծ է Փրանսական արգի- րականութեան : Ուր է այդ ինքնութիւնը : Սար- թը ոչ միայն հակառակն քաղութիւն մըն է, խորհուրդ է իր խորհուրդներով շխտապաշտութեամբ ևս անձնա՛ւն : Խոսմար : Ինքնութիւն մըն է որ իր մէջ կը պարզանէ մտնումական եւ հակառակն ինքնութեանը, դարձելով խորհն անձնին ու անձնականութիւնը կը խաճաճուի իր մէջ՝ դրական կը մը կատարելով յաճար : Սարթը զգո՛ւն է ինքնութեան, չուգիլ ըլլալ այն ինչ որ է կամ կ'ու- չէ ըլլալ այն ինչ որ կ'ուզէ ըլլալ : Պատահելով դառն մըն է : Եւ իր ինքնութեան պատանքը մըն է միշտ իր առկան : Այս պատանքը մըն է ինքնութիւնը նաեւ անոր որ դո՛ւն է իր անձնը կը կարծէ ըլլալ իր փալկային համապատասխան :

Ինչպէս կ'ընտան ըլլալ ինքնութիւն մը, կ'ընէ Սարթը՝ երբ ինքնութեան մէջ կ'ընէ միշտ : Մեր ինքնութիւնը պատկեր է մըն և որով կը ձգտենք եւ չենք հասնիլ : Միշտ ըստ մը պիտի մնայ անոր եւ մըն միկնի :

Վիճել է նաեւ այն որ անձան կը նկատուի որ մէջ, իսկ յաւնականութեան ինքնութիւնը, այն՝ որուն մասին Բիբլիկարտ կ'ընէ՝ «le develop- pement doit donc consister à s'éloigner infiniment de soi

քմա, գրգըլ — աղամ, քրքուտ՝, մորուրէ ներկ, բայց հակառակ փորձ. Անտանի իփալութիւնը՝ որով կայ շունի իրկամ բառին հետ, որ երբայ- ցեւորն երկակն թիւնն է, երկու նշանակութեամբ (միայն ք) բուսական հիւանդութիւն, ք) մայժա- յին հիւանդութիւն, ինչպէս կը համարուի յուս — կան իբէրեւ, հայերէն դարձիկ, ըստ Աստուած- շունչին տառն թարգմանելու ընտան :

Հայերէն ունիւր դարձումն է դարձումն ձեւերն ալ, բայց զայնքանական տեսակետով՝ նախ — ընտելութիւն է ինչ դարձիկ մեք : Այնչ՝ դարձում կամ դարձումը համարք զնիլախտար (ictérie) : ՀԻՆԻԴՆՈՒԹԵԱՆ ՍԱԼՄԻՆՈՒԹԻՄ — Ինչպէս ընտելութեան ինքնով խոսելու համար, ընտել- անիկական թէ հիւանդութեան մըն է, այլ արտա- նշան է, որ ցոյց կուտայ ինչ արտաքին դրոյնը — ինքնութիւնը խաղաղարուած է : Այդ խորհուրդն է զգնել յոյնը, որ երեւան կուտայ մորթին եւ հո- ղաքաշտութեան միայն կամ մէկին մէջ՝ Եւ խաղաճին ներկատարութիւն (matières colorantes) կը խաղաճին արտան ու կը տարածուին մարմնի մէջ : Ան թէ ինչո՛ւ զգնանալ է կուտան :

Սակայն պիտէ ինքնան թէ այդ զգնելույնը կը նշանակէ քաղաքական եւ իրաք՛ն ըրողութիւնը արարել հիւանդութեանց մէջ : Եթէ ճիշտ է, որ զգնել միշտ նշան է խորքի հիւանդութեան, ճիշտ է նաեւ որ այդ հիւանդութիւնը կ'ընայ ըլլալ թիւնն ու անցողական, կամ մանր ու տեսական, բայց եւ

en rendant le moi infini, et à revenir infiniment à soi en rendant le moi fini :

Համաձայն է, Փրնոնի, Մարլո ձգտած է քր- քն լարել այս տառնին, հոգեբանական եւ խոս- տարարական այս քաղաքիկութիւններն, որ կը ըս- տարարականութեան ճշգրտի, Թիւլարած է հա — մարկ ներքին պիտակներն : Անկարելի դառած է ներկայիսական մտնումը, ինչ ալ կը խոսի յուս — տանալութեան մասին եւ կ'ուզէ որ անտար ըլլայ ուսել, — Էրասմուս, տէր իր կամքին, ճանալիկ զննեալսին մէջ, բայց կը խորհէ թէ այդ անձա — որ հակառակութեան կան պատկերող էակ մըն է եւ պիտէ և սպիլի զուսնալով արտաքին կեանքով :

Ինչպէս կը տեսնուի, յուսահատութիւնը միակ համարն է իրկութեան : Մարլո եւ ուրիշներ՝ մարկ եւեթը ցոյց կուտան : Բայց ըրողը լույսի — մարկ եւ խոսի : Մեր զարուն պահանջն է :

Սարթի կը աստուային արդիւնը կարողութիւն եւ մըն է կը վիտանէ : Փրանսական դոյա — ղապաշտութիւն, վերջին պատեալութիւնը ծնունդ կը պատկերացնում առ յուսահատ մարդկութեանը նուիրականութեամբ յուսահատութիւնը : Ան կը զատապարտել յոյժ յանուն յայտին, որովհետեւ յոյժ զուրկ են մարկին : Սարթը եւ նմանները կու տան մըն դարուն թարգմանիկ ճշմարտութիւնները, ինչպէս եւ զայնքանական յաղաղանքով զաղա — քալիթութեան մըն : Ինչպէս կը պիտէ ու կը քաղել շարժանքն :

Այս եղբայրական ու հերոսական ճիշն է որ կ'ար- ձակ ֆրոնտական դրականութիւնը՝ այսօր : Յուս- ինքնանքանութեան եւ յոյժ դրականութեան մըն, որ ինքնանքանալու — եւ անկուրի գիտակցութիւն, ճիշտ :

Տառապանքները չեն վերջանալ ի չարէկ : Պիտի ըլլան միշտ կեցիքն ու կեցեցեցով, ուսման ուսել : Եւ հեծնեւան պիտի քաղաքական միշտ մարդկային ուղիւնանան : Բայց մարդիկ պիտի յուսան միշտ, պիտի սպասեն զգնելիկ չարքին :

Շատ համոզել է այդ զալեւը : Ան կը փայլելով ըմբի երբ քաղաքակրթութիւնը կամ զարգացական դո- յնելին կը խոսին երբայցեւորն սերէն, արարու- թիւններն եւ հակաարտութիւնը՝ այս ճամբին վրայ մայրուած քրիստոնէականութիւնը վերջ : Ան յոյժը, արարեւ, յուսահատութեան պատարկը ու թմ — ընդշնչել պտուղ մը կ'ընթան : Սարթի իրականը ունի : Բայց զարգացիկ մէջ կը ձգէ մեք, վերջեն ինչ պայ պատանքը, ընդունելով աշխարհի յաւն- ականութեան անձնականութիւնը : Կարելի է ապրել տառնց յոյժի Բիբլիկարտական զարգացալութիւնը ք յոր նոյնպէս կ'ընտելուի մարդկային յաւնականութեան ինքնութեան ու տառապանքը, տեսիլ մարդկային ու միթիթարութեան է Միթիթարութեան մէջ քա՛մա՛ւ : Հոսեան զարգացար : Թիթեւան մը ապալով կը զգուշ մեք՝ վերին ուժի մը զգնելով, երբ միկնի կեանք կանգնելով, զգուշական ընդ նմաններէն : Յույժ յոյժ է հոս : Փէշը է ընդունելի անոր պատ — արկը : Թիթեւանը թոյլ քաղաքակրթութիւնը :

Այն է կեանքը : Fiction : Բայց աստղի՛նք են մարդկութեան ծնունդներն ու յուսակելութիւնը : Ան մարդկութիւնը կուտան պիտի մնայ միշտ յոյ — տիթը, շատ մը զգնելութիւններն ապրելու :

Կանգ կ'անձնէ հոս, որովհետեւ եւս տառն — պաճ ժողովուրդը շատ ար քիտէ թէ ինչ է յոյժը : Ուրիշ չէ յուսահատելու : Եւ իրականութեան ունի :

Ն. ՍԱՐԴԱՆԻՆ

« Ե Ա Ռ Ա Ջ » ԿԱՐԱՅԻՔ ԵՒ ՏԱՐԱԾԵՒԻՔ

այնպէս մարդին երանդալորտը որովք վիպոյ- թիւնն է մտք այդ մասին : Հարկ է անելու, թէ զննեալս երեւան էր զայ քաղաքի մասին հիւան — դութեան մէջ — օրեթիւ՛ մանր ինքնականութիւն (circose) կան, որոնք զննեալսին ցոյց չեն տար : Ան վերնապէս օրեթի զննեալսին պա — րզանտիկ ալ կան, որոնք խնարքի հիւանդութեան ապացոյց չեն կրնար համարուիլ երբեք — օրի — նաէ՛ նոյն զննեալսիկները կը տեսնուի զարգացիկ հիւանդութեան կարգ որ պարզանաւոր : մէջ և կամ յանձն իբրեւ : Հետեւեալ արեւան խաղաքակ- թիւնը, աստա արիւնահոսութեան, աղիւններու ճճիւրիւ պատճառած Բուսաբանական ու մանր յո- րախան (cachexie) :

Այս քաղաքին հոգը, պիտէ չէ մոռնալ նաեւ թէ զննեալսին ունի զննեալորթութիւն (carotenodot — mie) իոյնուած արտաշնչան մը, որ զննելու մը կը կուտայ մորթին, բայց երբեք կայ շունի զննեալ- արիւ հետ — կարգ որ բանդարեցեւորն եւ պտուղ — ներ, ինչպէս աստղիւր, դուրս, նարնիկ, և անոց հիւանդութիւնը, հակալիկ զննեալսին, ԿԵ պարզանակն զննեալսին զոնանիւթ մը, որ caro — tene կը կոչուի՝ որովհետեւ անոցիկին զոնն ունի կամ նոյն բանդարեցեւորն մէջ աստա կը դռնուի : Այս նիւթը կը յարկանայ կը շատանա արեւան մէջ, յաւնել կուտայ hypercarotenémie, որով հետեւան — քով՝ զննեալորթութեան :

Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

ՅՈՒՆԱՆԻՍՏԱՆԻ ՏԱՐԲԱՆԻՆԻՍՏԱՆԻ
(Աղգ. Բուժարան, Ագրիկի Լիբանան)

Իտալական «ՕճճՆ» (Ալբար) շարաքթերներ
էր 12 Ալբարի թիւին մէջ, ընդարձակ յօդուածով
ըր Կանթարիտա՛նայ ապագայ Պատերի վրայ եւ ա-
նոր խորհրդանշել չայ կարելիայի գինանանի վե-
րայ իր դռան, ըստ Սուրբ Մայաքարի, այն մար-
դարեւթեան, որ կ'ըսէ թէ՛ Ս. Պարտուս պիտի
վրայ Պիտո ժոհ-ի յալըրդոյնն նշանաբանն է շնո-
վիւ եւ նաւաստանն է:

ՄՈՐՈՐԻՆՈՐ ՊԱՅՄԱՆ

« ՄՐ՝ Կիտի ըլլայ վարդան Պապը: ՄՐ՝ Կի-
տի յալըրդն Պիտո կ'ը, երբ չարկ ըլլայ կաթի-
ն գիւնեթեան նոր գրեւի եւ տայ: (Շուտանք թէ
կարելի եղածին չափ ուշ պիտի ըլլայ, վառնիք Ե-
կեղեցին դեռ պէտք ունի այս Միքն Պապին լուա-
տը առաւելորդութեան: Գուշաւութիւնները ար-
մէջ լռելին այսպէս փափուկ եւ անորոշ չարցին
մէջ. Բժոնքըլաւորքը միշտ մեծ անակնկալներ
ստանի. դրան եւ աշխարհ եւ քիչ անգամները պա-
պութեան նախորդակի թիկնածութեանը Պապ ընտր-
ուած եւն է:

« Ս. Մայաքարիայի մարդարեւթեան, ըլլայ
Հարապազ կամ թէ անհարապազ աղբիւր մը, այս
անգամ իր ժամանակէն չափազանց յայտնի կերպով
դալեւիկն նշաններ, ինչ որ առիթ կուտայ շատ
յառաջացած ենթադրութիւններու: »

« Ստոյգ եւ որ շնորհիւ պատկերը իր կը տ-
նուի տան. Կարգեւոր Roqueux ֆրանսիացի, Rennes
արքեպիսկոպոսի, եւ Pla y Deniel պապիտից, y
Toledo արքեպիսկոպոսի գինանանիներն վրայ: Շնո-
ւանատարին պատկերը իր գտնուի կարգեւոր So-
gura y Saenz արքեպիսկոպոսի, Siviglia արքեպիսկոպո-
սի եւ Tien - Chen - Sim փրանցի, Pekinով արք-
եպիսկոպոսին գինանանիներն վրայ, սակայն
մասնական խորհրդանշաններն են: Միշտ չոփիւ
եւ նաւաստանի կարգաւոր եւ միացեալ խորհրդանիշը
կատարելապէս իր գտնուի կարգեւոր Արամանեան-
նի գինանանիներ վրայ, որ նմանակալ Վատրիկան-
եան չրքանիկներուն մէջ այ Պապութեան նաւա-
նական թիկնածութեան չափաբաժնն է:

« Գիտարար Արամանեան ծածկ է Ախալցխա,
Հայկական Կովկասի մէջ, 18 Սեպտեմբեր 1895ին:
Իր ընտրութիւնը կրեալ այն ժամ. քաղաքական նշա-
նակութիւն մը ստանալի եւ կրեալ արժանաւոր ժողո-
ւեան փափաքը, բաժանակի եկեղեցիներու նուազ
մոյեանակ մասին մէջ: Ան պիտի ըլլայ ԺՊՂՂՂ ա-
րեւելցի Պապը եւ առաջին ժողովարար Պապը,
իննորկանաւ ժոհ-ին վերջ որ բնուաւ 1700ին: Ի-
րայց պիտի ըլլայ առաջին ոչ-խալալայի Պապը յա-
պէս խոյնով ստորութիւն մը որ միշտ պահուած
էր 1523էն, Արքիանտ Զ-ի մասէն ի վեր:

ՕՐՈՐԸ ՕՐՈՐԻՆԷ

ՀԱՐԱՆ. ԱՄԵՐԻԿԱՆԻ նոր նուրիակը, Միտն
եպիսկ. Մանուկեան Պապին առջեւ նաւած է
Մարտ 30ին: Հաղթքի աւելի շայնք՝ դիմաւորած
եւ զինքը օրակայանի մէջ, ուր շնորհաւորա-
թիւն յայտնիով ըսած է՝ «Ամենքս աւելի Հայ,
գիտարար Եկեղեցիներն ուղղուած իր նկատման
ընդդէմ այս ցոյցը զոր պիտի յիշուած ընու: Իս-
րայիլ զարուստի խօսքերը ըսած է նաեւ. «Արմենիան
թիւրթիւն խորհրդերը: Այս 100ի մաս ինքնակա-
ր ժողովը եպիսկոպոսը առաւելորդած են Ս. Գրիգոր
Լուսաւորեւի Եկեղեցին, ուր նուազ է իր առաջին

նՍՐ. « Պէլլաքի Աղգ. բուժարանի խնամ-
կալութեանն տապաւ եւէ հետեւեալ կոչը գրք իւ
յաւանքիւ բախտաւորներն լռիք ուշադրութեան:

Մերկէ Հարկանալիներն՝ Հիւսիսային անո-
ւոր Հիւսիսայիններն զէ Գալաթիոն. եւ վարակ-
ուած մեր տարաբար արեւելիկներուն յաւա-
դան կերպով օգտակար հանդիսանալով, մտադրու-
թեամբ, խնամակալ վարչութիւնը ոչ մէկ նուրջ
ի խնայել Իւստաբուր Վարդեանու Լիբանանի ստեղ-
նապահական արքեպիսկոսի Հաստատութիւններն
մին:

Իւստաբուրի ընդլայնումը կը պահանջէ ա-
նողաւոր եւ արդիականացումը անոր բժշկա-
դիտական արտաւարտը: Ի նպաստ այս նպատա-
կի իրաւորման, բուժարանը Ժողովը պիտի տի-
րաւայ Իստիքիլայէն ճամբար «նաւուած Գ. ճառա-
գալիքի երկու ճեղքանակներն որոնք մէկ խողջ
եւ ամենակատարեալ դոքոր մը եւ, իսկ իսլաք Գ.
ճառագալիքի յարժանեալ ճեղքանակ մը, նուիրեալ
Օր. Լիւյս Կարակէօղլուի կողմէ:

Իրախանար ցարը կարելի չէ եղած բաւ-
մարաք օտնի մանրակներ եւ քիմիական լման
սարքաւորմանով մը, որուն զգուշիւր խիստ
անհրաժեշտ է նման Հաստատութեանը Համար:
Ան այս առաւելագործութեամբ, խնամակալութիւն
որոշած է զոչալցիկ Հիւսիսային մը արտաւարտա-
րանի մը սարքաւորման Համար եւ. զայն կոչել
Յովակիմեան արքեպիսկոպոսի, ի պատիւ եւ յա-
նուած մեր Վեհափա Վարդապետին Ս. Տ. Գարե-
գին Ա. Կաթողիկոսի ծանօթ Կիւրիկոյ:

Վերկեր ինտաւակութիւնն Հիւսիսային
թեմը արտադա. Կիւրաճայ մեր պատուական աղ-
գալիկներն՝ Տէր եւ Տիւ. Տիգրան Ուղղութեան,
100 աղջ. ոսկիի արտադու յուշէ մը, ի
շնորհակալութիւն խնամակալ վարչութեանն ծնծա-
յաղք աստուծակը՝ Տօքթ. Բ. Ա. Ներկիովնանի
մատուցած անձնակը եւ թանկագին ծառայու-
թեանը՝ Ենդրեակաղք Հայապատկերին Տ. Տ. Գարե-
գին Ա. Կաթողիկոսի երկաբաւուն Հիւսիսայիններն
ընթացքին:

Տօքթ. Ներկիովնանի ցանկութեան Համա-
ձայն, խնամակալութիւնն Տէր եւ Տիւին Ուղղու-
ած 100 աղջ. ոսկիի նուիրատուութեամբ կը
ըստիկ Յովակիմեան արքեպիսկոպոսին ֆոնտի
հաշտակալութիւնը եւ կոչ կըլի Սփիւռեղ մեր
սիրելի Հայ Ժողովուրդին որդեկալ այս առցած
ան բերեմ իրենց աստատածն ժամանակները
յալըրդեմը արտակը. Համադպրկի այս ծնո-
ւարէք՝ յօդուած մեր տառապող Հիւսիսայիններն
եւ պատիւ մեր Հայ Ժողովուրդի շինարար եւ ստեղ-
ծալորդ ոգին:

Հանգեցէ լրիկն մեր նուէրները Աղգ. բուժա-
րանի խնամակալ վարչութեան զանձնակալներուն՝

Հարգուք, մաղկելով որ պահենք մեր նախնիներէն
մնացած ազգային եւ ժողովրդային Հարստութեան
Թիւնները: Գաղապարներուն տարբերութիւնները
չեն կրնար Համադարձեցողութիւնէ հեռու պահել
ձեզ, քանի որ բոլորեալ մը Հնտապանած նպատա-
կը նոյնն է: Իրիկուր պատուով սեղան մը արը-
ւած է կաթիլ. նորեքներ պատուականին:

ՆիՍ. Մայաքարի՝ Մեր գաղութը՝ աճէն տա-
րի, Համաբարեւոթեամբ եւ Համապային կապա-
կարեւորութեամբ է Միքն յեղեմի տարբերու-
մը: Յաւանք՝ տեղաւոր Կուշանակեան խումբը
կարմաղեալած է Հանդէսը, արար վարածն, բա-
նախօք ճարած եւ զեղարեւոտական բաժին
պատրաստած, սակայն վերջին պահուն ճախա-
նեւորութիւնը յաճման է եկեղեցիին, ինչն ալ մա-
նիւով մասնակցողներու շարքին մէջ:

Այս տարի ալ՝ Հակառակ իր որոշման եւ
Մարտիկներու միութեան Հեռ զոչացած Համա-
ձայնութեան, չուղջ խաչանձեռով յառաջ ընելի,
եւ օժանդակել կեկեղեցոյ վարչութեան՝ որ վեր-
ջին պահուն ուղած էր թէպէտ տարի եկեղեցոյ շը-
րանակին մէջ, Հոգեհանդաւան արարութեամբ
միայն բաւականանալ:

Ապրիլ 30ին, Մարտիկին Հայոց եկեղեցին լեց-
ուն էր թաղովութեամբ: Տաճարին կեկեղեցոյ շին-
ուած էր ճաշակարար մասերած մը զարդարուած
եւ ծաղկաններով, մոմերով եւ ծաղիկներով:
Գլխուն կողմը, սեւ խաչին տակ, Մարչ Հայապա-
տանի աղաւոր Նկարը, իր նաւաստանի դասակ գը-
կաւ:

Իսպաղանի ամբողջ տարածութիւնը գրաւած
էր Հ. Ե. Դ. Նիսի Եկեղեցոյ Չալույն խումբի եռա-
յան ծաղիկապալի: Դասը՝ «1915», որուն թիկն-
էրն արին կը կախկիթը:

Նիկիիցիի պատրէն՝ սեւ. ծաղկաններու
տակ, կարեւոր էին վեց ցանկեր, 60 դիտարար
մատարականներու. անուանեալ՝ Ալկուրին,
Չօրապա, Խաճակ, Գարապազ, Հ. Պոլաճեան,
Վարսման, Սիւսանեմ, Բարսեղեան, եւն:

Ժամը 10.30ին, եկեղեցիի մօտն Նիսի ծաղիլ-
ցին ապակեաներին 15 գործըրկներ, սեւ Համազ-
դարեւով, ծաղիկներով եւ մոմերով: Յուշիք
կատր, երբ նաւաստաններն այդ թիւնիցիները, մէ-
կը միայն ետեւէն, իրենց ծաղիկները զեմուկցին
իրենց մեծ Հայրենուն մասերուն վրայ:

Խաճակի կտակին իրականացումը: Արարը -
դրեթիւն եւ պատարագէն վերջ, թահանան խո-
նեցու պաշարած ցարդը, թւում անցաւ անձա-
Հուրին չէ ընթանալով: Վեր Հանքը նաւաստանե-
րուն չարեանարութիւններ եւ քաղութիւնը: Խո-
նեցու ծնունդին թղթակցիցը, շնորհով թէ ճիշդ
ի անոցն պատարագ, - Հայ աղբիւ, ապա աղբիւ
եւ Հայրենիք մէջ աղբիւր: Հոգարարութեան ա-
նեկանակը՝ Պ. Ապահան կարգալ Ռ. Չարաք -
նանի մէկ գրութիւնը: Եւսան Սիւսան

ստորեւ տրուած Հայտելիքով -
Miss. Leila Karagheuzian, 295 Fifth Avenue,
New York, 16 N. Y.:
Mr. Levon Nazarian, P. O. B. 707 - Beirut (Li-
banon):

Ի զիմաց խնամակալութեան նախադա՛ն, իսպ
Արեւիկա՛ն. Ապաշարուն, կաթիլը. փորձարար Լի-
բանանի թիկնէ: Փոքր նախապա՛ն. Վեր. Ս. Տ.
Հաւորեան, նախապա՛ն Հայ Աւետ. Գերագոյն Ժո-
ղով:
Ե. Գ. - Կր խնդրակ արտաստանամի բոլոր
այ իրերերեմ արտաստալի:

4. ՊՈԼՆԱՆԻ ԳԻՒՆԻՆԸ

7.

Այ կրնաք երեւակայել այն անհուն յուզումը
որ Համակից պաշտարանները: Դանք մը վալը-
կեանք մէջ, պատմութեանն կողերուն վրայ, ալ -
բախտութեան ապագայներով Հայաբար Կանդի-
նաստանի ծանկնդի բոլոր այն պատերով, քա-
րաքիները, բոլոր այն բարձր կէտերն ու շէնքերը,
ուրիշ կարելի էր աշգոյ տեսնել այն արտաստալի
երեւոյթիւնը:

Այ զիւրին է գուշակել այն անհուն իրարան-
ցումը որ կալմանի արտագութեամբ ծառայեցու
պաշարակալ շարաքին մէջ: Ճամբարային մեծ պա-
րիսար պաշարով թըրքաւան անթիւ. բաւական ամ-
բողջ ալ թիւն ալ մեծարեց ճնշողական նաւերը եւ
իւր պատմին թէ Սուլթան Մէհմէտ Եր անոցն գա-
րաւոր թնայալ, որ դիտարար տեսակալներուն
Հեռ միայն իր քանակաւորութիւնը թուր նաւարար
մէն բաժնորդ խիստ երկար միջոք քառատորի ան-
ցաւ եւ Հրամայեց մեծ ծովակալ Վաթիկոսյանին:
Ի որ բոլոր նաւերով խոյանալ յամենական տոր-
մեղիկին վրայ ու զերի բռնէ կամ ծառանալ ալ -
մէն զիմով թոյլ լուսայ որ Շիքապէն անցին ու Ռո-
կելիկը մտնէ:

« Սուլթանը կ'ըսէ Դիւրտուրուտ, Պալթա -

Թրքական տարիքը արդէն յարձակումի պատ-
րաստուրդն սեփեր էր: Նաւալները իրենց թուա-
կան անհուն ստաւուրութիւնը նշանի առնելով,
գիտած էին իրենց արագ յաղթանակները: Այս մի-
նջոցին սիրար մահացու անձկութեամբ սեղմուած,
եւ յուզումն ու օստովանել լեղուն բոլորած,
պոլսական Ժողովուրդը, պատերուն քարմուտքէն
Հանդիսատես կ'ըլլար այս արտակարգորին անհա-
ւասար կուրին սեղանատուրթիւնն:

Բերտոտեան նաւերը, ստաւեկ չոփին առկե-
նիկալ, արդէն անցնէին ինչ Մարչ Պարիսին, ու
բուն վրայ այն անհե Սուրբ Դիմեթրի եկեղեցին
իւ բարձրարար: Անհաւարուն Թափով մը իւ շա-
րեւանակին իրենց արագու դէպի Սիւնդիկի նա-
ւանակալար, որ փրկութիւնն էր իրենց, եւ ուշ -
գալի քաղաքին վրայ իր նաւէն, կարծես անտեղ-
եալ ըլլային Թրքական իրիթարի տորթիկին մօ-
տեանիկն: Ամեն կողմը որդակալ կը տեսնուէին:

Պոլսոյ ամբողջ, աշտարակներու եւ պատե-
րու բարձրութիւնը իւ զիմեր գտնուել, Աստուծոյ եւ
Ամենապար իր յայն պաշարակով: Թէ Թուրքերը,
թէ յուսահատ Յոյները, անհնար Պալթալուր
զիւրին յայտնութեան կը Համառային, եւ Մէհ -
մէտ ծովակալը՝ կարծես ու թէ պատարակով
այն անհաւարակ յարձակումի մըն է որ կը վա-
զէ:

Թրքական նաւեր տոնիքիթալու պէս կը յա-
ռանալային: Անհամար նաւատարներն ուղարկու-
թեան բաղադրաւորներն մէջ, գուրաբար Եւրո-
պի ի կարճակէն, միջոցեւ թիւրքներն աւալին
միայն մը կ'ընէին:

(Եւր.)

ԹԻՒՆԵՐՈՒ ԼԵՋՈՒՌԱԿ

ՕՐԻՈՒՆ ԶԱՐԳՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

Պայլանները կրևն
նրկոող Բոքսա մը դառնայ

Աւելի քան տասներկու տարի է, ինչ Խ. Մի - ութնան մէջ մարդահամար չի կատարուել: Ոչ ոք չիտէ ճշտօրէն, թէ որքան է բնակչութեան թիւը այս երկրում: Մ. Միութիւնը 200 միլիոն բնաշաքի ունի, թէ 220, մեզ համար միլիոնն է: Բայց բոլորը իրարայն հետաքրքրուած է իմանալ, թէ ներկայիս որքան Հայ կա Մեղրիովկայում եւ մանաւորապէս Խ. Հայաստանում:

Միլիոն Ստալինիս իրականացրո պատմութեան շրջանում վերջից մէկը շարունայ, որով լըրիւ եւ անվիճելի վիճակագրութիւն Խ. Միութեան մէջ ինչ կարող լինի, որովհետեւ այդ եւս նմա - կայ է զեկվարք դժին, փոխիտում է, շուտու, ապա լայն աշխարհ զայն: Օրինակ, այսօրուսի քաղաքականութիւնը պահանջ էր որ անդրկովկասում քանակով առաւելը լինեն Վրացիները, երկրորդ Անգլիները, ապա Հայերը: Ձեռ տրուած ապալին ծագման մանրամասնութիւնները ըստ դատանների, որպէս ինչ մեթոմ մէջ մնայ այն փաստը, թէ Հայերը չո՞ծ բաժնուցեալը տեղագրութեան եւ Խ. Հայաստանի սահմանաւերժ, բայց նրանց քանակութեւ հայկական ճղորդում:

Ամէն տեղ, երբ ձեռնարկում են որեւէ շինարարական աշխատանք, տախտակներով պատկերաշուտ են փողոցի մի մասը կամ երեքը, որպէսզի տեղորոշները լինանայրեն քանակորներն: Պատահում են ամէն քան հետախուզող մարդիկ ուրիշ աշխարհի փայլարած պատահականի մի ծակի, ճշմոտ են հասկանալ, թէ ինչ են ստուած պատկերի միւս կողմում: Մենք էլ այդ վիճակի մէջ ենք Երեւանի մարդաշրջիչ օտուկն ու մշտաւ ոչ թէ պարզապէս իմենից, այլ Հայերիների սիրելով, Երեւանի քիմիատու կըրքուր պատկերը մի երեւոյթի, որն ինքնում է մեր մաթի դիտորդութեան տուել:

Այս տարուայ Փետրուար 18ին եւ 25ին տեղի ունեցան 16 հանրապետութիւնների Գերագույն խորհուրդների ընտրութիւնները: Հարաւարուեցան, ըստ ամէն մի հանրապետութեան, զուեկ հարուածը ունեցողները թիւերը — այս է մեզ համար կարեւորը: Իսկ թիւ 99.9 տուողը մասնակցեց ձայնարկութեան յօդուս համախաղաղների լիցիոյ իրենց կիճ ոգևորութիւնը բռնելի. մեղ նոյնքան է չափազանցում, որքան անցնալ տար - քալ անձերի:

Ըստ խորհրդային Սահմանադրութեան զուեկ իրաւունք ունին 18 տարեկանից բոլոր քաղաքացիները: Փորձելով համարելի նրանք քանակները անցնալ եւ ներկայ տարեկանի, մեծ կարող ենք դապարար կարելի այն փոփոխութիւնների մասին, որոնք ենթակուել է Խ. Հայաստանի հաստեղ ընակցութեան:

1937ին, Դեկտեմբերի խորհրդ. Միութիւնն ունէր 89.063 հարաւ բնակչութիւն: 1946ին 101.717, 1947ին 103.967, 1950ին 111.008, 1951ին 113.949 հարաւ բնակչութիւն: Վերջին պատերազմը անկասկած աղղած է այս թիւերի վրայ, ինչ կողմից կորուստ, միւս կողմից յաւելում նոր հողամասերի կցումով: Եթէ մենք սահմանադրականութիւն Անդրկովկասի հանրապետութիւններով: Համեմատութիւնները կը լինեն աւելի ճիշդ, որովհետեւ նրանք մնացին եւ նոյն մակարդակի վրայ: Զարի մի քանիսն իր քաղաքի երեւոյթից, ներգրգողութիւնը Հայաստան: Հնունե չլնաւք, վերջինները միայն վերջին շուր տարիները:

Հնարողներ Հարաւորդ կային —
Վրաստան 1947ին 2.056, 1950ին 2.179, 1951ին 2.201, յաւելում 145.7 աւ հարիւր:
Աւրբայճան 1947ին 1.598, 1950ին 1.677, 1951ին 1.725, յաւելում 127, 8 աւ հարիւր:
Հայաստան 1947ին 713, 1950ին 769, 1951ին 786, յաւելում 73, 10 աւ հարիւր:
1947 — 1951 ամբողջ Միութեան ընտրողների ճանաւը կըլի է 9 աւ հարիւր:

1937 Յունուար 17ի մարդահամարի ժամանակ Խ. Հայաստանի բնակչութեան անձուր, 1926 Դեկտեմբեր 17ի հետ համեմատելով 45.4աւ հարիւր եւ էր այդ մարդուր Խ. Միութեան մէջ առաւելութեւ չափուր: Համար մքրուցեան մէջ էր շըրջող - դրաստնի հետ — 45.7 աւ հարիւր, նոյն ժամանակահատիւում Ուկրաինայի բնակչութիւնը աւելացել էր 6 աւ հարիւր, Դաղստանիս 1 աւ հարիւր, Բէլոռուսիայ — 11 աւ հարիւր, Ռուսաստանի 16 աւ հարիւր եւս: Միլիոն ամբողջ Խ. Միութեան — 15 աւ հարիւր: Վերջին քան - նամակում Խ. Հայաստանի բնակչութեան յաւելումը հաղիւց անցնում էր Հայաստանի մէջին սակից եւ լայն յետ է մնում Կարբո — Ֆիննական հանրապետութիւնները, 40 աւ հարիւր եւ նոյն Դրոյդդուստ - նից 13 հարիւր եւ ուրիշները:

Ապա ներգաղթողները: Անշուշտ նրանք բոլորը չմասնակցեցին 1947 թ. ընտրութիւններին, բայց ժաման 1951ի ցուցարկները Ուեռնի անձուր չափաւ աւելի թիւ է քան հաշուած ենք:

1939 թուի մարդահամարին Խ. Հայաստանի

Ուկրաինա, թէ եւ մակերեսային նմանութիւններ կան Պաշտանները այժմու. կայտուրի եւ Կարելայի պատերազմին առաւ այնտեղ տիրող կաշտութեւ միլիւն: Համախաղաղները, անպա՛մ մեղ ալ եր հետեւին այն մաշած մեկնութիւն, որ կը մէջ վերինը մնաղալը իրենց հակառակորդներն էին պիտակութեան մէջ, պոր իրենք եր հետա - պնեւին: Այս կայտուրիսան մէջ, օտար դիտողներ հարց կուտան, թէ արեւո՞ք Պաշտաններն ալ նոր Բորէյն մը պիտի գտնան:

« Տէլլի Մէյլը » վերինայի աշխատակիցը անդ - րադականով այս հարցին կ'ըսէ. — Աւստրիոյ կարգիք մամուլը, այժմէ իսկ հասկած է դուրս կը հռչակէ այն Երրորդութիւնը, Ե, թէ « Ամերիկա - ցիները կը շարունակեն մէջ ետեւադիտանքում պիտակել առաւ այս դիւրը, ինչ որ խաղաղութիւն հարաւային Քորեայիսներում: Այսոյ մէջ: Այսինքն, պիտի ստեղծեն ետեւադիտանքը յարաւելի կոտիք - փորձի եւ արեւելքի պատկանող եր քաղաքներում վը - րայի եւ Խուսհետեւ, ՄԱԿի անշա՛ւ ուրիշ աղղ - րու օգնութեամբ, պիտի միջամտեն ի հաշիւ ե - րեն: »

Նմանութիւններ կան անշուշտ Բորէյայի եր - բնեմի եւ Պաշտաններու ներկայ կայտուրիսան միլիւն:

1) Երբեք ալ թիւերակիներ են, մէկը որ - քանակի երկրներու մաշալից արեւադիտողը, միւսը՝ մաշալիցն արեւմտեան մասին մէջ:
2) Երբեք ալ քանակում են Խ. Միութեան երեւակի եւ անոր հակադէմի դուրս մնացող հող - անասնոր: Եթէ: Պաշտանները, ինչպէս Բո - րէյայի մէջ, Ռուսները կը վարեն, կը վիճեն եւ կը մարքո՞ծ քանակում զինի իրենց կողմը գտնուող մաթի դրոպաները:

3) Ինչպէս միշտ վէճեր կային հիւսիսային եւ հարաւային Քորեայի մոդուլներներում միլիւն, այնպէս ալ վէճեր կան մէկ կողմի Ետեւադիտող եւ Յունաստանի, միւս կողմից Պուլիարիոյ, Հուն - ասիայի եւ Արաբիայի միլիւն այն օրէն առնել, երբ թիւին քանակուցալ կ'որմիփորին:

Վերջերս այս վէճերը դարձան ինչ աւելի սպառնալիս: Ետեւադիտալ քանից քողոքեց այն ըստինքն քայց տեւական պատերազմական վիճա - կիւն համար, որ կը տրեք Պուլիարիոյ եւ Հուն - ասիայի արեւելեան սահմաններում եւ իր միլիւն: Ճիշդ նոյն ձեւով կը բողոքեն նաեւ կոմիւնիստների երկրները: Այս երրորդութեւ վրայ վերջերս ա - ւելանք է նաեւ հաղցաւ մը, թէ կոմիւնիստների երկրներում դիւստադիտակների ներկայացուցիչներ - րը զէջ վերաբերումի կ'արժանանան ետեւադիտա - ւելի մէջ: Այս վերջինը կը բողոքէ նմանապէս, թէ Պուլիարիոյ, Հունասիայի եւ Ռուսասիան արքած - ուսած չափէն աւելի ցամաքային եւ մանուշակ - օղաւանային ուժեր կը պահեն: Միւս կողմից, Ետե - ւադիտալ գտնուող դիւստադիտող կը կատարէ, զե - ւանթիւրը ստանալու Արեւմուտքէն, իր ուժեր եւ լաւ մարքուած քանակին համար:

Վերջինից դիւստադիտակների շըրմակները, այս անդրադարձները կը հանեն հետեւեալ եղաւ - կայութիւնները —

Նաանքը կան, թէ Ռուսները ոչինչ պիտի ը - նեն այժմ, նոր աշխարհամարում մը դիւստանքու - անքալ: Սովորաբար մասանակի տարիներէն տե - ւիկութիւններ կը հաստատուէ, թէ Ռուսիոյ այս - քանակի երկրները, զեւ պէտք եղանքին չափ պնե - ուսած ու մարդուսած ին պատերազմի մը համար: Սովորական ճիշդի եր դորձ կը դրուին արքած - անքալ եւ ուսական դիւստադիտալ դրութիւնները ներդաշնակելու ուղղութեամբ: Արքանակի քա - նակներու մէջ կ'ուսուցուրին պնեւերու եւ հրամա -

1.281.599 բնակիչները մէջ 18 տարին անցանքների թիւն էր 632.220, ուրեմն ծառայութեան կէսը: Եթէ ընդունենք, որ հարիւր հարաւ ներգաղթող - ների կէսը ընտրող էր 1951 թիւի, քայց մի մասն արքելն տալը էր հասած ու արժանապարտում 1947 թիւից առաջ, 73 հարաւ քառանակի յաւելումից կ'ըսէ 25.000 մար պիտի ստանէր: Ուրեմն 1947 — 1951 Խ. Հայաստանի բնակչութիւնը, բնակիչ ան - ժան հետեւանքով, աւելացել է միայն ճից 7 աւ հարիւր:

Ճառերի մէջ ու արքանակի մամուլի էջն - րում Խ. Հայաստան մաղկում է եւ քաղաքական, քաղաքակ՞ծ ընկերակրական հանրապետութիւն է: Եւ Արեւթիւնի նապաստանութեամբ, առա - ւադանքի քայցած, սառնումու է զգալ համա - րաւարական կարգադրութիւնը նաւահանգիստ: Իսկ իրականութեան մէջ նա քալը է առիկի եր դրու - թիւնը՝ կեղծումը Արքայի ու Արքայուհի նեղակի միջանցքում, տնկարող դրոպ, արքայուս ու ճաճը տալու իր զուակներին, որոնք ամէն օր աւելի եւ

նաւաղական քաղաքութեանց ուսական բաւե - րը: Տեղեկութիւններ կան նմանապէս, թէ ար - քանակի քանակները պնեւները պէտք եղած կեն - պիտի չմարդուսած տակաւին: Հարկ եղած է քա - նակը մարքադրակել այս քանակները, որոնք մէջ կը փխտան անկասկածի տարբեր - քաղաքի մար - ղիկ եւ թիւիւրական համախաղաղները — այս պիտանալով ալ մնացած են տիպը:

Պատերազմի մը ծառայուս պայմանը դժո՞ ռարանաղ աղղիւք մը ինչ նաեւ պարտադրական տարաբանող: Մեղաւթները մեծ պակաս կայ Պուլ - արիոյ, Հունասիայի եւ Գերմանիայում մէջ, անցնալ տարաւան երաշխի պատանալով: Հետեւ - արար, միւսին յառաիկայ հռոմեք դիտար է որեւէ վնասակալ քալլ չաւել:

Հաստատում է նմանապէս արքանակի եր - կերները քաղաքական եւ տնտեսական կայտուրի - ւնը: Գերմանիայից վերջին անցերը կը քանեն հաստատուել, թէ խորարարաւ, խոտիկութիւններ կան տակաւին այնտեղ: Զորացիները համաժամ - րելով մէջ: Այս երկու երկրներում մամուլին մէջ ըրտմամբ խորոզութիւններ կը հաստատուէ, թէ յաւելանալան արքանակներութիւն մը աղղու - վելու ճիշդը զոչացուելի արքանիքն ինչ աը - ւած միլիւն, այսօր: Ճառականալ յարքանք - Թեանք մէջ ալ ներգաղթականութիւն կայ: Գերման - ասիայ, Հունասիայի եւ Պուլիարիոյ մի միակի թիւ իրենցը է պահանջուած արտադրութիւնները կանտեսարապալ յանձնելու: Մ. Միութեան, Հուն - ասիայի մէջ դրոպածը Գերմանիայից հանգեղ - րի առեւտրական յանձնադրութիւնները: Ներգա - նակութեան այս պակասի հետեւանքով ալ կը սու - մեն միւրիկային երկրները:

Միւս կողմ է, արքանակի երկրներում մէջ ուս - ական դրոպաներութեան թափը հնգուցին կը ստատականայ: Դոսար է ստուելու այս մասին լըր - անք լուրերը, որովհետեւ Ռուսները ընդհանրապէ - կը դորձն պայտանքական անձերու միջնորդ, ո - րոնք համադրեցաւ ինչ հաղիւք եւ մեծ մամուլ կը յաւելու տեղական լըրանքներ: Կրնան չափաղղ - րուած ըլլալ նաեւ այն տեղեկութիւնները, թէ կը դրոպուրին ուսական ուժերը արքանակի երկր - ներու եւ մասնատարապէս Պուլիարիոյ մէջ: Այս կարգի տեղեկութիւնները գրեթէ ամէն տարեւ հրա - պարակ կը նետուին, սովորաբար ուսական դար - նանքին աղմակադրածները պատանալով:

Իրաւիները կ'ըսեն, թէ Պաշտաններն ալ կըր - նան երկրորդ Բորէյն մը դառնալ, եթէ Ռուսները մտաւ ըլլալ որ աղղալիք քան մը պիտի չըլլալ քրեանտի պատերազմի մը սկզբնաւորութիւնը: Ռուսներ չի կարք անտեսել մէկ քան — Մ. Նա - նակները յառաւորի տարաբանքն են, պատ - րաստ են արեւելեան ետեւադիտակները, Եթէ զար - անալուս մարքերն անոր վրայ: Այս աղղարակ - րութիւն պարքերին համախիւս կը դարձեն, որ ծու - րկայաւոր վրայ չափազան մը կըտնայ դուս քա - նակի նոր պայտանքն, եւ ապա համաշխարհային պատերազմի մը:

Այս բոլորի նշանակցութեանը այն է, թէ առ այժմ Պաշտանները, երկրորդ Բորէյն մը գտնա - ւու անվիշական վտանգ լին ներկայացնի:

Թ. Ա. Թ.

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Մեծապալը Գ. Խորալուր, Բոյս տուէք ձեռն յայտնի իմ փորքին եւ արտա - ղին ընտրակալութիւնը այն ջերմ վերաբերունքի համար, որ դուր ծառայեց, մեկնութիւն մէջ հրա - տարակով զեղեցիկ յօդուսները, ինձ համար արդուս դիզարաւանասական հանդէպ առթիւ:

Նոյնպէս ինդունո՞ւմ իմ յայտնի, մեր թերթի միջոցաւ, իմ խորի շնորհակալութիւնները այն քորք աղիւք քանակներին, որ չարաբար աշխա - րանքի մարկինգով յաղողութեամբ պատկեցին

աւելի թիւով դնում են զպալ հիւսիս — քաղիւ, ծառադալ, առաւելի, զեքանան, երաւիւտ, ծառադալ, բանտար — քրում եւս: Միութեան անալալար խորանքութեան միայ ընդմիջող կը - րաստ հոյ պալիւ համար: Խ. Միութեան ո՞ր ան - վիւնում Հայ չկայ: Եւ Խ. Հայաստանից ստակի - ւան աղղարները զո՞ւ են զարակի: Հանգեցեց ճաճի - լու յայտարարում են, թէ երեւակի համալարար - անի վիշակները շատ զնահատաւած են Խ. Մի - ութնան մէջ, Ուկրաինայում հոգի են տալիս Հայաստանից ընկէկները եւ դիւստանքների համար: Հայաստան, զուեկ քաղալի եւ երեւակի հանգերի, արտահոսում է մարդկային արդանք: Մարդկայնի թիւները ու ծախքն օտարներից Խ. Միութեանը քիւսակցում են, որ աւելի ու աւելի արեւմտեան են անում Հայ աղղը: Բայց ի՞նչ կանքի է պահանջել նրանցից, որոնք համար չկայ չափ: Հայրենիք, այլ կայ միայն խորհրդային ստակներն հայրենիք:

ՀԱՅԳ ՍԱԳՍԻԱՆ

Գինձօճ Ի պատիւ Միսաք Թորպիսեանի

Համբարձման օրը, շատ տաք ու խանդավառ մթնոլորտի մը մէջ տեղի ունեցաւ Տրապիզոն նահանգի (Գոմստ) Հայր. Մուսիկան կապիմար — պատ գինձօճը, ի պատիւ մեր սիրելի Միսաք Թորպիսեանի: Ժողովուրդի բոլոր խաւերէն բազմաթիւն ժը պատասխանած էր հրաշքերն եւ, լցնելով Աստուծոյի ճաշարանի մէջնայալիքը:

Հայր. Մուսիկան նախապէս ընկերք էր — ռանից Եգրու թիւնիւնի տնտեսիկ ինքնազօր — Բիսան պատմաւոր, իր զրկած գրաւոր ուղեքնոր, իրեն բացման խօսք, կարգադր Գ. Ա. Խանէտան — հան: Ե Գործը, արարեց ձեռի, խօսքը մեղի, սիրելի Գ. Թորպիսեան, զուգ երբ գործովը անմահացաւ եւ պատմութեան անցադ: Յիշած ենք այսօր մեր յարգելիք ընծայելու մեղքն է:

Իր ուղեքնոր Միսիկան նախապէս, նախ պատմութեան կ'ընէր Տրապիզոնի ճաշաբանի — յեղափոխական կենսիկի, առաջին Ալեքսանդրապոլի նախօրեակն եւ. ապա կուտար Միսաքը եւ մասօրեա նետադրականը: Իր բացատրութիւն թէ ինչ — պի՛ն, Միսաք զենք վերցրուց պատերազմի ընթացքին կուտելով Նաբաթարանը զէմ եւ ինչ պայմաններու տակ պատեց 1921ին Պոլսոյ մէջ, ա — նոնց զիտակներէն ձեռնադիւրը: Պատմացնելով Միսաքի ճաշիկները, իր ուղեքնոր վերջաւորու — Բիսան կ'ըսէր — Երբ Համբարձման մեր Հերոսին ճակարակը:

Սեղանագիտ ընտրուեցաւ ընկեր Հրանտ Աս — մուշէ, որ յայտարարեց — Ե Միսաքը ի պատկառ — նէր Տրապիզոնին, ի պատկառիք նաեւ Դանիւն — ցուքիսան, իր պատկանի ամբողջ Հայութեան: Եւ տաղարկեց առաջին քամիով պարպել Հայ մ — ղովուրդի Հերոս զաւակ Միսաքի կենաց:

Այնուհետեւ, Հնոցենից խօսք տուաւ ներկա — ներսը:

Այդու Խառնակեցան — Ե՛րապիկոնցիներու այս ձեռնադրիկ շնորհէն առիթով ունիցն այսօր յարգե — լուք մեր սիրելի Միսաքը եւ քանի մը խօսք քսելու մեր Միսաքներու մասին: Դանիւնցիները չունի իր զաւակները չկիցնելու սովորութիւնը: Այդ պատմաւորով ալ, մենք զոյգիտ չունիք քեզի հա — մար, սիրելի Միսաք, որովհետեւ դուք մտ պար — տախանութիւնը կատարեցիք: Դանիւնցիները կ'ըսէ ճակ: Ժողովուրդի զոհարեցող կուսակցու:

Իր երեկոյթը: Ետեւ շնորհակալութիւն բոլոր քաղա — քականագէտներէն, որ իրենց մասնակցութիւնը բերելով վայր տուին Հանդէսին:

Իմ խօսքի շնորհակալութիւնըր նաեւ քաղաքա — ճառ, հասարակութեան, որի ընթերցանը եւ սիրա — յով վերաբերեալները ղէպիւք եւ Հանդէսը երեքն ու երբեք չեմ մոռնալուս: Այդ վերաբերեալները կ'ըս — քան քի՛ն. կենդանացնել, ինչ առեց եւ ու՛ր: Իս — կիւնով եւ, անմոռանալով եր մայր իմ արտի մէջ եւ մեծ արիւնքներ եր լինի ինձ, իմ այս սպասուր վիճակի մէջ:

Միջոցում եւ ընդունէք իմ ընթացքին բարեւ — ներք:

Ա. ՇԱՀՆՈՒՐՈՒՆԻ

Թեմը: Այդ զոհարեալները կատարուած է երէկ Միսաքներով, վաղեւ ալ պիտի կատարուի ուրիշ Միսաքներով: Անոնք եւ որ առեին ու պիտի առնեն Հայ Ժողովուրդի վրէժքը: Ապրիլ Միսաքները:

Դր. Մ. վր. Ետիկանամ — Ե Միսաքը պէտք չունի շնորհակալութեան: Ան փոքր տարեկէն ձեռնած է չունիլն տակ կազմակերպութեան մը, որ Դանիւնցիներին իր կուտի եւ որուն նուիրեալ էր իր կենսը: Ան իր պատկանի ժողովուրդի վրէժքը: Ե Միսաքին շատ տուած է: Իր պարտախանութ — Թիւնը իր որ կատարեան ղէպեցաւ: Անք ըստը պէտք է խօսք տանք, որ երբ Հարկ ըլլայ, նոյնք պիտի ձեռնուրեք կրակի զիջը, յանուն Հայ Ժողովուրդի պաշտպանութեան:

Ե. Միսաքին — Արիւն Թալիքը, Հանելի զործ չէ. բայց անխրաւարար արեւն թափողները պատմութեանը մարդկային եւ աստուածային պարտականութիւնն է: Այսպէս է մեր առաջնոր — Թիւնը: Գովաշտանի զարկանուր շրջանին կատար — ունցան տուաւ 75 հաւերկուներ: Մեր ծե — բերք կ'ընէին, ինչ զեղ Հարուստող մեղքը չես կ'ըսար իրեն, Համբարձմ եւ ճակտիւղ չէր: Դա — նիւնցիները սորըցնելը կարելի այդ մեղքներն հետ նաեւ զլիւնները, Ե Միսաքիկանքը, ինչպէս կ'ըսէր պաշտպանութեան քարեկամ մը: Դաւար մը — նայ մեղքը, սիրելի Միսաք, եւ ճառու քարեկանը: Իր բոլոր անոնց ընդերք արտիկանն այդ զործերը կատարեցին: (Այս առիթի լինելը զորաւր մը միտախմբի դատաւարութիւնն եւ Թալիքի մէկ խառնակութիւնը):

Գեղարտի խալայիսան — Ե երբ մեր ժողովուր — ղի զաւիճները ինկան Հերոսներու: Հարուստն — բուն տակ, ըմբատ չունի եւ ուրի կար եւ այդ էր որ իր Հնապատիկը շարգարդներին: Թորքը մանր Հարուստ Հացուցը մերի եւ մենք թնոյններն չունէին այդ Հարուստը փոխարարելու: Համար: Անէնքը սակեւ Թորքացեաներ, որոնք դա — Ե յարաբարեւած էին Դանիւնցիութեան զարգելին մէջ: Միսաք պիտեւ է զգրախաւարար այդ չունիք, մինչ թիւնին միշտ արթուն է: Դեւ երէկ, Պոլսոյ Թորքը ուսանողները այդի կ'ընթերցին Թալիքի վերջնորդ: Այս եր նախաձեռն որ Նաբաթարանը իր կ'արի տակեան: Պատարաբանեց մեր զաւակ — ներք մեր Հերոսներու ղոյժով:

Արդէ Շինք. Փայալիսեմ քանի մը խօսքով Հա — յալիլի Մարտիկներու վրայ ծանրանալ վերէ, Ե — սա: — Մերին Միսաք, առողջ մնացէ, երկուր պարպեց եւ մեղ նման դատաբարակեցէ մեր ճա — րուստ վրայ հանդիպող այս երկուստարեքներ, որ — պէտքն անոնց ալ մեր ուղիով ընթանան:

Հայկալիս — Ե երբ Գեղեթին մէջ աչքնընի այն փոխեց, ուր ղէմ ղիմաց եր ընակին ԹէՀիլի — քանն ու Թալիքը, տեսայ որ ուռմըր Հիմնապա — րակ կործանեց իր Նաբաթարքին ընկալարը մինչ Հայ Հերոսին ընակեալ տունը կ'ընդունէ կը մար: Այսպէս ալ պիտի կործանի Նաբաթարքներու տունը եւ պիտի ստանա Հայ Ժողովուրդը: Եւ Դանիւնցի — քան չեմ, բայց զիտեմ որ Դանիւնցիները Հայ Ժողովուրդի քանկերուն սպիտակն է: (Իր ուղեքն — ղի վերջաւորութեան, Հայկալիս, Տրապիզոնի Նաբաթարքը պատեցեալն ուղիւ իզլաներէ մը նուիրեց Մի — սաքին):

Քիբրեք Առաքիլեան (Մեքսիկայէ) — Ե՛քր — անաս, Յունաստան, Եգիպտոս, Լիբանան եւ

Սուրիա կատարած պտույտն ընթացքին եւ ալ ապ — րեցայ այն ողբերգութիւնը, որ Համբարձմ է այդ երկիրներու մեր զայրութիւնը: Լաւ պիտի ըլլար, որ Ամերիկայի Հայերը, ամեն տարի, խումբերով այցելեին այդ աղօղակները եւ վերանորոգեն իրենց Հակակառն ողին: Եւ շատ զեղ զարդը զանցած էր, բայց ապրած եմ Դանիւնցիութեան ղեկավար, անոր զործերով ու դարակներով: Մենք պիտեւ ու — նիցք վարպետներու եւ անոնք պիտի ըլլան Թորքացեաներն ու ԹէՀիլիներէն: Անոնց ո — ղիով պէտք է դատաբարակեց մեր զաւակները:

Ա. Խանէտանամ — Ե Դանիւնցիները մը — տարին Թիւն մըն է, այս քառին անցնալսյոյն է — մաստով: Այս Հակապաղարկութեամբ, ոչ-Դանիւն — ցեակն Հայն ալ Դանիւնցեանն է: Այս Աստուած որ այտուհետեւ իտալոսին մեղի վրէժատութեան արարեցներ, այնինքն Հայ Ժողովուրդը ըլլայ այն — քան ուժեղ, որ այլեւս չկարողին:

Դ. Դալիքիսանամ յուզումով ողբիւղեց ին — շատեղով Հմայեալ Ռոքուրդիներն, զայն պատ — ունեան իրաւագէտներ որ ոչ միայն իր Հոգին, սիրուն ու տաղանդը ի սպաս զուր. Միսաքի ան — պարտութեան վիճիւր ապաւնիւելու: Համար, ոչ միայն սանթիմ մը չուցէ ի փոխարէն իր մանր ախառաններն, այլեւ իր սեփական միջոցներէն Նաբաթարքը ոսկիներ ծախ — սեղ եւ ապաւնիւց Հակակառն յալթիսանը Պոլսոյ զայալարութեան մէջ: Այս ողբերգութեան վրէժք քամակի պարպեց կենացը Երուսաղէմ ճիւղըրեւս — նիւ, որ Միսաքը առաջին զործակիցը եղաւ մի — վանիլիս Կաթարեան մէջ:

Ասոր Գեղարքան — Ե Դանիւնցիութեան մաք — րած է շատ մը Հայախոս եւ օտար մասնիկներու, դատաւարներու: Հայերն: Բայց եղակի եւ անոր պատմութեան մէջ այն անարեկելութեան, որոնք հարաբարեւեան ամենին անարու պատեղին զլաւ — աս Լեւիտանիքը պատեղին: Համար: Սորոյնոնի, Միսաքը, Արաւին եւ անուհեանքը մտաօթ այլ ան — ընկերներու կարգին երեք ունեցեալք նաեւ: Ուրիշ Հերոսներ, որոնք իրենց պարտքը կատարեցին մեր նաւաստաններուն հանդէպ: Միսաքը ընդունեց իրեն բոլոր այդ Հերոսներու խորհրդակցելը եւ քան այն ղոյժները զայն մեր ծափելովով:

Տ. Ձերմուկ վերջինը, թէ ինչպէս, տարը արտիկան մանուկ մը եղած ժամանակ սկսեալտես եղած է դաւանակը մը Կաթարեանն եւ յայտնեց իր հրճուեալ, թէ այսօր իր զոհուի մեր Հերոսն — րէն Թորպիսեանի ներկայութեան:

Թ. Աղբունաման (Թալիք) պատմեց թէ ինչ — պէս, ուրիշ Նաբիլեանցի մը հետ ապաւնեց Թա — վիցը: Բայտի Հակակառն Նաբիլեան սկսեալտես վաներ յոնիւր: Համար, Միսաքը դատաւարու — Բիսան ընթացքին:

Խալիլ Միսիկանամ ծանրացաւ: Նոր սերունդը յեղափոխական համբով դատախալակեցաւ անհրա — ճեպուեալան վրայ:

Ենիքն Թիւնաման լինելը, թէ ինչպէս Կաթար — կուցին առաջ հրահանգուած էր իրեն կերակրել Միսաքը Պոլսոյ իր ճաշարանին մէջ եւ զործի կա — տարումէն վերջ միայն իմացաւ, թէ ով էր իր յա — ճախորդը:

Փայալիսեմ յուզումով ողբունց իր Հերոս Նաբիլեանցիը:

Արուստաք Միսիկան կարգադր Միսաքին ձեռ — ուած ինքնայիլ ոտնաւոր մը:

Պժ Գեղարք Ձեռքեանն ու դարտուր ուղեքն մը պատարտած էր, զոր կըցուա կարգադր, ախար — քեան պատմաւոր:

Շատ յուզում էր Միսաքը եւ աչքերը լոց — ուած էին, երբ կարգը իրեն կ'ըսա քանի մը խօսք քսելու: Անպատշաճ քաղերք անիկ խորունկ էր — մաստ մը կը տանամ: Կատարապէս զործի եւ զա — շարգարկութեան ընդունակ Հերոսի ընթերց մէջ: Եւ, այդ պարը քանգեղով ալ, իր արտալի շնոր — հակապիկները յայտնեց ի յարգանք իրեն կազմակերպած այս Հաւաքովիին եւ եղած ար — տախառնութեան Համար, ըսելով որ իբրեւ Հայ երկուստեք իր պարգեւն է որ կատարեւ է իր ժողովուրդին հանդէպ, եւ Հնուհաւար պատիւր եր լիւնակի նոյն այդ ժողովուրդին:

Անբող Հաւաքովին ընթացքին եղան մե — նեղքեր, խմբերէն, արտասանութիւններ, եւ: Երեկեան օրերը իր Մարի Գովալարեց, Անաղիւք Թոքեան, Տիլիկ Ար. Գեւորեան, Ա. Գալիլեանն եւ Տիլիկ Չուարքը Չուարեան:

Արտասանեցին Որ. Եւս Մարգարեան եւ Տիլի — վեմաքեան: Թալիք վրայ կուտրեք զարկաւ, Սէլ — քան Գեղարքանան, ընկերակցութեանը ընկեր Բիւնի: Իսկ բոլոր նեղակները միաբարեւ թնոյն — ցուցին Հայրենասիրական եւ յեղափոխական եր — դիր:

Միկեւն կէս փերե շարունակուեցաւ խնդրելը, աստաւ ուսիկներով, որոնք մեծ մասը նուիր — ուած էր Հայ բնասիկներու կողմէ:

ՇՐՋՈՒՆ ԹՂՂԱԿԻԹ

«ԵԱՌԱՌԱՋ» ԹԵՐԹԹԵՐԸ (48)

4. ՊՈԼՍՈՅ ԳՐԱԴՈՒՄԸ

Դ.

Կրիտիկականութիւնն Լեւոնա Արքեպիսկո — պոսը եւ Փրանցե՛ս՝ մասնաւորապէս կը նշանակեն Թորքեանի շարժապատ ձողիկով կատարեալութե — րը՝ այդ պատուական որոք մեղք ձգելու: Մակայն չորս նաեւքը՝ Հոսանքին մարտնչող զեմ մը աւելի ղանադայեցին իր շարունակին իրեն ճաշարան: Տիլի լիւսով ղէպի յաւալը կ'ընթան, Երանալով, կ'ընէ Դուհա Արքեպիսկո Երանալարը, (այսօրեան Մա — րալ Պոլսոյն) դաւանաւ եւ Սեփիլիքը մտնելը:

Հարաւոր չուր տակաւին փրկեց ղէպի առաջ մեղքուն պատմաւոր, ծովափերէն կարելի եղածին չափ քաց կը մտն միջին: Իր իրենց շարունակին Հանսին: Պատերազմ եւ տանիկներուն վրայ լց — ուած քաղաքները անոնց յաւաքացուած էր ղիւլ — անիկարարելի անակութեամբ: Իր Գովալեան չորս նոսրեր ճիւղ եւ ճիւղ զարգեցին վիճակը կը հաս — նին: Հակապալի Հովին կարգադր կամայ Երանուի՛ խորքը առաջադրեցին իրենց վրային զիբուս, եւ ասանցեան բարձր եղբերակով յայ նաեւքը: Ճիւղ տար զայրիկանին յանկար, թրքական նուաստոր — քան ղէմ էր զանեն իրենց զերեկը:

Պալթաթուր, իր Թուական խախտելքն աւա — ւելուեան վրայ քաղաքակապէս փառեց, հա —

(Շար.)

« Ե Ա Ռ Ա Ջ » Ը
ԿԱՐԱՄԱՅԻ ԵՒ ՏԱՐԱՄԱՅԻ

ՕՐԵՐԻՆԵՐ

27րդ ՏԱՐԻ — 27 Année No. 6453 — Նոր շրջան թիւ 1864

Խմբագիր Ծ. ՄՈՒՍԱԿԻԱՆ

ՕՐԸ ՕՐԻՆԵՐ

ԴԵՆԻ ԶԵՆ ՀԱՆԳՍՍԱՑԱԾ

Պոլսոյ վերին թղթաբեր նոր տեղեկութիւններէ կը հարդէ թուրքոյ զաւաթական ձեռնարկներու մասին:

Ուղեկիւնները թուրք զեռապնդ Անդարա հասնում ըլլալով, ամսիկապէս վերական են արտա-կար խորհրդակցութիւնները, ի ներկայութեան ճանաչողութեան նախագահին:

Մեր ընթերցողները ծանօթ են այս ահեղ — դարձին, որ սերտ կապ ունի Մոսկուոյ եւ Միւրիկ Արեւելի ապստոլութեան հետ:

Անգամ մը եւս յիշենք, — Թուրքիան հանդիսանալով, Կր մայր մասնոց՝ վարուան համար: Հակառակ Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի հետ կըրուած դիմակցութեան (1939): Հակառակ Մ. Նահապետի-րուան տնտեսական եւ դիմական անկախութեան եւ պաշտպանական հաստատութիւններուն:

Այս մասնագիտութիւնը տակի ծանաղապա, կըր արեւմտեան պետութիւնները միմեկին թուրք-երեան (ե. Յուստանտը) անգամ ընդունելի Առաջն-կանի զաւինքն:

Թուրք հետազոտական դարձապաշտութիւնն ալ պաշտպանական հաստատութիւն թէ՛ Արաւոստի զե-նակցները չեն ուզեր որ յաճանախութեանց տակ մտնեն:

— Ե Դայիմը կմտնած է եւրոպայի պաշտ-պանութեան համար: Թուրքիա եթէ մտնէ իսկ Արաւոստիանի գիմակցութեան մէջ, չի կրնար օգ-նուիլ ուսման, արեւելեան ճակատին կատար-ած յարձակումի մը պարագային: Այս արգելիքը թաւանդում համար, հալի պիտի ըլլար այն տնտի-սական խնդիրները յայտնի, որ յայտնի ըստըրթիմ տարերի հանգամանք մը պիտի ստա-նային:

Ուրեմն, Թուրքիոյ համար կը մտն ուրիշ ելք մը, — դիմակցութիւն Արեւելեան Միւրիկութեան համար, մասնակցութեան Մ. Նահապետի հետ:

Արդ, Ուղեկիւնները թուրքիան որ պաշտպա-նութեան տակ տնտիկով հանդերձ, ըստեր նոր, եւ տնտիկ յայն յաճանախութեանց տակ մտնեն:

Թուրքիան կը լուսար Մ. Նահապետի ալ կա-պիւն անդեկապանք, Թուրք զինակցութեան:

Ուղեկիւնները այս մասնակցութեանն ալ կը խուսափեն, նոր պատճառարարութեան համար:

Անգամ Կրեւնայ երրորդ ժողովը մը — Թուրքիան արեւելեան դիմակցութիւն:

Նահապետիկութիւն Միւրիկութեանը այս ա-ռաջարկը ալ պիտի մերժեն, Բրաքիան կատարա-րութեամբ Անդարա կանչել որ զեռապնդ կացու-թիւնը յաճուի ուսումնասիրելու եւ կը մը զգու-նելու համար:

Նիւշէյա թաւեր, զեռապնդ հասած է արդէն, եւ արտաքար խորհրդակցութիւններ վերական:

Բնականաբար շատ մը պարագայներ զադուի կը պատուին, այս խորհրդակցութեանց արժէք:

Բայց, ուշ — կանուտ պիտի պարզուի ամէն բան: Մասնաւոր, որ, Ամերիկացիները իրենց չեն կրնար զադուի համաձայնութիւնները կնքել ա-ռանց իրենց խորհրդակցութեան հաստատութեան եւ Դաւանդիկներու զիտութեան:

Թուրքիոյ ընդհանրական հաստատութիւն ու Թուր-քիան ալ մէջտ պատրաստ են վարդապետը ենդրե-լու, կուսակցական միջնադուրութեանը կամ քա-ղաքական բաժնիւնութեանը:

Այս ամբողջ անդադրաբան մէջ, Հիմնական Թուրքիոյ յաճանքն մասնակցութեանն է, որ կըր-նայ տնտիկ առկա փորձութեանց:

Օրեմն, ամենք մը ի մեր բացէ ի բաց կը խոսուի չեզոքութեան մասին, — զադաքանաւու-թիւն մը որուն շնորհիւ Թուրքիան կըրայ կը լուս-եր պահել երրորդ Անարհամարտին:

Անուշտ անպիկ տարերթութիւն կայ երէկ — ռուս եւ ասորական միջեւ:

Անգամ արեւմտեան յառաջ կացած է արեւմտա-եան ճակատին հետ որ, դժուար թէ կարեւնայ զիջել փոխել Հիմնական:

Ապագայիցիւններ մէկն ալ կը դորձան մաս — նակցութեան Բորչայի պատերազմին: (Թուրքի-ը կը դրեն թէ 800 չորսնիկներ որ զուշ մը պիտի դը-նին, ամուրիներ չորսնիկաց ըլլալով):

Անգամայի ներկայ իրադրացութիւն տեսակ մը բարդական ենդած է կամ տարակրութեան փորձ, նոր յեռարաններ ճարելու համար:

Ծ.

ԿԱՐԱՊԵՏ ԱՐԲ. ՄԱՐԶԼԱՐՄԱՆ

Պոլսոյ ժամանակը վերին պահուն կը ծա-նուցանէ զարապան արք. Մարգարեան իր փո-նոսը (3 Մայիս):

Ի պատճառանք մեր հարցումին, Փարիզի ե-կնդիւնին յայտնութիւն թէ լուր չունին տակտին: Ամէն պարագայի մէջ, լուրը վաճառական կը թուի, քան որ պոլսահայ թերթին Արեւելի թը-րակիչ տեղեկութիւնները կը հարդրէ նաեւ հան-դուցական Հիւսնդութեան մասին:

Մեր ժամանակակից պատմութեան մէջ ա-րեւելքով խոստան է եւ պիտի խոսուի կարգ-ը բարձրադասեան կղերականներու մասին, իբրեւ հիտեանք իրենց քաջասակն, յաճախ ապրեա-տակ դորձուցնուին:

Այս տեսակետին, լեթէ առաջին երեւելին Պո-լսոյ երեւելի տեղապահն է, Գեորգ արք. Արաւս-եան, երկրորդն ալ Յովնատանի հանդուցական ա-ռաւորներ կրնայ համարուի:

Երկուսն ալ յամառ եւ ինքնահաւան, եղան կենդանի ներկայացուցչիւններ կրեաքանութեան: Պատարալէն ի միջեւ Աթէնք, տարի չափա-սը որ միջնակց մը յաղիք Մարգարեան արք. կամա-յականութեանց հետեւողը:

Ծանախ թուած ցոյցեր կատարուեցան իրեն ղէմ, եւ ասկայն մէջտ մնաց անուշոյց:

Երբեմն է յառեւելքի մասին չուիք ալ կը փոր-ձէր, ասին պատրիարք միմուրներ:

Թերթերը ժամանակի զբոյժին թէ ներդադրի-թիւնը ինքնակրպիւն ծախսու հանած էր կարգ մը ազգային կուսակները:

Ինքնուրեք անց, կը շարունակէր հետեւի ա-ռաւորական գործընթաց:

Վերին տարեկան ընթացքին յաղտած էր միացում վարչութիւն մը կազմել, ներկայացու-ցիչներ Գրաբիւրով բոլոր հասանքներն:

ՎԱՆԷ

ԹՐԻԱԶՄԱՍԱՆԵՐՈՒ ԽՆԴԻՐԸ

Պոլսոյ երեսփոխան Տոքթ. Անդրէ վախալմ էիտեւալ յայտարարութիւնն ըրած է ժամանա-կի, Թուրքիայիմ հետագած Հայաստ, Յովնուր եւ Հրանմարու կապալանութեան վերանաստատումն մասին (3 Մայիս):

— Առանա Միւնստրիի կատարութեանը, հա-տադրութիւն կուսակներուն ծրարելի, բոլոր հա-րենակցներուն առկա լայնօրէն բացած է ամէն զուտ: Այսօր, չէր կրնար զուտի ինքնակցութեան յարկանքին — ըլլալ իսլամ թէ ոչ-իսլամ — որ զաւաթաւ խաղականութեան ուղիք: Պատական օ-րէնքները ամէն տեղ եւ ամէնուտ համար նոյնու-թիւններ կը կիրարկուին:

Այս պայմաններուն տակ շատ քունակ պիտը-կ գտնել, երբ վարչ պետական ուեւ պաշտոնա-տան անդունին առկա նստած տնտիկ ոչ — իսլամ հայրենակցներ մը որ կըր պաշտոնային կը պարտա-կանութեանը կը կատարէ:

Այ — իսլամ երեստապար սերունդը մասնակց, որ հանդարտական ոգիով անած կատարական իրադրացած է Թուրք հաւաքականութեան մա-կուրիք, ազգային զադուներին եւ նկարագրել, առականութիւն ի վիճակի է պետական պաշտոն-ադանութիւն, իմէն կը փոխաթէ:

Դալով այն նախինքն Քրիստոսականներուն, որուն ալ յալապա պատմաներով երկրէն հեռացած են եւ այժմ կը փախչելը քաղաքում հայրենիքի գալ եւ հաւ վերահաստատուի, կը շակուի ժողովր-ծը բարեփոխելու համար հաստատութեան օրէն-քը, որովպի ալ կայ հայութեան մէջ գոտեւորները վերաբարձի իրաւունք ստանան: Միւրեւ պիտը-կ ճշդի թէ այս նոր բարեփոխութեան պիտի կրնան օրտուի անոնք որ քաղաքի որ իրենց հաստատութեան չեն փոխած եւ պարագային կարգ-ը ձեռնակցութեան իրենց լրացուած լրալով զրկուած են հա-րենիք վերադառնալու իրաւունքն: Այսուան-ը զորմ նոր օրինականութիւն տակտին կրնայ քաղաքիմ փոփոխութիւններուն ընթերցողի Արդ. Միւն Ժողով-րդի առկա, զայն առաջ կը լուսած թէ այս հարցը հաւ ի մտայի կը բարձր լուսածը կը դառնէ:

ՄՈՍԿՈՒ ՍՐԻՆԵԼԻԻ ԽՆԴԻՐԸ

Խորհրդակցութեան մը պիտի կատարուի Փարիզի մէջ, այսօր, Հիւնդարթի, Ժամանակ եւ Անց-լիս ինքկայացուցչիւններուն միջեւ:

Մոսկուոյ կրեւնայ միջանկն, երե...

Մ. Նահապետի Արդ. Դաւապանութեան նախարարը, Գ. Զորք Մարգար, շարունակելով կը յայտարարութիւնները ծերակրպիւն միացեալ: յայտնաբերուած առկա, յայտարարել — Ե նստ իրական կարեւորութիւն մըն է խորհրդ — ին ուղղակի միջանկնիւնը Բորչայի մէջ եւ կէն աշխարհի թան մը տնդի ունեւնալ, հետեւեալը անխուսափելի կըրորով պիտի ըլլայ համաշխար-հային նոր պատերազմ մը:

Համաձայն Գ. Մարգար, հարաբարտ ուսու-կան օգնականը համադարձական են վախճուիթ — քի, Փորթի Արեւելի եւ Խորպիի շուրջը: Նմանա-պէս, Մակային կղզիի հետախույն մասին մէջ, ձափունք 150 քիլո. հեռու, համաբարձական են համայնապար զօրամարտին կարեւոր ուեւեր, ո-րոնց մէջ կան նաեւ զերթադաւադարականութեան ձա-փունքի նախինքն ապագայիքներ: Եթէ ուսուկան միջանկնութեան տեղի ունեւնալ, առիւթ պիտի տայ օրտանապան մեծ յարձակութիւնով հափա-նախան կղզիներուն, Օքրեանայի եւ Բորչայի մէջ զաւանիցի դիմակցութեան վրայ: Միջանկնիւն որո-շումը պիտի տան երեւելին մէջ նստող ճարի մը մարդիկորէն ժամանակ որ յարմար պիտի զառ-տի անոնց կողմէ:

Գ. Մարգար յայտարարութիւնները, որոնք ենթադրաբար կ'արտաբայուին ամերիկեան կառա-վարչութեան տեսանկյանը, Հիմնական կը հաշա-նին զօր. Մեք Աթրի տնակի տնտիկներուն, որոնց համաձայն Մոյր. Արեւելի մէջ ուսուկան ձեռ-նարկները ընդհանրապէս պաշտպանողական հան-դարձական ուեւեր են յարձակման մը նախաբանը չեն կրնար նկատուի:

Պաշտպանութեան նախարարը ըստ նաեւ թէ ամերիկեան կուսակներու մասին զօր. Մեք Ա-թրի լուսնները անկապում արդեւութիւն պիտի դորձան Բորչայի ամերիկեան զօրամասերու վը-րայ, երբ անոնք իմանան թէ օգնական ուեւեր են հաների եւ ձառնող արարապագայից նպատակն — թուէր կը սպաննուին: ՄԱԿի կորուստները, ա-կայն համեմատաբար թեթեւ են, թաղաքանով համայնապաններու մեծ կորուստներուն հետ: Հիւսիս — Բորչայի երկու քանիւնները ընդհանրա-ու տասանորդական են, իսկ Չիւանցիները արեւել-քը կը կորուստած են, որ չեն կրնար եւ դեռ ժամա-նակ մը ալ պիտի չկրնան ուեւեր գործունէութիւն ունեւնալ:

Ի վիճակութեան շարունակութեան մէջ, Գ. Մարգար ըստ, որ Բորչայի պատերազմը վերին ձեռնարկ էր յաղտապէս զադուած կարմիր յար-ձակութեանը որոնք գործընթացն Պարսկաստանի, Յուստանտի, Թուրքիոյ, Սրիւնի, Թիւրքիոյ եւ Հնդկաստանի գէտ:

Գ. Մարգար ըստ նաեւ, որ քաղաքային ուեւեր չկան դեռ Եւրոպայի մէջ արդէն ժամանակ համար ու-սական նպատակները մը ըմաց մը ունեցան ալ կը թուէ մասունքն առու Ռուսական յարձակել ա-ռանց մասնակցութեան մը մեծն ունեւն Հիւսիսեան դե-րակուրթիւն մը, զոր անոնք չեն անդիմադրա-րանալ:

Ս. Միւնստրի ունեցած Հիւսիսեան ուեւեր — թուած անպիկ խոսելով, Գ. Մարգար ըստ, թէ Ռու-սները ուեւեր չալ ուեւերը, բայց անոնց պատ — րատարութեան կընթանայ շատ դանդաղ: Ըմաց եւ ամպիւլ չեմ կրնար ըսել թէ երբ այդ ուեւերը պիտի կրնան զորձառուիք մեղի դնեն: Անկնցող վերակրպիւն, որ Մեծն Բրեքանայի եւս որոշած է ՄԱԿի շատ պաշտպանի ամերիկեան առաւորի մը, որուն ձառնապէս պիտի արեւելքի պատերազմ — կան ինքներու Չիւանցիան առաջարկ: Անկապ ուեւարապ փոփոխութիւն մըն է քրիստոնական զա-ղաքականութեան մէջ:

Մ. Միւնստրի — Բորչայի ուեւերը, ՄԱԿի Հիւստա-նիկն ու Հրապալուիւնը օմանդակութեանը, կը շա-րունակեն մարդիկ դրուածած չորսանքներու առա-ջ մասնակցութեան երկու թեթեւութեան վրայ, Մեքիւն 30 քիլո. դէպի Հիւսիս — արեւմտային եւ Ռեժէ հա-րաւը: Կարծիքները եւս կը քալուին դէպի 38րդ թղաքանութեան, A — 3 քիլո. հեռաւորութեան մը վրայ: Կարծիք ընկրկումը կը վերաբորի այն իրողութեան, որ Ռուսներ, յարձակողականի ա-ռանքի օրերուն, պիտը եղած օրտաններն ու հա-սալիկներ չեն քրաձառնող իրենց, այս պատճառով ալ կրնան են մեծ կորուստներ, այս պարագային վը-հատուի իրան պատճառով է ինկուրտական ուեւե-րուն: Ամերիկեան օդանաւերը 110 թիւ ուեւը նե-ստուց շիւս: Բորչայի մայրաքաղաքի կայաքա-նին վրայ:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարգալ Դ. Ե)

ՊԱՐԱՆԵՆԻՆԻՆԻ ՀԱՍՏԱՆԻ ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԱՄԱՐԻՆԻ
ուսական պետութեան կը փոխադրուին Ռուսա-նիս, եւ անի՛ք Հոնդարթի եւ Պուլկարիս: Ուրիշ տնտիկութեան մը համաձայն, ուսական հրամա-նատարութիւնը ստանձնած է Սեւ Մոյրու անկրեւն պաշտպանութեանը, խորհրդային սահմանադրու-թիւն միջեւ թերական սահմանը: Եւ վերջակա կըրտի թէ ուս պետութեանը ուսական սահ-մանը կ'անցնի Կապան եւ Բունաքային:

Նորասիր քաղաքիւններ
Պոլկարիոյ մէջ

«... Ես Տառնակի է խալիսի 11-24-ի մասին Միլան դադարաւած եմ խալիս այդ օրը, քակի որ ինչպիսի ալ չէր Քառիմի զգալիս յուրումս, տէրեւ իմ ըլլալ բաւական։ Ապրիլի 24-ի ուրեմ մայրս չ'ընթերիս անասխնիկաց է աղօթիւր պատմութիւնս։ Եւ խնամարար մեկն իմն թաղապանիք ժողովուրդին Եւ Եւ ձամար։ 1915—16ը չալ մորովուրեմ չամ Եւս զգալս թոյնըմբիլի ձամատարած ալիք Եւ մէկ անգամիկ խորացուցիլիք զարարել ար. Եւ ձմեր, զիր, զգալմանիկին, երգ, պար, յիշատարութիւն, անտեսիլիւն, մատուրակաւորութիւն Եւ ձի իրիկիւն իմն մարդկային յուն, զերկալից տն թողլոր որովք արեւմտաւայ մայրիկիւք, զո յոյնիկիւք Եւ չ'անտարկիւն։ Զայ ժողովուրդը խալլոր կ'ընէ արդունութիւն Եւ քաշնիկմար Զարարիկ, արդունութիւն Եւ որ պարզուցանէ ինք լաւի աղի, չափուն տարրիտունիկն մէկն, Եւ տնիկիւն։ Զայ մայրիկիւք Եւ թոյնիլը Կարեւորութիւն ինչ յուր ձեռնուր իտալանիկ Թուրքիկ Եւ Գերբարեւու կ'ընթերիս եմթարգմանս։ Անցում անտալս Եւ անգլանիկայի մէկն 6—7 տարեկան յունանի Եւ բողոքը։ Զակալիկ ենթերկիւն լաւի, Արդանի անտն աղալիկն Եւ թեր թուր Եւս մէկ կ'ընէր՝ զեղիւր, զից մեր տուրի պիտի տալիս մէկ խաղաղութեան պիտի չ'ապցնիլիք, կ'ը պատմախաշի։ — Պաշտըրը եւսին Եւ չ'ուր լաւ, զեղիլ ըլլալ, Եւ եմ մայրս կ'ընթերի — շեկուր Եւ զի խալս ուստիկիւք պիտի տան» — Պաշտըրը եւսին

[illegible]

ԿԱՐԴԱՑԷՔ ԵՒ ՏԱՐԱԾԵՑԷՔ
 « Ե Ա Ռ Ա Յ » Ը

Երանյան Վասպուրականի, Բյուի, Հայ Արևել-
հայ, պեղեմաններն երբեք չեն հան-
ժախտել աղբիմանը. իրականում քանիսն է. Յ. Տե-
ր-Մկրտչյանի արտասանածներն էլքը, Օր. Ես-
թյանի լեզուն էրբեք և Քերի թի բաշին է: Ապա
խոսքը արտախա. ընդեր շրտան Գալուստին, որ
նշոյնք էր ինչ այս սոսկում ալ իր ճարտ քայուն ու
բարբաթը զրպան պատկերներով: Յիշե ինչ Գա-
լուստի Հ. Յ. Բ. Քանգարեանի մէջ Տէր Ջորի սոս-
կապանք երտում գտնել, այլապատեան պատկեր
ըր ներկայացնելով: Ամփոփե Վ. Միշարեանին
դիմերի տեսարան մը որ դիպի ը մէջ ճարք մը
ըր երեք գաղտնիներ Քթորչեմնորուն ըր բաշին է
նշոյնք ալ իր խնկնիման: Եմէկ սոսք է, սոսք ի
տոնիւրը ըմէկ Արքայի 11—Հայ Գալուստի մն է
նշոյնք: այս լեզու ճամտուապը ամէն տարր պար-
տաւոր լինի: Գաղտնիքը Երեւի Վասպուրական
Հատապանք թէ աղբովին համարաւորութուն վրայ
պարտուում ենք, ինչպի ընծաւում. Համար. Յիշե
լիցեմէկ զրպաւ, ըր Մատանքի Դաւթիկի ղիշգալ—
ներկայեմէկ ուր Դարբայ — Եմէկ իր քաղաքի
Հարում ինչ տակ Դաւթիկ միշտ իր պոսպ — Դեմ
անշոյնք ինչ Դաւթիկի ճարք զիմարտը
հանաւորի ինչ Դաւթիկի երեքմովին էմէկ իտեք, — Եմ
Դաւթիկ լ յաղբովին: Մեր երեք ալ աղբովին
միշտ պիտի ըլլայ յաղբովին:

Պ. Ճորճ Մարտիկեան Լիբանանի մէջ

ԳԵՐՈՒԹ (Յատուց)։— Մայիս Յին Լիբանանի Օրն. Ուսի ՇըՐ. վարչութիւնը Քէյսանեան մը ստացած էր ի պատիւ Պ. Տէր. Տ. Մարտիկեանի սրտեց աշխկնէն ծնե Երզրայեան Ա. Միկնի Արեւելք, պիտի տրուէր Մայրաքաղքի Արեւելք, մասնաւորաւ — բար Բորնա :

Քէյսանեանին հրաւիրուած էին Օրն. Ուսի տեղական բոլոր մասնաճիւղները վարչութիւններ — Բը, Շ. Մ. Ը. Մ. Ի ըրջնային եւ տեղական վարչութիւնները, Կ. Կոմիտէի տեղականները, ինչպէս նաեւ Պէյրութի երկու հայ երեսփոխանները՝ Ըմէր Մովսէս Տէր Գալուստեան եւ Տօքթ. Միկնի Հայրապետեան : Լիբանանի Օրն. Ուսի ՇըՐ. վարչութիւնն հորդէ, Տէրին Գ. Կանյանեան Քէյսանեանը խանայով, բարի գալուստ մողթի հիւրերուն : Յետոյ խօսեց առաւ Տէրին Լ. Մասունի եւ աւագի կերպով առաւ պատկերը Լիբանանի մէջ Օրն. Ուսի կատարած գործին : Ոսոց սակի նմանապէս ընկեր Վահան Փափազեան (Կոմս) ընծ. Կար Մասունի, ընկեր Տօքթ. Ա. Գալապետեան եւ ընծ. Մ. Ելանա : Գեղարուեստական քաժին մըն ալ ստորագրեց :

Ամէնէն վերջ խօսեց տրուեցաւ Պ. Ճորճ Մարտիկեանի, որ պարզեց անկաշի գործունէութիւնը : (Անոր հիմնադիրն ու նախագահը ԸՄԱՌԱՆ պատկան տնէն) :

— « Թիւրքա զարմանալ թէ ինչպէս Հայ միացած եւ այնպիսի երկրի մէջ որ ձուլարան մըն է, ուր ոչ միայն կը կորսուին փողը խաղաղութիւններ, այլ ամբողջ Ժողովուրդներն : Բայց պէտք է գործանան : Ան որ ինքի նման համարուած է Հայ — յաստանի հողը, ին կընար կորսնցնել որ հայու — փիւնը, աւ որ հայ մօրը կ'ստի մասն է չի կըրտար ունա՞նա : Ու եւ ամերիկեան Ժողովուրդին, սկսած իր նախագահին մինչեւ յետին բանուորը, յարաբերեց իր վայելիս պարզապէս անոր համար յայտ մըն ուն : Ան որ կը կործնէ իր ինքնութիւնը չի կընար յարաբերի պարզեց :

Ոստիւղը Գեղմանկալէն Միացեալ Նահանգները փոխադրուած 3200 Հայ տարաբրաններու մասին, Պ. Մարտիկեան խաւսէ հարցաւորութեամբ մը. թուեմ թէ ձեռք բերուած ապրիլից վեր է մեր բոլոր տիկնաւորի ինքնանքն : Միաց. Նահանգները փոխադրուած տարաբրաններ ոչ միայն պարտաւան չընա՞նցին մեզի, այլ պարտաւան գործունէի մեզ : Միաց. Նահանգներն երկանքուն մէջ հոնքներով Հայաստանի ոգին եւ անոնց ներշնչելով հայերի լուսն : Վտուած կնք որ անոնց շնորհիւ Լիբանան — հայութիւնը 30 տարի ետ պիտի մնայ Հայ : Եւ մանկալ մէջ տակաւին կան տարաբրաններ, որոնք հիւսնող ըլլալով ին կընար Միացեալ Նահանգները փոխադրուի : Եւ հիմա եւ թանկագին տեղական կատարարութեան հետ, որպէսզի կրնանաւ այդ հիւսնողները Լիբանան փոխադրել եւ բուստարեւ իր զիտեղներ : Եր յուսած թէ այս ծրագիրն ալ կը յաղկոյի :

ՀԱՄԱՐՈՒԹ

- × Աւել սեւին վրայ ճերմակ կը գրէ :
- × Վեց ստղով շուրջ չեն կրնար շաւել :

Կադուքի գաղութ

2. Թ. Դ. ՇԱՐՔԵՐԼ անցած են 15 երկուս — տարեկան եւ երկուսուորսները Ուստերի (Ամերիկա) մէջ : Երկիր Պարուս Եարութիւնեան ոչ — ջունաւ է շորիկները յանուն Կ. Կոմիտէի, իսկ ընկեր Անտարուս Կիսկալուսեան ներշնչող ճառով էր կատարած է իրաւասութեան պատշաճ : Կեղք — Կոմիտէի հորդէ ամենապիտ ընկեր Լ. Տաղլեան չորսուարած է երկուսուորսները, Նորադիւրիներն խօսած է ընկեր Չարլս Տաղլեան :

ՏՈՒՐՈՒԹ — Հայադարձեալ Գունիկ Թոնաւեան (46 տարեկան) մեռած է Նիւ Եորքի մէջ : Վերջին տարեկան Մ. Նահանգներու բանակի մէջ զորամասին առամարտական զարմանաւան դիտար որ առամարտութիւն էր, իսկ մեռնելէն չա — բաւ թ որ առամարտութիւնը իր պատշաճ զարմացած էր Հա — զարապետի տասնհինգ : Տարիներով վարած է Ն. Եորքի Հայ Ուսանողական Միութեան ամենապատկաւորութիւն :

ՄԵՐԱՅԻՍԱՅԻ Հայ դպրոցի կը բաղկանայ 40 — 45 ընտանիք, 200 տն : Կը դրապի կ'օշիկի դպրոցով : Կան նաեւ խաղալիք եւ կերպար մը — ճառասկաններ : Ամէնէն ալ անձնական գործ ունին : Գաղութի կը պահէ Հայի. դպրոցը շնորհիւ Շ. Գ. Կաշաղուսեանի որ 1923ին ի վեր կը կազմակերպէ հանդիսներ եւ կը ստի տղային դիտարու տօններ, ընկերներու ընկալարաններու մէջ : Տեղացիներու կը զիտարեւում կը Հայրենի հանդէպ : Երկիրը Հայալատ կեդրոններէ հեռու ըլլալով, ցարդ ունէ գործիք ոչան չէ հոն :

ՄԱՎՍՈՒՆ Եւ ՆՈՐ ՄԵՐՈՒՆԻՆՈՐ ՕՐԸ ՇԱՄԻԼԻ ՄԷՃ

ՇԱՄԻԼԻ. — Վերջին երկու շաբաթներու ըն — իմացելու Շամլին է Նոր Մերուրդը կազմակերպեց երկու ձեռնարկներ : Ապրիլ 22ին ոգեկոչեցիք յիշատակը 1915 — 18ին որ ամուսն անգլոսակներու, այսահանգեցի մեր, որուն կը նախագահէր ընկեր Կ. Փափազեան : Բառնախօսեց մեր երէց ընկերներ — ընն Ուսիկ Միկալեան, որ մեզի բացատրեց մեր Ժողովուրդի տառապանքներուն ու նահատակութեան խնամար, յանձնարարով նոր սերունդին վրայ պահէ միշտ մեր մեծ գոհունք յիշատակը : Ընկեր — ընկերներինքուն կործնէ եղան աւուր պատշաճի երգեր եւ արտասանութիւններ :

Ճառով պիտի արձանագրեւ, որ այս սպանդանքից կը բաղկանին ընդհանրապէս մեր տարեց Հայրենիքներն : Երբ մեր ծնողները մեզմէ կը պահանջէին յոնապ մեր ազգութիւնը, կայծեր մեզն ալ իրաւունք ունէին յիշենիւ որ իրենց օրինակ ըլլան մեզի :

Մեր երկրորդ ձեռնարկն էր ՎՄԵ Օրը, որ տօնուեցան Ապրիլ 29ի կիրակի, Վալ առ Յէթիլ մէջ : Մարտը լեցուած էր ծնողներով, բարեկամներով եւ բանակալա երկուս երկուսաւորներով : Բաղարկիւր ընկեր — ընկերներինքուն եկան ինչ նաեւ Փարիկի եւ այլ արտասանութիւն : Նախագահեց ընկեր Ժ. Գաստապետեան եւ նոր սերունդի պար — տակաւանները շուրջ կուտ բանակապետներն մը ըրտա ընկեր Վահէ Օրակալ : Եղան արտասանութիւն — թիւներն եւ երգեր : Շամլին նոր սերունդականները

ներկայացուցին «Անուշէն տեսարան մը, դեհա — վարտեցեալ Մ. Եղանանեանի : Իսկի Շնոր Մերուրդը նուագախումբ ալ բերաւ իր մասնակ — ցութիւնը : Յնքը դիտար միայն, թէ ինչու Հա — մար Փարիկ մեր ընկերները զրկեցին մեզ իրենց կատակերգութիւնը վայելիլու համարքն :

Ժամը Յէն վերջ սկսեան արեւմտեան պարերը, ընկերները կ'սկսեան ընտրել նուագախումբը մը եւ շարունակեցին ուրբա միջնորդի մէջ, սկսեալ Հէս դիւրը : Մեր ընկերուհիները, իրենց պատակարարեամբ զո՞ւ թողուցին ներկա — ները :

Այս առթիւ Շամլին է Նոր Մերուրդը իր ընտ շնորհակալութիւնները կը յայտնէ բոլոր անոնց որ օգտակար եղան մեր ձեռնարկին եւ յատկապէս Շ. Գ. Կ. Արդարեան խումբը երէց ընկերներն, ինչպէս նաեւ Միկնեան եւ Շահունեան ընտանիքներուն, որոնք բարոյապէս եւ նիւթապէս քաջակերեցին մեզ :

ԱՍՏՂԻԿ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆԸ

ՏԵՒՈՒՆ. — Շ. Մ. Ը. Մ. Ի Թումանի մասնակերը որ հայեր երկու տարուան կեանք ունի, երբ. Ա — զատ Պալանին միկնցաւ առաւարկած էր Լիւն — Տէրին քոր մասնակերին հետ կատարել բարեկամական մրցում մը Տէրինի հետ խաղան վրայ : Շ. Մ. Ը. Մ. Ի վարչութիւնը ընդ առաւ կերպար այս փոխադրին, յարմարագոյն թուական որոնց Համարաման օրը, 3 Մայիս Առաւուն Տէրին Ժողովուրդը անհանգիստ կը սպասէ Հայրենիքներուն :

Միջ 12ին կը հասնի Թումանի օրօգարը : Ողջարկութեան մէջը, ամէն մէկը կը ծրարեւ նախալը կը սկսին ճաշի : Ժամանակը կը սահէ, երբ տասարեանք անհանգիստ կը սպասեն, եւ վերջա — պէս կը հասնի պարտանական դատարարը :

Նախ դաշտ կ'ընին Թումանի տղաքը, յետոյ Լիւն — Տէրին խումբը : Կարողով շարունակ վերջ : Լիւն — Տէրին վարիւր բարի գալուստ մարիկով, կը յանձնէ եռանկեան դրօշակը մեր խումբի գոլիտիւր : Խաղը կը սկսի եղբայրական միջնորդութե մէջ :

Առաջին հիւղ վարիւրանին ներսուր կը նշա — նալիկ առաջին կէտը : Թումանիները, Քէյսալա, անկախ շարունակեցին խաղը զերապա խումբը զէմ : Վարդէս ու ճիւղ հարուստով մը կը նշանակէ երկրորդ կէտը :

Լաւինի կիսախաղը կը վերջանայ 2—0 յաղթանակով — Տէրին Ներկորը կիսախաղին Լիւն Տէրին Լիւնի թոյլ խաղարկութիւն մը ունեցաւ, եւ Թումանիները յաղթեցան կէտ մը շահիւ, անսահ — ան ուղարկութեան մէջ :

Վերջին կէտը անհաս ժ. Միկնեան, ու խաղ վերջացաւ — 1, ուրբա ու զո՞ւ պարտութեան տակ : Հերթը առանձնաբերեցան մեր կեդրոնը ու պատուաբերեցան : Թումանի վարիւրները շնոր շնորհակալութիւն յայտնելով մեկնեցան :

× Կրկին յիշենցեմ ծագարուր Հասարակու — թեան թէ մեր մասնակերը Մարպուլի խումբը չէ, մեծ փութալուր կը նկատուեմ միջոց մը Կար երբ — տասարեանքները Համարմանը, որպէսզի Հա — իրեն խաղին եւ ազգային ոգին վրա պահեն :

× Ան երրորդ տարին է որ Պ. Վ. Պապիկ —

« ԵՄԱՌԱՆ » ԹԵՐԹՈՒՆ (49)

Կ. ՊՈԼՍՈՑ ԳՐԱԿՈՒՄԸ

Դ.

Ձային յաղորդ քրիստոնեայ նաւերուն կառ — լին, քանի որ տակաւին թիւիւն մը փնդ Շոքը գտնուեց իր մէջ եւ թիւնի նաւերու մէջէն կը ջը — չէր, մինչ խաղաղի նաւապետին ալ մեծ կործնէ քարերը կը տեղադրուէին թիւրական նաւատորմին վըրայ եւ միւս կողմէ իրենց քարը դիրքին մէջ կե — սերով եւ կայաններով դիտուած յաղթականորէն կը դիմադրէին իրենց ծօնեալուստ սեւ փորձի :

Արդէն իսկ խաղաղական մեծ նաւերը ծօնեցած էին զաղաղիկ : Բայց հիշեց այդ յաղթականին դէպք մը պատահանցաւ որ արդէն իսկ անհաւատաւ այդ կիւրք բոլորներն ի նպաստ Քուրդներու դարձուն : Յանկարճ — հարաւեն իրենց Շոքը զաղաղիկ. — քանի որ մը վարիւրանի մէջ միջնորդը բոլորովին հանգարարական եւ քրիստոնեայ բարձր նաւերը յոնկերով կեցան մինչ պարզեցան առաւարկանները տխուր երեսփոխով մը կայմարէն վար կը կար — ունէին : Այդ պահուն, հիմնական Սարայ Կուր — նուրն առնելն ինք հիշեւ ու հիշեւ. այդ յաղթարձա — կան զաղաղը կուրին անհաւատութիւնը ամբողջ — վին թուրքերուն կողմը անցուց : Այլ կարելի է ըմ — բունել Սուլթանին եւ Քալիֆաթի ուրբաութիւնը : Յանկարճ անարթացած այդ շուր նաւերը ալ

Ի՞նչ կրնային ընել դիմեմ շրջապատող թրքական շարիւր : Երեսն նաւերուն դէմ :

« Թրքական նաւատորմին հրամանատարը, կ'ընէ Պարպաւ, ալ համարուած էր որ եր հարիւր յիսուն նաւեր պատանով մը պէս պիտի կլնէին շուր քրիստոնեայ նաւերը : Ինքն իսկ յարաւանցաւ անոնցմէ մէկուն վրայ եւ կուրեցաւ անոր յետ — տակովմէ, մինչ բոլոր մնացորդ նաւերը, դէպ մա — յիւ կը նետուէին մանցալ երեւ նաւերուն մէջ : Կատարի դիրքիցմէ վրէ կուր մը սկսաւ. Քալիֆաթ — յուս, ձայնարկով ձեռքը, կը նաւին ետեւօք ին — ցած, անձամբ կը վարէր կուր :

« Թուրքերէն ոմանք, կ'ընէ կիրիտիտուր, վասած շահեր քանած, կը վազէին կրակի տալու թիւնի նաւեր, ուրիշներ կայմին հարուստներ, կը շնախն նաւերուն կողմը բախալ ուրի — ներ ալ, երկար իտպանիւրով, կը շանջան վարէն մեր զարակի նաւապի պատերազմիկները : Վերապէս, ուրիշներ, նիւտուր եւ քարերու տարակի — քը տակ կը փորձէին դիմունդ պահանք, կամ խա — լիւրիներուն շրջաններու, պարաններուն կուրէ — լով, կամրկարիկ վրայ էլին : Ամէնէն ալ անկա — ռապիկին կատարարութեամբ կը կուրէին, բայց ի — ռենց շահերուն արդիւնքը շատ փոքր էր : Իսկ քրիստոնեայ ռազմիկները օդերէն ինչուս զը — լուրիները դրահապատ անհնաւապէս նպաստը բարձր դիրք մը մէջ, անընկճելի եռանդով մը ա — մէն յարձակում հա կը մէկնէ : Զուրով լեցած ա — հաղթի տանանք, կամրկարիկ վրայ նախապէս պատրաստուած քարի անաղին կուրէր, յարմա — կողմիներուն վրայ կը թափէին շարունակ :

(Զար.)

լու համար: Գ. Կրովոց, Իր ընթացող Կոչի
պարտաւոր, որ արձանան զանախկները կե-
ցենք իրենց արտաւարական ժողովին զորքա-
գրութիւնը: « Գին մըն է այդ, որ արձանաւոր-
էն կընար վաճարի, Իրը Սովետներն ու իրենց ար-
բանակները կը շարունակեն զինուոր տնկարտ
թափով մը »:

Իրան կը մտնի Անկողի տաւաղակներ

Գարսիստանի վարչապետ Գ. Մուսաուդի
ժամկէտաւոր, զոր Լոնտոնի պարթիկ իրաւաբան
յանձնէն արտաքին նախարար Գ. Մորիսընին,
խմբագրութեան է շափաւոր ռնձով մը:

Գ. Մուսաուդ կը յայտնէ, թէ իր կառավա-
րութիւնը իր փոխարէն պահելու եւ աւելի ամրապն-
դել բարեկամական կապերը Մենն Բրիտանիոյ
հետ եւ պարզել կարգ մը թիւրիմացութիւններն: —
« Մուսաուդ խնայողական դիմաւոր պատճառ-
ներէն մէկը Անգլիոյ արտաքին ընկերութեան զոր-
քաւորութիւնն է, զոր պարթիկ ժողովուրդը կը վե-
րաբերէ յաճախ բրիտանական կառավարութեան: Լա-
յախկն ճարտարարտեսի ազդեցականութիւնն
էլ այս թիւրիմացութիւնները պիտի վերանայ եւ
վարչապետութիւնները պիտի ամրապնդուին ոչ մի-
այն մը երկու երկիրներուն, այլեւ թուրք ժողով-
ւորագրութեան երկիրներուն մէջն: Անգլիայացիներն նպա-
տաւոր յայտն է Գարսիկ ժողովուրդի Կոչի իր
իրենդիւսան իրաւունքներուն աղբը մնայ: Գործնե-
լու այս մէտ կարելի չէ քաղաքական ընտ. համա-
լուար միջոցներուն հետ, որոնց կ'ախարհակէի:
Մնաց թընդհալ այս, քարկապ պիտի ծախ-
ուի ինչ յաճախորդներուն, միջնադարին ճիւղա-
րարի զինուորն: »

Վարչապետը կ'անցնէ, թէ ճարքը, ապի մը
կ'ընդհանրան իրաւունքներուն հետ կապուած ըլ-
լուով, ի վարչապետին ոչ մէկ ընդհանրութիւն կը-
նայ միջնադարի այս դարին մը:

Իրանի արտաքին նախարարն ալ այս պատաս-
խանք տալիս խառնով ըսաւ: —

« Տեղի պիտի չունանք ընտելութեան, պարթի-
կ եւ աւաքսիանի միջոցներուն առջեւ: Քարկապ
մեր սեփականութեան մէջ, իսկ ընկերական իրա-
ւական պահանջները նկատի պիտի առնենք խա-
ղապարհէն եւ քաղաքացիութեան: Գարսիստանի
պիտի շարունակէ օգնել ազատ ազդերուն եւ արա-
մապիւր անոնց իր քարկապը նաեւ ազգայնացու-
մի մէջ վերջն: »

ԿԱՆԱՍ ԵՐ ՏՈՂԱԿ

ԿՈՒՐԻՆ ԿԵՐԻՍՄԱՆ Սուրբոյն Եւ Իրաւիչի
սահմանադրած զինուորներուն մէջն, հայտնակ
Ապարսիտութեան խորհուրդին որոշման: Իրաւի-
չին վերջ, Սուրբոյն եւ միջոցն եւս զաւել իր զոր-
քաւորութեան, Խուշտէ Է Ազմ, այս լուրը հա-
ղաւորով, յայտարարեց: — « Վերջի դարձեալ
պատճառակար Ազմադուլի զինուորական պատուե-
րակին վերջնակար, որ նոր պարտաւորութիւնն -
ներ կը դնէ մեր վրայ մը: »

ՏՈՒՐԻՆԻՆԻՆ Բ. առժամայն մասնախմբակին
պատճառակար լրացաւ Լընէ, 10 Մայիս: Երկուսն
կ'ան նախարարութիւնէն խնդրուած էր բարեկամա-
կամութեան վարչապետ, թայց զեռ պատասխան չէ
տալուցն: »

ԴԱՆԼԻՐԸ Կառնաճութեան թուէ շահեցաւ 1871
դէմ 409 ձայնով, շորքաբարի կէս զինուոր, մը-
թիւով կարգ մը տնտեսական ժողովրդներու ընտե-
րութիւնը: Երէկ, Հինգշաբթի, Ազմ. ժողովը պիտի
քուէարկէ իր վերջին առաջարկը — ընտրութիւն-
ները կառարար Եռեւի 17ին: Վարչապետը վճռած
է տեղի չալալ այս ճարքին մէջ, նոյնիսկ այն առ-
նելով դաշինքին հրամայումը: »

ՄՈՒՐԻՆ Գրիգը Խորէն պատմ ըլլալով, կտաւ -
վարտութիւնը որոշել եզրերուն եւ եղան միջ յե-
րածման համար մարտաւարը չլուանքին մինչեւ
Եռեւի 30: »

ՓԱՐԻՉԱՆԱՆ ՊԱՏԱՆԿԱՆ ԲՈՒՄՈՐՈՒ

Դեկ. ծածոթ դերասան ԲՐԱՅՈՒՅԷՐ, առաջին
անգամ ըլլալով Փարիզի մէջ, այս շաբաթ երկրի
մարտ 9ին, Սուիթթ Սալաիմի քարէ: (Եթերո
Օուէն): Մասնակցութեան Գ. Ա. ԳՐԻՔԻՆԵՐԸ,
ԱժՏԵՐԵԱՆԻ, ՍԱՌՈՒՆԵԱՆԻ եւ ՊԵՏՏՈՒՆԵԱՆԻ:
Նաեւ ընկերակցութեան արեւելեան ընտել
(ՕՒՆԵԱՆԸ եւ ԿՈՒՐԻՆԻՆԸ):

Իր ներկայացումը «1001 Գիւրքերի»-ն ծաղուած

ԼԵՅԼԻ ԵՒ ՄԵՆՆՈՒՆ

Երաժշտական տրամաւ 5 գործ.

Ինչպիսիք ՄԵՆՆՈՒՆ զինք կը կատարէ Թրա -
յուէ, Կոր Երանտի շորք: Գրիքեանն ներկայա -
պատմ կը վերջնալալ Գ. Փ. Բառաբարի երգե-
լով ու կովկասեան պարերով: Մենապար Գեորգ
չանձնի կոչով է:

Մուտք 150 եւ 200 ֆրանկ, եւ հրապարտանք:

Վաւարտութեան հերոսական

3674 ՏԱՐԵԿԱՐԱՆԸ ՄԱՐՏԻՅԻՄ ՄԵՋ

Նախաձեռնութեան Մարտիչի Վաւարտ -
անի Հայր. Միւրիան: Այս Կերակի մարտ 15ին
մինչեւ կէս զինք, Սալ Մարտիչի մէջ, մասնակ-
ցութեան ճարտարական կառակցութեան ներկա-
յացողներուն, ազգային, բարեկամական եւ
այրուհիական թուրք միւրիաններուն: Կը
նախապահէ միւրիանի փոխ-առնակաւ

Գ. ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ՆԱՅԱՐԱՐՈՒՄԵԱՆ

Կը բանախօսէ Գ. Ս. ՏԵՐ ԹՈՎՄԱՐԱՆԻՆ (Փա-
րիզի): Խնայ կը արդի նաեւ կառակցութեան
ներկայացուցչներուն: »

×

ՎԻԵՆՆ ՄԵՋ

Այս Եարաթ երեկոյան մարտ 8.30ին, Հ. Թ.
Դ. արահի մէջ:
Նախաձեռնութեան Վաւարտականի Հայր.
Միւրիան, մասնակցութեան Հ. Թ. Դաւանի -
ցութեան, Հ. Թ. Դ. Նոր Սերունդի, Ֆր. Կապ.
Սուլի, Հ. Մ. Մ. Մ. Կամ. Մ. Մարտիկներուն
Միւրիան, Տարն Տուրքերեանի Հայր. Միւր.
Իսան: Կը նախապահէ Կ. ՏԵՐՄՈՒՆԵԱՆ: Կը
թուի Գ. Տ. ՏԻՐՈՒՆԻՆ:

Գերազանցական ճոխ բաժին, մասնակցու-
թեան տեղաւոր Արաւն եղալաւարի, զեկալա-
րութեան ԼԵՒՆԵԱՆԸ վարչապետ: »

Մեծ պարականգն

Ի Եւլաւա Փարիզիայալ ուսանողներուն
Cercle Militaire քաւաններուն մէջ, Place St.
Augustin, այս կերակի մարտ 16ին 24:

Մասնակցութեան ERIC MAZENS et son en-
semble de MUSIQUE TROPICALE:

Գերազանցական բաժին եւ անակնկանք
ուսանողներուն կողմէ:

Տոմարի կարելի է ապահովել հազկական դը-
րաստներին եւ ճարտարներին:

Լիոնական քարտ

Մեծ եւ անխախտ ներկայացում, զեկա -
վարութեան եւ մասնակցութեան ԴԵՐՄԱՆ
ՀԱՅՈՒՄԱՐԻ:

Այս Եարաթ, մարտ 20.30ին, Cours Lafayette,
Horloge քարտ:

Առաջին անգամ ըլլալով կը ներկայացուի մե-
ծանուն գրաւէտ Լաֆֆիի դուրս դորոշ:

ՍԱՆՈՒԼԸ

Կը մասնակցէ Տիկնի Լաֆֆիանտեան, ՏԵՐ
Ե Տիկնի Յովհաննէսեան, Տիկնի Հայկապետ, Տի-
կնի Փողոնեան: Պարտնեմ Բ. ՏԵՐ Պարտնեմ,
Գ. Յաղաբան, Հ. Մալխասեան, Թ. Խաչիքեան եւ
Գ. Կարգեան: »

ՄՈՒՆ — Հաղկապետան տանի առթիւ, հաւ-
ղասար պատարալ պիտի մատուցուի այս կը -
րակի, Ս. Աստուածածին եկեղեցին:

ԿԱՊՈՏ ԱՍԻՐ ՕՐԸ ՄԱՐՏԵՍԻ ՄԵՋ

19 Մայիս Եարաթ երեկոյ մարտ 21ին մինչեւ
ըր, մասնակցութեան Միւրիանի թուրք մաս -
նակցութեան, Club չեղի քարտ, 51 rue Grignan:

Մտնաւորութիւնները յաջորդով:

ՊԱՏԱՐԱԿ ԱՌՆՈՒՎԻՆ ՄԵՋ

Ի դիտարկել Անուիլի, Սարակի եւ Կուսի-
վիլ բարեկամ ժողովուրդն, կը մատուցուի թէ
այս կերակի վարչապետ Ս. Խաչ եկեղեցուն մէջ
Հաղկապետան տանի առթիւ տեղի պիտի ունե-
նայ հաղկապետ Ս. պատարալ: Միւրիան -
գութեան մարտ 9, Ս. պատարալ 10.30: Պատա-
րալը Աղբէ քին: Փայլական: »

ՓԱՐԻՉԻ ՏԱՅՈՏ ԵՆԿԵՆՏԻՆԻ

Ժանթիլի - Պրիէթը - Իմալի շղանի դա-
րոյն տարեկան հանգիստ այս կերակի մարտ 3ին,
32 rue Danton, Բրէնի Պրիէթը:

Կը ներկայացուի ԱՆԱՐԻՆ օրինակը:

Հաղկապետութեան միջոցներ - Միւրիան
առթիւ, օրինակ 125, Էնիկ Մէնտ ար Գի -
սիթը: - Դիւան Կրք - Մարմոն:

Փառնթիլի եկեղեցուն ԿԵՐ. Մարմոնի
չորհակալութեան տալով է տեղաւոր Կարմիր
Խաչ վարչութեան 10.000 ֆրանք:

ՄԵՐ ԲԱՅԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Ապրիլ 8ին Է վեր ԲԱՐԱՔԻ տարեկան բաժնե-
դինն է 2200 ֆրանք:

Այս բաժնեդինները որոնք նոր շղանի համար
(ապրիլ 1951 — ապրիլ 1952) կը շարունակեն վե-
ճարի չին տեղի (1600 ֆր.), թիւթ պիտի առա-
նան միայն 9 տասնեակ համար:

Կլիկն կը խնդրի միւր թուրք ժամանորդներն
կոմսիտար եւ անկապակ վնասով իրենց բաժնե -
գինները, դիւրացնելու համար մեր գործը:

ՅՈՒՆԱՏԵՏԻՐ

ՓԱՐԻՉ — Հ. Թ. Դ. Երկապետի կոմսիթի
ժողովը այս քարտի երեկոյն, մարտ 8.30ին, Ca-
մը քարտեան վերապետը: Գարտաւորը ներ -
կալութիւնն է:

ՎԻԵՆՆ — Հ. Թ. Դ. Կոմիտէն ընկերական ընդհ. -
ժողովը կը շարակի թուրք ընկերները այս քարտի
երեկոյնի մարտ 20.30ին Օնանիսեան ալուարը:

Կարեւոր քարտիկն է:

ԻՍՒՆ — Ֆ. Կապ. Խաչի մասնակցուող խաղա-
ղապար ընդհ. ժողովի կը շարակի թուրք անդաւ -
ններ, այս շաբաթ մարտ 8.30ին, Երեւանի քարտ: -
ՏԱՎԻՄ — Հ. Թ. Դ. «Արդարեան» խումբի
ժողովը այս շաբաթ երեկոյ մարտ 21ին, ապի -
րական հասարակութիւնն է:

ՍԵՒՄՈՒՆ — Հ. Թ. Դ. Վարտածան Կո -
միտի ընդհ. ժողովը այս շաբաթ երեկոյն մարտ
8ին, ընկեր ճարտարութեան ընկալաւոր: Տես կա-
րեւոր քարտիկն է:

ԻՍՒՆ — Հաւարան կոմիտէի ժողովը այս շա-
բաթ երեկոյն 8.30ին, Երեւանի զարդի քարտ: -
Ինչոր ընկերներուն ներկայութեան պատարալը:
Ներկալ կ'ըլլայ Կ. Գի ներկայացուցիչն է:

Հ. Թ. Դ. ՄԱՐՏԻՅԻՄ ԵՐՃ. Կոմիտէ ընդհ.
ընդհ. ժողովը կը շարակի: —

ՍԵՒՄՈՒՆԻՆ — Եր. Կապ. այս շաբաթ մարտ 20.30ին:
ԴԵՆՈՒ խումբ, այս կերակի մարտ 4ին:
ԿԻՈՐԳ ՅԱՆՈՒՄԸ այս կերակի, մարտ 3ին:
ԵՆԻՈՒ ԴՈՒՄՈՒՆ, այս կերակի մարտ 3ին:
ԱՄԱՆԵԱՆ կոմ. այս կերակի մարտ 3ին:

Ժողովներ տեղի կ'ունենան անդրական հա-
պաւորութեան: Սոյն ժողովներուն ներկալ կ'ը-
լլայ Եր. Կոմիտէի ներկայացուցիչը:

ՎԱՆԱՆՍ — Հայ Մարտ. Միւրիանի ընդհ.

ժողովը այս կերակի առաւանտեան մարտ 9ին, rue
Bayard քարտի մէջ: Կը շարակի նաեւ թուրք
մարտիկները: Ներկայան եւ քարտիկն զե -
կուցում:

ԿԱՐ. ԽԱՅԻ Իթալիի մասնակցող ժողովը
այս շաբաթ մարտ 20.30ին Ժանթիլի զարդի
քարտին է:

ՆԵՒՍԻ ՈՒՆԵԱՆ — Ֆր. Կապ. Խաչի Օրը կը
տեղաւոր Իմալի մասնակցող կողմէ Մալիա 20ին:
ՍԵՐԱՍԻՆՈՅ ՄԱՐՏԻՅԻՄ Աւ. վարչութիւնը կը
խոյնք Տալիկ Գարսիսեան, Թոքաթի, Կովտու-
նի, Գուշաթի, Դաւալի Հայր. միւրիաններին
թուրք ըլլալ տեղի իրենց պատարաւորները
այս կերակի, առաւանտ մարտ 10.30ին, Դուի իմ-
րիանի քարտ (rue de la Defense) խորհրդակցե-
լու, վարչութեան ներկայացուցչներուն հետ,
միտնաւորալ աշխատելու համար: »

ՆՈՒՐԻ — ՏԵՐ Ե Տիկնի Լորիս եւ Զապէի
Բարտեան Հայր ֆրանք կը շարունակեն Գ. Խա-
չի Փարիզի մասնակցող իրենց եղբոր Հըրտո
Բարտեանի շահաբաժնութեան առթիւ: Մտնալ
«Յաւանք» է:

ԿՈՒՂՈՒՆԻ

Մտնալորդ Կ'ըլլալով այս մարտը կը կամ կին
մը իրեն խոստաւոր օգնական:

Ամսմը զինի թիւերը վարչութեան, ապի
օր մարտ 15ին 5:

Տանրածաւոր Roquefort

ընկերակցիւն

(GRANDES FROMAGERIES ROQUEFORT)

Եւ իրենց ներկայացուցիչը Գ. ՄԱՐՏԻՅԻՄ
պատար ընկերակցութեան իրենց հասարակ
յանակցութեան թէ վերականգնել եւ իրենց ձմը -
ՄԱՆ ՊԱՆԻՄԻ արտաւարութեան, զոտ ոչխարի
կաթով, վերջին կատարակարութեան իրենց
անցնիլի զինուոր: Դիւան:

Պ. ՄՈՐՈՒՆԵԱՆ

Rue Mondetour, Paris (չին հասցեն)

Հեռագրի GUT. 55 — 49

Imprimerie DER AGOPIAN, 17, rue Damesme (13).
Le Gérant: A. NERCESSIAN

ԼԻԲԵՐԱԼ ԵՒ ԴԱՅԱՍԱՏԱԼ

Մայիս 6-ին, Կերակի, Լիբանանի բոլորապակ
ժողովուրդը միասին յիշատակը այն նաճաճ
տակներով, որոնք 1915 շարադրեց օրերուն ին-
կան Հայրենիքի ու Արարիկի զարգացման
համար:

Մայիս 24 եւ Մայիս 6. Մարտի 6-ին եւ որ-
գան իրարու նմանող թուականներ: Երկուսն ալ
խորհրդանշան ինչ իսկան ինչուրեք զայս
փարապայտ մարտը զոհաբերեցին՝ նոյն քուն-
կաներն ձեռքով: Երկուսն ալ անմիջեւ կը մնան
դատաւիճանէն չէրուն մէջ՝ իրենք սեւ խորան
ցեղասպանութիւնը արհեստի վերաճած պիտու
թեան մը ճակատի:

Լիբանան եւ Հայաստան ճակատադրակից ե-
լան իրենց նորագոյն պատմութեան բաղժալտ
կէտովով: Նոյն թուրք էր, որ 1860-ին սկսած
յարգել կառմանկարից Լիբանանի ճիւղաճանց
դուրեւան, ինչպէս նաեւ Հայկական Նահանգնե-
լան մէջ: Քաղաքակրթութեան եւ ազատութեան
թիւան յոյն բարբառութեանն էին, որ ջրադար-
ճանի յոյն ընտելի կատարելագործելով,
1915-ի Համաշխարհային Մեծ Պատերազմին, ու
պիցին այս երկու ազգի ժողովուրդները բնակչի
ընդ աշխարհիս երեւելի կոտորածներ ստացելով,
սակաւ թափախելով կամ ամբողջ զաղուտանքի տա-
րակցելով:

Եւ ա՛յս արար, ազատ Լիբանանի դուրին ներ-
քան, կոտորածներ Հայութեան վերադադր մէջ
Հաստատել, իր նախապատմութեան յիշատակը յար-
պիւն անմիջական կողմ, որ մասնակի նաեւ եղ-
արարելից Լիբանանի ժողովուրդի սուղին, այն-
քան ինչ որ անկեղծ ապրումով, իրենք ինչ իրե-
կեղծ լլայլի կարողանալու ժամանակ: Ինչ ինչ
չէն լուսնը փնդ արար ժողովուրդները:

Յառանձն ազատութեան եւ Հայրենիքի դուրս
պայքարը միշտ սուղ է եւ արդար: Պայքարողնե-
լ, ինչ ցեղն ու կրօնի ալ պատկանին, արտօնին են
ընդհանրական յարաբեր: Առաւել կա մեծարելի
են այն Հերոսները, որոնք փոքր ազգի զաւակն
լլայով, Հաճախեցին զերազմած ուժերու հար-
ուսման առջեւ եւ իրենց հաստատել ու Համադուր
անկախութեւ պայքարին:

Եստ արար պայմաններու տակ էր որ Լիբա-
նանի ազատանեց մտաւորականութիւնը կը չե-
տարակից իր երկրին դուրսը: Մոմանակ լուծին ու
պիցին ինչպէս էր այս երկրին հոգեկան ու տն-
տեսական բովանդակ կենսը: Ան երբ պատերազմ
ըր արաւ Հաստ, թուրք կատարաւթիւրեցին, մէ-
ջ ալ փախաներն ձեռքով, զի մը աւելի սնունդ
մայրական օղակը, իւ ա՛ւս օտակի սողն ու հի-
ւանդութիւնները տանանակ Հայաստանը կենսի
սկսած հնձիկ Լեռնայինքանի խաղաղ զինուոր
եւ Քիլոյրիք փողոցներուն մէջ: Մինչեւ արար,
ամեն ինքնազորային աշխարհ կը պարզել անբան
տուներու եւ չնքներն տիրապետել պատերկը Լի-
բանանի լեռնաշղթային զաւաճած վայրերուն մէջ:
Սովին պատճառած տանջվող մահուան տիրու
լիբանանը տակաւին չէ ջնջուած ու Լիբանանի հո-
ղին, ոչ ալ վերապրողներու հոգեկն:

Թրքական եւ Հայտնալարարներ մեծորո ոչ մէկ
տարբերութիւն կը ներկայացնէ Հայաստանին
միջին: Լիբանան:

Հայաստանին հետ եւ անկէ առաջ, թուրք զե-
կամարները Հնամուտ կըստ որ դիտարկու ժո-
ղովուրդը եւ միայն տանց լուսամբ եւ կորովի ա-
ռուշնորներու: Այս նպատակին համար, Պարսի
Հրապարակին վրայ, կապաղաններ բարձրացնել
եւ զի կիւրեղան մէջ քանի մը տասնեակ լիբանանի
ընտիր մաստարակներն ու զաղարական դորդի-
նքն մահուամբ քանկելի՝ ապրումի թեան եւ իրա-
ւունքի արդիւնեան դաժնալու իրենց մեղքը:

Թիւանքին խորունկին չըսաւ հոգեկն եւ դա-
ւանանքի միջին: Կրօնադաճիկ կողմէն կախաղան
Հայտնեցան նպւեւ ճանձնական պարտաւորելին,
որոնք Հայրենիքի մահուամբ ուղած էին պալաւ -
պանէն:

Ինչ կըսաւ արդիւնքը այն բոլոր ուժերն
բուն, որոնք արհիւմով ներկուած կը մնան բուն-
կաներուն ձեռքով:

Թուրքը Հայաստան իր նպատակին: Ոչ կըսաւ
կողմէն ընէ Հայաւ, ոչ ալ Լիբանանին: Այս եր-
կու փողոցի աղբըր ծանր գոհեր ապրող հան-
գիծ, հրապիկ յարութեամբ ար վերակողմնե-
ցան եւ հայաստանը դաժնած նորէն իրենց ար-
դար իրաւագործելով:

Ինչ իսկ աւելի ինքիթարակն ու սփոփի-
քան նախապատկերն իշխանութիւնն ուրեքան Հան-
քար, որ սուր ինքնուրոյն ներկայիս ապրաւ ու
անկախ Լիբանանի հոգին վրայ, սփռական վաշ-
տերու զօրանալովով եւ նորապէս ու երկնային
զորացալաններու թափախով:

Լիբանանի ժողովուրդը սիրեցած է այն զե-
րակի երաւիկ, որուն ի խնդիր իր դաւանակին ու-
մանը իրենց անձր գոհեցին եւ տողով իսկ Հայ-
ցան անմահութեան լուսաւորութիւն:

Իր Հայրենիքի բարբառութիւնը վայելող եւ ու-
նոր վերելքին համար աշխատող Լիբանանի ժողու-

Անա նորէն կը ճօննի ՎԱՍՊՈՐԻԱԿԱՆԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԸ

ՄԱՍԻՒԵՑԼ — Տօ՛րն է ձեր, անմահ Հերոսներ
Վասպուրականի: Տօնը բերկրանքի ու թափին
ստան յարգանք ու դիտարկութեան, տօնը յաշ-
քանքի եւ ազատութեան:

36 տարի առաջ, Մեծ Պատերազմի նախօրեա-
կին (1914-18) թուրք պետութիւնը ստիճիկն օգ-
տուելով, ուղեց Հայտնալարարի եւ թափախել Հայ
ժողովուրդը: Իր ուշադրութիւնը դրաւած էին
բազմաշաղկապ հաստատել ընդհանրապէս ու Վա-
սպուրականը մահուանը պիտու:

Այդ օրերու Վասպուրականի թուրք արհիւ-
նուշա կուսակալը, ձէյնալիք, վաղուց վճռած էր
զիսական Հայ զինվարները եւ մաստարականնե-
րը, որպէսզի անոնք ժողովուրդին հետ վարուէր իր
ուղածին պէս:

Դատաներու մէջ զիւրա խուճախին յարաւե-
աներն, թալանն ու սարսափը կը Հանդի-
զապաճակուէին: Վանի կուսակցութեանց զին-
վարները կուսակալ ձէյնալիքի ուշադրութեան կը
յանձնէին այդ Հայաները, որոնք սնդ սեղ ա-
ռիթ տուած էին ընդհանրաւորելու: Եստակի
տախտաբար տեղին վրայ ցնկելու համար, կ'որոշ-
էին թուրք ոստիկաններու հետ զրկել Հայ ներկա-
յացողները: Այդ պատուով կը վիճակուէր իշխա-
ն եւ իր երեք ընկերներուն, Վանին, Բոթրոն
եւ Միհրանին:

Այս անգամ ան Թուրքը դաւ ըր լարելով, կէս
ճամբին, զտրտարի Հիւրը զիւրեղ մէջ զիւրեղ
ճիւղած տանն սպաննել կուսակ իշխանն ու ըն-
կերները:

Այս դէպքին վերջ, կ'ուղեց ձեռք անցնել ինչ
յայտնի զինվարները, բայց Վասպուրականից
արքունի էր: Որոշեց յանձնուի՝ եւ միտաւած -
նակ տեղի շտապ անհախաժութեանց, ժամանակ
շարժելու համար:

Կուսակալը այս անգամ կը կանչէ Վասմա-
նը: Եւ Անձնուրիւնին անգամ Մամ. Խորհրդարան -
նէ, այդ անդուրական մաստարականը եւ պաշտօնի
իւրաքանչեւները յանձն կ'ունեն ներկայանալ Միհ-
րանին առաջ կը պատուելի պատասխանատու ըն-
կերներով:

— Եթէ չլիբարաւան, չլլայ թէ դուք ալ
մուլակն ինչաք, կ'էք միշտ համբարատար եւ ու-
ղար:

Կը մեկնի Վասմանը իր ջիւղապար մահուան
կիսակողմէն, յառնաւ հանդիպութեան, ու-
րուն ծիւղ ալ տակնին ծաւակներէն ելաւ:

Գնաց, բայց, չալլիք արաւած:

Ինչ թիւր կը մնար մնացիկ զինվարներու:
Կայտնի թիւր ծանր էր: Եւ ջրաւորներ խառն ժո-
ղով ամեն Հաստեղ մանկեր, ինչպէս նաեւ դա-
ւաններու ներկայացողներն էին:

Ներկալ էին բոլորը պարզ զարգացել, զին-
ուորը, ուսուցիչը, կենդանութեւ եւ անտերաթա-
նը: Ուր լուսնիւր էր կը տիրէր: Ամէջն ալ ան-
համբար էր պայտէն նոր լուրի մը: Անա ձայն մը
կը խոյ լուսնիւր:

— Եւ Երեւանի ներկայացողներն, սարա-
բախ իշխանը եւ ընկերները դաւանաւարաւ իւ-
պանդանեցան, Վասման չլիբարաւան: Ձերն է
խօսը: Այս վճական լուրիկն, դուք պիտու ըն-
քեք մեր ճակատադրը: (Կրամ):

— Ժողովուրդը ձեռն հետ է ամեն դնով, եւ
կը պայտէ մեր որոշումներուն եւ հրամանին, կը
բարձրանան ձայնը վճական եւ անկեղծ:

Միտքով կը արդիւնէր: Եւ պատուի որոշում-
ներու եւ հրահանգներու: Պատմական ժողովը
կ'արձակէ իր պատգամը:

Կը հնէ ինքնապատգամութեան մարտակ -
չէր, ինչպէս մինչեւ վերջին մարտը, վնասի
պատուով եւ ազգային զինակցութեամբ:
Կ'որոշուէ անմիջական կողմէն Զինուորական
Մարմին, պարեանական կոմիտէ, Կարմիր Ուշ,
մաստարակարութեան եւ դատարանական խումբը:

Վերջը, Հանրապետութեան նախագահն եւ կա-
ռավարութեան անդամներուն հետ միասին, եւ
օրապատգամական անձնա զգարումով կը վերելէ
ազատագործութեան պայքարը երկկուսեան զօրեւր
եւ կ'ունեն Հաստարան միայն անոնց ուղարկ:
Չարկները կը մոռցուին այն տանն միայն,
արհեստարարները կը յայտնաւորեն եւ թափախ-
ներու հաստարան կը տանաւ: Լիբանանի ան-
կախ Հանրապետութեան զերկիւսն կենսեւ ու
մուլակով արդարութեան յայտնակն իսկ եւ
զրաւակուն մը, որ սուր փոքր աղբըր ուշ կամ
կանտուն երկուն հանդի պատգամական քրապակ
խախտել, ի՞նչ հիմունք յարաւելի իրենց պիտու
թիւն մէջ եւ միայն պաշտէ Հաստարան:

Մայիս 6-ի տօնին առթիւ, երկկողմանեան
խորհրդակցով Լիբանանի ճակատաներու իշխա-
նեւ արքեւ, կը նորոգեն անոր բարբառանութեան
եւ անկախութեան մտաւորութիւն: Եւ ուշադր -
(Խմբ. ԱՅԻՆԻԿ, 8 Մայիս)

զինադորարանի ղեկավարներ եւ խումբերու հը-
րաւանատարներ, պարտաւոր ամեն պատասխար:

Սրտան շինուր երեքը, Երեւանի վարչապետ
Սրտան ու Անտարանով ձեռնադարձ կ'օրհնէ
խաղաղ ու Անտարանով ձեռնադարձ զինքն
ու հայ զալ զինուորն ու հրամանատարը, զինքն
ու զրաւ, խաղաղ, կամաւոր, դործարական ու
մաստարակար:

— Եւր Անտարանի մը պարտաւորութեան օր -
բուն կը դառնաւ, սիրելի ժողովուրդը եւ Հա-
յաստանները: Բա՛նք ինչպէս լուսնուր թող
տարին ձեր սիրտը: Հաստան է ժամը փնդու-
ղար: Դուրսը զինուորական կապակցութիւն է: Մինչեւ
զի ինչպիսի մահը անմահութիւնն է: Մինչեւ
մեռնելը, մեր բաղժապարար ազգն ու Հայրենիքը
թող ապրին: Վաղը անկախութեւ պիտու դուրս
Նիւշէ մը յաւերժացնելու: ձեր անմահ իշխանակը:
Կ'աշխարհական օրհներգներ եւ աղօթքներ լր-
տող ժողովուրդը արտասպառած՝ կ'ողջաւոր -
ուր, պարտաւոր ամեն զոհաբերութեանց:

Համաձայն արհաւիրած էր: Ամէն զալապար
եւ պիտու իր զիւրեղոր պարտականութեան զը -
լուրն կ'անցնէ:

1915 Մայիս 7-ի արշալուրդին կը հնէ մար -
տակը: Կ'որեւ է, անհասարակ կ'ուր հիւանդին
նորակալին, կամեաւոր զօրեկն եւ խումբներ
զմէ:

Անտրով Վասպուրական երկուսնեք մէջ է
Փոխաւոր է ստորակապ Հանդարտ ու աշխատու-
նակ կանգը: Նիւշուրիւր զանդերու զողանքին
իշխարիւնք է ինքնուրոյնութիւնը: Դուրսը, եւ զին-
քերու շախմատ: Հաստարանով մամիկներ բազմ-
ապարտ կ'ենդ կ'ուրեքներ կը ձեռնին ու աղօթքներ
կը մտնեն իրենց զալ զաւակներու յայտնակալին
եւ ապրումներուն համար: Փափակաւոր օրերը -
նեւ ճիւղաւորները Հայաստան եւ կարմիր խաղաղ
հանդիմ: Կարտարուն կը վազեն կապակցու վերջ-
ըր քիւսարը կըսալ զինուորներուն, սփոփու-
նակները: Հայ մայրիկ իրենց թեւերը արթնած
կ'ունեն կը պատարանին իրենց զալ զաւակն -
բուն: Երեւան ու զիւրեղորը իրաւէ խումբ կը
ցատկն հողաւոր վերադար զինուորներուն արեւ -
մասով վերջեր, Հայ զինվարներ իր արդիւն -
ճանգալին իսկ քանակն է զինքը: Վասպուրական
բարձրաբեր ինքնուր ծանկունք սեւ - ուրիշ ամ-
պիւրով, սուղ են կապեր: Գիտենք եւ առաւելե-
րու: անմահական ու արծաթանման ջրերը փո-
խան են իրենց ընթացքը, պարտն են արհեստ -
խառն: Մովալը կապաղանի կ'արեւմտել, կը դա-
նայ: Համասարած ըմբոստագում եւ պայքար:

Հերոսական մարտնուրներ, խաղաղութիւն: Եւ
Հաստարան, իրաւաւորներ, սուղ ու լիւսն: Բայց ոչ
մէկ ընկերակը կամ յուսանաւորութիւն: Յառաջ տե-
վէր, մահ կամ ապրումութիւն: Կանչել, եւ եր-
բէր ամեն տեղ՝ իրաւեղել ներս կամ դուրս: Ինչ
թիւ օրեր եւ ժամեր աղբըրաք դուրս, իրաւաք զա-
ւակներ զինվար Վասպուրականի ...
Գոյաւարտ սուղ 30 օր: Մայիսեան ջնջ
ու լուսապայքար զինքն մը կը լուսնի թէ ինչպիսի
սկսած է տեղի տալ ու եւ խումբապարար նաճա-
րն:

Վասպուրականից տեղն էր կապաղան, թող
լուր շարժանքով: Տեղեց յայտնակալին առաջին ին-
քով: Փրշուած էին զարեւուն զերեւոյնական անաղ-
ղիւնները:

Եւ պոթիկալ ժողովուրդը, զերեւոյնականութեան
եւ արաքսիական կանչել ու լաղը: Ամէն
կողմ ճանքն եւ Հաստարանին: Հնչակուն եւ
իստիկանութեւ օրերուն ու երեստարակներ կամ
տարեկներ պար ընած՝ կը ինչպիսի օրը:

Վասպուրականի արքեւ է ծաղիկ, թափուի
իր ոսկեղանիները: Կ'օճէ կը լուսն թիւանքին
թողած ապակաւորութիւնները:

Վեհափա Մասիւր, Միհրան, Երեւանի վը-
նեւ, Արտաւ Զարեկ, Վարդապ յայտնակալ զա-
րիւր: Կ'ալապ վիճակի՝ պար են ընտել: Գիտենք եւ
առաւելուր իրենց ստորակալան ընթացքը առաջ՝
կը հոսն ծիւղալով ու զիւրեղարով, արծաթա-
ղարն եւ անուշաւոր: Կապաղանով ծովակը ձայն
կուսալ իր խաղաղութեւ զինվարով վճակուած ...

Վասպուրականի իր միայնակ ու վճակալ
կամով ու անհանգիստ զոհաբերութիւններով կը
ուշ Հայաստանի անկախութեան առաջին անդի-
նապար, պարկուր մը պանծալի ու յայտնակալ
քրոշն Հայկական: Կապեց իր առաջին իշխանու-
թիւնը, զինուորական եւ քաղաքական, պատա-
նաւորութեւ վարկերով:

Հայ կապաղան յայտնական մտաւոր կոմ-
կանէ՝ կը լաղանք յայտնակալ:

Վերջուր իրաւաւորութեան զարեւոր իրաւ-
ութեւ պատասխանութեամբ: — Հայը լաղաւ իր արքեւ -
Կարմիր տեղեւ: Ուշին կը լաղեն պիտի հնէ
յայտնակալ չեղուր, կը լաղէ որ միշտ անտասն
պահներ մեր Հաստարան ու կամը:

ԱՄԱՆ ՀԻՄՆԵԱՆ

ՄԱՍԻՒԱԼ ԵՒ ԲՈՒԳՈՍԵՐ Խորհուրդը մերեւոյ
ուղիւղութեան ընդունիլ զօր: Այդընտուրը,
նշուր համար անոր զեկուցումը Երաւարի պաշ-
պանութեան մարն:

Վիկեն, 7 Մայիս 1900 Այս ասորի եւս Խաչու -
հինքը: Թոնցեցի իրենց Օրը մեծ յաջողութեամբ,
սեղեղու շաբաթ իրիկուն, «Հ. Օհանջանեան» սըա-
հին մեծ 1

Բացումը տեղի ունեցավ Կ. խաչի թաղերում, որը երեկոյան ամուսնիկները Տիկին Ա. Մադադահան խոսնիքի խոսքով քաջադուրս օրոտան տոնին էր մատար, չեղունիքով — Էվադյան խաչին լուրջ հասարակական համարադարձ կանխելու և օրորելու էին, որոնց շարաները եկան նա անապատական, բ — ինքն ընթերցի վրայ կերտված աճյուն տեսակ շարան լանջները, Տիկին, նմանառն առաջ տարա պահերով, վրայ, հասցադարձ ենք իր սերունդին էր, որոնք մեջ կապույտ խաչը անպատան լուրջ էր կարծրեցրած խաչին: Բազի գլուխը խաչին զորեղ, մեր ուսերով կապույտ արան ենք առնել մեր իր սերունդին կայելիք դաստիարակչական հոգը: Քիչ վերջ պատի տեսակ խաչ անուն ինչպես էր կարծրեցրած խաչին էին: Մեր նպատակն է վառ պահել խաչին անունը մեջ, մինչև որ Եր Եր քաջադուրս Ժպտի թուրքին վերադառնալու Եր խաչին կերտվի:

Ապա շնորհակալութիւն յայտնեց բոլոր այն անդամներուն, որոնք բարոյապէս եւ նիւթապէս զօրավիշ կը հանդիսանան միշտ կանանց այս մեծ կազմակերպութեան :

Այնուհետև կարդալով զի Կարգաբանաց Տե-
ղենքն Վ. Ռաֆայելն եւ Մ. Քաջաբանն, որոնք
իրենց կրօնով Վերստայն քաւառաւանդաց ներ-
կանքով: Կառուցակառն երգով:Քանիցի մը Բ-
րայն Ա. Գրեհան (Նոր Սերունդն): Օրտան ի-
շխոսէն էր երեսուստոր տասանով Է. Տասնապի-
սան (Իրենք) որ խոսեցան Կարն քայլ արդուն: Է
Կապուր Ուաշը Դաշնակապուրն է, էրեն: Այն,
իրենց անձակայն զորքերը ձայն դիւն եւ ջրեկն,
Դաշնակապուրն եւ Կարնային զորքերուն: Ենք այս
Դաշնակապուրն, թող աշտաշ քլայա: Ես իմ աշ-
տաշն ուստան եմ թէ այս Միտիւրիւն ինչպէս իր-
գործի Սուրիոյ Հետադու զինեալներն էին: Մեր
ապուր զորքերն էին է ապաւանգապուրտ: Կա-
պուր Ուաշը եր կասարեալ աշ զորք եւս: Ենք այս
Դաշնակապուրն, թող արգեաւալ աշտաշ քլայա:
Միտիւրիւն քաւաքիւն զազորներն ունէ զաշտիւր-
ներու մէջ, ստեղ եւ Կապուր քլայաք որ աշտիւր
Կարնային ունէ կաշտակերպութիւն եւ ունէնք մեր
մէջ: Միտիւր Եստաշեր եւ ջրեկը, աշտ աշտն քե-
րեք այս լայ մայրերն որոք Զորի անապաւա-
ներու աւանգաւորն իրալ Կարնային զորն զաշտա-
կեր զաշտակներուն, որպէսզի Գրտանային լե-
զաւուն: Բոլուն Զաւարով զինեալացն քաւաքաթոն
այս գիւղիցի թաղերը:

Յետոյ բնմ հրաւիրուեցաւ Կ. Զարդարեան,
որուն երեք յաջորդական «Ֆանթէզի»ները դնա-
հատուեան Գեոմ ծափերով :

Շատ լավով անցան նաև խնդրոքի բաժինը, դրո՛ծի վրայ էին սահունհինքը: Վիճին Կապույտ խաչի իրաւունք կը պարծի իր սահունհինքով, ո՛ր ռոնցմէ չաւարթը այսօր հառուն խաչունհինք են զարճած: Անոնք են որ կը կառավարեն այսպիսի հանդէսներն ու խնդրոքները, զո՛հ ձգելով բոլորը: Օրոնաւ անցանայան էր Պ. Կ. Տէրօրեանսը իր

«Բամառու թեամբ մինչև Կէս դիշերը անց ուղևոր -
բեց երեկոյթը :

Բազմաթիվ խոսք տանողները ցերեպայես դեռ -
 աստեղծի կապողը նախի կատարած գործերը
 մատչելի ուժի են կորցրել ըստ Նալուհինե -
 բուն՝ շարժանկետով իրենց ազդեցությունը զորեղ
 էնցնելը նաեւ բազմաթիվ հայրենասիրական եր -
 դեր, պոստամոստիվներն են կատարողներին -
 ներ։ Մեն խօսողը կատարելով յաղդուքին մը ե -
 ղու, կապողը նախի Օրդուն տունիկատարողներ -
 և, բազմաթիվ թէ հիմապես։

Ներկայ մը

ՀՆԿԵՐ ՄԵԼՔՈՆԻ ՎԵՐԱԹԱՂՈՒՄԸ

ԿԱՐՏԱՆ, 5 Մայիս — 1944 Օգոստոսի դա-
տաշրջանի ընթացքում, տեղաբնակի վեր-
աբար առկա բնական շրջակայքի մեծ մասն, ին-
չեք էլ Քյաթաղի եւ Նճարանի տարածքում, սպա-
նելով զոր անմահ փղջյունի, ձերբախվել եւ
խլանալով լուսավե չին բերի շրջանում Հայե-
րանց կաթնի զոր քաղաքի շրջերը Մեղրու Մ-
ստաթունը։ Տարաքաղա Մեղրու, խորի Հան-
աւ, Գլաբերի խլանումներն ու զղակներն
բոլոր լաւանի մէջ ին կործանող զոր տաղա-
րկելու եւ զոր Հայե զոր տաւապի մերը, մե-
սա. 13 Հոկտեմբեր 1950ին։

Ապրիլ 28ին, չարաթ, դժբախտ ընկերոջ ա-
ծինը հասարակաց պերեդմանատունէն փոխա-
դրուեցաւ Հ. Յ. Դ. մարմնի կառուցած դամբա-
րան :

Առաւել ժամը ճին տեղական կազմի ընկեր-
ներն ու ողբացեալ ընկերոջ յիշատակը յարգող
բարեկամները եկած էին, իրենց զերթի յարգան-
քը յայտնելու : Կրօնական արարողութիւնը կա-
տարից Բաբեկոս սրահանս Այստանս :

2. 8. Դ. Նիկոլ Դովանն ինքնագիրով կողմ է, յայտարարի խօսք բարձր 2. Աստուծանան է Մկա առաջին ընթացքին երկրորդ անգամ է որ տարյո պարտականութիւնը կ'ունենա խօսելու իմ անմահութիւն ընկերներու անհին փոխարինութեան առեւի, յառնէ՛ն 8.Դ.Ն. Դովանն ինքնագիրով ինքն իմ կարգող բոլոր ընկերներուն: Դա՛ւ անկողն թանն մէկ տաքաբոնիքներուն մէկն է, յիշումը որ զապահարկ ամբողջ վրայ ինքան ընկերները: Կէլս՝ այս զարմարութ: Դարձեալն կանխել կտաքեղան զայն, անոր մէկ տեսակործող չամար այն ընկերները, որոնք ինկան եւ նուրիկան կարտակահանութեան ամբողջ վրայ: Սեր միւրեկ Սիւրեղը, ինչպէս Գեղունը, մայապաշտողը: 1915՝ աւաւոր պատերէն, եկան չառ տառաւան էին այս ապառ երբեք ինչ մըլուկայն ալ նուրիկան էին Հանրային դրոմոնտի թեան: Բայց անունով չա, միայնով եւ բարբաբով թուրք Բաշտատակներուն, Թուանաբարուն՝ բարբաբակներ ղոխակործանար, վաղածած վիճի տալին անհնար կանսերէ: Այս զուրմարն որ ծառայէ երբեք քանի՛—տաքեղան ցոյց տալ բոլորին թէ մենք էնք մտնանք մեր գո՛ւնըրը, եւ երկրորդ՝ Գարտաւիչ էր ընդունանալն այս անկեղին էջը, իբրեւ կոթործ Եր յաւիտանակն բոլորի, կատարածն եղբայր արատարական թանն դէ: Սերին Սիւրեղն, ահա ուր անհնար իր տեղաւորութիւնը, բիւրեղան ճիւղով ինկան ընկերները: Գեղունիին ժամ: Թէն եւ դուք Զուռը բայց զմեք արքայան ողորնել որ աւաւտանն մեր

Վրայ: Մենք ձեր յիշատակը վառ պիտի պահենք
 մեր սրտերում մէջ, եւ օր մը ձեր աճիւնը պիտի
 փոխարինէ ձեր սիրած ու պաշտած Հայրենիքին
 մէջ, Դաշնակցութեան անՀամար զոհերու մեծ
 Փանթէնը: Վրիժառ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

ՄԱՐՍԷՆԼ.— Զ. Յ. Դ. « Ընկեր Կարօ » եւթակումիտէի ներկայացումը, «Արշակ Բ.», տեղի ունեցաւ շաբաթի բրիկին, Գ. Մարտիկեանի սրահը : Ընկեր Ս. Պօստեանի ջանի մը խօսքով բացառելի ներկայացումն իմացանք :

Ներկայացուցիչ կատարեցին Գուլիմը Օտտոյի վառանա ենթակմիտէին Թատերախումբը, զէ-
վալմարտութեամբ քննէրեն Ա. և Վ. Յակոբեանի
Մեծ մատակ Նոր Սերունդէն էին Է. բոլորն ալ ի-
րենց դերն կատարեցին յայտուութեամբ :

Ապրիլ, Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդ: Ներկայա-
ցումը վերջացավ ժամը 12.30ին, «Մշակ բան-
ուոր»-ով: Ժողովուրդը մեկնեցավ արհեստ
տաղանթի մեջ: Գ.Մ

ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ

ԶԵԿՈՅՑ ՎԼՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ

ՀԱՅԲԵՆԱԿՑԱԿԱՆ, ԽՐՈՒԹԵԱՆ

Ա. Վասպուրականցիներու մարդահամար— Բա-
 ռայ Վասպուրականցիներն անխորթ Մկրտիչեան
 մէջ կեցողներէն, քանոն անմահացնէ փութու-
 լու եւ մեր զորքին տեղեակ պահելու չամբը
 ձեռնարկած ենք ֆաբրիկան չըլնէ բոլոր Վաս-
 փուրականցիներն մարդահամարին: Կը ինքնըն-
 բոլոր Հայրենիքիներէն որ մերի տեղեկացիս ի-
 լիցն անտէր, մականորս եւ չապէջ, ի կնիքներ
 բոլոր Հայրենիք, անխորթ, որ նոյնպէս մղի տե-
 ղեկացինն իրենց ծառիք Վասպուրականցիներու ա-
 նունին ու չապէջքը:

Վասպուրականցի կը սեպենք նաեւ այն բոլոր
Հայերը, որոնք սերումով (հօր, մօր, մեծ հօր
մեծ մօր կամ աւելի հեռւոր նախնիներու կող-
մէ) Վասպուրականցու արիւն կը կրեն իրենց ե-
րակներուն մէջ:

Միութիւնս կրնայ իբրեւ անդամ ընդունիլ նաեւ այն Հայերը, որոնք Հայրենակցական Հո. նին և ուէ՛լ յարգելի պատճառաբանութեամբ կ'ուզեն մեր Միութեան մէջ գալ:

ԽԻՇ — Ձեռնարկի միջոցառումը մասնաշրջանի:

ԱՐԵՎՄՏԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ գրաման բանա-
կին Համար դաշնակիցները ծախքը նշանակած է
6.000.000.000 մարգ (երբ 1:569-000-000տոտլար), ո
կը կազմէ ապգ. եկամուտային 6—7 առ հարիւրը
Գերման կառավարութիւնը պատասխանեց թ
Րուտ ծանր է այս բնութ: Մասնագէտներ կը քննե
նախորդը :

Կ. ԳՐԱԿԱՆ ԳՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

7.

Աստիճակաբար խաղաղ կ'են լալու՝
 Բնակ վրա: Բայց կոկոր հերկար կ'ուռնեն և ան-
 շունչանալով դեպքանալով իջնալու աստիճակով ին-
 քու տաղանթի լինելով լալի, ամեն մայր յա-
 նախորդ ապուշութեամբ տեսաւ որ արիւնքով Մէշ-
 Իմ և Բ. իր ձիւն ջնջեց թաց աստիճակով և ցած
 չուրբուրով մէջէն դուրս իրանալով ինքուր և դո-
 լիս իմ իմ խաղաղութեամբ արիւնքով իջնալու: Կը

[illegible]

« Յետոյ, կ'ըսէ Կրիստոփոլոս, իր նոյնպէս
մտրակեց ու ետ դարձաւ ալ բառ մը Հարստանս -
նկում, Փայանքերուն մեծ մասը ետեւէն կուգար:

Մովեզբը գտնուող Բրքավրան բանակը նմանապես
Պալթառդուլի եւ իր նաւազներուն կը պոռային
որոնք այդ պոռչաութենէն կարծես խարազան
ուած աւելի կատարգորէն կը կոռէին :

« Հայրապետի այդ փայլուն ինքնապաշտպանութեան, կ'ըսէ Կրիստոփորուս, - յարձակողները իրենց թիւերու առաւելութեամբ վերջապէս պիտի յաղթեն. կռիւը չափազանց անհաւաստար էր Յայրենի էջ որ ձեռնովացիները վերջապէս պիտի Յաղթուէին»։

Իրենց տիրոջը ներկայութենէն քաջալիբ -
ուած՝ Թրքական նաւերը վերջին յաճակում մը
գերազդին փորձ մըն ալ բրին։ Անգամ մը եւս
կ'ըսէ Ֆրանսէյ, նաւերուն քիթը դարձուցին ճնե-
րակայն նաւերուն վրայ եւ կատաղօրէն կոռե-
ցանք։

Թէեւ այս բանը կարծես հէքեաթի մը կը նմանի աւելի քան թէ՛ ճշմարտութեան, քրիստոնէական տեսչութեան յարմարութեան հոս մղեցի՜ն եւ այնքան մէկ ծագող տղան ինչպէ՛ս չկարողանար ինչպէ՛ս

Պատերազմին այդ երկրորդ մասը երկու ժամին աճել էր որ տեսէ: Արեւը մարը մտնելու մօտ էր: Չորս նաւերէ՝ եւս չուարէր օտարներու դարպար լքել ու նահանջել:

ման էր: Չորս տասներե չոր հարյուրյան պատմության
համար հարյուր, նոր տեղեր էր մնալին, եւ նախ-
տառը պատմության պիտի յաղթուէին եւք ճիշդ այ-
վարականին դրեքէ ճարտար նոր դէպք եւ իշա-
նագած իմն ալ հասցոյթիւնը յեղծելին եւ պիտի
տուլուն մօտ կողմին շրջոյնէ յաղթանակը :

Այն պահան ուր յարտաւանտները, թշնամի
թիւնէ յաղթուած, այլեւս անձնատուները պիտի ը-

այլին, արեւը շարք մտած ստեղծել, անկարգել հա-
րաւորին աստուիկ իմ զէպաւ, եւ անկարգաշար-
խօրը նաեւեւորն աստուաշարքին ինքնոյն: Պոքոյն
անկարգելեան խաղալամաւ ուրախեալեան մէջ մի
ստաւաշարքինը ուովմ իմ ունեցան եւ ճնծողալի-
խօրը նաեւեր դարձալի: Ղէպի առաւ ստաւաշարքի
ընծա ճամբուն վայա ճգեալով իմ քաղաքի ցովաւա-
ւերը, ու իրենց նոյն իրողով իմով զուրդ ալ
նաեւեր, որոնք ճամբեմի զմ ճիւղը արքա
զովեմաւ մըլլել իմեւեւորն էս: Ետն իսկ ալ
այլ յարկեալին իմի ամբողջ իմ քաղաքի նաւաւորն
զրկուողոյն նաեւեւորն արծեւ ըլլաւ եւ ճամբ-
աւաւիկ, միտ Ռուկաւ, դարձալի պիտի զերա-
սարկել, արեւ յարձաման զնայցը:

Հայերն մեր վայրենիանքի մէջ ետեւը դադարեցաւ, պատերազմիկները իրաւունք բառաւորաւ ըլլալով Անալիսիայի, յանձնարարեալս հզօր մը որ հզաւ անգամ իր խելաշէտ ուրաքուրեքմամբ մեր լեռնոց պայաւրուած զաւադներն անխել անհաւար հանդիպատեսները՝ Դանի մեր վայրենիանքի մէջ իջող ազատասուռները յայտնաւանդեալ եւ լիքիկարի աղտովով մը տնայնոց Ոսկեղիւնիւրի բերեւեռն, իրենց շնորհալուրս պատասխանեալս զիրենք թաւաճող կարծ միջնոց իրարական պրօքիկ նաւեւորս բազմաթիւնը ճնեղեցին, աճէն քան իտարի թափելով որ երկնիկներ իրենց ճաւորու վրայ, իրաւ, նաւակ, լեռն։ Հիմա մտնել վաղաճէլ գիտծ էնին։ Իտալական նաւեւ, շնորհալուր Հարաւոր մը ազատեալ էին իրենց անհաւար թիւն թիւնաւորեալ ձեռքերն իթուրեւեր յայտնուել էին։

ՅԵՐԱՅԻՄ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE
HARATCH Fondé en 1925, R.C.S. 376.286
Directeur : SCH. MISSAKIAN
17, Rue Damesme - PARIS (13) Métro: TOLBIAC
Abonnement : 1100 ֆր. - Surs. 2200, Արտ. 3000 ֆր.
Tél. GOB. 15-70 Ինդ 10 ֆր. C.C.P. Paris 1678-63
Dimanche 13 MAI 1951 Կիրակի 13 ՄԱՅԻՍ

ՕՐԱԲԵՐ

27րդ ՏԱԻԻ — 27 Année No.6456—տար շրջան քի 1867

Խմբագիր Ե. ՄԻՍԱԿՅԱՆ

ՄԻՐ ԽՈՍՏԱՐԳ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՉՐՈՅՑ ԱՆՇՈՐԴԻ ՄԸ ՀԵՑ

ԲՈՒՆ ԲԱՏԱՌՈՒՄԸ ԿԱՐՈՒՄԸ Ե

— Երբեմն չափազանցության եր ասե՛ք յո՛ւնու լիզուր անկախության եւ մարդության իշխանության պայքարը : Որքան ալ արդար ըլլա՛յ դատը՝ չարքեր արշաւան մըրդովում :

— Ընդհակառակն : Չափազանց տալա՛ր է պայքարը, բազմաթիւ զորքով ասերին եւ համարաբար անիրաւութեան հետ : Եթէ ուշադրութեամբ հետեւե՛ք, պիտի տեսնե՛ք որ շատ ուշ ժամանակ եղաւ զի պարզ ար չարքերն իրաւանքին համար :

— Ի՞նչ օգուտ պտուա՛լ — կանչել արտասան — մանր մէջ, երբ դիտե՛ք որ երեւանի հարկադրանքն է հետեւել անհեղափոխ իշխանութեան մը կողմէ հրամանադրուած կանոններու, ուղղադրութեան մէջին շեղակալութեան եւ քառակողմեցիկ իշխան կողմից մէջ, երբ ուղղակի կամ անուղղակի պայքար էր մտնէ յանուն հայկական իրաւունքներու : Երբ էր բողոքելն բռնութեանց, հարատւահարկութեանց եւ հայրանքներու դէմ :

— Կարգութեան հիմնովին փոխումն է այսօր : Վերջապէս ունե՛ն հայրենիք մը, եւթսակար եր — կաթնալ կարգաւորարք մը : Այնպիսի ժողովուրդը ծայր չի կրնար հանել : Իսկ զուրկն արժանաւոր բողոքը ծայրերէ կը համարուին թշուառութիւն : Բազմաւնեցիկ անպա՛կ կանխատեսին : — Որքան ծայր — ծան չհանե՛ն եւ փախա՛ր — չա՛ն զո՛ւ հաւաք աղաղակե՛ն, երբ աղէտ կամ բռնաբարքով մարդիկ ասե՛ր բանխարստոցի մը կը վերածնեն մեր մայրենիքը : Երբ կ'ազատան, կը լքեն, բռնի մահուան կը դատաւարանք բաւե՛ն ու նախադատութիւնները : Երբ յամարե՛ն կը չարքանքին զարկ տալ ուսումնարարական խառնու՛նքաւանին զարկ :

— Երբ իսկ արտասպան քանտանդութիւններ կ'ապրուցանեն թէ մարդը է դատական լի — զրան, արձակ թէ ոտմանը :

— Այո, բազմաառարար հարապատ է եւ աս — հոգն՝ շատ մը քանտանդութիւններ եւ զրգեղանեղութիւններ կան : Իսկ ի՞նչ օգուտ, երբ կատարելաբար չէր մը մը վերածումն է զործանական լիզում թերթերու, պարբերականներու եւ զիրեւերու մէջ : Իրեն, զործանական ուղեղին, տեսնէ հիմնովին կը խաթարեն մայրենի լիզումն ոչ յայտ կանտանքներ, ալ եւ ոչին, շարադատութեան ձեւերը :

— Պետական լիզում կը տաղծեն : Ինչո՞ւ աղբաւ թմբակները կ'ըլլան, շատ մը վերակտրութեան աստիճանաբար կը շտկուին :

— Անրական է իրենց բռնած ծամբան, ծուռ եւ արկածալի : Պետական լիզում կապուելու համար նախ անհրաժեշտ է լիովին օգտագործել մայրենի թարգմանի բաւե՛ն ու ունե՛ր, յետոյ հնարել կամ յամարաբար, լրացել կամ պակասեցնել :

— Մեծ թիւ մը չին կապիտ օտար բաւե՛ն ու բացառութիւնները, բազմաթիւ ուրիշ բար — բաւե՛ն ու հետ :

— Ինչպէս կ'ընեալ, յուր յունե՛ն բոլոր իրաւունքներին : Լեզունն է Անգլերն, յունին իսկ Ռուս — ռուս որ շատ քիչ լեզունն է, եւ օտար զանազանութեան կ'ըզտուին : Ինչո՞ւ մեծի ալ կը պարտաւորեն մեծեւան կողադարձը : Ինչո՞ւ պիտի բռնէ օկուպացիս, անգիս . աւստրիական, սերբիացիս, գալիսի, գալիսի, լատինաւ, լատինացիս, կոմիտալիզացիս, կոմիտալիզիս եւ զեւ անհամար հեշտայնի փոխուելը, երբ ունե՛ն բոլորին ալ համադար բաւը, աւելի հարապատ է : Ինչո՞ւ կ'ը փորձեն ոչ միայն արքաներ, ալ եւ ազգապետացիներ, կարեւորապէս մը վերածել մեր դատարար վաստակը : Հայրենի բաւե՛ր զործանական տեսն անհա՛կ, կարծես թէ զործանական է որ կ'ը կանտ — լիզում : Սեպտեմբր արաւմուդիսին կը մոռնան, եւ կը զրե՛ն անվանուի իրեն :

— Ինչո՞ւ չէ՛ք փորձել փայտել ճակատ կապ — մէլ գտնէ աչքեր մէջ, մեր տեսակները բար — ժեղելու : Համար :

— Մարդիկ այս հարցին մէջ ալ զարգացալ — նուրթի կը խաղան, ծանաղով իրենց տարբական պարտականութիւնը : Կամ իրենց պատանեկ մէջ կ'ծկուիլուն, եւ կամ զիրե՛ն խաղանով :

— Այս աստիճանութիւն բաւական չէ, ամբողջ — լեզուն զարգացել էր կապուելու համար :

— Կը խաղեն տակալին, շատ աւելի ծանրա — լիզում պարտաւոր չե՛նք :

Երբեք անհեղափոխ իշխանութեան մայրին, եւ իշխանութեան ծախման, որ թշուառութեան հետ — նուա՛ն էր աստիճանէ ի վեր, վերջապէս մարդը — զորք մը ճարե՛կ կարողէ՛ն երթուլիս արքունիքն մէջ :

Իշխանութեան, 75 տարեկան, դուռնէ ինկած էր փարիզի պողոտաներուն վրայ, բնակարանի տաղ — նալ մէջ ալ կ'ընել :

Անտու մը ճարտարապետ աղբարաղբ մը ուղղեց քրիստոնեական կառավարութեան, մասնաւոր նա — մակ մըն ալ Թաւալարին, որպէսզի անաղիւր տան, Լուստոն երթալու եւ զորք մը գտնելու հա — մար :

Ոչ մէկ պատասխան : Օրեքով կարդի սպասեց քրիստոնեական հեւ — պատուարներին առջեւ, իրեն հասարակ մահալ — նացու :

Ամէն զո՛ւ փախուած էր իր առջեւ : Շատա՛նք մտադր էին իր անցալ փառքերը, երբ ապա մտնէր ունե՛ր արքունի պալատներուն մէջ, իրեն ինքնազիջ չէր :

Այսպէ՛ս եւ ծախքերը բանքերը :

Եթէ՛ թաղուէ՛ր, այսօր կարողէ՛ր :

Եթէ՛ թաղալիս իր մտնուելովով չարաւա — կապուտալ եր արքայադրութեան տակ, օրտուս այս կամ այն ժամուն հաղթելու համար : Այսօր զատա — պատուած՝ ուրիշին հաղթուածները եւ ճերմակե — ղնները կարելի — կարելիք կամ արդուիլու — չէին : Զիտ թէ ծախքն անհրա՛ստ հանք ինչ կը մտա — ղնէ մահ, իրեն կարողէ՛ր :

Անշուշտ իր պայքար 75 տարեկան եւ ճաւաղ փառապա անցուցալին բան մը արդեւոքեցած են ի — ռն :

Եւ երբ Աստուա — Ապէլա հասնի եւ ասե՛ր ձեռք ասնէ, բան մը չէր պիտի սորվի :

Այո, պիտի տեսնէ՛ք որ բուն Թաւալարին կար կա — ռուն է ու թէ մտնարուել, սնուտակ, մուշտակի կամ բնիկից ցուցանալիս էր որ տակ ծնուկուած պերճա՛ր — թաղուէ՛ր :

Վկայ՝ մեր հայրեր հաղաբարք մայրենի ու թուրքին, այրիներն ու քրդականները, որոնք իս — կական Թաւալարին զարման, կար կարելի է եւ նոր բարեւ հաստատուել, ի պիտու աշխարհի : Զնայե՛ր փառելով ամէն անգ, արեւան ճապարիկ — ղններն վերջ :

Ինչ կ'աղծն աշխարհի գահին ու Թաւալար, առանց ասե՛ր — ղններին եւ մտնողին : Անանց արդար վաստակի ...

Թուրքիա եւ Յունաստան

ՊՐՏԸ ԸՆԴՈՒՆՈՒՄԸ
Մ. Նանտալարին արտաքին նախարարութիւնը հարցուց Ռուսիկներին իտալական դեսպանին թէ զործանալի կը ճնտնէ Յունաստանի եւ Թուրքիոյ անդամակցութիւնը : Առաջատարն զայրիքէն մէջ :

Նորայրութեան համաձայն, նախարարութիւնը Թուրքիայի իրաւունքները հարցուցած էր ճեպատելին, Միւլերիկականներն զայրիքէն մը հնարաւորութեան մա — յան : Ռուսիկներն մէջ ասե՛ր զործանալի կը հա — մարեն ընդալիս : Առաջատարն զայրիքէն, համա — յան անդամակցի պիտուութեանց շահերուն, քան Միւլերիկականի զայրիքն էր կ'ընէ :

Ռուսի արքունիք մը կը հարցուր թէ Թուրքիա բացառաբար հասցեագրուած է Մ. Նանտալ — ներուն, որ կամ ամբողջական երաշխաւորութիւն ընծայուին իրեն, եւ կամ ամբողջական են չէ՞ղը մնալ : Այս աստիճանի զիտելի կը քորուի թէ Մ. Նանտալ — ները տեսնուելով որ անկարելի է Միւլերիկականներն զայրիքէն մը մէջ համարելով արաքական պիտու — թիւնները եւ Թուրքիայ, հեղաշեղ աւելի անհրա — ժեշտ կը գտնեն ունի կերպով օգտագործելու Յու — նաստանը եւ Թուրքիան : Մ. Նանտալարին կ'ընէ, կ'ընէ ճամբով Թուրքիան եւ Անգլիան, թէ անհրաժեշտ է Մուրադանի զայրիքին կայրելին : Միւլերիկականի պիտուութիւնները : Մանաւանդ որ, Իտալիան Միւլերիկականներն պիտուութեան ըլլալով հանդերձ, անգամ է Առաջատարն զայրիքէն :

Մանաւանդ որ կ'արցնեն թէ ինչպէս կ — րելի է կանգնել իջնամի զործանալին յաւաք — խաղաղութիւնը Իրանի եւ Իրաքի մէջէն, առանց բաւարար ցամաքային ուժի եւ Եւրոպայի օգտ — կալանքներն :

Երեւանի ընտրութիւնները Յունիս 17ին

Աղբ. ժողովը զիտելուին նիստի մը մէջ 229ի դէ՛ս 361 ձայնով որոշեց իրենի՛ք նոր ընտրութիւն — ներք կատարել Յունիս 17ին, ինչպէս պահանջու — րէ կատարելու թիւին : Օրինակով չարաթ մտտու յղեցուցու. Հայաստանի իրաւունքներն իրեն, որուն հաստատութեան ալ այսօր անհաւանական ինչի՛ք էր :

Այսին պահուն համայնապաշտները նոր փորձ մը կատարեցին, ընտրութիւնները յետաճել տա — լու համար, բայց անօգուտ : Կատարութիւնը չորսի կ'ընտրութիւն պահանջած էր վճարար : Համայնապար ճառարանները յայտարարեցին թէ կ'ընտրութիւնը ընտրական պայքարին պիտի մասնակցի յայթանայի շահերն : Դատարարութեանը իրաւունքներն զուէր աստիճանները յայտարարեցին թէ անհրաժեշտ է իրեն, ղէ՛մ, ամբաստանելով թէ ասանաւաղութ — լան, ղէ՛մ կը զորքէ, բայց զարմալ պարտու — ցան :

Պագուրիւնը Իրանի մէջ

ԱՆԴՐԻԱՍ ԲՈՒՆՈՒԹԵԱՆԷ ՊԻՏԻ ԴԻՄԷ
« Մեծն Բրիտանիա պատրաստ է բռնի ուժի գործելու, պակշին համար Պարսկաստանի իր հա — րուան նախախնի սեփականութիւնները, կը զրէ Լոնտոնի շեղումիս թերթեր եւ կը չարախալէ :

« Մեծն Բրիտանիոյ, Առաջատարի երկրե — ներուն եւ հաստարար նաւ. Պարսկաստանի հա — մար վտանգները արձան մեծ են, որ արտաքին նախարարութիւնը, կատարելութեան համաձայ — նութեամբ խմբագրեց պատուական մը պարտաւ — կան վերջին ճանաչարարին, յայտնելով որ եթէ Թէ՛հրանի կատարութիւնը փորձ գրաւել, գրաւել — ւ պատանի նախախնայներն ու գտարարը, Մեծն Բրիտանիա այս ճայլին պիտի զինադարձէ բռնի ուժի :

« Պագուրե՛ն չէ որ բաւարար թիւով բրեւա — նական զիտելուին եւ օգտանքը կան Միւլերիկ — ականներն մէջ, այսպիսի զիտելուութիւն մը կարելի գործելու համար : Կատարութիւնը հանգա — մանքին կ'ընած է քրիստոնեական ուժերու մէջ — մարքանեւ հետեւանքները, որոնք կ'ընան համա — յալիք իտալականութեան զու. քանալ Թէ՛հրանի մէջ եւ օրտաւանք շարժման մէջ ղեւէ հիւսիսային ասանաւորներն զարմ :

« Բայց եւ այնպէս տակալին կը հաւատալ, որ ուժի գործանալութիւնը անհրաժեշտ պիտի չընա — նալ : Ինչպէս է սակայն այս ղեւէն ղեւիկ, եթէ, այսին թէ՛հրանի մէջ զորքի ղեւիկ եղալ ազգաւա — կանները զպիտու լուր փորձ մը չկատարուի : Եւ այդ պարագային, աղբ արգանալաները, ոչ միայն իրենց երկրի պիտի կործանեն, այլեւ պի — տի բռնեցին ամբողջ արաքական Միւլերի Արեւ — իւելըն :

Անշուշտ արտաքին նախարարութեան մէկ բանքերը յայտարարեց թէ չի կրնար հաստատել կամ չե՛րէք այս տեղեկութիւնները : Միւտ կողմէ աստիճան կը հարցուր թէ այս քովանալու — թեանը պարտաւորութեան արգանալութեան մը պիտի ուղղուի Թէ՛հրանի կատարութեան : Մէկ կամ երկու օրէն :

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻԿԱՆ ՏՈՅՑ ՄԸ ԹԻՂԱՐԱՆԻ ՄԻՋ
Թէ՛հրանի կը հնարաղծն թէ ուրաքա՛ն օր, 60 ճայլի շահէ համայնապար ցուցարարները հա — տաղեցուն ամերիկեան դեսպանատան առջեւ, եւ պիտի բացադա՛նէլ — Անգլիան ամերիկեան աշ — խարակալները : Մահ աշխարհականութեան :

Միւլերիկա ցուցարարները, կարծիք քրդական — քու առաջնորդութեան եւ հակառակիկան բա — ցաւանքութիւններով զայցին Միւլերիկ (երեւաթ. ժողովը) չե՛նք : Ռուսիկն Դաւիթի Ռեդապուցին օրը, երբ ճառարաւ մը պտուա՛ն — Է կեցցէ Միւլերիկ : Ռուսիկ ճառարաւ մըն ալ Միւլերիկ կը — չեց Բաղադրութեան քրդական : Հակալ ցուցա — տարարները մը փայլ գրուած էր — « Ամերիկայի ի անդալիք պատերազմի հիմնարկները ձեռ գոր — մներ կը յայտնալանին եւ ձեռ անգործ ու անթիւ կ'ընեն : Մարիկ ինչ նաւ. մանկապարտ աղբիկ եւ, երբեք պտուա՛ն — « Միւլերիկ Նանտալարին, մեծի ղրկած միակ նուէրներն ղե՛նքեր եւ հրապարկը են : Ծառապատները պահանջելին ամբողջն աստ — արաղը Միւլերիկի անաղաբական կողմ, հիւէլա — կան ուժեր զործանալութեան արգելելու համար :

Ի վերջոյ թէ՛հրանի փախարարը ինչ կ'ընեն բողաղարք բաժանման մը, մեղադրելով Մ. Նա — նանտալար, թէ չէր կ'ընէ Գերմանիան եւ Զափու — ղը չէ պահանջելով պարսիկ կատարութիւնին հանդիս համայնապար Չիւրախանի եւ դիւտան — դիւտան ու տեսնական յայտարարութիւններ հա — տալին անոր կատարութեան հետ : Բաժանմանը կը զատապարտէ նաւ. Թուրքիան, համայնապար — յին իտալական համայնապար խորհրդարանի ժողովը արգելալ ըլլաւ համար եւ կ'ընալու — ցենքն : « Զեւ ուղեւ ամերիկեան ղե՛նքեր եւ հ — րապարկը, չե՛նք ուղեւ զիտուական ծանրաբե — նուած կ'ընացուց զմը :

(Արեւմտ. շարաւեղութիւնը կարգալ Դ. Էջ)

Թ. ՄԵՆՈՒՄԵՆԻ
ՎԵՐՋԻՆ ՎԱՅՐԿԱՆՆԵՐԸ

Հայրենի բայտը սեւ է։ Աղայային կանեղքն ար-
լոր յայտարարեց ինքնանորմ մէջ, օրհնեք մի քան
միայն ընդունել է այս ճշմարտութիւնը։ Քաղա-
քական դէպքերէն դատ, կարծես թէ Հայուն արդ-
ուած է նոյնիսկ վայելել տաղանդին ճշմարտե-
աբարեցիկը։

Ան կնիւնանի ու թարմ պայտըց մընա Սե-
ւումեանը, իր աւաւոր վախճանով։ Աղային տալին
է ան տակաւին, անկողին Արտաթափ զերին մէջ։
Հոն, թմիր վրայ է դնա քարախուն շորերի եւ վա-
րճուկեան այդ իշխանը, Պետոնիսը՝ որ Աստու-
ծոյ մը պէս կը փառաւորուէր։ Անիկա իր յատկ
ն հնչուն ճանփոր, բարձրացուց եւ անմահացուց
Քառերապարի արժանիքները, բարձրանալով ու
խոնարհելով իր զերին սաստիկեան կամ մեղ
մտքեան համեմատ, ասորապէս իր անհը, ինչ-
պէս ունիւրիները, ներկայացուց ճշմարտեան
կիրքերուն տակ։ Իր մեծապար լուսնը, հակառակ
իր պատուած թերեւոր, փոքրեղէն ամբողջ թա-
րուրը, ստուն ամբողջ վառեց աւելնով ու խոնարհ
է։ Իր հարաւուն, մոլորեղ ճանփոր, ուղեւորաց փոք-
րուրը, ներդրածն անոր մաքին, արտին եւ կամ-
քին վրայ, ինչ պայտը իր հերոսին մէջ, յուզեց
ն հակառակուել Քառերապար փոքրուրը, ի
խոնարհուելով կամ անգործելով, սիրով կամ ա-
նկուրեանով, դժարաբեղ կամ պիտաբեղ չա-
մանից խոյնները։ Անիկի չեւտել ու որդարանա-
լով ճողորներ։ Իր ճանքեր, մասնորեն, հրամա-
նի իրական թմիր վրայ։ պայտը իր, գործել,
սաստիկ իրական անհը։ Քառերի թմիր իրեն հա-
մար բաղին մըն էր, որ իր տաղանդին նուիրա-
կան հուրը բորբոքուէր։ Հակախակահանները զգա-
ցին իրենց երաժշտութիւն մէջ անոր ինքնութեան ծա-
ւալիւր։ Ինծի համար Սեւումեանի պէս դերասան
էր, մեծապար գործիք մըն է նաեւ, քաղաքակրթու-
թեան, քանի որ դիտակել է իր կոյունով, առաջ-
եկալ մը, կրկնուր համար Հոյնները։

Ան այս մեծ զարդանքի ի պատիւ էր որ Հայ
Կարմիր Ուշը քաղաքապէս շնորհաւ իր նպատա-
կէն, պատաշարներով զինեց Փրկելիփոյ թարձրու-
ղի Ապարադիտանին մէջ, որ յատկացուած է մի-
այն որբերուն ու տարաբաղայ տղոց։ Ինչպէս աշ-
քիս տալին է ան թմիր վրայ, նոր յաճով երե-
ւակայութեան մէջ է իր հնարանով, կմախա-
ցած մայրնիւ, երբ տաղանդներն մեր Ապարե-
րաւարը։ Մարտը օդին, երկնիկներու եւ նորա
բողոքը քաղաքապետեան արեւը, հաստատուել
հաստատը ունեցան առողջանալու, շատ տալա-
պ էր ինքայն խոտա ու օդադուրի իր սեննակին
մէջ։ Երբ ինքնայնը դատա Ապարերաւարի դատը
չամբին վրայ, երկնիկն էր, դուրեւ շարժեց դառ-
նութեանը։

— Ինչպէ՞ս էի զրկուել այս տեսարանից, ան-
կարելի է որ այս գեղեցիկ բնութեան մէջ եւ շա-
ռողանաւ։ Ան, ինչպէս լուս եւ այս արեւը, այս
օդը, այս անտառները, այս բոլորը ինչեցնում են
ինձ իմ Հայրենի ծառատառները։

Հիւսիսարդ աշայէն ամուր իր ճանկերը տա-
րաւեղ էր հէ գարեւտադուրեղ թերեւոր եւ ա-
ղիքներուն մէջ որ, չարաթ մը վերջ ու միայն
չկրցաւ օգտուել օդին աղեղնութեան, այլ եւ բը-

նութեան։ Եւ ամէնի տեսարաններու տառածնու-
թեւը ու խորհուրդը, արթնաց էր մէջ կար-
տախտը։ Հայրենիքը իր երկնքը փնտռելու պէ-
տը, տանջեց եւ դարձաւ Հոյնիկ։

— Եթէ ես գնաւ Հայրենիք, մեր լայն դատը-
ղաւած, ճանաչալալս գնալով իմ հարապատենի
մօտ, ես չուա կ'առողջանաւ, այնուհետեւ կ'ը-
թաւ երեւան, զինուորում կուտալ թաւարի մա-
սկի կուտալուրեան, եւ մի փոքր հանգստանա-
լուց յետոյ, նորից կը սկսեմ թաւարի զորքը։

Մինչեւ վերջին վայրկեանը յոյս ունէր որ
պիտի առողջանաւ։ Ապարերաւարին հետադադա-
նուէր, որ իր շուրջը կը դառնար յուսադրելով ու
զգուշելով իր տաննահար միտքերը, պէտք էր օրը
քանի մը անգամ կրկնել իրեն թէ անցադիր պատ-
րաստուելու վրայ է, թէ չուտով պիտի մեկնին Ե-
րեւան։ Մարտու աղաւ չէին աւ խոսքերը։

— Եսի քան իրանի մօտ դնալ, մի ոչխար
մատաղ կ'սկսեմ անհը եւ յետոյ ներս մտնելու
Հայաս։ Կրկնելով թէ ինչ պիտի անհը։

Եւ հիւսիսարեւելի համբերութեամբ եւ
փայլող շրթներով կը կրկնէ նոյն խոսքերը։

Քիչ չէ ինչպիսի չկարգաւ իրեն անողը հի-
ւանդութիւնը։ Հայնչեպով եւ արագ ընթացողով
ճանքի ու անցաւ ամբողջ երեւանի վրայէն։ Օր օրի
անաւել քառեացաւ Հոյնի, հնարահաւ գրաւանով
սկսաւ նայել շուրջը իր պայտընին ներքեւ
ինքնամարտը զայրուրեանը հակող ճնդողը։

— Չգիտեմ ու տարի որ հասած։

— Եթէ կամենում տեսնել այս ամէնին, ըսաւ։
բայց Գողթանի բայն եւ թերեւ ինձ։

Իւ անտառիկ խաղաղ մը հաստանց, շրթներ-
ը ներք միտքեմ ծաղիկներ մէջ, եւ շարունակեց զիւ մը
անել յուսալից։

— Մայրս առողջ էր, Հայս նոյնպէս քարի
պէս մարդ էր, եւ էլ առողջ էի, կարող էի թմիր
վրայ աւաղին ծանրութիւն մէկ կողմ չարուէի։
Մայրս այնքան առողջ էր, որ իր լեռներէ կնիւր
բարձրանում, դժուարեւ ճանաչարաններին իրան
երեւակով նման զգած կը տանէր։

— Նստիք, ըսաւ ինչի մտաւում մը, իրեն
համար կամբարայտ ձուկ իր տարուած էր, —
ցանկանում եմ որ լսեմ տառն։ Եւ հաստատով եմ,
որ հաստատով կայ այս աշխարհում։ Կինս առում
էր, մի զի փող հաւաքեմ, վերջին հաւան հա-
մար մեղ պէտք կը լուսով։ Եւ ներկութիւն իմ դու-
մին, եւ միշտ էլ յուսով հարաւորագործուող մի
որ կը հաստատեմ ինձ։ Եւ այս դուրդուրեղութիւն
այս խոսքով, որ յանձն տաւ Կարմիր Ուշը, ա-
պացուցին է այդ խոսքերը։

Սեւումեան մեռաւ արտեստին Նուրը աշեւ
րուն մէջ եւ խոսքը շրթներով վրայ։ Երկուր որ ա-
ռում իր մահէն, քանի մը ծանօթ դաջած կնիւր
զինքն տեսնելու։ չափապէս ներուած էր, զգալի
փնտրել։ Ուրի ելալ մեկնելու համար, երբ միւս-
ները գործաւ կան սեննակին։

— Զեղուց հակախա դիր, ըսաւ։
Զեղուց հակախա տարի, տաք էր։
— Բան չունեմ, բութ, չուտով կ'առողջանաւ։
Աղբեր փակեց, դուրեւ քարմին միւս կողմը
դարձրեմ, եւ դառնալով սկսաւ գոտալ։

— Դուք աղայան էք ստան, Գողթանիները հի-
ւանդի դուրեւին չէ հասկանում։ Առողջը գրա-
ւեք էք, դուք քարի պէս առողջ էք, եւ եմ որ պատ-
ում եմ ու հիւսում, ծննդներս մէջ նալ մի մեա —

ԳՈՂԹԱՆԻ ԲՈՒՆՈՒՄԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵՆԷՆ

Ունկնդրելով տարաքոր ազգի
Մարտի մէջ ընկած անչ ճար գտին,
Զմի խղճում կնքը, ոչ քարկալով։
Զմի կրկնում նոյն իսկ իրեն՝ երեսուն...

Անո՞ղ, կը գամի պիտաբեղ կնքը
եւ կը փռանալ յայ քարկալով։

Բայց ուր որ է կայ մի հոգի միայն
որ յիշելու է միմեան գերեզման։

Մեր այս կնքաւար մէջը գործերի
եւ ամէն տեսակ գրաւում, գարշաճի։

Աշխարհի միջեւ դիտել իմ միայն
Ասանց կեղծիքի արցունք սրբաւոր —

Այդ արցունքներն է քաղաք մայրերի
նրանց չեմ տունայ իրենց գրաւած։

Արեւոտ զննողով ընկած, կարծում,
ինչպէս չի կարող լալող ունեւին
Բարձրացնել իրա ճիւղերը կայտան։

ՆԵՐՍԱՆՈՎ
Քարմը. ԱՐԱՅԷ ԳՐԱԿԱՆԻԿԵԱՆ

ցել, ճնդք չեմ կարողանում գործածել, ինչ պէտք
է օշննեւ որ ես ունեւ կարողանալ։ Տուէք ինձ Ե-
րեսանի մի բաժակ շուր, Գողթանի զինի, մի կտոր
խոլոված, այնորմայով կ'ուտեմ եւ շուտով կ'ա-
ռողջանաւ։

Բնմիկ վրայ կարծեցի տեսնել զինքը։ Պատ-
րանք ունեցալ թէ Քառերիկին մէջ էլ լսեմ զայն։
Զարեւ այնքան ուժգին էր, խոսքերը այնքան հա-
տու, յուրեքի գրաւանցում ու խոստ զմէքին պատ-
կեր տանին աշեւերուս մէջ։

— Փայտեղէն, ըսի, իրեն, եւ մտերմ, բարե-
կամ Սեւումեանի կ'ուզեմ տեսնել։

Աղին դարձեւ փոքրուած, հայած զմէքը։
Արդէն շատեց զպայտը մէջ պաղող մէկու մը
ձեւը տուեւ էր ինքնիցին։ Իրական վրայ, փա-
կած, քրքիլ նոյնպէս անկողինի հետ, ճնդքեր
կուրծին։ Իր տաղանդներն անել իր շուտեւ
ամբ մըն էր վեր չաճիլուած մօրքուրի սեւեւեւ-
նէն, ու փայտեցաւ։

— Բայց սակիւ կեղծուած մայիս է, ըսի դժ-
գուն։

Այն տանին ինքնիցը ամփոփեց, ու փայտով-
մը, որ իր ամբողջ սպիտակ ակունքներուն շարք
երկնցւն։

— Ներքեւ ինձ, մտքուցաւ տարաւոր մէկ
վայրկեանիս եւ այդպէս արտայայտուեցի, սա —
կան չէի ուղղում ձեզ վերաւոր։ Բոլորը էլ բարի
էք, բոլորը էլ աղին։

Այս եկաւ իր տաննուած Հոյնին վերջին հե-
ծնանքը։

ԶԱՐՈՒՂԻ ԳԱՆՈՒՄԵՆԻԿԵԱՆ

× Եթէ կոկորդը չուրի, չի կնքար երկուն։
× Եթէ մեծուր տառ չունենան, դիւար կ'ու-
տեն։

× Ինչ է որ կը խոսնէ՞ բայց չի բոլորի։
× Թուայիթին շատ հոգածու է, սակայն մօ-
րաւն ու պիտերը բնաւ չամիկիւր։

« Ե Ա Ր Ա Ն » ԹԵՐԹՈՒՐ

Կ. ՊՈՒՍՏՈՒ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵՐԸ

Գ. :

Սուլթան տակաւին ծովկերներ էր իր նօր-
դին վրայ, անգլիկներն պատակով յաղթանակով
եւ զանալով իրենները ճանփոր ու շարժանքով
քաղաքներ։ Երբ յանկարծ տեսաւ որ ճնդողներ
նաւերը, որոնք արդէն իսկ զրկ ընտանւ կ'ըն-
ւակայէր, իրենց անհերք շարժեցան հարապային
նովին աղեղնութեանը տակ։ Եւ սակայն փոստան-
կի կ'անցած էր։ Երեսուսարը Սուլթանը ստիպուե-
ցաւ։ Վերադառնալ ամբողջ իրականութիւնը։ Ինչ
վրայ կը հասնէր արդէն։ աստիպող սկսեւ իր
փայլիլ։ Եւ որ իսկ անիկ աստիպի կ'է փէր։
Վատապատեմն ամբողջութեամբ կրած, տիրու-
թեւին ընդնուած, բայց յանկարծ հանգարեցաւ,
կ'ընէ քրիտիկութեամբ։ Այնուհետեւ յոյս կորսնուե-
ցած, Պալթաուլունի հրամայեց իր նաւատորմը
իր ստիպարական տանին, ու ինչ ալ փոքրիկ
մէկ ուժգնութիւն մարտիկով, դառնալով յաղթանակ
մը մէջ դէպի բանակաւորներն օտարայ։

Պ. Փիւր կ'ընէ թէ Քառերապար անալոգիա-
թեան զլուստը պատճառներին մին իրենց թուա-
կան հակա տառաւորութիւնն է։

— Անէ տեսնել մարտ ու խոլոր նաւերը շարու-
նակ իրարու կը զարնուէին եւ կը նեղէին, իսկ

Թիւրք իրարու զարնուելով կը կորստէին։ Մինչ-
դեռ իտալական նաւերը արձակուած որ եւ է
հարուած, օրեւ իտալական չէր որ ալ աւա-
ղին քաղմութեան մէջ չերթար ռուս թնամիկի մը
չարքին։

Եստ մը թուրք նաւագին խեղդուեցան, ու-
րի տակ իրականութեան, Դուր նեղուեցան այդ
չփոքրութեան կայ պատճառաւ։ Կայսած չկալ որ
Քառերապար կորստուեցաւ շատ մեծ եղան։ Թէեւ
յաղթանակները չիւր որ շատ շարժարանքան ինչ
թիւր։

Լեւոն կ'ընէ թէ տասը հարաւ մեռեալ կար,
իսկ Ծրանցէն իր թէ Քառերապար իսկ վերա-
թեամբ տասներեւոյ հարաւ որ հասցին Քիւրմիլյո
Թիւրքը պարտաւորեց աստապետական են։ Բայց
յաղթանակներն ալ զարի կորստանքին կրկնին։ Կրի-
տիկութեամբ կ'ընէ թէ քանակիւ իտալացիներ մե-
ռան եւ շնորհաւորներ զրքեմ կ'ունայ այս վերա-
ուեցան։

« Թուրք նաւատորմը, կը շարունակէ Պար-
սիսը, գրաւուցանալ իր խաղաղատեմ թիւրք հեռա-
նայէ, որովհետեւ անոնք ալ կը վայրկեանայ որ մի
դուրեւ յուսակաւ ամբողջ նաւատորմը իրենց վրայ
շարժան։

Յանդը օրը Ալբիոն 21ն էր, Սուլթանը
րեանկեմ կ'ուա եւ տասը հարաւ միտարներով սի-
ւանին մօտ կ'ուա, ուր իր նաւատորմը խաղա-
րի, հակախալ։ Համար թէ ինչու համար իր նա-
ւատորմը հրամանատար չէր կրցած իր անհեւ
նաւատորմիցով շուր հասնի վեճեղութեան նաւերը
զերի բռնել։ Հասածին պէս՝ Սուլթանը Պալթա-
ուլուն տեսնել հրաւիրեց եւ անոր պողաւ։ — Թէ

Մուսամմէթ հաստատեալ եւ թէ զիս՝ զու տեղը ու-
րացող, ըսէ նայիմ, ի՞նչ պատճառով իմ աւաղին
նաւատու չկրցար այդ շուր հաստ քրիտիկանայ
նաւերը գրաւել, քանի որ անոնք արտադրուած
մեռածի պէս էին։ Այդ շուր հաստ նաւը կը վեր-
ցար բռնել, ինչպէս պիտի ընես ամբողջ քրիս-
տոնեան նաւատորմը գրաւելու համար։

« Տէր, ըսաւ ինչի ծովակալը, նայէ իմ
աշխիս դուր պատարաքին մէջ իրանդուցի (Թուրք
զինուոր եւ իրենիկ թէ անպարտաւոր ծանոթ-
րէն վերադառնալ իր ինչի ծովակալին մէկ աշըր)
եւ կը պայտաթմ, եւ թալաւար։ Միմիայն իմ
նաւուս վրայ հարեւր տասներեւոյ հոգի մեռած
իկան։ Դուն ալ տեսար եւ զու հնար ամենքն ալ
տեսնաւ որ վայրկեան մը իսկ իմ ցոյաւաւիկն ընթե-
լա շարժեցաւ ծովակալ — նաւուս կողմէ, որու մէջ
մտած էր։ Վայրկեան մը իսկ շարժեցալ անհեւ-
մեծ կռուողով կուտէկ, եւ իմ բոլոր իմա նաւերս ալ
մեծ թիւով մեռաւորեցան։ Կ'երրոյնով զեղի որ անպար-
տի ըրի, ուրեմն, Տէր, կը պատառնեմ քեզ, ներէ
ինձի եւ եւ բարկաւոր ինձի դէմ։

Մովակալին օղակաւորներն ալ իրեն ի նպատա-
վարականութիւն տուին, իր քաղաք թիւրք զոյգներ, իր
շարժարանները եւ իր աշխիս ծանր վերջ չեւտ-
ցին։ Տակաւին իրենց խոսքը չէին աւարտում, երբ
Սուլթանը, բարկացած, մտաւորով Պալթաուլուն
բոլոր մատուցած ծառայութիւնները, պողաւ։

ՄԵՐ ԽՕՍԳԸ

ԼԵԶՈՒՆԵՐԸ ԲԱՑՈՒԵՐ ԵՆ

Օր չանցնելի որ միշտդէպ մը չծաղի Թուրքիոյ մէջ, Մ. Քէմալի պատահառով :

Այն օրէն ի վեր որ տապալիքացաւ երբեմնի միւս հեծան կուտակցութիւնը, Հալբէ, լեզունիքը բացուած են, և հետզհետէ կը ստատկանայ պայքարը Քէմալականութեան դէմ :

Այի աստիճանն որ, կառավարութիւնը Հարկաւորեցաւ բացառիկ օրէնք մը անջարկել « պաշտպանելու համար Աթաթիւրքի բարոյական անձնակերութիւնը » :

Մայիս 4ին, փոթորիկ մը պայթեցաւ Անգա-
րայի Ազգ. ժողովին մէջ, իբրեւ կը քննուէր օրինա-
գիծը:

Վիճաբանությունները յետ առելիս բռուն շահ դառա՞յց ստացան Մախի շահ, պատիվարելիք տնտեսականներով: Այս անգամ բնորոշվում էինք այնպես զորապատ չէր, չարի կողմ. օրինապարհը բնորոշվածը սահմանադրության լանձնաշողովը:

Պոլսոյ վերին թիվաբանին կ'ամփոփեմ մէկ երկու զրուսանքներ, որոնք որդւ զարպակ հուսան խորտակումնու մասին: (Մանքամասնու թիվներն պիտի կարդաք առանձին):

Մայիս 17 նիստին մէջ, երբ դատական յանձնօրդովին տեղեկաբեր կը պաշտպանէր օրինադիրը, ցաւ յայտնելով զրդօնէ հրատարակու թեանց առթիւ, դիտել տուաւ :

— Պէտք է զարմանալ, եթէ օր մը խորտակուած տեսնենք Աթաթիւրքի արձանները Անգարայի Ռայոն հրապարակին վրայ կամ Սամսոնի մէջ։ Այսօրեան բաւական եղաւ, սահունի ժողովը մտաւ իր խնդիրները համարելու։

Միջանկեալ ըստի որ Մ. Բէմալի մահէն մինչեւ 1950 Մայիս 14, հետեւեալ բարբառները զորքային Մ. Բէմալի բարոյական անհասարակութեան դէմ, համաժայն ներքին նախարարին զեւթարկուած անպատեհական արարածները:

Մարտի 12, արձաններու եւ կիսանդրիներու դէմ 4
Իսկ 1950 Մայիս 14էն ի վեր արձաններու դէ
գործուած են 9 արձանաւոր՝ բարոյական անձնու
որոնք Թեւե՛ր չենք:

Ուրեմն կառավարութեան օրինադիժը կը ձգուի խափանել այս կարգի արարքները:

Վիճաբանութեանց ընթացքին, տարօրինակ
դիրք մը բռնեց Խալիտէ Կոտայ Արուստ, երբեմն
«Յնպալի»ն:

Այս արյն թրջուհին է որ քստմենիի դեր
կատարեց Հայաստանի Սարապինդիում շրջանին
Սոբրիոյ մէջ եւ որ տարիններով քէմայականու
թեան ամէնէն մոլեռանդ գարողիչներէն մէկն եղ
Ամերիկայի մէջ, անգլերէն ճառերով եւ գիրք
րով:

Դատապարտելով հանդերձ Մ. Քէմալի յիշատակարաններուն դէմ կատարուած յարձակումնեք, Պայան իյալիսէ՛ յայտարարեց .

— Ազգը իր սոփականությունը կը մկատէ յարաբերել, հեռախառն ամուսնիէ մ'ամուսնաւորելէ՛ք պարտաւորող արմատներուն համար: Անկուր, բարեփոխելի են Արաբիոյի յեղաշրջումներն համաժամեց ժամանակի զգանմանը: Բայց մ'փախչիմք ինչ եղևու օրէնքներ, աշխարհակալութեան իւր Հաղաթային օրէնքները: Եթէ առանց մ'առան ինչ փոխելի, երկիրը կը վերածէ մանկայ տնի առիւթի տնո:

Զաւեշտական տեսարաններ ալ պակաս չեն
դան, յնդհանուր աղմուկին մէջ:

Յախուռն տխար մը, Սիրան Թէթէխօղլու,
տողէն ցաակելով Հարցուց.
— « Եթէ Մ. Բեմալի լուսանկարը պարտմ
կող թրքերին մէջ հէլա փաթթեմ, յանցա՞նք պ
տի իստաթուի »:

Օրինադժին պաշտպաններէն մէկն ալ Հետեւեալ հատուածը կարդաց ընդդիմադիր Թերթէ մէկ թաթիւքին մասին .

— « Տասներկու տարիէ ի վեր դիակ
նեխի: Շատ մը գիշակեր ագուսներ քառած
դիակին վրայ եւ գործ կը տեսնեն զանազան պա-

Ուրիշ երեւոյթներ ալ կը հաստատեն թէ պտահակներ կամ սովորական հակաճառու թիւն չէ եղածը, այլ իշխանի պայքար մը՝ Մ. Քէյսիւհեւանի հաստատուն կարգադրանքներէն մէկը։

Հ. Յ. Դ. Նոր Սևրունդի
պատգմ. ժողովին փակումը

Երկուշաբթի օր փակուեցաւ չ. Յ. Դ. Նոր
Սերունդի Գրդ պատում. Ժողովը, որ բացուած էր
շաբաթ օր :

Օրակարգի բոլոր խնդիրները ճնշուեցան մասնաւոր ուշադրութեամբ և ընտրուեցաւ եօթը հոգինոց կեդր. վարչութիւն մը, խանդավառ և հաւատարմութեամբ բեմ: Պատգամաւորները խոստացան կրկնապատկել իրենց աշխատանքը, իրաւոր-
ծելու համար տրուած որոշումները:

Իրիկուլը հասցեներով չէր տրուեցաւ Սառուի
հաշարանին մէջ, ի պատճառով պատգամաւորներուն
Ունետուութիւնը տեսնել մինչեւ կէս դիւեր, ճառե-
րով եւ երգերով: Ներսիս էին նաեւ հինգ ու վեց
հիւրերը՝ Միլին Աւանլեյն, որունք Փարիզ կը զրա-
նուէին իբրեւ Սահմարդ:

Իրանի վարչապետը կը մարի
• Երևան, ժողովրդի մէջ

«ԶԻՍ ՊԻՏԻ ՍՊԱՆՆԵՆ» ԸՍԵԼՈՎ
ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ ԿԸ ՏԵՂԱԽՈՐՈՒԻ

Կիրակի օր արտակարգ դէպք մը պատահեցաւ
Իրակի երեսօք. Ժողովին մէջ: Վարչապետը, Տոբթ
Մաստապը, որ 75 տարեկան էր, ճառ արեւ խօսելու
վերջ մարտիկ, բռնէն զլորեցաւ: Վրիլիայը: Ներ-
կանները անմիջապէս օգնութեան ճառան եւ փո-
ւառաբերին յարակից սենեակ մը, ուր սթափելու
վերջ լաշտարարքը:

— Ե Անուկերանան ընկերութիւնը որոշած է ռէնչացնել զիս: Այլեւս չեմ կրնար իմ բնակարան կամ իմ պաշտօնատունս երթալ: Կ'ուզեմ ախտն աճալ, մինչեւ որ քարիւղի խնդրը կարգադրուի:

Խորհրդարանին մէջ քննակէտով, վարչապետ
Կը յուսայ խուճափիկ մարդասպաններէն եւ ան-
խափան դուրս հանել քարիւղի ճարտարարուեստի
ազգայնացումը: Արդէն իսկ խորհրդարան փոխա-

գրուած էր իր անկողնից, գիբնաւորներն իր բարձր
ժէշտն ի կարգադրութիւններէն դնան ինչ, իր անհետի
ժէշտն իրենց պաշտօնատունն ինչ թէրեւ նման
զործածելուն համար արեւոյ ժողովին թշխաններ
հարկաւորներէն կապարտը, նշանակել որ բազմի
թաղէ թաղէ իր զործնէ։ Վարչապետը, որ ընդեր
մադէր իշխան տանն ալ իտերկորայան ապաստանա
նք էրեւոյ անգամ, յայտարարեց թէ հրկոյշ մեռ
նիլ էրբեք։ Մարտիրոսը իր շարքներէն համարեց
Ալյա տախիլն պատմեց թէ հետեւեալ։ Երազդ տեսա
լ իր անցեալ տարւոյ․

— « Գրեւոր մը երազիս մէջ տեսաւ կերպա-
րանք մը որուն դէմքին ճառագայթներ կ'արձակ-
ուէին: Կերպարները ըսաւ:— Մտնա՛ստեղ, գնա՛ եւ
խորհրդէ՛ Իրանի ժողովուրդին ուղեւորն շրջա-
նելը: Այդ երազէն ի վեր կարեւորութիւն չի
տար իմ կ'անգին: Երբ աղայնացման օրէնքը զե-
ւարդեցեան, Հակոբյան թէ երազիս մէջ տեսաւ
մարդս Աստուծոյ կողմէ կոչուա՛ր »:

Իհի վերջը իր պատժանկիցները հաղորդեց
Թէ երեւի. Ժողովը վերջապէս ընտրած է
հինգ անդամները որոնք պիտի մատակարարեն 11 ձ.
գինդ յանձնախումբին, քարտէի աղաք յանցմ
օրէնքը դրոշադրելու համար: (Միւս միջ անդա
ներէն հինգը ընտրուած են Երեւանի քաղաք, մէկ
կառավարութեան կողմէ):

[illegible]

Տողթ. Մտառոցի Ծափին ալ հաղորդած է
րեն սպառնացող վտանգը: Յայտնեցի ն. Վեհ,
փառութեան Թէ ստիպուած եմ ատրճանակ մը պի-
հել վրաս: Ծափն Ծափը ուղեց տեսնել զնոքը եւ
ստ: հարգութեամբ: — « Կրնա՞նք սորմանիկ »:

Մ. Նահանգներու Ազգ. Պաշտպանութեան
նախարարը, Գ. Մաշըր, ամերիկեան ծերակու-
տական յանձնարարութիւնուն առջեւ տուած իր վեր-
ջին վկայութեանը ընթացքին ըրտա հետեւեալ ու-
շանքով յայտարարութիւններ .

[illegible][illegible]

« Ամէն պարագայի տակ, Զինատանի կացու-
թիւնը բոլորովին տարբեր է Եւրոպայի կացութիւ-
նէն: Եւրոպայի մէջ, Մ. Նահանգները կ'օղնեն ու-
ժիղ, փողովքովքաւ եւ հակահամայնավար եր-
կիններու »:

Պ. Մարչբլ, բրաւ նաեւ ուրիշ զինուորական
ու քաղաքական կարեւոր յայտարարութիւններ
որոնք գաղտնի կը պահուին :

Այժմ, փախելու հարգը եղան է միացանալ
պայակալանքին, պետ Գր. Գրեկովին, որ արդեն
պիտան էր լինելու լիազորված անձինքներից կողմ
ՀԱՆՈՒՄԻՆԻՐ ՈՒՄԷՄԸ ՊԱՍՏԱՆԻՔԻ

Հառա թե ծեղականապաններ, որոնք լսեցին
Գ. Մարգարի փախուցիչներին, ասել է ասել
լաւաւան էն որքէ՛ն որքէ՛ն կազմեաւ մասին
Հանրապետական ծեղականալան Գ. Տիշխանի
բաւաւ ՝ Կր թուի թէ մտաւ տունէն պիտի աս
տաւէ չաւա կարելոք բան թէ, որ պիտի չաւաւտաւ
Գ. Մարգարի տեսաւոր, Դոքէլայի ինչ անշահակ
նեղու լսողոյ։ Եւան մասուն։ Ուրիշ ծեղական

(Լուրերու շարունակութիւնը կապդալ Դ. էջ)

ԱՆԴԻԱԼ ԲՈՆՈՒԹԵԱՆ ՊՐՏԻ ԴԻՄԷ
ԿԵՐՋԻՆ տեղեկութեանց համաձայն, Մեծ
Բրիտանիան ազգաբարձր է Պարսկաստանի թէ զի
նու զօրութեամբ պիտի պաշտպանէ իր քարիւղ
ստացուած թերթը, որունց ազգայնացուած, լատին
ալֆաբէն քննադատութեամբ չեն :

Այս ազդարարության ապացույց կը համարուի Ազգերի պատերազմական նախադրույթներէ մէկ զիջելով, որուն համաձայն 3000—4000 կողմնակից (հետադիւրիստ) հրաման ստացած է կացած եւ պատրաստ դնուելով, բացառիկ պատահականութեան մը հանդէպ: Ճիշդը Գաբրիէլ Խանի խօսքը լինել, բայց թերթերը բացորոշապէս այդ երբեքի մը զիջելու պաշարաւորութիւնը նկատելու անորմը անոր խցովներէ:

«Այսպիսով ստացվում է նախադրյալը, որ Մեծերը կարճ կապով իր արժեքները, որը մեծուհուս էին համարում, ազդարարում. նամբար լինելով, արժեքներին թե՛ մայր հետևանքներ կըրճակեմ ծաղիկ, թե՛ մեխկոտիակ կըրկով կատարում Աղյուկներին լինելու, թե՛սն ստացում է ձերնու ազդարարությունը: Իրականում կեցողական լինել է վաշտակներու: պարսպատար լինել կուշում է ուժ ստիպ: այս ազդարարություն: Վաշտակներն ճիշտավոր է ընդհանուր իրենցով լինակ ազդարարները եւ վաշտակները դրոշմում: Այս պարսպատար լինելները կատարելով չանդրերիտուններն կատարավորվում ստակներ վերջին: որդուն չէ՛ արժանի վաշտակները:»

Մոնստրեի մզկիտը ու դարձաբանարպիտի նորոգումը

Անպատճառ, լուռ այց էր Մոնթե-Վիտեյի վեր-
առանման Արուսեան, կը բերէ մեզ այն նշանակաւոր
թիւն, թէ շարժել էր ընկերները և ինչ մէկ դո-
ւարութեանը՝ ձեռք ձեռն մէկ վերջնական իրենց ու
Արուսեանայի մայրաքաղաքի հայութեան համար
պատուարին կերպով էր։ Միման պողոտային վեր-
լայ, զովորներ Լատանիական պողոտային, վրաս-
ման Արուսեան ունի կերպարանք մասնաշաղկապ
ը դառնաւոր ամէն յարմարութիւն։ Հին կը ծա-
մանն մայրաքաղաքին շուրջ կողմերէն մէկնող
կարգը էր հանրակատարներ, եւ մարաւատար ինքնա-
ւորներն։

Միման պողոտային 3872 թիւին առեւ, եր-
կաթէ ձողաքանակապատէն զուր կը տեսնէր զանա-
նայն թիւ մը բարձր գեղերէն պոկուած շէնք մը, ճակա-
ւոր հայերէն եւ լատիններէն տոտերով դուռով
վրասման Արուսեան։

Մուտքը ստեղծին երկու կողմերը բարձրադիր
36 մետր շաւրով ճառարար եւ ճարտարագիտ-
ներն պարզեցին կը զգէ՛ չէ՛ք աշէն ու ձախէն եւ
կը խորանայ 110 մետր, տուող բանաստեղծական
հրաշքով մը հաստատութիւն։

Միջր օգտաւոր սենեակներ ունի Արուսեան։ Պաշ-
տոնական բացուածքն առաջ արտաքին տեսիլ կող-
մը պարտաւորաբար արտաքին է կողմի ստալապոններ մը,
որ բացութեան հաւաքութիւններու եւ պարկերու հա-
մար կը գործածուին։

Պարտեզին մայրամուտ մասին մէջ կան զանա-
նայն ստալապոններ ձախեր միւրոյն մէջ նսեւ զանի
մը խոնարհութիւն, տուններէն եւ սերիւկներէն։
Իսպառաքաւ այս ստալաներ, խաղաղութեան
գիւրիւր, շարաթ կէտերէն եւ կը կրկին օրերը շը-
րանքները հայութեան եւ երեսփոխարէն
- իրենց կուտայ պարկերու, շաշկական տաք միջո-
նէրէն զուր մէջ, յաւակաւոր շինուած քարանդակ-
ներու շուրջ կամ զարդարելի միայն, հողեկան կա-
ղալիք զանի մը ծամուր։

Արդեն հաստատուած է, հայերէն լիզով ու-
սուցանելու դասընթացը, շարաթ կէտերէն եւ կը
- մեկնել Սերիւր։ Միտեման մաս կազմող օրերուցնե-
րու մը շարժապարհ երկրորդին՝ երեսփոխարէն-
- բուն համար, առ այսմ կը դասախոսէ Զ. Շարու-
թիւր Վրէ՛ Քէ՛ջեան։

Շէնքերէն մէջ ՀՍՄԲ, Ա. Ե. Միտեման եւ Ա-
րուսեան վարչութիւնը պիտի ունենան իրենց սե-
նեակները։

Մուտքը ստալան մէկ սենեակի յատկացուած
է դրամաուղի. ձախ սենեակին մէջ է դաշնակի եւ
յատակի վրային կազմուած զարդարանի կազմա-
նակին մաս մը։

Այլ կողմը ծաղկաւոր է զարդարանի ինչ
հարկեր չորսնոց տըր քարճ՝ քարտադրելով աշո-
ղապարհին համար, լէ՛նքն երկու պատերէն։ Այս
տալան մէջ 40 հոգար ուրուկուտային փնտ
ծախք մը կը նախադասուին։ Ներկայ չէ՛ք, ին-
տուպանիք որ, նման քարճ մը պէտք ունի։

Հայերէն տուողը մէջ տունից վրասման տըր
Արուսեան արդի պատկերներ։

Նիշույն կը տեսնուի, վրասման Արուսեան
Մոնթե-Վիտեյի հայութեան մէկ մասին համար
կուտան է դառնալով փրկութեան յատկ մը։

Իր բոլոր յարմարութիւններով առ կրնայ մը-
ղի ուժը դառնալ աղաղակն - մշակութեան ձեռ-
նարկներ։

Այս պահուս երեք հարկերի մաս երեւան կր-
տապարհներ կուտան են տնոյ, ու իրենց զոյ-
- լերը կը զուգնեն յայտն։

Հայերէնակարտ բնութեանը հոն կը ծաղ-
կաւորին, զերար տեսնուի եւ հայկական շիւթ
միջոցաւոր մը մէջ շնչելու համար։ Անոր յայտնի
տակ առնել շարաթ կէտեր վերջ եւ կրկին օրերը
կը լսուին հայկական ճարտարապետներ բարձր-
- ցող պարկերի ճաշիցը երեքը։

Կայար, կը տեսնուի այս կերպով՝ կրնայ
կրտաւոր կենդանի խաղաղատեսիլանք տալիք, եւ
թէ երեքը Արուսեան օր առաջ օտոմու իր մէջ պա-
շտէ։ Հոն է որ պիտի կատարուին յայտնեման
մըր Մայիս 28երը, Փետրուար 18երը, Ապրիլ 28ե-
րը, Դաշնակցութեան Օրը, մեր Հերոսամարտե-
րու հանդիսարարութիւններ, մշակութային եւ գիտ-
- ական կարգի այլ ձեռնարկներ, որոնց համար կը
- բերու գումարներ կը յատկացուին օտարներին։

Նման քարճ մը քարճ կուտանք. համար
պահանջը կազմարձակ հարաւորին տանիքներ
- հայութեան մէջ հարման Արուսեան համար կը
- յայտնուին։ Նիւ փական օտարակութեան ա-
- կային։

Արուսեան զարկութեան ժամանակաշրջան
ընդհատուած էր գործունէութիւնը Ա. Ե. Միտե-
ման։

Արուսեան տունէ մզկի ու հաւաքարար, կ'ու-
- ղապատէին երեսփոխարէններ երկու տարիք ի վեր,
որոնք հայ չէ՛ք մը մէջ խորուն հանդիսարան պա-
տեհներէն դրուած էին։
Ու տնոյն զանա՛ զանա՛, իրարով ու մեծերով

Սէտուր Արաբեյի թաղապար, Իպմ Սէտու
ընդառաջ երթալով խառնական աշխարհի ցոյն -
կուտեման, որոշած է նորոգել եւ արդիապատեման
Սէտուամէր մարդարէն մզկիթն ու դառաբանը
Մետրիքի մէջ։

Ինչպէս ձեռնող է, Իւլամը ունի բարձրա-
արդիւնատէր վաճառքները, որոնց կրօնապետն է
Իպմ Սէտու, կը հաստատու թէ հապաքատութիւն
է պաշտել զարէ շինուած որեւէ տեղ։ Մարդարէն
պերկիմանը պէտք է համարել կամ զպիւր տնոյ
որեւէ ձեռով։ Ով որ կ'երկարպաշէ տնոյ տարեւ,
կը ձեռնարկուի իրեն. մասնաւոր մեղք գործած
մէկը վրասման օրըն է թիւնը մզկիթին որեւէ մէկ
մասին մէջ, կամ արժանաբար ցոյց տալ տնոյ
հանդէպ։ Յանգստըները ամօրիկապէս կը զլիսա-
- սին։

Մարդարէն եւ տնոյ արշիւան Ճաթիթէն
զատ, Մուհամմէդ յարազդ խալիֆաճանի ալ զա-
- տուած են Մետրիքի մէջ։ Մինչեւ, ինչ տեղ մը պաշ-
- տած է Իւսային (Խոտու - Բիւստուտի) համար։

Իւլամները կը հաստատու թէ Խոտու համար
միւր միւր մեծութիւն վերջ պիտի թաղուի Մարդարէն
կերպարանի մէջ։

Մուհամմէդ ծնողներով Մեթրիք, ինչպէս
եւ Մետրիքի խոր զոյգ արքայադուստրներ են (Հա-
- րաւիթ)։

Այժմ, 1300 տարուան հնուցիւն ունեցող այս
մզկիթն ու զերկրանքը, որ Վէճեմիզ էր նապա -
- վին կը կուտու, անհամարժեք պէտք է փառ -
- շինուի։ Մաքը որ խառնատեսիլ երեք թիւրքի
մզկիթին (Երեք մզկիթն Փարսէ)։ Վերաշինութեան
հետ մասին, Մետրիքի պիտի օտոմու երկտար -
- ան լուրով եւ օղբ դրոշմաւոր մեծեղանքներով։

Թիւն ամբողջ աշխարհի Իւլամները թո՛ւարու-
- թիւն յայտնած են մասնակցելու ձեռնարկին, Իպմ
Սէտու թաղապար, սափան, որոշած է ինչ հոգալ
ծախարկը։ Դրամը պիտի ճարուի իր անձնական
ջախէն, որ շատ պիտի չէ, ինչպէս նաեւ ուսու-
- տարիւն ձեռնարկներին։

Այս տարուան սկիզբներուէ էր որ խալիֆան
կարգէին մէջ տարածուած փրկոյն լուրերը,
որոնց համաձայն, 21 հոգար մզկիթի 337 զարդա-
- րանքներէն, որոնց միայն կը կուտու մզկիթին
պատերով զմէկ մէկն եւ կամարներուն շար-
- քները, երկար Բաթթուրներն ստացած են եւ փա-
- լու լուրով լուրն են։ Ամօրիկապէս կուտու ար-
- տարապետան Գաւրիթի, Գաւրիթի եւ այլ խա-
- լիֆան երկրներուն մայրաքաղաքներուն մէջ և
մեծեղանքուցալ զո՛ւարներուն հանդիսանալու -
- թիւն։

Իպմ Սէտու թաղապար, որ աւանդօրէն, իրա-
- մական արքայադուստրն միայն պահպանուած է Մե-
- թրիքի եւ Մետրիքի մէջ, գոտեմեքա երկրներուն
մէջ առեւ։ Վաճառքի Իւլամները, ինչպէս շարժե-
- լանք, աստուծոյ կը զատապարտեն որեւէ ձեռք ծնողա-
- թիւն դառաբանութեան տալին։ Երբ 1804թ., Մե-
- տրիքի գոտեմեքա վաճառքի աշխիթներէն, ա -
- նոյն պիտու, Սէտու, մարդարէն զերկրանք պար-
- քայի իր ցոյց արժեքները զարդարանքներէն եւ
յայտարարք թէ տնոյ ուրուած ամէն աղթի
կամ երկրորդութիւն կապալաւորութիւն է։

Այս հաստատութիւն շինուած է Մարդարէն հե-
- տեակալ խօսքին վրայ։

« Ով Այլազ, պատմած մի ըլլար որ իմ
դառաբանս որեւէ կապալաւորական պատմութիւն
աստիկալ դառնալ։ Թող Այլազ գալլոյր թէ փախի
ամէն տնոց միայն, որոնք իրենց մարդարէններն
զերկրանքները արթնալովայ կը դարձանն ։
Եւ սափան, Սէտու փարսեմը օրքալող -
- ծուրին նկատուած իրարի հետեւորդներուն
կարգէ։ Եւ այս աղաղ, Իպմ Սէտու թաղապար զո-
- ճեց վաճառքներու տառաղութիւնը, ընդ առաջ եր-
թալով՝ Մարդարէն մզկիթն ու զերկրանք վերա-
- թիւն։

ողկուրուի սկսան արդարեւ, երբ գոտեմեքա ներ-
- կայ չէ՛ք։

Շարաթը մէջտեղին է. կը մնայ անով ամառ -
- պիտի իրարու կապել բարձրադիր զարդարա-
- պարտ եւ հայրենապատ աղաղակներ։

Իր մնայ օտմու վրասման Արուսեան իրեն վա-
- լի սրտով մը։

Ճիւղ մը եւս, ներսին ու դուրսին, եւ ահա ըն-
- կերները փոխանեն իրենց տարիներուն. երազը՝ ա-
- կուրսին հետ քարէն եւս։

Ու այդ քարէն, կը դառնան, հաստատած ենք,
ո՞ք հոգարնոց հայութեան կարեւոր մէկ մասին
մշակութային տարւոյններուն փառաբանք։

Նիւ փական ամէն կարելիութիւնով լոյս օժտ -
- ւած հարաւորան մամբիկահայութիւնը ջարդ շատ
զիւ յատկացումներ է բարձր նկատաւարական ա-
- զարդուող կարեւորները համար։

Առաջին օրէն երբ զոյգուողն այդ ուղղու -

նորոգելու իրաւամեան ընդհանուր պահանջին և
Ամբողջույն զինքն Երեւանի մարտը թաղապար -
- րին, խոլորով զրկել մարտադրանքներու եւ
մասնաթղթանքու տալեթութեան մը, արդաւոր
քննէ մզկիթն ու դառաբանը եւ հսկէ կատար -
- ունիլք նորոգութեանց միայն, պայմանով որ
մնայ յարմիք քան իսկ մզկիթին։

Այժմ, արդէն իսկ Մետրիքի կը գոտեմեքա այս
հաստատութիւնը, որուն մաս կը կազմեն Գաւրիթի
պաշտապատեման տարիքի Մուհամմէդ Ճաթիթի
փառն եւ հանրամատիք մարտադրանք Սէտուամէ-
- րին մէջ։ Անոր սկսած են պարտաւորաբար նոր -
- քուցանել եւ արդիապատեման յատակաշինու-
- րանց համաձայն երկու աղաղ պիտի ընդարձակ-
- ուի քաղաքային 8600 քառ. մէթր տարածութիւնը
եւ այս նպատակով, մզկիթին մերձակայ 1205 ա-
- կին տնակներ պիտի գոտեմեքա եւ փյոցներ։ Գաւրի
նորոգելու եւ արդիապատեման նսեւ. Մարդարէն
Գաւրիթը, քանիք մէջ, որուն կերպարն պիտի լին-
- ուի, շարունակ մը պաշտուած համար ՎԱ. ու եր-
- կիքը ծածկեց ծաղկաւոր զարդարելու և ստալապո-
- նիս ձեռք ունեցող մեծած զոյգին։ Մարդարէն
մէջ լուրն աւանդութիւնը կ'ընէ, թէ զերկու -
- ների և պատմութիւնը պարտեցի եւ միջապատեմ -
- անք։ Գաւրի լինուի շարաքալապեան նոր ցանց մը,
որովհետեւ սիւններու հասած միայն կը կրկնապար-
- թուրին, ինչպէս նաեւ ուսուցարաններ. քանակաւոր
- իրք օգտաւոր գումարներ գրութիւն մը, նկատի
ունենալով որ ուսուցանանքութեան եղանակներ, Մետրիքի
մէջ, ստանալիք տալ կ'ընէ։ Գաւրի ըն-
- արգանակուի ինչպէսզէն աշտու. ներկից համարան-
- քը եւ պիտի կուտուրին հարաւորանքներ իրենց։

Հարմարեւ համար կատարուած են, իսկ աղաղաւ
ուսուցարաններու ձեռքներ եւ ուղղութեան համար ալ
պիտուներ։

Ամբողջ աշխատանքը պիտի իրականացնայ ժող -
- քին տարիքին։ Այստեղանք պիտի տեսնուի միայն
խալիֆ գործարանները, զանի որ ոչ-խալիֆներուն
արդիւնատէր է մտնել Մետրիքի կամ Մեթրիք։

Ամբողջ աշխարհի Իւլամներուն համար, Ատ-
- րանաւորն ամբողջ մէկնէ. Մաքը. Արեւելք, պար-
- քար մը ի իրենց կեսերը ընթացելի զէ՛ք մէջ
անգալ աշտու զարդարանքին զերկրանք եւ Արու-
- սեան իրարային այլ քաղաքային։ Այս աւանդու -
- թեան ընդ ըստով երթալու համար է որ կը կուտ -
- մակերպուի տարիական ուսուցանանքութիւնը։

Ու այսպէս, ամէն տարի, 150 հազարէ անիւր
Իւլամներ Սէտուր Արաբեյ կ'երթան օղբ, ցամա-
- ճի եւ ծովու ճամբաներով, Համիթ (ուսուցարան -
- ցութեան) եւ Գաւրիթի (աշտուցութեան) համար
Փարսեմի զերկրանքին, Համիթի եւ Գաւրիթի
մէջեւ կազմուած տարրութիւններ մը։ Զիւր -
- թիւը, Բուրսայով պարտաւորել է զէ՛ք մէկն -
- ցած ամէն մէկ խալիֆ համար, որոնք ամենի քարի
պար մըն է որուն համար պարտաւորանք կ'ալ։

Թ. Ա. Բ.

ԳԵՐՄԱՆԻՑՆԵՐ անձնատուութեան տարեգար -
- ձին տալիք (8 Մայիս), հանդիսարան ցոյցեր կա-
- տարուած են արեւելեան շրջանի մէջ, ի փառս Ռ. Միտեման։

Գաւրիթի Գաւրիթի Գաւրիթի յատկապէս կազ -
- մուած թափուրնով հաղիքներուն զուր առաջ
կուտուրներու զերկրանքներն եւ խորհրդային
իշխանապետներու միայն։ Հնուցարար կ'ընէ թէ
մաղիքապետներ շրջանային զերկրանքներու
զերկրանքներուն միայն ... Թիւրքի Գերմանիայ
համար փրկութիւնը կը շաղկապէ սովետական
յայտնաւոր, ցու յայտնաւոր իմ ամբողջ Գեր -
- մանիան ապագայութեան մէջ։ Գաւրիթի արք -
- արքութիւնը տեղի ունեցաւ. Օսկարին մէջ, ի ներ-
- կայութեան առաջ. Գաւրիթի Միտեման։ Այս
տալին զերկրանք փոխադրապետը ճառ մը խօսե-
- լանք, փառաբանեց խորհրդային զօրքը։ Արեւմտե-
- կան Գերմանիայ մէջ տարրաբար անցաւ լուռ -
- թեման։ Միայն հանրապետութեան նախապետ
Զաքարիայի ճառ մը խօսելով, պահանջեց իր -
- ստանաւ միայն զերկրանք զերկրանքներն արժա -
- կուած։

Բնաւոր կատարուելի զոհողութիւններէ յառա -
- շանալիք արդիւններ արժէ՛ք, ներկայիս այդ կ'ը-
- լար ճարտար հայ կեանքին պատկերն։

Այսպէս, երեսուն տարուան թափափունք ճար-
- իրէն եւս առողջ է թողորին կերպարանքը եւս առաջ
տարրութեան իրեն. հետեւեան արդէն կարեւոր
ուսուցարաններ կան մէջտեղը։

Վրասման Արուսեան մեր տնոյնի մեծագոյն
բարձրին մէջ արժանապատեման նիւթ - քարայրան
հարաւորանքներն են։ Նոր գոտեմեքութիւնով մը
դարձանք զայն յայտնաւորանքի միջոցներով։

Սիփիլոզ այս շրջանին մէջ հայ կեանքը պիտի
ուրն այլեւս լուրջ աշխատանքի եւ անուսուցանե-
- րուն։

Ու այդ աշխատանքները, այդ առաջադրու -
- թիւններն ու նուստանքներն կ'ուսուցանուին կու-
- տան գործունէութիւն մէջ առաջին զինք միայն կը դա-
- նուի վրասման Արուսեան համար։

ԱՐՄԵՆԻԱ

ՄԱՅԻՍ 28Ը ՓԱՐԻԶԻ ՄԵՋ

Կը տօնէր Յունիս շին, Շարքաթ իրկուան Ժաւր 95ն իմինէ լոյս :

ԼԻՈՆԻ ՄԵՋ

Մայիս 26ին, Շարքաթ երկւոյ, Horlogeի սը - քաին մէջ :

ՊԱՆԵՆՕ ՔԱՇԱՆԻ ՄԵՋ

Յունիս 10ին, Նախաձեռնութեամբ Է. Յ. Դ. Արծիւ երկրորդին :

ԿԱՊՈՅ ԱՍՅԱՐՈՐԸ ՄԱՍԻՆԵՆԻ ՄԵՋ

19 Մայիս Շարքաթ երկւոյ մամբ 21էն մինչեւ լոյս, մասնակցութեամբ Միւսթիան քոյր մաւ - Նաճիւրեան, Clubի շնոր տարւ, 51 rue Crignan: Կը նախագահէ Տիմիւ Է. ԳիթրիճճԵԱՆ Կը քանապօսէ Տիմ. Շ. ՄԱՍԻՆԵԱՆ Գեղարուեստական ճօղ բաժին : Մանրամասնութիւններ յաջորդով :

ՎԱՐՄԱՆԱՆԻ 1500ԱՄԵԱԿԸ ՎԱՆԱՆԱՆԻ ՄԵՋ

Նախաձեռնութեամբ Աղբ. Միւսթիան եւ մաւ - Նաճիւրեան երեք յարաշունչութեամբ : Այս տարքաթ մամբ 20.30ին, Salle des Fêtes մէջ : Կը նախագահէ Պ. Մ. ՎԱՍԻՆԱՐՈՐԵԱՆ Կը խօսին Պ. Պ. Դ. ՍԱՆԱՆԵԱՆ, Նախագահ Աղբ. Միւսթիան, ՄԱՍԻՆԵԱՆ Վարչապետ (Լիւ - Նէ), Վեր. Դ. ԱՆԱՆԵԱՆ (Մարշալ) : Երչախումբը ղեկավարութեամբ Բժ. Լ. Լամբարճեան եւ գիտութեան նախագահ - խումբ :

ՄԵՆՅՈՒՐԵ ԼՈՒՍԿԱՆԱՆԻՆԻ ՎԵՐՈՒՄԸ ՆՈՒՍԿԱՆՈՒՄԸ ՎԵՐՈՒՄԸ

Սառակցութեամբ զաւանթաւար ՋԱԻԼԵ ԱՆԱՆԱՆԻՆԵԱՆ, երչախումբ իրիս ՊիՒԼԳիԼԵ - ՆԵԱՆԻ :

Ծալաղիկ - Օպերան (Ուլարիկ) Վեյլը երրորդ սեփօնի (Լիւթիւ) ՊէՐՏՈՒՄԸ :

Դաւանիկ Բոնէճիւ, Արմ. ԱՆԱՆԱՆԻՆԵԱՆ Է եւ իմ ստաշ Հայաստանի (Ն. Զարեգ), երգ Օճա ՏՈՒՐԵԱՆ, Երեսիկ Գայգարը (Բօճէ սեփ - փօնի) Օճա ՏՈՒՐԵԱՆ : Տօնակեր կարեկի եւ պարտիկ Studio Colibri, 19a rue Caumartin, Paris (9) : Գիններ 150էն 600 Փրանք :

ԿԱՊ. ԱՍՅԱՐՈՐԸ Պոտոյի մասնակցը շնորհա - կարութեամբ ստացած է Հետեւեալ նուէրներ, ԵՄՈՒՍԿԱՆԱՆԻ Շարքաթի առիթիւ :

Թաւիկեան Ս., Գոյանեան Լ., Ալֆրեան Յ., Տէլլիան, Համարձեռնեան Տ., Դաւիթ - Եան, Շահնեան Վ. 1000ական Փրանք, Մարիկի - րադեան Կ., Արայ, Գառապտեան Ա., Շալալ - Եան Դ., Գոնեան Ս., Աճաբեան Հ., Հայա - պետեան, Ճերմաբեան Ս., Տօնիկեան Տ., Հայա - Եան Դ., Հայաեան Կ., Վարդանեան Կ., Բէ - տրեան Ա., Գալթեան Ա., Նաթրեան Ս. 500ա - կան, Մարգարեան Ա. 200, Այնեան Ս. 400, Մի - րալեան Ա. 200, Յակոբեան Ս. 100, Խրապեան Կ. 100, Բոչարեան 200, Imbert Lyona 200, Անա - եան Գ. 100, Կոստեան Կ. 100, Մակրեան Ս. 200, Բէլլեան Կ. 300, Բալանեան Կ. 200, Բէլլեան Ս. 200, Խաչատրեան Գ. 300, Կա - րապետեան Կ. 200, Տօնիկեան Կ. 300, Արաճա - եան Կ. 200 Փրանք : Ընդ. զուսմար - 18.000 Փր. :

ԿԸ ՓՆՏՈՒՐԸ - Բնիկ Թալաղիկ Կարպաթ Ուլարեան եւ Հայկուրի Մարգարեան (Նեւալ Ա - զոնեան) այժմ Մոթիկ, 18 բիւ Պաշ Գեր, Կը փնտեն, իրենց Շորիարը Հաճի Ուլարեան եւ Շորիարը զաւակներ Կարպաթ, Արմ. Յակոբ եւ Վարդալ Ուլարեան : Կը խնդրին ամէն ա - ղիկութեան Հայրդիկ Բաղիարեանի զաւակն - Եակը : 11 Square Albani, Paris (16) :

ՃԱՄԱՆՈՒՐԸ ԵՄ. Ե. Դ. ԼԻՈՆԻ ՎԵՐՈՒՄԸ

Դաւանեան կոմիտէ իր խորին ցատակցութիւններ կը յայտնէ Տիւր եւ Տիկին Ալմապետին ի - րենց մօր մաւնա առիթի : ՃԱՄԱՆՈՒՐԸ - Է. Յ. Դ. ՄԵՆՅՈՒՐԸ (Մարշալ) Թալալ խումբ, Նոր Մերձեան եւ Կարպաթ իրենց խորին ցատակցութիւն կը յայտնէ Գ. Եւալ Վարդանեանի մաւնա առիթի, իր ընտանիքին, զաւակներուն եւ քոյր բաթ - կամներուն : (Մեքաճ 80 տարեկան Հասակին մէջ) :

ՅՈՒՇԱՆՏԵՐ

Է. Յ. Դ. ՄԱՍԻՆԵԱՆ ՇՐՔ. Կոմիտէն ընդ. ընդ. Ժողովի Կը հրապարէ : ՀԱՄԱՐԱՊ խումբ այս շորեղաթի մամբ 8.30ին : ԲԱՍԱՐԱՓՈՐ Ենթ. այս Հինգշաբթի մամբ 8.30ին : Ժողովները ստիչ Կոմիտէն ստիչներուն Հա - ւապետները : Սոյն Ժողովներուն ներկայ Կ - Լոյ Շը. կոմիտէ ներկայացուցիւ : ՄԱՍԻՆԵԱՆ - Է. Յ. Դ. Վարդանեան Վիճակե - ընդ. Ժողովի Կը հրապարէ քոյր ընկերները այս տարքաթ մամբ 20.30ին, զարդին տարւ (78 rue Rabelais) : Խիսա Հարեար օրակարգ : ՄԱՍԻՆԵԱՆ - Է. Յ. Դ. Անուիկ երկրորդ - տէր ընդ. Ժողովի այս տարքաթ երկուր մամբ 21ին, ստիչարական Հաւաքածոյին : Ներկայ ղեկ - ւալ ընկեր Սահակ Տըր Պոլմանեան : ՊԱՆԵՆՕ ՔԱՇԱՆԻ - Է. Յ. Դ. Արծիւ երկու - կորդին Հերթական Ժողովը այս տարքաթ մամբ 21ին, 17 rue Ampère Գաւառ : Պարտաւորիկ Կը - Կայուցիկ : ԱՐԻՍՏՈՒՐԸ ԼԱՍԱՐԱՆԻ Հերթական ղու. - մարմանը այսօր, Չորեղաթի երկուր Գաւառ սը - Զարեան Վերապալիկ : Մանթ Ժաւառական մը Կարի խոր վարչապետ պատուարին պոճէին եւ Խանգամանիքով յաւիտ :

ԴԳՐՈՅԱԿԱՆ ՀԱՆԻՒՄ - Ենկեղեցի Կրթա - կան Մարմոյ Գանեան Գաւառի Հայ զարդին տա - րեան Հանդէպ Կրթակ, 20 Մայիս, մամբ 3ին, Քրիստական ցարկանց վարձարեան Վճռէի օր - քաւին մէջ : 69, rue d'Arcueil, Պանթ : Ապիկըր - ներկ. կողմէ երբ, արտասանութիւն եւ դրամատի տակնիկներ : Լիկավարութեամբ ԴԱՄԱՐԱՆԻ Օր. Բեկարիկ Մալեան :

Շարքաթեան Երեսիկ - ՄԵՐՈՒՄ - Գանեան, Գոմարի Բիւ 188 Porte d'Orléansի եւ Ինիկ rue d'Arcueil :

ՀԱՄԱՆԱՆՈՒՄ - Ս. Խրապեան - Կը խոր - րուի Գոմիկ զորձակաւն ղրկի :

ԱՅՆԱՐԻ ԵՄԱՐԱՆ ԿԱՐՄԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

Շալիկէ Տէր եւ Տիկիններ Է. Ներկայարեան, Խ. Արիկեան, Ե. Արիկեան եւ Ս. Գարեան ցաւա - րութիւն Կը յայտնեն Հարեանի Եակը Մեր - Կիկեան, իր մեծ մօր Տիւ. ԱՆԱՆԻՆԵԱՆԻՆԵԱՆ մաւնա առիթի, եւ փոխին Նախկարգի 500ական Փր. (Համարմար 2000 Փր.) Կը նախ - Եան Այնեան Վճառով վարձարեան :

ԿԸ ՓՆՏՈՒՐԸ - Գիթրիկ Նուէրիկ Կրպաթ Սեղալ Գառապտեան եւ իր կին Տիկիններ, 1922 Բարեկենդիկական պատերազմի իր խնդրիկ զա - րեան էին : Հաւան Կրպաթներին իր յարեան Կը - իր Շորիարը տորիկ Արեւի Գառապտեան, 134 Jarvis Street, Toronto Ont. Canada :

RAKI DUZE

Զաւա խորդ, միմամբ, Մամբարտ պալիպիէ Պարտաւորու է խմանով, Տիւր Օրիկ ամուշ - Խոտով : Տալալիկեան Ողակ Պարտաւոր Տիւր Օրիկ, ի լեմուրիկ ամուր, Սընալիկ միմին ամու : ՄԵՆԱՐԱՆԻ Է. Յ. Դ. ԼԻՈՆԻ ԴԱՄԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՆԵԱՆ ՄԱՍԻՆԵԱՆ ՄԱՍԻՆԵԱՆ ԱՐԵՎ ԿԱՐՄԱՆ

2, Rue Félix - Faure, Paris (15) Tél. Vau. 26-69 DALLAKUFEIAN FILS AINÉ Maison Fondée en 1933, MARSEILLE ՈՒՇԱՐԻՆԻՆԻՆԻ Լ Լ Լ Մայիս Տիւր Օրիկ եւ քը Կը պարտաւորան Ժաւառայի մէջ, Հայ բնուա - Եիկ ծնեմով :

ՓԱՐԻՊԻ ԿԵՐՈՐԸ ՓԱՐԻՊԻ - MARCOQUINERIE

An SAC PARFUMÉ

Տէր եւ Տիւր ԳԵԼԱՐ ՌՈՐԱՆԵԱՆ Կը խնդրին Խաւարեան Ժաւարարական ապրանք, fantaisie գոսարիկներ, կիկար պա - րտաւոր վարիկեան Զաւալով եւ ընկեր քը - vistes խոր պարիկ Խաւար : ՄԵՆԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՆԵԱՆ ՄԱՍԻՆԵԱՆ ԱՐԵՎ ԿԱՐՄԱՆ ARTICLES DE PARIS 106 Bld. Magenta, Paris (10) Tél. Nord 05-78 Imprimerie DER AGOPIAN, 17, rue Damesme (13). Le Gérant : A. NERCESSIAN

Կան մը Համաձայն, ամերիկեան քարճ Տրամա - Կապար իրեն ընկ ծրագրի մը, որ լաւատեսու - Թիւն Կը ներշնչէ :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՒՐԸ

ԱՂԱՆԻՈՅ ներքին Կապուրի, Ապրիկ ըն - քաթիկ պատահած ըմբոստութեան Հետեւեալ - ղով, Հաւ խորան է : Վարչապետ Ենկը Հոնա եւ ներքին նախարար Տէիկ. անակալիպի Միւսթիան մեկնած է եւ այս պատահով ներկայ ին Կրքած ըլլալ Մայիս Մէիկ տնտեսութեան :

ՄԱՍԻՆԵԱՆ յանձնարարք մէկ ձեռնպա - Կը դէմ (Երկարտա) 11 մայիս օրոքը արդիկ լաւամիտներու եւ պատերազմական Հում իւր - Թերու աւաղումը Ձիւստանին Այթմ, այս օրոքու - Եր պիտի ընտելի Նաեւ, ցարդական մեծ յանձնա - Ժողովին կողմէ :

ՔՐԻՆԵԱՆԻ մէջ մէկ վարչականէ միւր Կը արձակուի ին եւ քրեական ուժերու մեծ յարձա - կողակցին յարձակութեան : Այս ուժերու Հայ - մարմարը վերջացած Կը Նաեւտի, օրով Հետեւ - ձեռնարարու Կրայ յարձակներ ին նախարարի արեւն :

ՄՈՍԱՐԱՐ ԱՐԵՆԻԼԻԻ մային Կապուրեան տնդի Գրանմական խորհրդակցութիւնները Նը - պատահած եւ ամբարձրու. երկու երկրներու ղեկավարական ճակաղ : Երկու կողմից այ Համաձայն եւ թէ իրենց նախապիկ է Հաստա - տուած լիկակ ստեղծիլ Մոսարու եւ Միլիկ Արեւի - կը մէջ : Այստե՛սեան Ժրտաւան միւր պիտի հրա - Կրուի այս շրջաններ վերաբերող խորհրդ - Կապուրեան :

ՁՐՐՈՒ ՓԻՆԱՆՈՐԻՆԵՐԻՆԻ 50 եւ 51րդ Նիս - տերն այ ամու անցան : Հաստապական տնդի - Կուցեցին Համաձայն, երկու խորհրդի կը ման ակալի : Աւելին Կը վերաբերի Գեղմանիոյ ա - րապետին, երկրորդը Ատլանտիկի ղալիկներ : Այլիւր, Ժրտաւան եւ Մ. Դաւանիկ Կը մերժեն օրակարգ տնդին այս վերջին շարքը : Պ. Կրքա - Կը Կը շարունակէ Ժրտաւան ղիկը ըսնի : Երեկ այ լիւրս մը զուարթուցաւ :

ԵՆԵՐՄ. ԸՆԴՏՐՈՒԹԵԱՆՑ վերջական թուա - կան օրոքական Յունիս 17ը Աղբ. Ժողովը. իր լուծման օրեղծը քուէքակից 219ի դէմ 362 մայ - նով, Հայաքապեան Յունիսը՝ 35ի դէմ 278 մայիս : Վարք, Հինգշաբթի, պատահած իր - քալիկ հրատարակի Համապատասխան Հրամա - րարութիւն : Արդէն Հրատարակուած է այն օրե - րը որով Աղբ. Ժողովին շրջանը Կը լուծան Յու - լիս մին :

ԸՆԿԵՐԱՐԱՐԱՆԻ Համադարձում, որ քաշ - ուած էր զարքաթ օր, փակուցան երէկ : Օրակա - րը Կը ղեկարդ խորհրդին մէկ եւ Կուցեցին - Թեան ղիկը՝ Նոր ընտրութեանց առիթի : Նեւա - մասնա իրեն Համաձայն է խմուրիկներ կըն - քելու : Նախին վարչապետ Պ. Դաւանիկ ըսաւ թէ Կալիկ պարտուին ինք մերժեն ի Նախին խ - րատու իրենց կընկ ուրիկ Նախարարական Հո - աններին Կետ 3 :

ՄԱՐԱՐԱՐԻ ԵՆ ԻՐԱՆԵԱՆ Համաձայնած եւ լաւ - րդ ՄԱԿԻ յանձնարարութիւն միջոցով Կը զուած գե - ւաղարար եւ Խա ղիկ իրենց զորքատեսեր Գա - լիկույ ապրիկեան զօրին :

ՆԱՄԱՐԱՆՑ Վճանան Օրիկի Հարք, սիկին Ժալիկ Օրիկ, Վալանան 818 քիւր. Թեանով, 100 քիւր. Հետարու իրեն խորքի 7 վարչական 20 եր - քալիկներին : Համալաւարային մրցակից մըն է Եակը կըն օղակուցին Համար : Նախորդ մը - ցանից, մամկան 756 քիւր., Կը պատկանէր ա - մերիկուի Օր. Բոչարեան (1947) :

ՀԻՐԵԱՆԵԱՆ Լուսմի պալիպիկ Նոր փորձեր Կատարական կրակի օր Ենիկ իրեն կողմին մէջ (Պաղարական Ուլարեան) : Մանրամասնութե - ները զարդին Կը պալիկու : Միւրեկ Կը ղեկ - պալիկ ուժերու Կը զարգացնեն սակէ տաղ - պալիկները : Զի Կը ղեկարդ Նաեւ, թէ Լուսմա - յին Լուսմի պալիպիկ այ տնդ ռեկեանց է այս փորձերուն առիթի :

ՏՈՒՐԱՐԸ Կը շարունակուի տակաւին Փարիկի եւ Լաւաճապետ մարդը Հիւստանին Ժրտաւանի մէջ :

ՆԱՆՍԻՐ Ժաւառարներէն Համալաւար Մէ - լիկեան, որ ըմբոստացած է իր Կուցեցին Են - քալի, զաւանթակին մէջ խաւարում կընց երկու անձնաւորներու կողմէ : Անձնաւորները պատակե - ցին զայն, տապալկեցին դաւաղանը, Կը ղեկար - Կը թիլ զաւանթակներ եւ Հետացան :

ՈՒՍԱՆԻՆԸ արտաքին նախարար, Տիկին Անա Փալարը, շնորհալուրիկ եղած է Կը ղեկարդե - ցան Կը պատար : Անխնդրի ի վեր առաջին ան - ցան Կը որ խորհրդակցին իրենցին մէջ Կը իրուի - րի անտեր, քաշ ու թէ իրեն. նախարար, աղ - իրենք մէկը ցարտարականներին եւ ուրիկներ, օրոքը մասնակցին եւ Դաւանիկ Համալաւար Կատարական երեսնածայ տաղարարի Հայ - Կուցի իրենցներ : Փալարը տնդ պալիպիկ զու - ուած ըլլալ Կը Կը ղեկարդ իր մրցակիցը, ժորձու Տէիկ, որ Կուցեցին Ենդ. Գարտալարեան Է :

Գաղութի գաղութ

Գ. ձՈՐԲ ՄԱՐՏԻԿԻՆԱ ԱՅԵԱՐԻ ՄԻՋ

Տէր եւ Տէկին ձորք Մարտիկան Մայիս ցին այցելած են Աղուծին բուժարանը (Գէյրոթ) : Գաղապէս պարտաւորաւ կամարին առկն անցնելն վերը , անոնք մտած են ըստ ժարանի , եւ խոստած թուր իհարկներուն հետ : Գ. ձորք Մարտիկան խոստացած է ԱՆՁՆԻ կողմէ գումարներ յատկացնել բուժարանին , որպէսզի երբորը յարկաբարձին մը լինուի չէնքին վրայ , ընդունելու համար Աստուդի , Գերմանիոյ , եւ Ռուսիոյ մէջ գտնուող այս ասարաղի իհարկները : Նոյնպէս նոյն դրամով պիտի դնուի բուժարանին չէնքին հարաւանին մասի տարածութիւնը , ուր յոյր չէնքը պիտի չինուի :

Այս համաձայնութեամբ գումարներով ընդունուելն վերը , ձորք Մարտիկան խոստած է պարզելով իր արտադրութիւնը ընդունելութեան արժէքն մէջ հաւաքածու իհարկներուն եւ պաշտական անձնաւորութեանց :

Այս Ընկերակցութեամբ Տէր եւ Տէկին Տօթք , Ենկուոյնի վերը , Տէր եւ Տէկին Տօթք Մարտիկանի , Տէր եւ Տէկին Տօթք Արամ Գաղապարանին , միեւնած են ՇՊՐԱ , ուր իրենց կը պայաէր իրեւ- յանքին ընկեր Մուկէս Տէր Գալապտանի Էոն Աղ- րայեան դպրոցի հոգաբարձութիւնը ապիւրանա- թիւնը , եւ Օդն . Ուշի մասնագիտին խարութիւնը բարեգաւառութեամբ ին ինքեւրուն , իսկ զիւրապետ ընկեր Գ. Գալապտանի կարգացած է յուրիւ ուղեքն մը իւրերը , ընկերակցութեամբ Տէր եւ Տէկին Կանան Փաղապարանի եւ Տէկին Կի- անայեանի այցելած են Այլմար , ուր ընդունուած են աստղական տաղով գտնուողով : Եւ ձեպէլ Մու- տայի շուրջադրով : Այցելած են Այնճարի Շատուրի վարժարանը , անցնելն վերը Նալպիական եռադար - նին սակէն : Մամոնթայի վերը տարական պաշտ- մաններուն , Գ. ձորք Մարտիկան խոստացած է

որոնցմէն , ինչեւզով Աթաթիւրքի արձաններուն դէմ կատարուած յարձակումները :

Կարապետ Անտան Մէնտերկն պատասխա- նելով ցնծապատկերներուն , ըսաւ .-

Կարգ եր ընկերակց կարծեմ թէ քան միլիոն Նալպիականներուն կարծեքր առեք եւ ու այնպէս կը խօսելու Այս օրէնքը անարեւելիկան բան մը չէ , այլ կը ձգուի Աթաթիւրքի իշխանաւոր անկթքը պահել եւ չմտորոյ որ պարտանք ցան : Դուք մա- թրականութեամբ կը խօսէք , օրէնքները կը ծնին այն առեք եւ քան անհարգելութիւն մը կը կայ : Կը հարցնէք թէ ձեռքիւն կը կամ ծնալովն մասին ին- չէն օրէնք չինք հաստատարեն : Կը հարցնեն ին- չէն անոնք արձաններուն ու զերեքանները քան - դուքեպաշտ միթէն : Միեւնու Պըրէշիւրի մէջ մուրճի հարուածով մը Աթաթիւրքի արձանին գլուխը կտորեցին : Այս դէպքը կրնուիցան ուրիշ տեղերը ալ : Մէջ զերեքան մէջ չէր արձան իրաւունքու- ցաւ : Կը նշանակէ թէ Աթաթիւրքի ինչեւր մը կը կայ եւ մենք արտադրեցանք այս օրէնքը պարտաւորու- թիւն : Ինչ ու դէմ ինքնաբերականները շարունակ- ուեցան թէ ինչեւ Գիւրի : Ուրիշը նորէն պիտի զըն- նուի :

Գ. ՊԱՆՈՑ ԳԻՄՈՒՆԸ

Գ.

Ըստ Գաղապարի , այլ օրը առաջին անգամ ըլլալով Պոլսոյ ընկալութեամբ տարադիւրի վարի մէջ ինչեւ կարծեմ որ ընդհանուր յարձակումը այս օրն իսկ տեղի պիտի ունենայ : Եւ ինչէն այս օր , Կրան , Սուլթան միմիայն տառը հաշուր պիտուրներով պարիսպին առկն զար , կասեմ որ այլ օր քաղաքը պիտի տանք ու քան զարեք եւ կայպէս անմիջիկ կերպով տուած պիտի ըլլայինք թաղաքներու թաղարկի Գ. Պոլսին :

Եւ Առաջին յարձակումն 13 օր ետք , կրնէ Մուկէս պատմադիր , իրենց մեծ թիւղանութիւնը լարելին Թուրքերը Աստի երկուքը անարկու միմիայն մը ունենին եւ տեղեւոր վրայ թափ- տուած էին : Մէկուս վրիթերը միմիայն մարդու մեծ ծուռը կ'ընէին , միմիայն միմիայն զօրին : Ժան Ժիրաքիներուն կը իր խումբին զանաւոր տեղին դէմ այլ 2 թիւղանութիւններէն անկենէ ծնըր գրին , զորով հետեւ ինչ պարիսպը նուազ հաստատուն եւ շատ ցած էր : Առաջին հարուածին՝ պարիսպը դպրոցեան , երկուքերը վերին մասը քաղուեցաւ : 30 րոպէս երկայնութեան մը վրայ , երբորը հար - ունեւոր լքաղուեցան , որովհետեւ մուրճը կ'ուրեք էր : Դիւերը Ժան Ժիրաքիներուն պարիսպը ամրացուց ,

հիւանդանոց մը կառուցանել տալ Այնճարի մէջ , ինչպէս եւ ջուրով եւ երկաթալարակներով ամրաց- ղելուք : Պատացած է նաեւ երեք կողմով մասնա - օրջ մը նուրիւր : Այնճարի հրապարակին վրայ զե- տնդուեցան համար : Երկուքերը իսպառի հիւրերուն ճակիւրոյթ մը տուած են Տէր եւ Տէկին Մուկէս Տէր Գալապտանի Մատապաղի մէջ :

1915 ՄԱՐՏՈՒՆԸ տոնուած է Անքը Լանքի մէջ (Պէրլուր) , Ապրիլ 28ին , խառնակութեամբ 2. Ե. Մ. Մարդարպետ , Իշխան եւ Նիկոլ Դու - կայ եղած է : Նախագահ՝ ընկեր Դրո Կիւանը Ը - լալով , գիտնադիր է ընկ . Տ. Գաղապարան , Գլխավորութեան մէջ Նալպիքիւնի եւ Եոզգի օրեր կան : Ամեն Բողոքուրքը իր ազատագրութեան զար- Թօնը ունի : Դժբախտութիւն չոն է որ Լայուս եւ Թուրքերը զարթոնքը իրարու հանդիպեցան : Ապրիլ մեր առիթ ամեն եղաւ , բայց նոյն ալ - տուն նաեւ յաղթական Վասպարակայի մէջ առա- նեւ Նալպիական Թուրք զինուորներու դէմ կըր - ունէն վերը , 600 տարի ետք Եւրոպայի բերդին վրայ ազատագրութեան զօրքը պարզուեցաւ : Եւր - օթիցին նաեւ Էյլմարի Նալպիական արտին մէջ : Արտը Թուրք ժամանին իսկ վիշտութեամբ թը - ուտուութեան եւ սով կը տրիք մեր երկրին մէջ : Մեր հողերը տաղ ինչ կ'ընկարելու , եւ տաղին մեղքին տակ չի չի ընդ ինչիւրիւ ստի : Այսօր անա- պարի սերունդին հասած է առողջ եւ զարդաւոր սերունդ մը , իր զարդարութիւն , ճեմարաններով եւ տնայարաններով , անոր մէջ անկի արմատացած է անկախութեան , յաղթանակի եւ ազատ ապրելու անիւր : 1915 Ապրիլ 11-24ի երեսուն օր իշխա- նէ առկն հաղորդութիւն օր մըն է եւ պիտի չաղիւ- րաւ վերջը , այլ պիտի ըստ թաղապետ միմիայն որ Լայր տրեւան իր ազատութեան : Պատմ եւ նաեւ ընկերակց Զ. Զարդուն եւ Կ. Թաթուլեան :

Ձոր քանակայ Նալպիքը հոգնակատան Կարթէն վերը միմիայն երկուք մէջալ Միւրով միմիայն է որպէս անհրաժեշտ :

ՀՈՒՆԿԱՐՈՑ ՔՄ ԲԱՆԴԱԿԱՐՈՎ ՎԻՄԻ

ուր ռուս ռուս ու կանաչեղները : Անցան արունն ի վեր արդէն քանի՜ ժամով կը արունն հաց , ա - կին առթիւ : Գրեք՝ Ա. Անուրիան : Պատկերա - դարը : Գրեք 60 րոպէ : Ստանալու համար դիմել Վիլքերի եւ Վառապի թիւղաբերութեան : Եւրոպայի (պատմութեան) : Գրեք՝ Առաջ - ան Զարիկիւն , Գէյրոթ , 1951 : Գրեք 50 անգ : Լաղէն : Rue Ghalghoul, Imm. Mikati , Գէյրոթ , Ալկալան :

ԻՍՏԱՆԻ ՓԱՅՈՒՆԱՆԵՐՈՒ ԿՈՐԴԷ 1924ԻՆ ԸՄ

պատմութեան ընկերակցութեան Մարթիկանի զաւա - կըն , Զաւաքարը Մարթիկան , որ Կանաչաւորքը կարծեմ ընդունելու ուղեկից չենին ընկերակցական Նալպիան , ներկայացուց իր հաճախակիոր յատնելով որ Ժամ մը առկն ժամը այդ կուսակ - ցութեան մէջ , Գլխավորութեան մըն է արմատապա- րանութեան համար : Մարթիկան վերջին , Մու- կայեան ինքնագրան , հրապարակած էր դիւր մը , որ խօսի կը ցնծապաշտ իր զարդաւոր վարժ - անք :

ՏԵՂԵՐ ԽՈՒՆԵՆԵՐԻ Եւ ջուրով շարունակ , որպէս

զայն ներքէ կողմին կրկնելով երկրորդ պարիսպով մը որ չինուած էր Շողով լեռնաւոր վայրերով : Զետեւայ տառուն Թուրքերը սկսան պատ - նէլին նոյն կէտը անգլոնդել մերկաներու եւ թի- րանութիւններու խումբով մը , եւ բաւական մը աղք - ատութիւններուն դէմ աղպէս զորքնէլ ետք մեծ թիւղանութիւն լարելին եւ ուտման շնորհիւ իրում մը բանալու համար : Այս անգամ , հոնք - չին ուտման պատրի վրային անցաւ , զարիսպին չին անհաւանիր իման քակուի եւ քանց կենը - ցի մը պատին զարկուեցան որ հաշար կտոր ե - ցաւ : Յերկուսի մօտ , երկրորդ անգամ ըլլալով , թիւղանութիւնը զարկաւ լարելին , բայց ձիւրեւն - ինքին որ ինչ ալ իր թիւղանութիւնը պատրաստած էր՝ թիւղական թիւղանութիւնը հարուածեց այնքան ճար - տաբերել որ պայթեցաւ 2 :

Եւ ինչ Մուկէսից այլ օր յարձակումը չինը - րացելը , թաղարք տնայաւան պիտի ինքար , կ'ը - կէ նոյն պատմադիր , ճէր Գաղապարի պէս , որովհետեւ պարիսպները ամկեն ալ ուստապա - նեւ էին : Գիւրի , Թուրքերը իրենց թաղապա - տուին զարման , իսկ պարիսպները իրենց դրա - նուած անդրեւուն վրայ յոյժուութեան զանի կ'ը - նային :

Անողջ զիւրի իրաւաբաններուն հոնն - ծանցելով լուեցան :

Գաղապար երկրորդին կը պատմէ թէ ինչպէս պարիսպը թուր պէտք եղած տեղերուն վրայ նու - րոգեցին քարերով եւ Շողով լեռնաւոր տնայաւանին միմիայն : Յետոյ այլ պարիսպին ետեւի թուր ու լայն փոս մը փորեցին եւ այլ փոսէ լայն հողին մէջ բաղեղներ , որքանութեան ուտեւ եւ Զաւաքու :

ՀԱՅՐԵՆԿԱՅԱԿԱՆ

ՀԵՎՈՑԻ ՎԱՊՈՒՐԱԿԱՆԻ

ՀԱՅՐԵՆԿԱՅԱԿԱՆ ՄԻՈՒՐԵԱՆ

Սեպտեմբրի մեր ընդամասր փոխովը — Համալսարանի մեր Ծրագրի-Կանոնագրի 32րդ յօդուա- ծին , Միւրիկան Գ. Ընդամասր փոխովը պիտի դաժմարի Սեպտեմբրին : Թաղապարի վրայ պի- տի ըլլան Համալսարանականներուն Համալսարա- րի , պիտուին , Ծրագրի-Կանոնագրի , հրապարակ- ականի հարցերը :

Կը ինքեղներ մեր թուր անդամներն որ այս թուրը հարցերու մասին իրենց թեկադրութիւննե- րը , խորհուրդները եւ գիտութիւնները նախա- պէս պարտաստեն : Մանաւանդ Ծրագրի-Կանոնա- գրի վարարեղայ իրենց թուրը թեկադրութիւննե- րը վեցի ցրեն , որպէս զի քանի՜ մեր Ծրագրի Համալսարան ներկայացուցինք ընդ . Բողոքին :

Նոյնպէս , կրկին կը ինքեղներ թու - լոր դու շարժանագրուած հարկանալիներն որ մեզի անդամագրուին , որպէսզի որքան կարելի է իսկ քննութեան ինքնարկուի մեր Ծրագրի-Կանո- նագրերը , որովհետեւ Ծրագրիները կը կատարեալ - պրտին ժամանակին , փորձառութեան եւ մա- նուանդ հաւաքական զորձակութեանց միմիայն : Մեր ցանկութիւնն է ունենալ ամենքը Ծրագրի - Կանոնագրի մը եւ շարունակել ամեն զարգացական աղքեղութեան հետեւ մեր գործունէութիւնը :

Հաւաքալարանի շինարարարիմ տուա - կատարութեան համար մեր առցած շինարա - ուրութեան , թաղաբերութեան , համակարան ու եղալարական արտադրութիւնը համար կը յա - րարենք մեր իրերի շինարարութիւնները ամե - նուն , եւ կը խոստանանք անին լայր կազմակեր - պիլ յառաջիկայ տարի :

ՄԱՏԱՆԵՐ

2. Ե. ԳԻՆԵՆԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱՐԿԱԿԱՆԱ - ՆՈՒՄ , 1890 — 1918 (Կանաչաւորքի 60անեւ - կին առթիւ) : Գրեք՝ Ա. Անուրիան : Պատկերա - դարը : Գրեք 60 րոպէ : Ստանալու համար դիմել Վիլքերի եւ Վառապի թիւղաբերութեան : Եւրոպայի (պատմութեան) : Գրեք՝ Առաջ - ան Զարիկիւն , Գէյրոթ , 1951 : Գրեք 50 անգ : Լաղէն : Rue Ghalghoul, Imm. Mikati , Գէյրոթ , Ալկալան :

ԻՍՏԱՆԻ ՓԱՅՈՒՆԱՆԵՐՈՒ ԿՈՐԴԷ 1924ԻՆ ԸՄ պատմութեան ընկերակցութեան Մարթիկանի զաւա - կըն , Զաւաքարը Մարթիկան , որ Կանաչաւորքը կարծեմ ընդունելու ուղեկից չենին ընկերակցական Նալպիան , ներկայացուց իր հաճախակիոր յատնելով որ Ժամ մը առկն ժամը այդ կուսակ - ցութեան մէջ , Գլխավորութեան մըն է արմատապա- րանութեան համար : Մարթիկան վերջին , Մու- կայեան ինքնագրան , հրապարակած էր դիւր մը , որ խօսի կը ցնծապաշտ իր զարդաւոր վարժ - անք :

ՏԵՂԵՐ ԽՈՒՆԵՆԵՐԻ Եւ ջուրով շարունակ , որպէս

զայն ներքէ կողմին կրկնելով երկրորդ պարիսպով մը որ չինուած էր Շողով լեռնաւոր վայրերով : Զետեւայ տառուն Թուրքերը սկսան պատ - նէլին նոյն կէտը անգլոնդել մերկաներու եւ թի- րանութիւններու խումբով մը , եւ բաւական մը աղք - ատութիւններուն դէմ աղպէս զորքնէլ ետք մեծ թիւղանութիւն լարելին եւ ուտման շնորհիւ իրում մը բանալու համար : Այս անգամ , հոնք - չին ուտման պատրի վրային անցաւ , զարիսպին չին անհաւանիր իման քակուի եւ քանց կենը - ցի մը պատին զարկուեցան որ հաշար կտոր ե - ցաւ : Յերկուսի մօտ , երկրորդ անգամ ըլլալով , թիւղանութիւնը զարկաւ լարելին , բայց ձիւրեւն - ինքին որ ինչ ալ իր թիւղանութիւնը պատրաստած էր՝ թիւղական թիւղանութիւնը հարուածեց այնքան ճար - տաբերել որ պայթեցաւ 2 :

Եւ ինչ Մուկէսից այլ օր յարձակումը չինը - րացելը , թաղարք տնայաւան պիտի ինքար , կ'ը - կէ նոյն պատմադիր , ճէր Գաղապարի պէս , որովհետեւ պարիսպները ամկեն ալ ուստապա - նեւ էին : Գիւրի , Թուրքերը իրենց թաղապա - տուին զարման , իսկ պարիսպները իրենց դրա - նուած անդրեւուն վրայ յոյժուութեան զանի կ'ը - նային :

Անողջ զիւրի իրաւաբաններուն հոնն - ծանցելով լուեցան :

Գաղապար երկրորդին կը պատմէ թէ ինչպէս պարիսպը թուր պէտք եղած տեղերուն վրայ նու - րոգեցին քարերով եւ Շողով լեռնաւոր տնայաւանին միմիայն : Յետոյ այլ պարիսպին ետեւի թուր ու լայն փոս մը փորեցին եւ այլ փոսէ լայն հողին մէջ բաղեղներ , որքանութեան ուտեւ եւ Զաւաքու :

Գ. Պոլսոյ մասնապատուի տեղագրութիւնը ծանօթ է շատ մը յատակագրութիւնով եւ պատկեր - ներով :

ՀԱՅԿԱՆ ԿԱՌԱՐԱՐՈՒՄԸ :

ՃԱՆՊԱՆ

ՕՐԱԲԵՐՐ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE
HARATCH Fondé en 1925, R.C.S. 376.286
Directeur : SCH. MISSAKIAN.
17, Rue Damesma — PARIS (13) Métro: TOLBIAC
Abonnement: 1100 ֆր., Somp. 2200, Արտ. 3000 ֆր.
Tél. GOB. 15-70 Գրն 10 ֆր. C.C.P. Paris 1678-63
Vendredi 18 MAI 1951 Mercredi 18 JUIN 1951

27րդ ՏԱՐԻ — 27 հունիս No. 6459 — նոր շրջան ԻԽ 1870

ՄԵՐ ԽՍՈՒՐԸ

ԲԱՆ ՄԸ ՊԻՏԻ ՓՈԹՈՒԻՐ

Անձնը որ խոսնակաբար յանձն առին և անկուտակներն եկեղեցականները կոչուի, ձեռք առնելու չամար Փարիզի Հայոց Կոթ. Ընկերակցության փարիզյանը, անկուտ որոշ առաջադրություններ ունին:

Բախտը պիտի ունենան՝ իմանալու իրենց անդամներն անհերքելիորեն որ ի վերջոյ թան մը պիտի փրկուի՝ բանկային շրջապատէն դուրս:

Գոնէ քանի մը պատահաններ պիտի բացուին, պատահի անհերքելիորեն մը չեմտելու և անոր չամանակ ազդեցութիւնը չամար:

Կարծիք մը այսչափ իրապաշտօն — զան երկուտարի — չեմտալիս և խորոշակաւ զննողութիւնը, եթէ պիտի զոհանան եղածը պահելով, Այս հարցումները կ'ուղղեն անոր չամար որ, ցարդ ուղիները կը խօսին ու կը դրեն թան — կալին անուշոյ: Պարզապէս միտք պարտաւոր չամար:

Անոնք եկեղեցին մարդասէր մը կարծելով, անոր մարդասիրական ալ կը զիտեն չամարի միտակերպութիւնը ալ զորոշանան չեմտ: Ոչ միայն Փարիզի մէջ, այլ անի ուր որ առջի տեղ մը կը գտնեն: Անկուտակական եկեղեցականները շատ փոքրիկ զիտեն այս մասին, զրուար թէ անպիշ:

Գիտնալով հանգիւրդ, կը շարունակեն կրաւորական դերը և բռնել, իր հարցերը իրենց առնել կը դուրսին չեմտալիս:

Այս հարցերն մէկը, Էջալ, եկեղեցւոյ միտակերպութիւնը, կուտակները զարմած և արհեստագործներ, միշտնոյն զիտակաւորներուն կողմէ:

Եւ կան բարեկապներ ալ որ, կը մոլորին անոնց ննդ խաղերին:

Միշտնոյն, հարցը բացատրութեան անգամ չի կարգուի:

Յետի որպիսցան ալ Էջալ որ կ'ալ պարզապէս ուր տարաբար բաժնութեանց կրօնական թէ աշխարհական իշխանութիւնները հարկադրուած են զորոշանել իրենց ինքնորոշման իրաւունքը, ի շահ մողովութեան:

Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը երբեք մտքէ անցնուցած չէ թէ ինչ որ կը կատարէ ինչ, ի պաշտօնով, իր կամքէն անկախ, պարտաւոր չէ և ազատ ազատութեան չամար:

Անցնելով թուն հարցին, կը կարծենք թէ ժամանակը եկած է որ Փարիզի մէջ ալ բռնակեն թէ արդարաւոր, անհերքելի և ներառյ փնտրել աղ — զային կամպարտութեան անսակաւոր:

Ճիշտապէս դուրս, խօսին զաղուրդ իր աղ — իշխանութիւնն ունի, չամանակն տեղական պարամանները:

Մեր զաղուրդը զատապարտութեան մը քաղաքական այս քաղաքական կամ անիշխան վիճակով:

Փարիզը իր զիտակ, Մարտիկը ևս Լիոնը՝ անտակաւոր: Լիոնը հայաշատ կեդրոններ ալ այսպէս կամ այնպէս:

Մէկ կողմէ, կատարեալ անտիրութիւն, որ այլեւս բնական կը չամարուի:

Տարիներով կեդրոնական հասցէ մը փնտռել — ցիւր, և միշտնոյն այս ալ չէ գտնուած:

Թիւրքմենութիւն և կարծիք թէ տեղական պարամաններն են որ թոյլ չեն տար ձեռնադրել ալ զորոշան:

Գիտնալով ընկերակցութեանց կանոնադրութիւնը — իր իրաւունքները, սեփական Փարիզի մը:

Դանձուրութեան ներկայացուցչները յանգիստ յիշեցնուցեն ան այս պարագան, բանկային թանկութեանց ընթացիկներ:

Բանի մը արժու գրաւելու տեղեր չէ որ կը զբաղեցնեն իր կուտակութիւնը, իր կը մաս — նակցեր ընտրական պաշտօնին, այլ բան մը փոխելու, բանկային իրական աղաքային կեդրոնի մը զորոշանելու մտաւորութիւնը:

Մեր անկուտին կը յուսանք թէ թեմական կամպարտութեան ձեռքով կ'ընդ կարողան կ'ըլլայ, եթէ Փարիզը զննաւորութեան լուրջ փորձ է կատարել:

Յետի որպիսցան ալ Էջալ կարծիք, ան — ներքոյ որ Լույս — Բազմակի աղ, գործունէութիւնը ամփոփուած է չամարիկ բանկային մը մէջ:

ԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ

ԿԸ ԾԱՆՐԱՆԱՅ

ԻՐԱՆԻ ՄԵՋ

ՊԱՐՍԻՆԵՐԸ ԿԸ ՍՊԱՆԻԱՆ ԼՈՒՐԻՎԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՅԱՅՏԱՊԱՐԵԼ ԵՐԷ ԱՆԳՆԻՍ ԲՈՒՆՈՒԹԵԱՆ ԴՍԻՆԸ

Հետադիմները վերջին տեղեկութիւնները կը հաղորդեն Պարսիկական կայսրութեան մասին, իրեն հետեւեցող Անգլիոյ հետ ծագած վէճին:

Կը վաշտուի որ ծանր զէպեր պատահին, եթէ քաղաքի աղաքամարմին հարցը չկարգադրուի զեւրոպայական բանակցութիւններով: Մինչեւ անգամ կը խօսուի ռուսական միջամտութեան և նը — Իրական պատերազմի մասին:

Վերին լուրերը չամանակ, բրիտանական կառավարութիւնը բաւական միջամտեցած է իր նոր ծանուցարկին լիւրեն, լուրով: Այս նշանակալի չափաւորական խորոշանքները: Այս պատահալով յետաձգուած է ծանուցարկը յանձնուածը, որ տեղի պիտի ունենար Դէս Ի: Բանակցութիւնները կը շարունակուին Մեծն Բրիտանիոյ և Մ. Անգլանտի միջեւ: Մտաւորական պիտի յանձնուի երկէ, եւ կամ շարք, քանի որ ուր — շարքը զաղաքի որ է իրաւանները չամար:

Պարսիկական թերթերը արգէ իսկ սպառ — նախքան կը հաստատուին, աղաքաբերով թէ ինչ ծանր զէպեր կրնան պատահիլ, եթէ Մեծն Բրիտանիոյ Էնգլիսի զէպերը զիտուի քաղաքի շրջանը (Ապառնալ): Ինքեւ մը կը գրէ թէ Մ. Միւսթան ընդիւ — սպայակալը ամէն պարտաւորութիւն տեսած է զորք ղրկելու համար Պարսիկ — տան, համապայ 1921 թ. զոյնագրին, եւ եթէ Խալիպայի աշխարհ շարքի, անտանք պիտի լուր — արբոր աշխարհամարտ:

Ուրի հետադիմները չամանակ, Պարսիկա — նախարարական խորոշանքը խորոշանքներէ մը կատարած է ընդ. — սպայակալին եւ աստիճանական վարկներուն հետ, ի հարկին միջոցներ ձեռք առնելու չամար: Բրիտանական վարչապետները արշաւանքին դէմ: չամայականական յղաք — փորձի մէջ կը նախատեսուի, եթէ զիտուր — ներ ցամաք հանուն: Կարգ մը թերթեր կը գրեն թէ Բուհանն Կասեկցութիւնը ծնուցած է աղաք — տարութեան մը սուրբէ այս շարքով: Կիտուր թէ 15 ծառայած ռուս զորակազմներն եւ սպաներ Պարսիկական կը գտնուի, կազմակերպուի չամար այս պատմութիւնը: Անքէն թերթին տեղեկ — ութեան չամանակ, եթէ կառավարութիւնը տա — պալի, թէ Պարսիկը պիտի կազմէ նոր դասիւնը:

ՊԻՏԻ ՊԱՆԵՐԸ ԿԸ ԱՆՎԱՆԱՏԵՐԸ

Թէ՛ Գրանի ճեմահայր լուրերը, որ վաշտույն — տեղ օրհան է (Աղ. ձախակ), թուն յաղաւոր մը Կ'ուղարարէ թէ նուիրական պատերազմ պիտի յայտարարեն Եւրասիական լուրերուն դէմ, եւ ամէն Անգլիացի ամբողջական պիտի բնակուի, վաշտաւորները ժամանակէն առաջ:

Վերին լուրերը չամանակ, Մեծն Բրի — տանի մէջ զէպեր դարձ է բռնութեան դիմելու ծրար — Կիւր, բայց իրեն կը վերադառնէ զիտուր զիտի հարաւորական Պարսիկական, եթէ Բրիտանացիներ — րու կ'անձեղ զատուր: Լուտանի և Անգլիան իրեն մէջ լիւրեն կ'ընտեն թէ պատերազմ Կարն պա — րիւ, եթէ Բրիտանական զիտուրները ծանր Պարսիկական: 1921 թ. ռուսական քաղաքի կ'արգար — ան որ Խուսալ զորք զիտի Պարսիկական, եթէ ռուս աղ զիտուր միջամտութիւն կատարէ: Թիւն Անգլիա թաշարած է թէ զիտուր պիտի զրկուի միայն իր զապառկութիւնը պաշտպանութեան հա — մար. թաշ ինչ երաշխարարութիւն կա թէ Մ. Միւսթան զիտուր միջամտութիւն պիտի չեղաւտ այս պարագան:

Վերին լուրերը անհերքելիորեն արտադր — կեց Բրիտի կառավարութեան՝ ընդունիլ անդիւ — րեանական խոստ յանձնաժողով մը կազմութիւնը, կարգադրելու չամար քաղաքի խոշորը: Բայց Պարսիկաւորները արտադր չեմար ընդունելու այս առաջադիւ, իսկ ժամուր կը շարունակէ թուն յանձնաժողովի հաստատել:

ՎԱՐՁԱԳԵՏԸ ՈՒՄԻՍ ՍՊԱՆԻԱՆԻՍԸ

Թէ՛ Գրանի խորոշանքները ձեռնարկուց Ան — տուր Լուրի անուն մարդ մը, որ փոխ — շարանա — տարն է Զեռայանը Բուլա կազմակերպութեան և

ԹՈՒՐԻՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Անդամներն դաշնակիւն մէջ

Մ. ԱՆԱՆԳԵՐԸ ԿԸ ՊԵՐՏԵ, ԱՆԳԼԻԱ ԼԱՍԻ — ՆԱՅԷ ԵՒ ՅՐԱՆԱՍԱՆ ԿԸՐԱՅԱՆ

Վերին տեղեկութիւնները կը հաստատեն թէ չամար շարքուն է, Անտանտիկ դաշնակիւն մէջ ընդունելու չամար Թուրքիան և Յունաստանը: Մ. Անտանտիկը զիտակէ ձեռնարկները կը կատարեն, միւս զաւանկեցնելու հաստատութիւնը կատարելու չամար: Երկուսն թերթերը կը հա — զորքին թէ Մեծն Բրիտանիա որ մինչեւ հիմա կ'ընդունան, հաստատութիւն յայտնած է, իսկ ծրարան կը շարունակէ վերապահ դիրք մը բռնել:

Չորեքշաբթի օրուն նախարարական խոր — շարքին մէջ, արտաքին նախարար տեղեկութիւն — րեն հաղորդէ Մ. Անտանտիկը նախաձեռնու — րեան մասին, եւ պարզեց ծրարաւոր ձեռնարկ — նութեան պատճառները: Անտանտիկ Ֆրանսական տեսակէր:

Անցալ Սկոպիներին, Անտանտիկը դա — չինքն խորոշանք չէ կ'ընտան չամանակի Յու — նաստանի և Թուրքիոյ ընդունելութեան մասին, իրեն հետեւեցող լուր մը անդանտիկը առաքիւն ինչպէս: Մտաւորապէս զիտուր կը արտի թէ հարկ պիտի ըլլայ փոփոխել զաւանկէ ընդունել իսկ հետեւեցող երկուրդ անգամ: Վաշտուցնել ալ զաւանկարը զիտակէ պատմութեան խորքը — ցարանքուն: Կարող թուն հարցին, ծրարան կարգ մը եղանակներ առաջարկած է, զոչացուտ տարու չամար Յունաստանի և Թուրքիոյ օրինա — կէ պահանջներուն:

Նոտանի կը հետադիմ թէ Յունաստանի և Թուրքիոյ ընդունելութեան խորքը պիտի քննուի յառաջիկայ շարքին, երբ արտաքին նախ — արար վերադառնալ Կիտուրիային: Ինչպէս Է — սինք, սիրտուրով հաստատութիւն յայտնած է ար — թիւ, կը մայր ճշդի ձեռնարկները ինքնակիւն:

Անտանտիկը դաշնակիւն երկրներու ամե — րեկան իրաւագտնելին և մտաւորականը 120 հարկ ժողով մը պիտի զոյնարկէ Լիւտանի մէջ, ընկնել չամար Մ. Անտանտիկներն զերք՝ արեւ — մտան Եւրոպայի պաշտպանութեան չամար: Այս պարագի մողովը պիտի սեղ կրկու որ մողովին երկուրդութիւններ պիտի հաղորդուին միւս 11 զիտակցութիւն:

ԿԱՐՄԻՆԵՐՈՒ

ԼՈՐ ԵԱՐՁԱԿՈՒՄԸ

ԹՈՒՐԻՔԻԱ ԵՒ ՄԵՋ

Գրանի մէջ, ՄԱԿԻ ունեւոր հրամանատա — րութիւնը կը կարծէ որ առջի կը, կարգ մը հա — շարանաւորներ իրալ չինեւորական ունեւոր յարձակութիւնը սկսելուն և իրենց մէջ յայտնու — րական շարունակութեան: Անոնք, որ ցերեկով և մուշապատ օդով ձեռնեցին կարգ մը կամեւ — րութիւն և արաւեկին թիւն, հա միջով շարա — րական զորանաւորներ: Դանակից զարման — քիւր արգելած է առ այժմ զիտուրական լուրն — ան անդամանութեանց հրատարակութիւնը:

Անհրաժեշտ ջրը զորանաւորի հրամանատա — րը, որ. չու յայտարարել, թէ Ծոտուրուտ կը արգէ չինեւորական յարձակութիւններ, որուն — քն ասպանել: Մեր զորանաւորը պարտաւորուած են յանդիւր զիտուրական չամար: Այս շար — ձախողական ալ, սակայն տառաջիկ բախտին պիտի պիտնան ալ: Մ. Ի. ունեւոր, այս անգամ հետ ունեւոր հարուած մը պիտի ինքնեցնէ: Զինուորները զիտուր, ինչպէս քրէն Անգլիան, երբ 70.000 հա — րուտին պատմական ինքնը: Գրանի պատ — րարը չանկու մեր միտ յայտը կը կայանալ Խիւսին զիտակցութեան մէջ, որպէս յայտնուի տեղի տալ: Գրանի տեղեկութիւն կը ռենքեմ մարդ — կային ուր արտադրանք ինքնեցնէ և փոստ — ան մեծակէ պիտի յուսաւորուի, երբ այս անգամ ինքնուր մեր վաշտ:

Դաշնակից ունեւոր վաշտեկներով և սկանն — րով ձախկն ևս ինչ արդը հրամաններ, արեւ — րեկ կարծիքներ պիտի փորձեն յառաջանալ:

Անպաշտու կանանկին պատճառով զապալակ սպարապետ և զաւանկի օրնաւորները զորուն — նելութիւն: Գ. և Դ. օրերուն հարկ 200 Բուլե — ներ կատարուեցան:

ԿինՊաղարի թէ կէ միշտին կարծիքներ կը ժամանակին նաւ. այս անդամուտ յարձակողա — րական:

(Լուրերն շարունակուի իմը կարդալ Գ. Է)

որ զէնքով զիտակցել, պաշտպանուած տան: Չեւ — րականութիւնն ինքն յայտարարեց:

Մտաւոր (վարչական) բախտաւոր է որ ձեռնարկուեցաւ: Եթէ ոչ զիտուր պատմութիւն պիտի ըլլայ յառաջիկայ երեւ օրերու ընթացիկներ:

Վարչապետը տակաւին խորհրդարանին մէջ կը բնակի, սպանուի թեան չամար:

գործելու համար անհրաժեշտ էր Բերալի թերա-
կողիկն չոր ու քարոտ բլուրներն ի վեր քաշել և
հնկ նստարի եւ յետոյ գանձող ինքնին միւս կող-
մի վայրէջման վրա եւ Ոսկեղյուզի մոտեցնել, այնպ-
էս որ բերանունակ նաւատորմը, որ Շղթային ետ
հասնէր, առաջ էր կարելի ըլլար կոնսակէն դարձնել
(Երես)

ՀԱՅ ԴԵՐԱՅԱՍ ՄԸ ՍՊԱՆՆՈՒՄ

Հայ դերան մը Վահան Գարամարտան (Գարամանան ?) սպաննուեցաւ իր կնոջ՝ Ռոզայի կողմէ, Մամարսի քաղաքի մէջ։ Թերթերը կը զերն թէ Ռոզա 26 տարեկան դուռնէն մը եւ երբեք չէր սիրած մը տառերը որ իրմէ զանա տառու մէն էր։ Յաճախ ընտանեակի վէճեր կը ծագէին եւ կնին, որ իշխանային կը ստաւայեր, շատ ընկճուած վիճակ մը ունէր Ժամանակ մը ի վեր։

Ձորեղաբերի երկրուն Ռոզա տուէ վերադառնալով, հոգիները հանած էր, ինչպէս կ'ընէր սովորաբար։ Հակառակ իր բոլորն էր անհրաժեշտ յերկայուեթան, նորէն սկսաւ վիճել ամուսնին հետ, որ պարտաւ։

— Ի՜նչ դաժ մը տալու է զեղի։ Ա՛յ շափը անոցը։
Կինը — Ձորեղաբեր, զէնք ունիմ այսօր։ Ինչպիսիք ատընանակ մը կար ձեռքը լննիքնաւ յաղորդեցաւ յարակից սենեակ մը զոր դերմաւ էր, որ նորէն դուրս իտպացաւ։
Ռոզա զիմ զինք ճալով երկու զնդակ պարպեց։ Վահան վերադարձաւ իր ծախ աջէն եւ դեմին փոռեցաւ անկեղծաւ, իր աշխատած սեղա — չին մօտ։ Իսկ Ռոզա փախաւ ասանց հոգիները հազարներ։ Երեւ ժամ վերը ձերբակալուեցաւ իսկ ի Մուրիմի մէջ, իր սենեակին մէջ գտնուեցան Վեկ, Շարքը ձեռնաշարքի գրեթէրը, ձեկը միւսին ախտաւոր։

ԿԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՀԵՂԱՎԱՅԻՆԻ մէջ 20 բնիկ պատանդներու զնգահարութիւնն էր այս առթիւ կատարուած բո — ղընքերու վրայ, մահապատժը զարկաբար եւ հորդաբար ոտորկանային օդակայան ու 15 Գիւմարայի եւ վէճերանց ստիկներին ձերքաւ — կատարուին։ Զերբակալածները պիտի դատուին։ Սպաննուածներն չորսը կենդն էին։

ԲԻՏԻՍԱՅԻՆԻ քանդակ կը բաշխուի 809.000 զեռուարներէ, 100 շաքար աւելի անկ վիջ ամիս առաւել։ — Ապրիլին, Ապրիլի մէջ կային 253.000 անդրածներ։

ԻՆՍՏԻՏՈՅ ՀԻՄՆԱԿԱՆԻ շրջանին մէջ, Դեւէ Եւ. լուսանկէ զէնքը տեղի ունեցան երկուշաբ — Ժի ուսից ցնցումներ, որոնց ցնտուանքով վնասուար ընակները ընդտու արքանիցի, փողոցները Ե թափեցին։ Հոռի մէջ, երկուշաբթին յալեղոցից որոտու եւ մերթիւ Սիւրու կինը մեռան եւ 13 ուրիշներ վերադարձուցան։ Ետքը շատ սուղին էր Միւլանի մէջ, ուր կարգ մը շէնքեր ճախեցին։ Սինեմին մը մէջ, հանդիսակները իտար կոխ — կարտիով փողոցները թափեցան։ Վերադարձին կան։ Մեծ խուսակ տեղի ունեցան ի հասեւ Միւլանի մէջ կողիէ մէջ, ուր կոպամարտի երոգապակն ախրանիւններն ըրցումները տեղի կ'ունենային։

ԵՆԵՍԷՔ. ԸՆՏՏԻՏԻՒՆԵՆԸ մասնակցող 17 կուսակցութիւններ, մէկ անդամներ ամբողջ 10ակնի վայրկեան իրաւունք պիտի ունենան Փրնասական մայնասիւններ խօսելու ընտրողներուն, պայմանով որ իրաւունքները ամուսնաց 30 շահանդերէն մէջ թէկնուածները ներկայացուցած ըլլայ։ Եւ — խորհրդանունն արդիւրած է պաշտօնական զօր — ձերտով դաւառները շրջել ընտրութեանց նախք — եակին, որպիսի պետական զորքերն ու ընտրա — կան պայքարը չչիւթուին իրարու հետ։

ԻՐԱՒԻ կատարարութիւնը օգնական զօրամա — նան ծառայ հանդէ զէպէ Սուրիան, հրէական ոստաններուն վրայ զէրք բռնելու համար։ Լուրը որով յուզում մը պատճառած է երկայնակի մէջ, ուր կը կարծեն թէ անտուր զայլ մըն է ՎՄԻճա — ղուր Սուրիայ իրականացան ճամբուն վրայ։ Գաղափարի արարական պատուիրակութիւնն ալ, որուն պիտի է երեսպագէ մը ՄԵՐԻՓՔԻՆ, կողովը որ հարկաբաժն է Պաղեստինի բոլոր արար զաղթա — կանները զինուորաբարուիլ, Սուրիան պաշտպան — լու համար։

ՄԱՐԱՇԱՆՑ Փէթեր Նանթի զինուորական հրահանգարը փոխադրելու համար կատարուած — Թիւրք Նշանակած է քովական մարմին էր, որուն անդեկներին պիտի սպասէ։ Կ'ըսուի սակայն, որ թէ կըրակացութիւնը նպատակարար իւր ըլլայ, զփառաւ է տեղէն շարժել մարտախոր, որ անց — կալ շարժել, Թուրքին նոր թայց սակի թէկնի բորբոքում մը ունեցան եւ բուսմունք էր փէրիւր — ինի շարժել։ Երեւ օրէ ի վեր կը ստաւայի ճակե երկային հրահանգութիւնէ, շատ զին կ'ուսէ եւ բնաւ ոտքի չեկը։

ՄԱՐԱՇԱՆՑ Թիթիճ յայտարարեց, թէ եւս — կորուսեալ կ'ուսէ անոր զործակցութիւնն ունենալ Գեմանից, Փրնասական, Ապրիլին եւ ուրիշ երկիր — ներսն ընկերակցական կուսակցութեանց, ինչպէս Նաեւ սփայնեան համալսարանութեան շարքերէն հեռացողներու հետ։

ՄԱՐԻՓԻ մէջ 5000 ստիկաններ կը կամարա — ներ, ընտրելու ժողովարարը կը փնտրէ Մուշում — մէտ Պուրպի կ'ուսուած ընկալապարներ, որ աչ ուս — արարաբի մասնած է ընդհուրթիւր, յաղորդա — րար վիջ երկրպագիներն սպաննելով։

Պարսկեցիկ ցերեկոյթ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Նար Սերունջի Աշարոնեան խումբի կողմէ, այս կերակի մամը 465 10, Studio Colibriի մէջ, 19a rue Caumartin, mé — tro Havre Caumartin։

Կը հրապարակին լրբան մասնահանգելու բն — կերները եւ համակերները։

ՄԵՆՍԻՐԱՆԿԻ ԽՆՁՈՅԲ

Կազմակերպում Ժուրնի Զ. Յ. Դ. Եղիա — տացի կամիւնէի կողմէ, այս կերակի, ժամը 8ին, Cadet սրճարանին վերնաշարին։

Սրով կը հրապարակուի ընկերներ եւ համակեր — ներ։ Մայիսի բնա մասնակցութիւն (ճաշ)։

ՅԱՌԱՋԻ ՏԱՐԱՅԻՄԱՆ ԽԱՆՈՐ

Սէյէթ Անէն (Մարտի) Գ. Յովակիմեան 300 Փրանք կը նուրի ճիւղաւորի արարածան համար։

ԿԱՊՈՏԵ ԽԱՅԻՐ ՕՐԸ ՄԱՐԱՅԻՄ ՄԵՃ

19 Մայիս Ետրաթի երեկոյ ժամը 21էն մինչեւ լոյս, մասնակցութեամբ Մուրիմեան բոլոր մաս — նաներկերու, Clubի շէնքը արաւք, 51 rue Grignan։

Կը նախապագէ Տիւրիւ Ե. Բիթրիթեմէն կը բանախօսէ Տիւ. Ե. ՄԱՐԱՅԻՄԵՆ

Գիւրախտական ճոխ բաժին։

Գիտի նուազէ շնորհակալ ջուրակահարուէ Օր. Մ. ԱՄԱՏՈՒՐԵՆԸ, զաշառիկ ընկերակցու — թեան Օրբորը Մ. ՄԱՐԱՅԻՄԵՆԸ։ Կ'ընթէ Օր. ԱՒՄ ՄԱՐԱՅԻՄԵՆԸ (Սէն Լուէ), Կ'արտասա — նէ Օր. ԱՒՄ ՅԱՐԱՅԻՄԵՆԸ (Սէն Ճիւնեմ)։ Գեղեցիկան պարեր Պուլվար Ստոյակ Սմաւո — հիներու կողմէ։ Կոպկանեան զոյգ պար Գոմոնի Կ. մանչ ամուսնիներու։ Անանիւնի մը Մարտի Գա — ղաթէ Կ. Խաչի ամուսնիներու կողմէ։

Կը իրերկայացուի Մուրիմի ԵՐԱՌԻ ԽՈՒՆԸՐԸ (Դաւան), Ետրի թառախալութիւն կողմէ, զնկա — վարուեթամբ զերանաւ Մուրիթեմին։ Կ'ընթէ զնկա — վարուեթամբ զնկալի պարերը։ Գիտի նուազէ Կոպկանի Scottie Նուաղապարիւր։ Մայիսի բնա մասնակցութիւն՝ 100 Փրանք։ ձնիլ պիտի մայիսի զինքնով։

ՎԱՐԴԱՆԱՆԻ 1500ՄԵՆԱԿ ՎԱՆԱՌՈՒ ՄԵՃ

Նախաժամուրթեամբ Ազգ. Մ. Մուրիմեան եւ մաս — նակցութեամբ երեք յարանախալութեան։ Այս ուրբաթ ժամը 20.30ին, Salle des Fêtesի մէջ։

Կը նախապագէ Գ. Մ. ՄԱՐԱՅԻՄԵՆԸ Կը խօսին Գ. Գ. Մ. ՄԱՐԱՅԻՄԸ, նախապագ — Ազգ. Մուրիմեան, ՄԱՐԱՅԻՄ Վարդապետ (Լիւ — Նիւ), Վեր. Գ. ԽԱՅԻՄԸՆԸ (Մարտի)։

Երգչախումբը զնկավարուեթամբ ԲԺ. Լ. Հումարուեթամբ եւ զինուորական նուաղա — խումբի։

ՁԻ. ԿԱՊՈՏԵ ԽԱՅԻՐ ՕՐԸ

Կազմակերպուած Թալիսի մասնահանգի կող — մէ։ Այս կերակի ժամը 3էն 11, Ivryի Bain Douchesի սրահ, 6 rue Jules Ferry։

Բանախօսութիւն, զնկավարական բաժին։ Միջնակցի պարեր ժամը 6էն 11։ Զմու պի — ֆէ ժողովրդական զինքնով։

Հաղորդակցութիւն — Métro Porte de Choisy, Aut. 125, Ինչեւ Jules Ferry։ Մաւաթ 100 ֆր.

ՍԵՆՅՈՒՐ ԼՈՒԻՍԱՆԵՂԻՍ

ԵՐԱՅԻՄԸՆԸ ԼՈՒԻՍԱՆԵՂԻՍԻ ՆԵՂԱՎԱՐՈՒԹԵԱՄԸ

ՕՏԱՆ ՏՈՒՐԵԱՆԻ

Ուրբաթ, 18 Մայիս, երեկոյան ժամը 21ին

Salle Gaveauի մէջ

Մասնակցութեամբ զաշառիկաւ ՋԱՒԵՆ ԽԱՏԱՏՈՒՐԵՆԸ, երգչուէ իրիՍ Գիտիւրիւ — ԵՆԻՐԸ։

Յայտարար — Օպերան (Ուլթերիւր) Վէպը երբոր զնկալի (Լուիս) Պէթրուլի։

Դաշնակի Բոլեշիւր, Արամ ԽԵՂԱՏՈՒՐԵՆԸ Ե Եւ իմ անուշ յարաւորներ (Ե. Չարիցի), երգ ՕՏԱՆ ՏՈՒՐԵԱՆԸ, Երեւեք Գալլուրը (Բոլեմ սն — ֆոֆեր) ՕՏԱՆ ՏՈՒՐԵԱՆԸ։

Տոնօրեկ կերակի էր մայակուի Studio Colibri, 19a rue Caumartin, Paris (9)։

Գինեք 150էն 600 Փրանք։

ՅԱՌԱՅԱՏԵՐ

ՓԻՐԻՔԸ — Ձեր. Կ. Խաչի մասնահանգը ընդհ. — ժողովի կը զարգէր իր աշակները այս երկու — լապիւր, կ'ըսուի ժամը 3ին, Տիւրիմ Տիւրիմիւրի — ընկերակցութիւն, 13 rue Caumartin։ Կը խաղաղ ան — զամասերները մայիսի բնեւ։

ՍՈՒՆ — Զ. Յ. Դ. Վարդապետան կողմէն ընդհ. ժողովի կը հրապարկէ բոլոր ընկերները այս ուրբաթ ժամը 20.30ին, զարգելի արահէ (Սե տա հաբելան)։ Անտու կարեւոր օրակարգ։

ՄԱՐԱՅԻՄ — Զ. Յ. Դ. Անանիւնի երեկոյն — ալէ ընդհ. ժողովի այս ուրբաթ երեկոյ ժամը 21ին, սովորական համալսարանին։ Երեկոյ պիտի — ըլլայ ընկեր Սաաիլ ՏԵՐ Իրակասան։

ԳՆԱԵՆԸ — Զ. Յ. Դ. Մարիւն Երեւ — կողմէն ճիւղաւոր ժողովը այս ուրբաթ ժամը 21ին, 17 rue Ampere Բաշալ։ Պարտաւորել ներ — կայութիւն։

ՍԵՆԻՔ ԷՐԻՐԸ — Զ. Յ. Դ. Անտու ճիւղա — միւսէն ընդհ. ժողովի կը հրապարկէ բոլոր ընկեր — ները այս շաբաթ ժամը 20.30ին, Հայոց մասնակց — արահէ։ (Տար. նախօրեք ժողովի)։

ՍԵՐԱՏՏԻՍԻՍ ՄԱՐԱՅԻՄ Աւ. վարդապետը կը խոսէ Տալիսի Կարախալար, Թուրքի, Կոպտա — նի, Կոչիւրար, Կարալի Վալը. մուրիթները որ արալ ըլլան զրիկ իրենց պատաճառարները այս կերակի, ատուսան ժամը 10.30ին, Իսկի Խ — ընկերան արահէ (rue de la Détence) խորհրդակցու — լու, վարդապետան ներկայացուցիչներուն հետ, — մասնակցութիւնը համար։

ՍԵՐԱՏՏԻՍԻՍ ՄԱՐԱՅԻՄ Աւ. վարդապետը կը խոսէ Տալիսի Կարախալար, Թուրքի, Կոպտա — նի, Կոչիւրար, Կարալի Վալը. մուրիթները որ արալ ըլլան զրիկ իրենց պատաճառարները այս կերակի, ատուսան ժամը 10.30ին, Իսկի Խ — ընկերան արահէ (rue de la Détence) խորհրդակցու — լու, վարդապետան ներկայացուցիչներուն հետ, — մասնակցութիւնը համար։

ՍԵՐԱՏՏԻՍԻՍ ՄԱՐԱՅԻՄ Աւ. վարդապետը կը խոսէ Տալիսի Կարախալար, Թուրքի, Կոպտա — նի, Կոչիւրար, Կարալի Վալը. մուրիթները որ արալ ըլլան զրիկ իրենց պատաճառարները այս կերակի, ատուսան ժամը 10.30ին, Իսկի Խ — ընկերան արահէ (rue de la Détence) խորհրդակցու — լու, վարդապետան ներկայացուցիչներուն հետ, — մասնակցութիւնը համար։

ՍԵՐԱՏՏԻՍԻՍ ՄԱՐԱՅԻՄ Աւ. վարդապետը կը խոսէ Տալիսի Կարախալար, Թուրքի, Կոպտա — նի, Կոչիւրար, Կարալի Վալը. մուրիթները որ արալ ըլլան զրիկ իրենց պատաճառարները այս կերակի, ատուսան ժամը 10.30ին, Իսկի Խ — ընկերան արահէ (rue de la Détence) խորհրդակցու — լու, վարդապետան ներկայացուցիչներուն հետ, — մասնակցութիւնը համար։

ՍԵՐԱՏՏԻՍԻՍ ՄԱՐԱՅԻՄ Աւ. վարդապետը կը խոսէ Տալիսի Կարախալար, Թուրքի, Կոպտա — նի, Կոչիւրար, Կարալի Վալը. մուրիթները որ արալ ըլլան զրիկ իրենց պատաճառարները այս կերակի, ատուսան ժամը 10.30ին, Իսկի Խ — ընկերան արահէ (rue de la Détence) խորհրդակցու — լու, վարդապետան ներկայացուցիչներուն հետ, — մասնակցութիւնը համար։

ՍԵՐԱՏՏԻՍԻՍ ՄԱՐԱՅԻՄ Աւ. վարդապետը կը խոսէ Տալիսի Կարախալար, Թուրքի, Կոպտա — նի, Կոչիւրար, Կարալի Վալը. մուրիթները որ արալ ըլլան զրիկ իրենց պատաճառարները այս կերակի, ատուսան ժամը 10.30ին, Իսկի Խ — ընկերան արահէ (rue de la Détence) խորհրդակցու — լու, վարդապետան ներկայացուցիչներուն հետ, — մասնակցութիւնը համար։

ՍԵՐԱՏՏԻՍԻՍ ՄԱՐԱՅԻՄ Աւ. վարդապետը կը խոսէ Տալիսի Կարախալար, Թուրքի, Կոպտա — նի, Կոչիւրար, Կարալի Վալը. մուրիթները որ արալ ըլլան զրիկ իրենց պատաճառարները այս կերակի, ատուսան ժամը 10.30ին, Իսկի Խ — ընկերան արահէ (rue de la Détence) խորհրդակցու — լու, վարդապետան ներկայացուցիչներուն հետ, — մասնակցութիւնը համար։

ՍԵՐԱՏՏԻՍԻՍ ՄԱՐԱՅԻՄ Աւ. վարդապետը կը խոսէ Տալիսի Կարախալար, Թուրքի, Կոպտա — նի, Կոչիւրար, Կարալի Վալը. մուրիթները որ արալ ըլլան զրիկ իրենց պատաճառարները այս կերակի, ատուսան ժամը 10.30ին, Իսկի Խ — ընկերան արահէ (rue de la Détence) խորհրդակցու — լու, վարդապետան ներկայացուցիչներուն հետ, — մասնակցութիւնը համար։

ՍԵՐԱՏՏԻՍԻՍ ՄԱՐԱՅԻՄ Աւ. վարդապետը կը խոսէ Տալիսի Կարախալար, Թուրքի, Կոպտա — նի, Կոչիւրար, Կարալի Վալը. մուրիթները որ արալ ըլլան զրիկ իրենց պատաճառարները այս կերակի, ատուսան ժամը 10.30ին, Իսկի Խ — ընկերան արահէ (rue de la Détence) խորհրդակցու — լու, վարդապետան ներկայացուցիչներուն հետ, — մասնակցութիւնը համար։

ՍԵՐԱՏՏԻՍԻՍ ՄԱՐԱՅԻՄ Աւ. վարդապետը կը խոսէ Տալիսի Կարախալար, Թուրքի, Կոպտա — նի, Կոչիւրար, Կարալի Վալը. մուրիթները որ արալ ըլլան զրիկ իրենց պատաճառարները այս կերակի, ատուսան ժամը 10.30ին, Իսկի Խ — ընկերան արահէ (rue de la Détence) խորհրդակցու — լու, վարդապետան ներկայացուցիչներուն հետ, — մասնակցութիւնը համար։

ՍԵՐԱՏՏԻՍԻՍ ՄԱՐԱՅԻՄ Աւ. վարդապետը կը խոսէ Տալիսի Կարախալար, Թուրքի, Կոպտա — նի, Կոչիւրար, Կարալի Վալը. մուրիթները որ արալ ըլլան զրիկ իրենց պատաճառարները այս կերակի, ատուսան ժամը 10.30ին, Իսկի Խ — ընկերան արահէ (rue de la Détence) խորհրդակցու — լու, վարդապետան ներկայացուցիչներուն հետ, — մասնակցութիւնը համար։

ՍԵՐԱՏՏԻՍԻՍ ՄԱՐԱՅԻՄ Աւ. վարդապետը կը խոսէ Տալիսի Կարախալար, Թուրքի, Կոպտա — նի, Կոչիւրար, Կարալի Վալը. մուրիթները որ արալ ըլլան զրիկ իրենց պատաճառարները այս կերակի, ատուսան ժամը 10.30ին, Իսկի Խ — ընկերան արահէ (rue de la Détence) խորհրդակցու — լու, վարդապետան ներկայացուցիչներուն հետ, — մասնակցութիւնը համար։

ՍԵՐԱՏՏԻՍԻՍ ՄԱՐԱՅԻՄ Աւ. վարդապետը կը խոսէ Տալիսի Կարախալար, Թուրքի, Կոպտա — նի, Կոչիւրար, Կարալի Վալը. մուրիթները որ արալ ըլլան զրիկ իրենց պատաճառարները այս կերակի, ատուսան ժամը 10.30ին, Իսկի Խ — ընկերան արահէ (rue de la Détence) խորհրդակցու — լու, վարդապետան ներկայացուցիչներուն հետ, — մասնակցութիւնը համար։

ՍԵՐԱՏՏԻՍԻՍ ՄԱՐԱՅԻՄ Աւ. վարդապետը կը խոսէ Տալիսի Կարախալար, Թուրքի, Կոպտա — նի, Կոչիւրար, Կարալի Վալը. մուրիթները որ արալ ըլլան զրիկ իրենց պատաճառարները այս կերակի, ատուսան ժամը 10.30ին, Իսկի Խ — ընկերան արահէ (rue de la Détence) խորհրդակցու — լու, վարդապետան ներկայացուցիչներուն հետ, — մասնակցութիւնը համար։

ՍԵՐԱՏՏԻՍԻՍ ՄԱՐԱՅԻՄ Աւ. վարդապետը կը խոսէ Տալիսի Կարախալար, Թուրքի, Կոպտա — նի, Կոչիւրար, Կարալի Վալը. մուրիթները որ արալ ըլլան զրիկ իրենց պատաճառարները այս կերակի, ատուսան ժամը 10.30ին, Իսկի Խ — ընկերան արահէ (rue de la Détence) խորհրդակցու — լու, վարդապետան ներկայացուցիչներուն հետ, — մասնակցութիւնը համար։

ՍԵՐԱՏՏԻՍԻՍ ՄԱՐԱՅԻՄ Աւ. վարդապետը կը խոսէ Տալիսի Կարախալար, Թուրքի, Կոպտա — նի, Կոչիւրար, Կարալի Վալը. մուրիթները որ արալ ըլլան զրիկ իրենց պատաճառարները այս կերակի, ատուսան ժամը 10.30ին, Իսկի Խ — ընկերան արահէ (rue de la Détence) խորհրդակցու — լու, վարդապետան ներկայացուցիչներուն հետ, — մասնակցութիւնը համար։

ՍԵՐԱՏՏԻՍԻՍ ՄԱՐԱՅԻՄ Աւ. վարդապետը կը խոսէ Տալիսի Կարախալար, Թուրքի, Կոպտա — նի, Կոչիւրար, Կարալի Վալը. մուրիթները որ արալ ըլլան զրիկ իրենց պատաճառարները այս կերակի, ատուսան ժամը 10.30ին, Իսկի Խ — ընկերան արահէ (rue de la Détence) խորհրդակցու — լու, վարդապետան ներկայացուցիչներուն հետ, — մասնակցութիւնը համար։

ՍԵՐԱՏՏԻՍԻՍ ՄԱՐԱՅԻՄ Աւ. վարդապետը կը խոսէ Տալիսի Կ

Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱԿՅԱՆ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

409085 ՈՍՁԻ ՕՐԸ

Այսօր, Ծրարք, Մարտիկ մէջ ալ կը տօնեն Կապույտ Խաչի օրը, մեն Հանրապետութիւնը։ Գերադասութեան մասն ալ ճոխ է եւ այլապէս, ինչպէս կը կարգադէ ծանոցանքներու բաժնին մէջ։

Կապույտ Խաչ... Ո՞վ չէ տեսած ստոր զօր — ծունկութեան այս կամ այն երեսը, — մարդասիրական մէջինը կրկնապէս։

Միութեան անդամութիւնները, մեն մասով Հաստատարութեանը, հրապարակային գնահատութեանը չեն պատահիր, իրենց անձնուրէժ ծառայութեանը Համար։

Տեսակ մը Կամուրաններ են անոնք ալ, միշտ պարտաւոր զոհողութեան, այս կամ այն ճակատին վրայ։

Ոչ յոգեկոյ զիտեն անոնք, ոչ ալ կէս ճամբան մնալ։

Ինչպէս ալ տան տեղ, Մարտիկ ընդարձակ շրջանին մէջ ալ Միութեան ունի ծանօտանքներու ծառայութեան ցանց մը։

Անաստան մըն է որ կը պատմէ։

— Եւ Մեր շրջանին ալ Միութեանը կը պահէ զարգացման, Կոմիտէ կարգի կարգաւորման, մեքերութեան, հիմնականին ալ չհաւոր բնականութեանը։ Կը մասնակցի համագործակցի համագործակցութեանը։ Ամեն տարի հիմնականապէս որոշ յանձնարարութիւններ կը ստանձնէ, մասնակցութեան օգնականութեանը համար համար եւ։ Իր անդամութեանը յամեկ իրենի վրայ կը ձգեն իրենց բնականաբան զործերն ու հոգիքը, Միութեան աշխատանքներուն մոտիկութիւնը համար։

Եւ այս բոլորը՝ առանց հաստատուն եկեւ — ծառայութեանը։ Առանց մեծացումս կտակարար կամ պարգևներ ստանալու։

Միայն նոր սերունդի փրկութեան հոգը առաքել զօհողութեանը կը պահանջէ, ինքնակին թէ բարոյական։

Անոնք յուսումնաւոր չեն զիտեր։ Միշտ ալ գտնան են թէ քողովորդի սրտէն բխած աղբիւրը շատ աւելի հոտուն է եւ անապաւ։

Այդ փաստութեանը ալ, ահա կը տօնեն իրենց օրը Մարտիկ մէջ, բնական զործութեանը — թեան նոր շրջան մը բանալով։

ՎԱՀԷ

ՄԻՋԵՐԿԻՆԻԱՅԻՆ քրիստոնական հաւատարմութեան զիտութեանը նոր մարտահանգումը եւ միանալու առաջնականութիւնը։ Ե՞նթ խոստովանութեանը ծառայութեանը փոխարինումը մէջ, ուրիշ մարտահանգումը ալ զիտութեանը կարգի Մով կամ պարտականութեանը։

ԻՐԱՆԻ խորհրդարանին մէջ երեւոյթանալու մը պատճառով հրապարակ թուականը թիւ 4 կէտէն — մասնաշրջանական օգնութեան խնամանց երկիրներու։ Իր կարծիքով, աշխատանքները անցնելու — մերկութեան աղքատութեան պիտի ենթարկէ Իրաքը։ Վնասելով փորձաքննութեանը զիտներ թէ օտար մտապէսները զործած են իրենց լրատուները, օտար աշխատանքներ տարածելու Համար։

ՄԱՅԻՆԻԱՅԻՆ քաղաքական յանձնարարութեանը Օր զէմ 45 մայիսի վաղաքայնաց այն քանակները որ կ'արգելէ ազգային պիտիւնները զրկել կարգի միասնականութեանը։ Ի՞նչ Միութեանը եւ իր արդարեանութեանը մեծագույն մասին։ Վիճարկութեանը աստիճանական խորհրդարանի պատուիրակը, Գ. Մայիկը, զիտելու առաջին թէ յանձնաժողովը իրաւաստ է չէ ջնջելու այս խնդիրը, որ կը վերաբերէ Ազգայնութեան խորհրդարանին։

ԱՆԿԻՆՈՅ մէջ կաթն ալ պիտի տարուի բաժնեւորութեանը։ Սուրբ ու զգեստները կը սկսեն իրաւունքները եւ ալ անոնց վերջերս սերմնավորելու ի զօրութեան մասն ալ տարբեր եւ։ Միայն խորհրդարանին բաժնեւորութեան պիտի աւանդուի։

ՀԱՐԱՄ — ԱՄԻՆԻԱՅԻՆ շրջանակին մէջ ամենէն աւելի ապաւանդելի են ինքնաշարժ շրջաններու պայտարարութեան Համար պիտի ստեղծուի զաշխարհիկ միացումը հրամանատարութեան մը, Համաձայն զաշխարհիկ զորավարներու Միակիցութեան մէջ տը — անոր շրջանին։

ԱՅՏ. ՓՈՂՈՂ Խոստացող անշահականներու զէմ զործածած ունիւններու պատճիւները։ Նոր օրէնքը 15 տարի իրաւաստութեանը մէջին մտաւարարութիւն կը տրամադրէ։

Կոյններ վերականգնող մեք

ԴԱՆԿԱՅԵՆԵՐԸ ՈՒՇԳՆՈՐԵՆ ԿԸ ԴԻՄԱՐՈՒՆԵՆ

Բորէայի ազգայնականութեան վրայ սկսած նոր յարձակողական կը շարունակուի։ աստուած — Թեոքրատիստականութեան ուժերը, օգտուելով լրատուութեան եւ անապաւ եղանակներ, յարձակողականութեանը հաստատութեանը այս նոր փորձն ալ, որուն ծառայող կարծիքն էր առ այժմ նախաձեռնել։

Ամենէն բուն կոյնները կը մտնեն կերպարանակ եւ արեւելեան ճակատանաբերութեան վրայ, բայց հաստատուն է որ արեւմտեան ճակատանաբերութեան, Մեքիսի հիւսիս պիտի թռնի իր կարգին։ Կար — միջինը զրաւած են արդէն երկու ճակատներու միջին փոփոխած անտր շրջանները եւ յառաջանալու պարտաւորութիւնները կը տեսնեն։

Արեւելեան ճակատանաբերութեան վրայ, չին եւ քորէականութեանը կը յառաջանան երեք թեքները, որոնց ամենէն կարեւորը ազգայնականութեանը վրայ։ Օգտուելով իր թուական զերազմակցութեանը, չինեղեթեանական հետեւապաշտօնը եւ միջին է ՄԱԿ-ի սմբեր, որոնք կը նախաձեռնէ։ Կապույտները աւելի տապալակալի են զնչպիսի ալ կողմը, ուր կար — միջինը կը շահան ինքն ճնշը իր զորացնել եւ կը յարձակուի զաղաւթածային ուժերով։

Դաշնակցի ուժերու նախնային տեղի կ'ունենայ առանց խառնայի եւ նախապէս ծրարութեանը եղանակով։ Նախնային շահերը սակայն, դաշնա — կից հրետանային աստիճանական կը հարաւանէ կարգի ուժերը։ Օղնաւորութիւնները ալ կը մասնակցեն ռազմականութեանը։ Երազմակցականութեանը աստիճան — քրեան իսկ արդէն, կարգիները ունենան ին մեծ կորուստներ։ Դաշնակցի հրետանային ռազմականութեանը ուժերուն վերջին կը հաստատուի այն իր — զուլեանը, որ 24 մասնակցութեանը թիւները, նախն — քրեան ստիպուած Հարաւ — քորէական զորավարները մը արձակած է 23.000 ուժերով, աղէտի մտանելով կարգի ճեղքակալութեանը։

Ամենէն ուղղադրու ալն է, որ այս յարձակողականութեանը ընթացքը ալ կարգի ճեղքակալութեանը կը կոտի, առանց հրապարակութեան եւ օրհանալութեան ուժերու պայտարարութեան։

Դաշնակցի հրամանատարութիւնը բացարձակ — կապույտ փաստ է թէ կարգիներու այս յարձակողական ալ պիտի ծառայուի։

Գարսիականի ծագումը

Ե ԻՅԻ ԲՈՒՆԻՐԻՆԻ ԲԱՆԵՆԵՆԸ,

ՊԱՏԵՐԱՐԱՎ ԿՐԱՅԸ ՄԱՅԻՆ

Հակապատկան են վերին լուրերը, բայց ընդհանրապէս վրդովել։

Մ. Նախնայներու արտագին նախարարութեան նախին խորհրդարաններին Գ. Բիւլլիստի ստիք օր ճառ ու խօսելով Ուրիշեանի մէջ, բնական զաշխարհաբար երեւոյթներ են եւ կրնան պատկարարութիւն յանդի խորհրդարանի գիտողներու Համալիրութեանը Գարսիականի աստիճանաբարութեան վրայ, ինչպէս եւ բիւրանական վարչարաններու պարտաւորութեանը։ Ե՞նթ Գարսիականութեան փաստական շրջանին մէջ ինչպիսի, վեր ի վայր պիտի ընթէ ուժերու Հաստատարականութեանը, վերինալ — արտաքին զուլեան իրենք Հանրապետութեանը առաջ ալ — խորհրդէ միասնական պիտի լինի պատկարարութեանը։ Այս աղբիւր կրնայ պատկարար այս ամառ ինչ։

Նոյն օրը, Իրանի խորհրդարանին մէջ, Ազգ. ճակատին երեւոյթանալութեանը Հաստատարականութեանը ինչ լուրեր թէ Սեմն Բիւրանական վարչարանները զրկուելու կը պարտաւորուի, յայտարարութեանը։

— Եւ այս պատճառները չեն վախցնիր մեզ։ Սենք տեղի պիտի շտանգ թուրքական աղբիւր։ Իր եւ բունութեան այս երկիրն վրայ պատճառ պիտի լինի երբեք յաշխարհաբարութեանը։ Իրան պիտի չէ այս պատճառ, անկախ եւ բարապէս երկիր մը, այսպէս պիտի դառնայ Համար մը եւ Համալիրականութեան ուժերուն Համար, զնչպիսի յաշխարհ միւս մասերը։

Անյուրի արտաքին նախարար վարչարանին հետ խորհրդարանները վերջ, Թէհրանի զաշխարհաբար զրկել կը նոր ծանոցանքները։ Եւ անիկ մեծ լուրով կը խմբարանութեանը։ Մահաւանութեանը — ներքին պիտի հաստատարութեանը այս փառ։ Մահաւանութեանը նորէն կը լինի թէ բիւրանական կը — առաւարտութեանը պարտաւորութեանը անկողնութեանը յարձակում է։ Սեմնը կը պահանջէ պայտարարութեանը քրիստոնական կանգնելու եւ աստուածաբանութեանը Համար, ինչպէս եւ անընդհատ Հայրապետութեանը քրիստոնական։

Ե՞նթ Իրան պարտաւորաւորութեանը յայտնէ բանականութեան, մասնաւորապէս պատաւիրականութեան մը պիտի զրկուի Թէհրան, նախարարութեանը եւ նախարարութեանը։

Հեռագրի մը Համաձայն, Իրանի մէջ ալ զաշխարհաբարութեանը կը խմբարանութեանը կը խմբարանութեանը։

(Լուրերը շարունակութիւնը կ'արձալ Գ. Էշ)

ՀԱՐԱՇ

ՕՐԸՔԵՐԸ

27րդ ՏԱՐԻ — 27 Année No.6460-տոր շրջան ԲԻՒ 1871

ՄԵՐ ԽՈՒՐԸ

ՄԵՆԻ ՄՈՎԷՆ ԱՆՏԱՆՑՈՒՆ

Վերջին տեղեկութիւնները կը հաստատեն թէ Թուրքիա յաղթած է զիտին շահին։ Այստեանտեղի զաշխարհին մէջ մտնելու Համար։

Բաւական ճամբայ կայ, կ'ընեն, բաժնիք լինելուն մէջինը խնդիր։

Եւ ասկայն, Թուրք թեքները արդէն կ'ան — տեն թէ քարայրով լեզի մը յաղթած է Անգլոսիայի արտաքինը զեւթանաժողովը, որ տեղի երկու շաբաթ։

Միւս կողմէ, Համաձայն վաւերական տեղի — կ'ընեն, Մ. Նախնայները արդէն հաստատութեան յայտնած լուրով, կը պատանէ Ծրարային եւ Ազգային պատաւարականին։

Ե՞նթ Հաստատարութեան լուրերուն, այս երկու պիտուութիւններն ալ տրամադրեն իր յարմարութեան, որոշ վերապահութեանը։

Անկողնի է ընել թէ ինչպիսի իր լուրերի երեք պիտուութեանը հաստատութեանը։ Անգլոսիայն է Անգլոսիան 12 զաշխարհիցներուն միջանայն տրամադրել։

Նոյն իսկ ե՞նթ ընդհանուր Համաձայնութեանը զայտնայ, երկու փաստական կը կարտօր զայն — թին վերապահութեանը։

Աս ամբողջ աստուղը, որ Թուրքները այս ան — զամ ալ զարգացողի խոշ մը սարգեցին, չէր — քորէական պատաւարականը։

Այս տեղեկութեան, չափազանց պերճաբան է Անգլոսիայի Հնարարական զործակալութեան Մա — յին 11 թուականը զեկուսումը, որ տեղեկութեան — տեն կը Հայրապետ զեւթանաժողովի խորհրդակցութեանը մասին։

Անաստանի փողովին երազակցութեանը։ 1. — Անկողնի իր մնայ Թուրքիայ արտաքին վաղաքայնութիւնը իր մար ուղղութեան մը պիտի շարունակուի։

Ուրեմն, մէկի զործած է ի հարկին չէր քորէական պատկարարութեանը։

2. — Թուրքիայ վարիւնները պատասխան — մատու չէր եւ ստանձնած լուրով փողովակար ազգայնութեանը վրայ, չէ պնդել որ պաշտօնական քաշաշխարհին արտի իրենց։

3. — Մ. Նախնայները արտաքին ին ինքն — ինքները ստան։ Հնարարութեանը Թուրքիան անոր յաղթով, ձեռնարկութեանը պիտի կատարէ, արշալիկ Անկողնի եւ Ծրարային զաշխարհին իրենց ընդդիմ — մարտիւնը։

4. — Ինչնակամ ձեռնարկութեանը պիտի կատար — ունի, շարունակ կրկնապատկարարութեանը իրենց զաշխարհականութեանը մտնողականութեանը։

Այս տեղեկութեանը հրապարակութեանը վերջին փորձն էր Հնարարութեանը Հայրապետութեանը զործի ձեռնարկութեանը են արդէն, Թուրքիայն ու Համար Թուրքիայն եւ Ծրարային ընդդիմութեանը Անգլոսիանին զաշխարհին մէջ։

Ուրեմն, երեք Մեքիսի յանձն կ'անեն նոր պատաւարականութեանը աստանձնել, 3400 թիւ — լուրերը երկուսի մը վրայ։

Կրնա՞նք անկողնի թէ ինչ անապաւ բնութեանը եւ որ կը լայնեն, Մեք. Մեքիսի մէջինը Մեքիսիան են։ Անկողնութեան, յանձն խորհրդութեան եւ ապա — տուութեան։

Այս թէ ինչու Մ. Նախնայները շարունակ նոր պատաւարականութեանը կ'արդեն զաշխարհիկ պատկարարութեանը, փոխանցումը Համար վերապահութեանը։ Միացնելով արեւմտեան երազակցի եւ Ստաւարտ ու Մեքիսի Արեւելիկ պայտարարութեանը ցան — ջերը, երեք Մեքիսի անգամ մը եւս կը հաստատեն թէ փոքրիկը կրնայ պայտարար լինալ լայն ճակատ — տի մը վրայ։

Ջուրեղը աւելի պարտաւոր, ամբողջ աւելի թանձրացած են 1950 Յուլին 25ին ի վեր, երբ աստուրի ուժերը Կորստար Մայր։ Արեւելիկ մէջ։

Անաստանի փողովակարար խորհրդարան նախ Մեքիսի Արեւելիկ մէջ, որ միշտ խոցելի կէտ մը Համարութեան է միջնաշխարհին աշխարհաբարութեանը Համար։

Ուրիշ պարտաւորութեանը մէջ, պարտաւոր չեն — թին ինչպիսի մը պիտի Համարութեանը Իրանի զարկի մեծանշանքին ընդդիմ։

Իսկ այսօր կրնայ տեղի ալ միջնաշխարհին խորհրդութեանը, թէ խոհեմութեանը շարունակ։

Ե.

ՖԻԱՆՍԱՅԻ
ՆՈՐ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ս. Դնպէս որ մեր կամուրդական գնդերը յուրիս-

Թաղի՛ր է՛ր, է՛նք ի՛ պոսիս՝
 վերապնդմուն ամենայնի՛ր ,
 դիմի՛ր է՛ր, ժամանակի՛ տա՛
 չնամարի՛ ձառէ՛ր բարեքը ,
 Սրահ՛ս վրայ ...
 Սրտիդ վրայ՝ սե՛րնս դիմա՛ծ
 ինչպէ՛ս անցար՝ եւ հոնպէ՛ Զար ,
 Ամբողջ հագնա՛ Մայա՛նք բրած՝
 Գոսակ՝ դրի՛ վաղեղիս վրայ ,
 եւ խաճաղցածի՛ր ,
 Կտունի՛ վախճող գիւմարի պէս՝
 Ես տա՛նք քարա՛յ՝ լայն համար ...
 Բայց, տ՛յն գիշեր, տարի՛նի ետէ՛ ,
 Երբ մե՛րս մտայ՝ ի՛նչի՛ս դր մէջ ,
 Զայ՛նդ առի՛ , ծայրեղ աղօ՛ր՝
 Մանանա՛ մի՛նչպէս յո՛ւսած ցուրտի՛ն ...
 Նորոտ յաճկարծ , մար հերկուած՝
 Վրդի՛ մը պէս փխլեցա՛ ,
 եւ բուսա՛ր դուռն , աղցիկնիւսն պէս մորածի՛ր ...
 Ա՛յցդ ապաշտ , ապի՛րկ պէս ...
 Ի՛նչ գիմիկոյ լուսաղաւ՛ ,
 Ի՛ր քնոյն առ , յորդի՛ն մարմն՝
 Կարսմանի՛ր , շուշ՝տործի ...
 Չայնի՛ր լուսն , երգի՛ մը այս բեմ՝
 Թաղի՛ր է՛ր, երգեմա՛ մէջը վառ՛ ,
 եւ, բան՝ մ ,
 Չայնիդ դիմա՛դ՝ ես այս գիշեր ապաշտ՛ի՛
 Ամբ՛ Երգե՛մ՝ Բե՛րգ եր լսմ ...

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՂԱՅԵԱՆ

Եւ ո՛վ եւ ազգականներուն : Հատարնոր շարժումքին
 մէջ, էր հանդիպել Տոքթ՝ Մուսկէ՛ Գալցիք ,
 Կալիպ Կալիպ , Կանի՛ Արապիկ , Լուսիկ Ճան-
 տանի պէս անկը դատաստանէն ճողոցարած կտաւա-
 ներու : Դանճապետին աստուածացումը աստարած
 է ճիւղային ճանախ , որ քանի տարիքը անէ՛ ,
 արեւն զիշխանած կատարութեամբ՝ կը ընթացի
 կը դժգոսան ցեղին դէմ : Հայկապետութեամբ -
 վարը ի վերջոյ փողոց առաջնորդած է ուսանող -
 ները, որոնք մոլեղեղած ամբոյրին հետ՝ հանապա-
 կածմա՛ծ՝ փորձերուր քանկցին Հայերը , Վրիճ՝ ,
 վրէժ՝ զոսացած են , ա՛ն ու արարաբի սակ պա-
 ճեւոյ՝ Պոսոյ ճակարդ արարաբի՛ն : Տեղական
 ոստիկանութիւնը ստիպուած է իջնամուկ , սան -
 ձեւու համար դիմադրած Մէճմանիկները :

Ինչպէս կը տեսնէք, մարդիկ շնն կրնար հան-
 դուրելու , որ անէր զան մէջ փրկին Հայեր ի -
 զոպաղող, առեւանդող եւ ինքնաշարժ թաղէրքը պա-
 տուհատուի վրէժիմները կտրէր որ բաղունով : Հե-
 լիական այս ժառանգ , մարդ դիմել թէ ինչպէս կը
 շնչէ այս տեսակ ճարտարակիր՝ Ժողովուրդը մը ,
 որ ամէն մեղքի վրայ ցեղասպանութեան պայմա-
 նաբերի ալ առաքարած է ...

Բախար միշտ ալ չէ կրնար ծաղիկ բարբառու
 Ժողովուրդի մը , որ կը ճարտար լուսաւոր առաջի
 որ չաղիկն է հնոցահետ կը խրի խաղաքակրթու-
 թանքութեան ճանճախաւորին մէջ : Կրքը, զաւե-
 ր, տուրկութեան , նախապաշարման եւ կործ -
 ւանդութեան նոյն միջոցութեան մէջն է , որ չնկը
 դարեր անմը՝ Բիւզանդիկի արժեք յորմանով իր
 թիւերը ու ի օգտու անհնապասու պատմութեան
 Բառարարեմէն :

ԱՐԱՄ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Մարտէլէն : Արեւիկան բողբոջածն :
 Ներկա - բացառիկ՝ սկիւնը :
 Կուսապետական Հայոց կրօնականները, ի -
 րենց ցարին ծանրութեան տակ ընկճուած՝ չէին
 կեցած ներկայումս այս պատմութին : Կենթիմա -
 դուրի :

Բողբոջական Հայոց հոգեւորականներին ներ -
 կապարարել էր բացառիկ շարժ , բողբոջ աւելի
 ազդեցիկ ընելու , համար Աստուծոյ ծառ դասած
 է՛ Ս. Գիւրգէ յուկան :

Հայ. Հռոմէական Յովհաննէս վարդապետը
 ցուցադարձ Երկնականին ցցած՝ կարգաց յատակ
 առողջանութիւնով էր բողբոջաբի հատորը՝ խոր
 ընթերցան մէջ :

Հայ կնիք , Յառապուհի Տիկին Տէրուհիով
 համարձեց նախադրութեամբ մը պատմադրեց Հայ
 տառապանքը :

Բայտուն Հանտարի , յայտնապէս դաշարւն ,
 յուղումնաման չեղումով էր, բարբառեցա բեմէն՝
 եւ նոր օրը երկրիկին, գործնական վրէժով մը
 հաստատեց իր ազգային դասարանը , կիսապատկ-
 նախախտուելովով մը վաւերացնելով Հայուն
 տեւականութիւնն ու յայնպիսով Հայը անհի -
 տողներուն դէմ ... լուսնային տեսան հրաշիրով
 մը ուխտանք մշտնադուր նարարելին ...

Այսպէս՝ միայն : Ներկայ կտաւը ուրիշ Հայու
 դիմադրութեան մը՝ մէկ ուրիշ օր :

Բնոր՝ Օ՛ , պարտիկ արեւուն չէր զայնիկներ :
 Ժպիտ աշեր : Այստեղիկ ինձնորին հետ մրցումի
 կեանք Բուշեր : Թուրքուլիկ - մոմպուլիկ գոյրքը
 բնոր ծաղկազարդեցին , պարտիկ վերածեցին :

ՄԻՏՔ ԵՒ ԱՐՈՒՆԵԱՍ

ԲԱՆԱՍԵՆԴՈՒ ՄԸ ՄԱՆԸ

« Թոնար » չի բանաստեղծական կանտին
 հիմնադրէ - Նախադարձ՝ Թուրքուլի որ Պետարի ,
 անցնալ շրջադարձի կնիքը իր մահկանացուն Թո-
 նիկի փողոցը իր բնականութին մէջ : Ջիւր քայն -
 կամ մը Հայոց , խորապէս կը ճանաչէր մեր ինչ-
 նասարկ արտեւած ու զգալիութիւնը եւ միշտ կը
 ջատագորդէր մեր ճարտարակիր՝ զբեր Միւրիկին
 մէջ : Ինչն է որ քաղաքական էր Տիկին Պարսեւա-
 չի Պետարուհին , սկիւնական ժողովուրդն , իր
 թնուրեղուն նուիրած զերեցիկ քաղաքական մը
 զբեկով : Մէկ օրէն միայն, երեսուսոր Հայու ,
 ինչ մտադը դարձած էր Զրաւն - քաղաքի շրջանակ-
 ներէն ներս ու անդամ ընտրուած « Բանաստեղծ »
 ներու Մուրիկնաւ :

Թուրքուլի որ Պետարուլ խանդավառ բանաստեղծ
 մը, Նոյնիս ալ տաղաշարուր նկարչի մը չէ :
 Ջիւրիւստուր Հաստատայ մը, աւ կենդանադիր -
 ներու , զայնպիսիաներու եւ շնորհալ բնութեան
 հետ զուրբեման մշակած իր կրօնական նկարու -
 թիւնը : Իր փրձած տարբերութիւն , մանաւանդ Բը-
 լիստարդ դիմանալով ունէր Բազուն խորհուրդ
 մը, որ այս աշխարհիւր չէր : Երևանիկ մը իր ար-
 ձակ եւ յանդարտ երկերէն յիշեալ - Stances, Le
 Beau Navire, Les Symboles, La Route Ecarlate, Aux

Երգ, պար, ինչիւր եւ խնդիլ ցողիւով ներկաներուն
 հոգիէն ներս :

Գրիկ համարեմ՝ : Մէյն մէկ զոյր Թեւերուդ
 մէջ առնեն տո՛ւնը տանին՝ Հայ - ոգին թաղաւա -
 ցիկու համար ... Միկնեւ որոշում առաջ արդէն
 անհնապասուն են բեմէն միւր, Չու գիտեր : Ո՛վ կը -
 ո՛վ թէ պարիկները Հեթանոսին են :
 Ոչ մէկ չփոխ : Ոչ մէկ չալում չարժան :
 Ինչ կարողութիւնն այս շնն հայեցին՝ դիտեմ
 եմ տղոց բնական դիմա՛ն խաղաքան ու երբը :
 Հայ հպարտութիւնն ու համարձակութիւնը
 ճարտարապե՛տը այս բողբոջին : Այս անցում
 « Բողբոջ » (Մատենա թարգմիտ) : Ուրիշ մակերկր
 բացակայ : Չորս զաւակներու մայր թորիկը : Հա-
 մաւն եւ ինքնամոտաց :

Կր բաւէ՛ այս մէկ հատիկ անդամը այս հա -
 յախտ թաղաքանի՛մբ : Է օտ տիւրու, Թեւերկան : Ա-
 րեւէն շուրջ քաղաքուր տառէն գտու :

Գարննե՛նք տակաւին ժապաւէնը : Վանի Հե -
 րաստարարը :

Լիոնի Հ. Մ. Ը. Մ. Վին ժառանգ եղաւ զայն վա-
 յելիւն շահէ , Ողջ մնաւ ձեւեր մասնաւոր թըղ -
 րակիկները :

Այսպէս՝ ի միայն : Հապա՛ Պուլիպ Օտտորի
 մանդիկներուն ճիւղը՝ Պարիզիկ խաղի մարդ ու-
 նանայու համար - Հայ մանեք ինչու - Ամա-
 նանանք Հայու՝ թէ օտարուհի հետ ...
 Գառախաւնէ ի՛նչ կրնաս՝ տանեց օժիւրը ձեռք
 տարու ...

Գրծաւ՝ Օ՛ , Մարտէլի զիւղակ մը չէ որ մէկ
 հնամուր ամբողջ դաշար քաղի :

Կալի մեքենային պէտք կայ , ամերիկան մե -
 լինայ որ կարեւոր յայտնարաններ լցնելու ...

Բայց մենք մեքենաները Բարիկուր եւ թաղիկ ...

4. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Portes du Temple, La Fontaine Solitaire, Anita et
 Plomark եւ այլն : Երկար տարիներ հրատարակած է
 նաեւ « Բոնասար » քաղաքական ամսագիրը :

Պետարիկ իր երեստարարութեան օրերուն ,
 ժառանգը եղած էր զեղաշարու զորդ փէն Լուի -
 աի , Միլիէն Պոնարուհիին հետ : Երկաշարժանալ ,
 ջրուտ եւ արդիկ դիմադրութեամբ , ան շատ կը
 իշխեցին ի միջոցաբան տասններորդ - Վերջնա-
 շատ դառնացած էր իր նախկին բնկերներէն , ո -
 րոնք բնեց յեթնամիլիարդներով զինքը Ժողով
 վրայ խաղաղութեան : Ինչ : Մարտ հարուած մը չէ
 որ այս ինչ համար , որուն երկար յոտակ չէր քե-
 թիւրի փրկուել ասողութիւնը եւ հիմախաւն
 ապառնի փակեց իր շրջերը 39 տարեկանին :

Յուդաիկարութիւնը տեղի ունեցաւ անց -
 ան ուղարկեմ ատուր , Լուիք Տաւ որ Լուիքի Կա-
 ճարը, չո՛ւր բազմութեամբ , որուն մէջ կը իջը -
 մարտէն կրտակա , արտեւած եւ պետական դէմ -
 ձեր : Երգչախումբի թափման պատարուպէն
 վերջ , դաշարը առաջնորդուեցաւ կնիքիցին շըր -
 վապար , որ վերջին ճարձալոր տուէր : Որ լա
 Ուոչ, « Բոնասար » կանաչեւ , Պ. Ժուլիէ , փոխ -
 Նախապա՛ ձերմա : Բանաստեղծներու Միւր -
 թեան եւ անկանալը բանաստեղծ Պ. Մորիս Տը-
 լիպը : Բողբոջ քաղաքականութեան դրուական ոգի-
 աշխարհ քերթուրին ապօրական ոգին , բանաս -
 տեղական խաղիւն ու անկան եւ արքայութեան
 դասին համար միշտ իր պայշարները : Մարմինը
 մտփոխուեցաւ Փանթիկի զերեւանաստեղծ :

4. ՊԱՍՏՈՅ ԳԻՏՈՒՄԸ

Դ.

Այս համարն ուրեմն , որ վտարորի եղբորէն
 սեղնով կը մտայցէր ծառայի մը երեկոյնի ի վեր
 (որ այսօր փողոց մը եղած է ուր կը դառնէ Սե-
 լիք պատարարին անունը Ժնոսած օճակները զին -
 ուրեքներուն իշխանային Սեղնիկին եկեղեցին) , յաջ-
 քառուկին մէջ կը կարէր կանցնել հաղի քանի
 եւ ճարիք թեքը բայնք ունեցող նեղ լեռնաշար -
 ուր , որ լեռան դառաբնի է եւ լեռնոյ բլուրներն ու
 կողմէն կար կ'իջնէ : Արեւ չէրկն մէջ փրկե՛ր ուղի
 զիմով մը որդի ծառայի մը կը հնուեւր , որ այն
 ալ այսօր ինքնայն է Արեւու ծոր քը եւ Սեղնիկի
 ինքող փողոց մը կ'աւել է : Հայաստանի եւ որ այս
 նախ միջը կ'աւել է լեռնոյ վրայ ինքող համար է որ
 Սեղնիկին որդեկ բաղուիկ ուժով անցնելու առաջ
 իր նաւաստուրը :

Մէճմէտ Բ. կայուցութիւնը լուս. ռուսաւարտարան
 էր : Մտանալու լուս. դիմար է ի՛նչ Կարաթայի ձնեւ-
 րացիները իրենց պաշտին յարաբարութիւնները կը
 շարունակէին պատարարած թաղաքին հետ : Գիտէր
 թէ որչ ազդին պատկանող նաւերը որոնք յալ -
 րականորէն անցնած էին իր նաւաստանէ մէջէն՝
 Հիմա համարաւոր Եղբայրիկ նախ հանդարտ ու
 ապահով կեցած էին ու իրեն դէմ մղուած կոպիւն

դործնականապէս պիտի մասնակցէին :
 Այնաստեղծներ կը պատմեն թէ Սեղնիկին հա-
 ւանաբար ձնեւորակները տարաբնակցելու , եւ մա-
 նաւանց անոնց ուշադրութեանը ուրիշ կողմ դար -
 ձնելու համար , որդեկ իր բան մը չէականէին ի -
 րենց կոնակի կողմը կատարուած պատարարու -
 թիւններէն իր նաւաստանի փոխարութեան մա -
 սին , Արեւի 21ի արշալոյսին նոր հրետանիներ զե-
 ւանելի տաւա ձնեւորակին թաղաքին վերելը , Ս.
 Թեղաբնոր բլուրին վրայ , Կարաթայի պարիսպին
 հիւսիսի կողմը , հաստաբար այսօրուսն անդիլիւն
 նախ յիշատակարան մատուցանելու : Արեւ ինչու
 յոյնները պիտի ռաբակուին իր փող ճարաբնի
 թիւնը՝ Սեղնիկիւր մէջ շղթային խաղին դիմը
 բռնած զբոսաւանդալ նաւաստանը : Արեւի պարա-
 րութեան համար ամէնէն մեծ մտանքն էր , որ
 կատար Սեղնիկին կողմէ իրենց նաւաստանի ը-
 նանքներուն պատճառ ըլլալ :

Ամբողջ աղ 21 Արեւիկի օրը այդ դարձուրիկ
 ռաբակուած շարունակուեցաւ , աշխարհ որ կա -
 լախակ մէջ ուր էր խորհեցաւ թէ ի՛նչ կը դառնար
 Բրաքիակ այդ նոր հրետանիին ետեւը , մեր նկա-
 րագար զաւիթաներուն վրայ : Նոյն օրը , Պա-
 րաթոյլու յարկը ծովապետ անոնց ուշադրու -
 թիւնը աւելի եւս ուրիշ կողմ դարձնելու համար
 խախ մը անգամին յարմարակ զորքան իր Եղը-
 Բալիկ ետին դառնող նաւաստանի վրայ :
 Ռաբակուած էր կողմ անկը ճարտարապետ
 էր հրամանատարութեան անկ զոր Յոյները չէին
 կեցած լուս. վարձարութեան եւ որ դժգոհ մտալով՝
 Սեղնիկին կողմը անցած էր :
 Սեղնիկին ուսմը անհեկ պայթումով մը եւ

սեկ սեւ ծուխի ամպերու մէջէն թաւ ինկա Ու-
 ճիկուրիկ շուրեւոր մէջ : Երկրորդ օրէն մէջ ան-
 ճեւն բողբոջ մը գնէլէ վերել , զանց մէկու ճըր-
 անունայ նաւու մը կամբակցին վրայ զոր խորա-
 կեց , նաւաստանի ու ապանիկով . դժբախտ նա-
 ւը իր բոլոր բնոյնովը վայրկեանապէս ծովամոյր
 եղաւ :

Այ կարիկէ է երեսակային նաւաղներուն սոր -
 ապիք : Ետեւ մը իրենց դիրքը փոխելու շղթային
 ետին եւ եկաւ քաղաքան ձնեւորակն թաղաքին
 պարիսպին տակը , Բրեքիկին ուսմը : Հայ -
 ուսմանցին դուրս , որուն ալ հիմա իրենց վրայէն
 անցնելով ծովը կ'իջնային :

Սարաթալի անկիլանցա փարատեցաւ . աւելի
 աղովակ պատճառ իր ջան թէ փախ :

Առով Հանդիմը ռաբակուած միշտն էր ի՛նչ -
 կուտ անդադար տեկն : Թուրքները , կ'ըսէ Լեռնա-
 Մեքենիկուպար , հարիւր լիւսն ուսմը նեղեցին
 եւ անոնցմէ շատերը աղէկ նեղուած ըլլալով
 զայնք Վայալիկի տունները քանդեցին , հաւանակ
 ձնեւորակներուն չէղողութեան : Ծնարաւ ճար -
 քով մը իմալ գո՛ւ որ պատահեցաւ թաղաքին մէջ :
 Կին մը պաշտակուեցաւ , ճամնաբարձր անդաւնու -
 թեամբ խախուծ մը :

Մեծ պարիսպին կողմը , այս նոյն 21 Արեւիկի
 օրը , Բրեքիկին ռաբակուած կատարուին տեւեր
 էր բրեքիկ անդադարը : Պարաթալի եւ ամիկա -
 ր - սողը : Ենթիկի Միլիէն անդադարն ալ կ'ըսէ թէ
 անդողը զէկեր Բրեքիկին բոլոր հրետանիները
 չաղաքանայն պատարարած թաղաքի պարիսպներուն
 դէմ որոտալ :

(Եւր .)

ՕՐԱԿԵՐԻՐ

27րդ ՏԵՐԻ — 27 հունիս No.6462-նոր շրջան բին 1873

Խճառագիր Ե. ՄԻՍԱԿԻԱՆ

ՄԵՐ ԽՈՍՔԸ

ՈՂ ԳԼՈՐԾԵ ԱՅՍ ԲԱՐՔ

Շատեր ախի ի բերան պիտի մասն կարգալով Գարին արարելին թերթին լուրը: Առասպել մը որքան զբոլի, նոյնքան մեծացելիք է:

Գրիկ ուղիքն որ զէկ Արարք Հրատարակէր ախի իր լուրին արժանաւատարմութեամբ, որ — ազգային շահութիւնն ալ ճանչնար ստորեակում անաւարտութեամբ կամ արկածախնդրութեան ցնդում — միւս հնդեաններն:

Գրիկները րաժինը իրենց թողով, պարզեցէ մեր անակիւր՝ այս անհինն եւ զբոլի Հրատարակութեան ստիւթիւ:

Այն օրէն ի մեր որ մեր տարագիր թաղով — Բրնաները արարտան զտան արարական երկրին — բու մէջ, անոնք իրենց ճակատագիրը կապեցին նորապատ ժողովուրդներու, անկախութեան հետ:

Անոնք ուրիշ ձգտում չունեցան, եթէ ոչ զտաւան օրինակներ քաղաքացիներ, անկախութիւն հնարակի երկրներու քարտուրթեան:

Արդեւ իսկ մեր հայն ունին երեւումնաւ մը, յայնպիսի զգուշութիւններով:

Ենայն զի մարտնոր պիտի չկրնար ցուցնել աւարական երկրի մը ուր տարագիր Հայը իր ըզր — տիրեր խառնած չլլար բնիկին հետ, ի խնդիր լաւագոյն օրերու:

Գրիկ չկրնար ցուցնել, ժամանակը, որեւէ փաստ, որ Հրատարակէր թէ Հայ տարագիրը քաղաքական ծրարչները կրնանա չհրեղելու երկր — ներսուն մէջ, ի փաստ անոնց անկախութեան կամ հողային անբողութեան:

Մտաւ զայն տարի առաջ, 1932ին, Անգարան մէջտեղ նետով իջնուէ մը, Վ. Նիկոլոս, որ աջ արարածներով փորձը կատարեց Հայաստան զբոլոր կողմի մը, քաղցիւրալիս ինք ի մէջ:

Բազմաթիւ փաստով մէկ Հայտ իշամ ըլլաւ, Համար, բանը որ քրտական շարժման տալիս օրէն իսկ (1927), Հ. Բ. Դանիացիները իջնում — պիտ ընդհանրացած է որեւէ իւրտումի՝ Սուրբի, Իրաքի եւ Իրանի մէջ:

Ոչ միայն Քիւրտներ, այլեւ Արաբներն ու Գարսիկներն ալ շատ լաւ գիտնալ այս պարագան:

Այնպիսի, որ զէկ Արարք լրատուները շատ ուշ են մտացան, երբ ցնդարանութիւններ կը Հրատարակեցին Հայն-բերտ զորքանութեան մասին, քաղաքականութեան կտակ մտնելու Համար Իրաքի եւ Սուրբի մէջ:

Մեր Համար զարդանք չեն Արաբներու եւ Հրաններու մէջ, միտան աղբարկութիւն մալքեր:

Իրեն Հայաստանի ժողովուրդը, մենք ուրիշ քաղաքական չունենք եթէ ոչ յաղուրթիւն մալքի լուրը նորապատ ժողովուրդներուն, մեծ ըլլան թէ պիտի:

Մայիսի Թէ կը իրաքներն որ արեւն չլղորտին, մեր անունն ալ խառնելով իրենց քաղաքական, հողային կամ անտեսական պահանջներուն հետ:

Մեր Հոգեւոր մեղի իր բաւեն:

Անքն ժողովուրդի մէջ ալ կրնան զտնուիլ երազանք կամ քաղաքական մալքի, զանազան շովիթ զուլուն Համար:

Եթէ Պաշտապի, Դամասկոսի եւ Պէլլուքի Հրատարակար ներկայացուցիչները Մոսկուայէն Հրատարակար տացած են, անպիցնու Բիւրոս — բունն է Հայրենիքն, այլ չի նշանակու Թէ Իրաքի, Սուրբի եւ Արանիայի Հայերը զարի եկա՞ց Ե — ստան են կամ պիտի բան:

Անըզը արարական աշխարհին մէջ, Հայ տարագիրը թաղովութեանց Հրատարակութիւնը աշխարհ յայտն է եւ իջնուցան, որ չի կրնար ազդելու այս կամ այն շրջանին լրատարակութիւններէն:

Ոչնչէն Իրաքի մը տեղեկութիւն վերջ, Հրան — ներք աշխարհ ալ անձաք չեն, Հրատարակութիւն Հրատարակար Համար ցիրտան ժողովուրդի մը ներկայացուցիչներուն հետ:

Ոչ ալ արեւան ուժ անին, անպիցնութիւն խոստանալ Համար, այս կամ այն ուղղութեամբ:

Եթէ, այստեղ կամ այլուր կայ ունէ Հայ որ տեղի տուած է թերթիցիութեանց, ուղղակի կամ անուղղակի, պարտաւոր է Հրատարակել ելլել իր անունով:

Միանշանք մը ինչ ալ խաղաղարարները Թէ զբխական յանցանք է մաղաքի պատկան յարու — ցանկը արարական եւ ուրիշ բարեկամ երկրներու մէջ, պիտի թեմար, թեմար, Թեմար կամ ամբ — խաղաղութեամբ:

Իրգոնի յօդուած մը Հայերու դէմ

Փարիզի արարելին է ի Արարք Հրատարակար — Բը Մայիս 22ի թիւին ծրար էլին մէջ Հրատարակար է յօդուած մը Հետեւեալ խորագրով, որ բունն է անորով էլին խալքը —

«ՀԻՐԱՆՆԵՐԻ ԱՐԱՐԱՐՆԵՐՈՒՆ ԴԻՍ ԿԸ ԳՐԳԸ — ԱՆԵ ԲԻՐԻՏԵՐԸ ՈՒ ՆԱԵՐԵՐԸ, ՄՈՍԿՈՒՍ ԳՐ — ԺԱՄԱՅԻՆԻ ՀԻՐԱՆՆԵՐՈՒՆ»:

Ե Թերթին տեղեկութիւն արժանաւատ աղբիւր — ներք տեղեկացած է թէ Հրանները որդան են քաղաքային անպատկան պատմութիւնը Արաբներ — բունն է. իրենց կեդրոնը Բուրսան եւ Եւրոպական քաղաքներ, ինչպէս Լոնտոն, Փարիզ, Ժընև, եւ Հոնոմ յարաբերելու Համար զիւրու եւ Հայ վարչ — ներուն հետ եւ անոնց օժանդակելու ինքնապէս եւ պողպատանով միջոցներով, որպէսզի անոնք քաղաքին իրենց արար երաշխիքներն եւ արարտարութեան կալիւր վառեն Իրաքի եւ Սուրբի խաղաղութեանց զէմ:

Ե ի վնասի կը Հրատարակար Թէ անցաւ յարեան ընթացիկ Հրանները զորքանայ ըբ — փունեն ունեցած են Բիւրոսներ եւ Հայրերու հետ եւ պիտի եղած մէջոյնցը ձեռք անունն են՝ ան — միջապէս զորքի անցնելու Համար: Եւ ինչպէս արեւ — անունն Եւրոպայի մէջ տարածման Համար խաղաղութիւնը ալ վերին յիշուած ուղղութեամբ օնած են ստար յարաբերութիւններն ունեցաւ եւ անհապա հիմնադրակէն Հրաններն:

«Պաշտապի, Դամասկոսի եւ Պէլլուքի Համար — ներք տեղեկացուցիչները Մոսկուայէն Հրան — Հայրենիք տացան են անպիցնու Բիւրոսներն եւ Հայրերուն, որոնք կը զորքանցին Հրաններուն հետ»:

Այս առթիւ արարելին թերթը կը Հրատարակէ լրատարակ կարմիր Փարիզի La Rospide թեր — թի մէջ յօդուածն, որուն մէջ Միշէ Մայլոնեմ ամուն յօդուածները որ Բիւրոսներ կը ներկայացնէ իրեն. քրտական զանախները Իրաքիէն պիտու — Թեմար: Բազմաթիւ զաղբիւրներէն պատկերը զիւրա աղբային լեւրու Միշ Մայլոնեմ Պաշտա — փի, որ կը ներկայացուի իրեն. զաղբիւրները Ի — րաքեան քանակներն:

ՅԱՄԱՅ — Տես մեր խմբագրականը:

ՈՂ. ԱՆԱՆՈՒՅԻՆՈՒՆ մէջ տնտեսեցու ճիւղին Օրդը: Մեն զորքանցը իր տեղի ունեցու Ուղիւր — Թերթի մէջ, Հայրենիքի մը ընթացիկ խաղաղութիւն, Գ. Իրաքի խաղաղութեան, Թէ Մ. Դանիացիները կը զտնուին աննախընթաց տացանքի մը մէջ, Կոչ ուղղեց են Անկերպացիներուն վերջ ալ իրենց ձեռքին կոխներուն: Մանաւանդ ինչպէս ան — անքան զանգիւր անունի քրտութեան վրայ, Դամ — ասկարը ըստու, որ եթէ Բիւրայի պատկարովը լիպրագրութիւնը զո՞հացուցիչ նշանակով մը, զայն — տեղի իրադատութեան պիտի մտնեն կալիւր կը ջուրէ ծովուն մէջ:

ԱՐԱՐԱՐԻՆ ԱՆԱՄԱՐ Գ. Եունան Մեյի լրա — քին մէջ ճառ մը խաղաղութիւն խաղաղութեան, Թէ ներ — կալիւրութեան մէջ ծրարան ի կրնար չէլող մը — ջուր, զիւր կամ կալիւր, Մ. Դանիացիները տեղի պիտի անն Եւրոպայի չելու քրտութեան տեղի, եթէ յաղեցնեն այն տաղաւորութիւնը, Թէ մենք կ'ուղեց լրաքին կաղաքակրթիւր մը Հայտ — քանակն աղբարկութիւնը: Իսկ աղբ անպատկանը պիտի չարտուի Գրմարիկին հետ զորքանցարը:

ԻՐԱՐԱՐԻՆ Եւրոպայի խաղաղութեան, Հայրենիքի — քանակութեան խաղաղութիւնը որդան են: Այս առթիւ Դանիացիներուն զիւրացը կ'ուն Թէ ալ զորք Իրաքի իրաքի քաղաքական իրաւունքն եւ կ'եննական ձեռնակ մը: Իրաքի իրաքի քաղաքական, Պէլլուքի — քանակ, խաղաղութեան Եւրոպայի մէջ Թէ իր երկր — ի վնասի է խաղաղութեան ճակատներու արարա — կան խաղաղութեան զէմ, տանց արարելին օղ — նուրին:

ՅՈՐԴԱՆԻՆ Թաղաւորը, Ապտուլա, Ան — քարս Հասու կ'արարի: Տեսուցիութեան մը առ — քին խաղաղութեան Թէ ձեռքերը ծայլան պիտի լը — ջուր, եթէ իր զաղբիւրներն ունէ մէկը թիւ կը ճող զուրէ: Իսկ չի կրնար որ պատկարով ծայլ: ԴԱՄԱՅՈՒՆԻՆ կը Հայրենիք Թէ Արաբական Դանիացիութեան Խորհուրդը վերջացուի իր ժո — ղովը, զարանեակ կը Հրատարակուի, զորքանցիւր Համար տնտեսական պաշտարար Իրաքիէն զէմ — Պաշտապի եւ Դամասկոսի Քրտական զեռապ — քան խաղաղութեան կ'ուն մը ուղղեցին Սուրբի եւ Իրաքի:

Իրան կը մերժէ

անգլիական ծանուցագիրը

ՄԱՐ ԼԵՏԵՐԱՆԻՆԵՐ ԿԸ ՍՊԱՆՈՒՆ

Իրանի կառավարութիւնը կիրակի օր մերժեց քրտական կառավարութեան ծանուցագիրը, որ կ'առաջարկէր Իրաքարութեամբ կաղաքիկ Անգլիաներան Բարիւր ընկերութեան աղբար — նացման ինդիլը:

Առաջին ծիտական պատմութեան յայտնեց Հոսէյն Մէջքի, աղբարկութեան յանձնախումբին աղբարկութեամբ, որ միշտոյն տանն քարտուղարն է Աղբ. ձեռնարկին (կառավարական կաղաքիւր — Թիւր): Պաշտապի, Տոթի. Մոստաքի, որ տա — կան խաղաղութեան մէջ կը բնակի, մերժեց քրտանի քրտական ծանուցագիրը: Անգլի — կան զեռապար Հարկարկեցաւ արտաքին նախա — քարին յանձնել զայն:

Իրանի կառավարութեան պատմութեան կ'ուն Թէ ոչ մէկ միջապային մարքին իրաւասուն է լու — ձերու քարիկ խնդիրը, որ նշանակ է Թէ Գարս — կառատան չընդունիր նախ: Լա Հէյն զտալական տա — կանին հնդեաններէն (Իրաքարկեցաւ ծանու — ցագիրը իրեն կը վերապահէ ի հարկին Լա Հէյ — քիմիլ):

Իրանի կառավարութեան զիւրքը ծանր տալ — արուրթին զորքին Լոնտոնի մէջ: Բրտական ծանուցագիրը կ'աղբարկէ Թէ ձեռնապէս պիտի քաղաքին քարիկներն խաղաղութիւններն եւ անհնաւոր հետեւանքներ պիտի մալքին, եթէ Դանի կառավարութիւնը մերժէ քանակիկ կամ աղբարկութեան որդանը զորքանցը միւրկութեան կարողութիւնները:

Միշէ Լոնտոնի մէջ Իրանեան կառավարու — Թիւր պատմականին կը սպառնէ, թէ Դանի ան — քին Հայրենիքը Արեւիկաներն ընկերութեան արա — ւած պատմականը, որ վնասուցի կը մերժէ Իրա — քարտարութիւնը: Գարսիկներն կ'ուն Թէ Հարտա — քարտարութիւնը աղբարկացած աղբարկութեան օրինակը Ի — րաքի զեռապարկէն է Թէ Թէ մասնաւոր Համապա — րակիները չեն կրնար խաղաղել զայն: Բարիւր — քի Հարտաքարտարութեան աղբարկութեան հիմ — նուած է Իրանեան աղբին օրինակը իրաւունքն — անը վրայ եւ չի կրնար Իրաքարտարութեան են — Բարիւրիւ:

Իրանի երմտական նախարարը, վարարան Թէ, իրաւունք ծանուցած Անգլիկներան ընկերութեան տաղաքական իրաւարարութիւնը, կը ինդիլ են — կալացուցիչներ նշանակել, աղբարկութեան օրէն — քին զորքարութեան եղանակները ճիւղլու Հա — մար:

Եթէ աղբարկացուած նոյնութեամբ զորքա — րքին, Գարսիկներն պիտի օրինէ ընկերութեան անը լողը տացուցիւր, որ կ'արժէ 500.000.000 օրերուն են որուն մեծագոյն թաժեանքը բրտա — նական կառավարութեան է:

Կացուրթիկը քարը է ժամանակն անոր Համար որ Գարսիկներն Հոնանի կը նկատէ Անգլիկար — անն ընկերութիւնը եւ քրտական կառավարու — րութիւնը:

Վերին լուրերու Համապին, վարչապետը արդեն ձեռնարկեց է ցուցակագրութեան ստար — կանութեան այն աղբարկը որուն Ապտուս պիտի փորաքարուին, զորքանցիւր Համար աղբարկ — անն օրէնքը:

Իրանեան մամուլը կը շարունակէ բունն պա — քար մէջ Անգլիկ զէմ, յօդուածներով եւ ծայ — րակներով: Անչէն միւրկութեան ծայրա — քինն է պաղտիւր եւ որ կը ներկայացնէ քրտա — քանակն առնել Թիւրքին եւ պիտի կաղաւար, տակն ալ Հոնանի պատմականութիւնը — զեմ տակալին կը կարծին Թէ կրնան վախցնել մեքս:

Մ. Հոնարակ մը Համասիւր, Երեւան. ժողովրդին տանաւարիւր, Հոսէյն Մէջքի, նոյնիսկ նախա — կան աղբարկութիւնը սպառնալիքը բունն է, եթէ Անգ — լիս ընդհանրանալ աղբարկացման, քիւրու գորու — քանքը: Կառավարութեան մէկ քանքներն ալ զի — քին տուած է խաղաղութեան մէջ Թիւրքին: Մենք Իրաքիական եւ Մ. Դանիացիները Իրանը կը ծոօ — քնեն Ռոսիայի եւ Համապալական լիպրակութե — անն, ընդհանրանալով քարիւրի աղբարկացման:

Գարսիկներու յարձակումը սկստացած

Բրտայի ռազմականաւորն Հասած վերին տե — րեկութեանց Համասիւր, չինեւ-քրտական նոր յարձակողական, Հայր. հնդր օր տեղեկով, սի — ւած է արդեն սկստացան: Կը Թիւր Թէ նախա — քանակութիւնը արդեն անցած է Դանիացիներու Իրաքի, որուն կորստն են Ձիւրացիներու եւ Հիւս — րուրացիներու Թիւր եւ անունի կորստանքը պատճառան են անոնց: Ձիւրուրցիական ուժերը, արդեն 24 ժամ զարդեղեցան են իրենց ճիւղլը — քին կ'իրաքի իրիկուն ուղ տանն միայն, յարձակ — րու եւ յաղապարկան երկուստ քրտները բուն են:

Դանիացիներու 2րդ զորքաթիւնը, որ կ'արած (Աղբարկութեան քաղաքականութիւնը կ'արդու Դ. Էլ)

ՀԱՄԱԴԱՅ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE
HARATCH Fondé en 1925, R.C.S. 376.286
Directeur : SCH. MISSAKIAN
17, Rue Damesme — PARIS (13) Métro: TOLBIAC
Abonnement 1100 fr. — Sura. 2200, Argent 3000 fr.
Tel. GOB. 15-70 — 9410 10 fr. — C.C.P. Paris 1678-63
Mercredi 23 MAI 1951 20p672պարթի 23 ՄԱՅԻՍԻ

ՕՐԸԵՐԵՐ

27րդ ՏԵՐԻ — 27 Année No.6463 — Կար շրջան ԲԻԻ 1874

ՄԵՐ ԽՈՍՊԸԸ

ՔԱՐ ԳԼՈՐԻՆՈՒ ԺԱՄԱՆԱԿ ԶԵ

Կարք մը խորհրդակցութիւններ եւս, փարիզի արարիչներ թերթին գործիչ տեղեկութեան տու-
թիւ, զոր թաղանթներէն էինք երեւի :

Տարօքիանք է որ այսօր տարի Եւրոպայ ընա-
կելէ վերջն ալ, շարքիստեան թէ լիւր չընէ: Ո՞չ ալ
անձամբ ինչ կ'ընէ որ կ'ապրիք :

Բարեկամ թէ թիւսի մեր գայրիւրուն կը հե-
տեկի ամէն տեղ: Սրտան բոլոր ժամերուն :

Նոր Գործողութիւն յորանջով կամ ընաթա-
թաթ, երանաւոր երանքներ հիւսելով, մի կարծէք
թէ ուրիշներն ալ կը ընանա :

Մեր ինքեցին մէջերն անպատ կ'արձանագործուի
օրը օրին, ի հարկին օգտագործուելու չամար :
Անշուշտ վախճալու պատճառներ չունինք, երբ
իսկապէս չանդողան, չայրենասիրանալն այնքա-
տանքներն է որ կը կատարենք :

Դժբախտաբար անձամբակ ապագայութիւնը
յաւանք դուռ կը բանայ զանազան փորձանքները:
Եւ թիւրօրէնքներ ինքեցին կը ծագի պարզեղանակ:
այս կամ այն զարդարի մէջ :

Միշտընք ինչ պակտի, երեսուն չանելու չա-
մար չէլ — Ապրիլի տեղեկութեանց աղբիւրները :

Բայց, բուն չարք ալ չէլ :
Անպատկէ անպատկ մը եւս կը շատանանք թէ
ո՞րքան չէրինք է պարտիկ չուրեր, չհետեւող
զանազան առեւ — կուչներու կամ չարժաններու
փայլ :

Եւ երբ ինչորք կապ ունի արեւելեան երկրու-
ներու հետ, չիտեք թէ ո՞ր կրնայ յանդիս որեւէ
պարտիկ չանք, թերթին ստորագրելով :

Մասնաւոր ալս օրհուռն, երբ յարախիցի չա-
րուանքը ալ ու անպէ՛կ կարած ու, միայնք
թիւնաւորելու չամար :

Քար գործուն ժամանակ չէ ո՞ր ալքը, Եւ չա-
մարին չամար :

Ընդհանրապէս, ժամանակն է ճամբուն վրայ
զիտեմք քարերը փողկոխու մէկերէ յետեւու :
որեւէսի մեր դիտուն կամ ոտքերուն չարքներն :

Եթէ ատուռն կանուխ արքեպիսքը զարդա-
նութիւն պիտի վարէ, չէլ Կարքերն միշտ ալ
պիտի գործուի, առաջապիտի պատմելու մ ժա-
րեքը զգուշելու չամար :

Զախալեցի եւանդը ունէ մէկուռ իրաւունք
իստք թիւրօրէնքներն անպատկիւն օտար չը-
բանակներն մէջ :

Անկի զան երեք ժամանակն է ամփոփուելու
Եւ ծրարելու այնպիսիներ վարտութիւն մը փոր-
ւելու, յանուն զարդարներու ապագայութեան
և ինքնապաշտպանութեան :

Միայն այս չարք ընէ մը ծրարել կ'արթէ :
Ինչպէս կը յաւակնինք չալի, Դաւա չնուտ —
պտել արտաստման մէջ, երբ նորանքը ճնշելը
կը թաղուի ամէն տեղ, լրբեւ Եւստանք թերթալ
մարտաշինելու :

Գոնէ որեւիշերէն դառ անեղինք :
Խաղաղութեան եւ քաղաքի թեան պայքարին
մէջ, անկէնքն զօրաւորներն անպատ յաբի եւ առաջ
կ'աշխատեն կարգի դնել իրենց տունը :

Յետին անձար կը խորքի որ տանքը, որ —
պէտքի չուր հնուս : Կամ դուռն-պատուան կը դա-
շէ, որպէս չարքալեցի եւ զաւարտիւրներ
չաղտոնելու, փառնիք պատու :

Իսկ մեր մէջ: Անա կը տանք: Անտարի —
թիւն, անիշխանութիւն: Ներսէն թէ դուրսէն :
Գաղափարն ինչպիսիքներն խաղալ մը կ'ապրի
տուռն ըլլալու մէջըն է որ կը զաւեցի, ըլլալու —
դարձուութիւններն փոխանցելով երկրի երկր...
Միեւնի, երբ իրաւունքի անպատ կամ խոթ-
քուն ինչեղանակ մը մը պիտի նկատու ինչորքն :
Չոգնալ զարդարներ կարգալու եւ փրկութեան շա-
ւաճանգիտանել փնտելու կամ ցուցնելու չամար :
Նոր զիտեղեն եւ ծրարելիքներն առաջ, քո —
բորիս պարտքն է անկախութիւն փորձել, ցորդներն
չամար արարողը խաղաղութեան ինքնապաշտպա-
նութեան ցանցեր :

Այդ քաղաքի թիւններն իրաւ եւ ծրարել չէ որ
կը պատեն մեղմն, ալլ արտաք եւ յաւառնա աշ-
խատանք :

Մեր կամքն եւ դրօշմանութիւնն կ'ստանան
եւ շուն ու փայտ :

Օտարներ ճնշել մեղքին դիմաց տարր զործած
պիտի լրջանք մեր ձեռքով, եթէ չընդունեն
օրտան պատմութիւնը եւ մեր պարտականութիւնը :

ԽՐԱԳԻՐ Ե. ՄԻՍԱԿԻԱՆ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

« ԶՈՐԱՆԵՐ »-ՈՒ ՊԱՐԸ

Ո՞ր չէ զիտեր Բարձր Լազիկ ժողովրդական
պարք — երկու յաւալ, մէկ եւս :
Անկէնքն անկարծի ալ կրնայ ժամերով պաքնի,
առանց ստաղուկի զգալու :

Եւրոպայ եկանք եւ երկուսն շարքալան ալ
սկսու զատմպաշտ եւ զատմպաշտ պարքն :
« Երկու յաւալ, մէկ եւտը » պարքն
լին մտադուռն տակալին : Բայց, վախի ի վախը
կ'երևան, մեռել — չարքերն պէն : Մասնաւոր
չընէր եւ անձամբ ինքեցին չանդիւնելու մէջ :

Այս պարքն էք ինչեք, հետեւելով Զորս մեծ
պտուրկեանք արտաքին նախարարներու փրկա-
նորքներուն ժողովրդներուն :

Անա 50րդ ժողովը, օրակարգի մը չուրը :
Անոր մէջ կը պարեն, առանց նուաքի, բայց
նորքան ճանաչակ եւ... կը լրցու :
Միայն երեսունք փորձուրէն է, — չերկու եւս,
մէկ յաւալ, եւ ոչ թէ չերկու յաւալ, մէկ եւտը :
Կը չարքալենք : Ընդհանրապէս : Պարքալան
Ֆրանսիական պատուիրակին խոստովանութիւնն է
որ կ'արձանագործուի :

Եթէ Գ. Փառտու մեր պարքը զիտար, կը-
նար զոր մը եւս ալ Գ. Կրոմբըն :
Մասնաւոր, որ, մեր պարքը ունին անդեւն —
զանցիկի արժէք մը — խաղաղութիւնն կը պարզե-
լեն : Միշտ քալլ ու յաւալ յետեւելով :

Միշտիկը Զօրսերն պարք — 50րդ ներկայա-
ցում — կը սպասունայ խաղաղի ոչ միայն չորիւն-
րու խաղաղութիւնը, այլեւ աշխարհի անդրուր —
թիւնը :

Գաղափարք քալլ մը յաւալ յետեւել ժա-
մանակ ալ, տարր քալլ եւ կ'երկնա :
Եւ աստեղ փոխադրուրներն են : Այսինքն պաշ-
տանակներով :

Եթէ չաւա փոխանցուի իստ ատմին կը-
նար չանդիւնել չուրը, չէք վախճար որ զիտի եւս
յետեւել ու թէ զիտալար քալլներով, ալլ վարպե-
տի ոտաւաններով ...

ԱՆԷ

ՓՈԽԱՆՈՐԻՆԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎՈՐ 57րդ ՆԻՍՈՒՆԻ

մէջ, արեւմտեան պատուիրակներն ընդունեցին
խորհրդային առաջալիք մը, օրտուն ճամբան,
Գերմանիայ պատուիրակներն ինչորք երկու անգամ
պիտի արձանագործի օրակարգին մէջ, մէկը պաշ-
տանակներուն, կը ճամբան չաւեցի առաջ, միւսը
ստակի վերջ : Զորս արտաքին նախարարներն պիտի
որդին նախապատուութեան կարգը : Այս յաւալը
դիմուկներն վերջն ալ, սակայն, սանել չարք —
նախկեցաւ, որովհետեւ զաւանդիցներն անգամ
մը ալ մեծերէն խորհրդային պատմութիւնը : Այսպիսի
տանիկ զաւեցի ու ամերիկեան խաղաղութիւնը
չարքը օրակարգը անդեւն մասին Գ. Կրոմբը
մեծերն խաղաղ ռաբի չերկնելու մասին, ինչպէս որ
իւր ալ պատմութիւն չընդունուի : Նիստերն կը շա-
րունակուին :

ԱՄԵՐԻԿԱՆԵՐԻՆ Խորհրդային ամերիկացի նախա-
պարք, Գ. Սիմոնով, պատմապէս առաջալիք
խաղաղութիւն, խաղաղ իրաւունքներով ընդունի
Բուլղարիան եւ Յունաստանն անպատմականութիւնը
Այսպիսիանք զաւեցի : Անգլիա, ար միեւնի աշ-
տար կը հակառակէր այս անպատմականութեան, վե-
րաճանահատման կ'ինքնակի արդէն կը դիւրեք այս
չաւեցի մէջ :

15 ԱՅՈՒՆԻՆ ԶՈՒՆԻՆ կ'աղանակ են, ընտ-
րական պայքարին տակիւ : Շատ մը անկախ կամ
պաշտպանական խաղաղութիւններն ալ առանձին
ցանկեր կը կարգեն — Արք. Ժողովը ինչ յաւալ —
չընտր փակել կը, երեւալքներ : Ընտրական
պայքարը չնոցնակ կը աստաղանակ : Հիմաւոր —
ի վնասով պատմ են արքն, չախաւար կուտակ —
ցուցնանք միշտ :

Մ. ԱՆԿԱՆԻՆԵՐՈՒ Ժնեպիտար քաղաքից ու —
բողան մը, օրտուն ճամբան Գ. Նաւանդիւր
տանակական արքայութիւններն պիտի արքային այն
որքը երկրներն, արքայն պատուիրակական պի-
տուրներն կը դրեն ճամբանով երկրներն :

ԵՄԻՆԵՐԻՆ նախարարութիւնը ճարձանեց
ճարձանաւանդելուն յետադիւ 1951-ի տարեգրու
մասին ըլլալի աղապարութիւններն եւ բարեւ —
ցակաւութեան մը փրկուի զանախն տարեգրու մը
ճարձան մասին, ընտրական պայքարի չընտրին :

Գարսիայանս կը սպաւնայ

ԲՈՂՈՒԻ ՅՈՅՑ ՄԸ ԱՆԿԱՆԵՐԱՄԵՐԻԿԱՆ
ՄԻՋԱՄՏՈՒԹԵԱՆ ԴԵՄ

Վերջին լուրերը շատ տեկի ծանրացած կը
ցուցնեն անկախութեան վէճը :

Իրանի արտաքին նախարար, Պարք Բազեգի
Լըֆաշարթի օր իր ժող չարքիւրով Թէհրանի ա-
մերիկեան զեպարքը, զանգոյնան է Մ. Նաւանդ-
ներու. միջամտութեան դէմ : Ըսած է թէ Մ. Նա-
ւանդներու արտաքին նախարարութիւնը ուժ տա-
լով քրիստոնական խորհրդներուն, շատ ծանր տալա-
ւորութիւն դրած է Իրանի իրաւաւոր չընտրակ-
ներուն մէջ : Յետոյ աղապարած է թէ անպաշ-
տանք օրհնքին դրձագործութեան յապաղմամբ
պիտի զաւրացնէ իրանեան ժողովուրդը թ :

Նախարարը դիտել առած է թէ Մ. Նաւանդ-
ները նախապէս չընդէ էին անդիւնութեան վէճին
մէջ, եւ յոյս յայտնած է թէ այսուհետեւ ալ պիտի
պաշտեն իրենց բարեկամական եւ անկողմնակալ
դիրքը :

Միեւնիւն օրը, Իրանի կառավարութիւնը ծա-
նոցալիք մը կ'աղաղէր Անգլիաներանեան քաղաքի
ընդերքեան, պատմական շարունակել ամառ —
կան երկու միջոցն ամերիկեան փոխարինութեան
վճարումը, որ զաւազք իր աղապարածան եւ
անտաղաղութեան հետեւանքով :

Իրաւիկներ կը շատանան թէ ընկերակիւր
պիտի անկով յանձնել արտադրանքները, պատիւ —
նելով քրիստոնական կառավարութեան որ ամենա-
մեծ բաւանակն է :

Նոյն աղբիւրին ճամբան, Մեծն Բրիտանիա
պիտի քաղաղ Իրանի մէջ շատանալուն Անկախ-
ցիկներ ցուցադրապետութեան դէմ : Իրան ցանկիւր
ընկերակիւր, կը խորհի արտաքին կառավարութիւնը :
Անանք մէջ կը գտնուին Անգլիաներանեան Ընկերա-
կեան երկու պաշտանները, քրիստոնական հիւ-
պատու մը եւ մարաթի մանակներն մը :

Լոնտոնի թերթերը կը քննէ թէ լաւ ժամաւ —
զախալեան ժամանակ են ընկերակիւրն անգլիայի
պաշտաններն եւ իրենց ընտանեկանները : Շատեր
կը չարքալեն, իրենց երկրը վերադառնալու չա-
մար :

Թէհրանի Ֆրանսիանք թերթը կը գրէ թէ ու՞ր
զիտեղիքային ժամանակներն ճարձեղանք են ի —
րանեան կառավարութեան կողմի :

ՆՈՒՄԱՐԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՈՒՄ ՍՊԱՐԿԱԿԻՐ

Աղբիւրն ըլլալ մը, էյալմարք Բաշանի եր-
կաշխարթի օր կը մը արդէն Իսլամներն, որպէս
իւր թաղիցի ցույց մը կատարեն յաւորք օրը (երեւի),
չարքալեանքներն միջամտութեան դէմ, որ կը
զիտեղիքային ժամանակներն :

Եւստանք թերթը կը խորհի արտաքին պատմութեան շարունակ
ընկերակիւր Իսլամներն ցույց արտադրած էր աղբի-
ւրը ճամբար կառավարութեան եւ խորհրդալանքին
միայն :

Չնուաճալ մը ճամբան, կեցուցիւրն այն —
բան ծանր է որ կարք մը զեպալեանքն ամառնալու
թեան ժամանակն են :

Վարքալեանք, Տոքթ. Մաստանդ, որ միշտ
խորհրդայիններն մէջ կը բնակէ, հետեւեալ յայտա-
արարութիւններն ըրաւ. տարր չընտրուրներ, իւր կա-
սակցութեան ընդէ. քաղաքներն միշտալ :

« Ես միշտ խորհրդալ մը վարքալեանք » ըլլալ
երկրի մը մէջ արք ժողովուրդին մէջ մարք նախա-
պատմական կ'անք մը կ'ապրի, նորիքն միայն —
չաւաքն մէջ, Այս կառավարութիւններն որքը
բարեկամ են մեզի, կարք որ դժուարութիւններ
տանգած են բարեխորհրդակներն ճամբան միայն
կ'որդին զայնք անկամար տանք մարքալեանք
նիւնուրկեան վերջիւրով մասին թշուառութիւ-
նը, այն տանի կը ստանալ պատմալու եւ բարե-
ցակամ վարքալեանք մը պատմալուրն թ :

Ընդէ. քաղաքները չարքերն թաղալիցիներն
այցելել ճարապալին Թէհրանի մէջ միայն օր ըը-
նակիցները զարքայներն մէջ կ'ապրին :

Քրիստոնական զաւեցիք Ժողով զուսարք
երէկ, որքալուն ճամբար կը դիւրեք Իրանի փոխա-
պատմականութեան վերջը : Հինգշաբթի օր նորէն
ժողով անքի զուսարք :

Մասկաւիկ անքիւր աղբի օր ամփոփեց ի-
րանեան թերթներն յորդանանքը բոլորն ալ թը-
նանակալ Անգլիոյ ճանդակ :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. Ե)

Այս հրահանգին ճամբան, որեւէ աղապար —
թիւն անքի չաղաղի Յունիս 25-ի առաջ : Հայ —
ուսականիւր պարտաւոր են տուրքերու զանգում
կատարել ժամանաւոր փոխալիկապատմութեան թ :

Եւ Լոնտալիւրմանին կատարել միայն բարքալանքին
հարկեցիցի պարքալանքներն մէջ :

Մեծն ԲԻՐՄԻՆԴՈՒՅՈՒՄ արտաքին նախարարը,
Գ. Մորիսը, վերջապէս կը ետեւալ ալցելու —
թիւնը Արեւմտեան Գերմանիայի մէջ : Նախարարը
շատ օր մնացած է զերման պետական մարքը
հետ կը տեսնուի թերթներն : Եթէ Պարքալանք —
նի ճարքը անհրաժեշտ չաւաքն լնտուր կը վերա-
դարձը, արքայալարար, Գ. Մորիսը, Պաննին պի-
տի մեկնի վրէժնա :

Կարմիրները սկսան նահանգել

70.000 ԿՈՐՈՒՍ ԱՆՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Հազիվ վեց օր անցած, չինեւորդական յարձակողական երկրորդ շրջանն ալ, որ այնքան պարտաւորութեամբ աւ արժեքով սկսաւ, կարծիքն է վերջնական ձախողած նկատել:

Վեց օրուան մէջ, կարմիրները, հրետանիի ու օդայաներու աստիճանով ռաբանական շնորհաւորով, կորսնցուցած են 70.000 հոգի, մենակ եւ վերաբոր: Դաշնակից ուժերը, որոնք մէկ զօրք — բարձր զէնք մէկ զուգորդ շամանաւորութեամբ կը կառուէր, նախ յաղթանակ զանապաղներէ եւ ապա կասեցնել յարձակողները, որոնք կ'ուզէին արհ-ւ-ւերան կողմէն շրջապատել Մեծով պաշտպանութեան զինները: Գոտիներով զարնակելը զօրաժամեւեւ կարգաւարձողականին առջեւ, Մեծով հրա-ւ-ւաբ, կարմիրները սկսան նահանգել: Միայն ծուր-լանի գետի արեւելքը, անորեք ցուց կուտան որոշ զինամասեր մէջ, որ ապաքին չի կրնար գործել իրենց ինչ կացութեան ընթացքը:

Անկողման 10րդ զօրացանկէ հրամանատարը, զոր, կը իրեն զօրաբաժնիքէ չ'արտահանուի իր զօրաւոր սաներ կանխահալ լաւատեսութեան մը զէնք, որոնք նաեւ կրնայ լլալ, որ աստանադրուած կարմիրները զինքն իր գործին առջի կանգնել: Հա-կասակ զուգորդ, այս ազգաբնութեան, լաւա-տեսութիւնը ընդհանուր է, առջի առջեւ, ունենա-լով որ առիթ օր, միայն մէկ օրուան մէջ, չինեւ-որդականները կորսնցուցած են 27.400 հոգի, զա-նաւեցիկ ուժերու կապուող իրական տակ:

Բազմաճանապարհ արեւելեան մասին մէջ, կար-միրները կը շարունակեն զինագրել, բայց հոն ալ, նախաձեռնութիւնը հնազանդ կ'անցնի ՄԱԿի ու-ձեռնած ձեռքը:

ՄԱՆԱՅԱՅ ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

ՄԱՆԱՅԱՅ ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

ՄԱՆԱՅԱՅ ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

ՄԱՆԱՅԱՅ ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

ՄԱՆԱՅԱՅ ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

ՄԱՆԱՅԱՅ ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

ՄԱՆԱՅԱՅ ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Imprimerie DER AGOPIAN, 17, rue Damestine (13)
Le Gérant: A. NERCESSIAN

ՄԱՅԻՍ 28Ը

ԿՈՐՈՒՍ ԵՂՔ

Մայիս 28ին, Եւրոպէ երկեղ, Horlogeի սը - բարձի մէջ:

Կարմիրները կ'արձակուին Զ. Յ. Դ. Կոմիտի վարձա-նամ կամիտի:

Կը նախադատէ Գ. Վ. ՏԵՐՄԱՅԵԱՆ

Կը նախադատուին ճոխ բաժին: Մենք Տէկին վարձապետներն են Տէկին Ա. վարձապետն: Կարմիրներն զերանակ ձայնաւոր են ընդեր Բարձիկ երկունս: Դաշնակ ձայնաւոր են ընդեր Բարձիկ (Վիշնէ), Կո-կասեան պար ընկեր Պապու Յակոբեան:

Հանդէսին վերջ ինչուք միշտեւ աւաւաւ, Յոյսերու սրտը:

★

ԱՆՅՈՒՄԻՆ ԵՂՔ

Կարմիրները կ'արձակուին Զ. Յ. Դ. Մ. Միւսնա - եան ինքնակոմիտի, ժամանկութեամբ Նոր Սե-րունի եւ Ծ. Կապուող ինչի մասնաճեղքներուն: Այս շարքի իրերուն, ժամը 9էն մինչեւ լոյս, քաղաքապետարանի սրտը, 22 rue Voltaire:

Կը նախադատէ ընդեր Գ. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Կը նախադատուին ճոխ բաժին: Մենք Տէկին վարձապետներն են Տէկին Ա. վարձապետն: Կարմիրներն զերանակ ձայնաւոր են ընդեր Բարձիկ երկունս: Դաշնակ ձայնաւոր են ընդեր Բարձիկ (Վիշնէ), Կո-կասեան պար ընկեր Պապու Յակոբեան:

Հանդէսին վերջ ինչուք միշտեւ աւաւաւ, Յոյսերու սրտը:

ԱՆՅՈՒՄԻՆ ԵՂՔ

Կարմիրները կ'արձակուին Զ. Յ. Դ. Մ. Միւսնա - եան ինքնակոմիտի, ժամանակութեամբ Նոր Սե-րունի եւ Ծ. Կապուող ինչի մասնաճեղքներուն: Այս շարքի իրերուն, ժամը 9էն մինչեւ լոյս, քաղաքապետարանի սրտը, 22 rue Voltaire:

Կը նախադատէ ընդեր Գ. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Կը նախադատուին ճոխ բաժին: Մենք Տէկին վարձապետներն են Տէկին Ա. վարձապետն: Կարմիրներն զերանակ ձայնաւոր են ընդեր Բարձիկ երկունս: Դաշնակ ձայնաւոր են ընդեր Բարձիկ (Վիշնէ), Կո-կասեան պար ընկեր Պապու Յակոբեան:

Հանդէսին վերջ ինչուք միշտեւ աւաւաւ, Յոյսերու սրտը:

ԱՆՅՈՒՄԻՆ ԵՂՔ

Կարմիրները կ'արձակուին Զ. Յ. Դ. Մ. Միւսնա - եան ինքնակոմիտի, ժամանակութեամբ Նոր Սե-րունի եւ Ծ. Կապուող ինչի մասնաճեղքներուն: Այս շարքի իրերուն, ժամը 9էն մինչեւ լոյս, քաղաքապետարանի սրտը, 22 rue Voltaire:

Կը նախադատէ ընդեր Գ. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Կը նախադատուին ճոխ բաժին: Մենք Տէկին վարձապետներն են Տէկին Ա. վարձապետն: Կարմիրներն զերանակ ձայնաւոր են ընդեր Բարձիկ երկունս: Դաշնակ ձայնաւոր են ընդեր Բարձիկ (Վիշնէ), Կո-կասեան պար ընկեր Պապու Յակոբեան:

Հանդէսին վերջ ինչուք միշտեւ աւաւաւ, Յոյսերու սրտը:

ԱՆՅՈՒՄԻՆ ԵՂՔ

Կարմիրները կ'արձակուին Զ. Յ. Դ. Մ. Միւսնա - եան ինքնակոմիտի, ժամանակութեամբ Նոր Սե-րունի եւ Ծ. Կապուող ինչի մասնաճեղքներուն: Այս շարքի իրերուն, ժամը 9էն մինչեւ լոյս, քաղաքապետարանի սրտը, 22 rue Voltaire:

Կը նախադատէ ընդեր Գ. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Կը նախադատուին ճոխ բաժին: Մենք Տէկին վարձապետներն են Տէկին Ա. վարձապետն: Կարմիրներն զերանակ ձայնաւոր են ընդեր Բարձիկ երկունս: Դաշնակ ձայնաւոր են ընդեր Բարձիկ (Վիշնէ), Կո-կասեան պար ընկեր Պապու Յակոբեան:

Հանդէսին վերջ ինչուք միշտեւ աւաւաւ, Յոյսերու սրտը:

ԱՆՅՈՒՄԻՆ ԵՂՔ

Կարմիրները կ'արձակուին Զ. Յ. Դ. Մ. Միւսնա - եան ինքնակոմիտի, ժամանակութեամբ Նոր Սե-րունի եւ Ծ. Կապուող ինչի մասնաճեղքներուն: Այս շարքի իրերուն, ժամը 9էն մինչեւ լոյս, քաղաքապետարանի սրտը, 22 rue Voltaire:

Կը նախադատէ ընդեր Գ. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Կը նախադատուին ճոխ բաժին: Մենք Տէկին վարձապետներն են Տէկին Ա. վարձապետն: Կարմիրներն զերանակ ձայնաւոր են ընդեր Բարձիկ երկունս: Դաշնակ ձայնաւոր են ընդեր Բարձիկ (Վիշնէ), Կո-կասեան պար ընկեր Պապու Յակոբեան:

Հանդէսին վերջ ինչուք միշտեւ աւաւաւ, Յոյսերու սրտը:

ԱՆՅՈՒՄԻՆ ԵՂՔ

Կարմիրները կ'արձակուին Զ. Յ. Դ. Մ. Միւսնա - եան ինքնակոմիտի, ժամանակութեամբ Նոր Սե-րունի եւ Ծ. Կապուող ինչի մասնաճեղքներուն: Այս շարքի իրերուն, ժամը 9էն մինչեւ լոյս, քաղաքապետարանի սրտը, 22 rue Voltaire:

Կը նախադատէ ընդեր Գ. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Կը նախադատուին ճոխ բաժին: Մենք Տէկին վարձապետներն են Տէկին Ա. վարձապետն: Կարմիրներն զերանակ ձայնաւոր են ընդեր Բարձիկ երկունս: Դաշնակ ձայնաւոր են ընդեր Բարձիկ (Վիշնէ), Կո-կասեան պար ընկեր Պապու Յակոբեան:

Հանդէսին վերջ ինչուք միշտեւ աւաւաւ, Յոյսերու սրտը:

ԱՆՅՈՒՄԻՆ ԵՂՔ

Կարմիրները կ'արձակուին Զ. Յ. Դ. Մ. Միւսնա - եան ինքնակոմիտի, ժամանակութեամբ Նոր Սե-րունի եւ Ծ. Կապուող ինչի մասնաճեղքներուն: Այս շարքի իրերուն, ժամը 9էն մինչեւ լոյս, քաղաքապետարանի սրտը, 22 rue Voltaire:

Կը նախադատէ ընդեր Գ. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

Կը նախադատուին ճոխ բաժին: Մենք Տէկին վարձապետներն են Տէկին Ա. վարձապետն: Կարմիրներն զերանակ ձայնաւոր են ընդեր Բարձիկ երկունս: Դաշնակ ձայնաւոր են ընդեր Բարձիկ (Վիշնէ), Կո-կասեան պար ընկեր Պապու Յակոբեան:

Հանդէսին վերջ ինչուք միշտեւ աւաւաւ, Յոյսերու սրտը:

ԱՆՅՈՒՄԻՆ ԵՂՔ

Կարմիրները կ'արձակուին Զ. Յ. Դ. Մ. Միւսնա - եան ինքնակոմիտի, ժամանակութեամբ Նոր Սե-րունի եւ Ծ. Կապուող ինչի մասնաճեղքներուն: Այս շարքի իրերուն, ժամը 9էն մինչեւ լոյս, քաղաքապետարանի սրտը, 22 rue Voltaire:

Օր. ԼՈՐԱ ՄԵԼԻՍԵԱՆ
Պ. ՅԱՆԱՅԱՅԱՆ ՄԱՐՏԻՆԻ
20 Մայիս, 1951
Այս ամիսի Տէր եւ Տէկին Աւստիա Մարտիկ
5000 Ֆրանք կը նուիրեն Այնքարի «Յաւաթ» վար-
ժարանին:

ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

Զ. Յ. Դ. ԵՂՔ ՕՐՈՒՄՆ ԵՂՔ

4499 : 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 103

« ԻՄ Յ ԵՆԵՐ... ԻՄ Յ ԵՆԵՐ... »

Մայիս 28ի տարեգրանք
Աղեքաանյայտի մէջ

Ռոբարտ գեղ Հայ. եկեղեցի

Հետաքննող ընկեր մը, որ գրեթէ ուսանողին կ'ապրէ ինչպէս օտարական շրջանին մէջ, երկար տարին իր ընկերներն ու ժողովուրդներն մէջ առ - բեկ հազը, կ'ընկերոս անձնական նամակով մը կը դիմէ մեզ։

— Հայ բնիկը մեր մեծագոյն միջոցաւ — բիւն մը, մեր կայսր՝ դրսի աշխարհիմ հետ մը մեզ անկախ պիտի յիշեցնա՞ր, որ Հայք ենք, Հայ ենք, Հայք ենք... »

Հարկ կ'ա՛ր, որ այս յիշեցումը մեզի եւ ինքն իրեն ընկեր միջ հետաքննող ընկերը։

Հարկ կ'ա՛ր, որ մենք այ Հիմա մենք մեզի եւ մեր ընկերացիներուն ինչեցնենք, թէ Հայք ենք, Հայք ենք, Հայք ենք... »

Ինչո՞ւ այս հարկաբանը՝ ի դէպս եւ յայն - դէպս կ'ընկերու. դրեթէ պոստալու աշխարհի երե - սին մեզ հայտնի ենք, երբ ոչ ոք կապակի տակ կը դնէ, համառ ոչ ոք կը ստիպէ մեզ ուրախ մեր ցեղային զգացումը։

« Հայք ենք... » իբր թէ ըսող մը ըլլար մեզի։

« Հայք ենք... » իբր թէ Հարցնող մը ըլլար մե - ին։ « Ինչ ապէ հէջ։ »

« Հայք ենք... » հարցնողի մը պատասխանը չէ ստիպալ, այլ տեսակ մը վստահութիւն պատկերա՞յ ինչեղութեամբ կամ բռնի ուղադրումի դէմ։ Տա - րուս մը մեր առեւ մասին, թէ աղբոք մը կ'ապահ - րէր մեր հայտնիութիւնը, թէ թէ դաս կ'ընդունելու վրայ չէ՞նք աղբի։

« Հայք ենք » ըսելը կը նշանակէ մօտաւորա - պէս յայտարարել ի յուր եւ ի յուր թուրքին — « Կը կուտի՞ք ժամանակն եւ տարածութիւնն դէմ, կը կուտի՞ք օտարութեան դէմ, կը կուտի՞ք Հին Աշխարհի եւ ՆԱ Աշխարհի դէմ, կը կուտի՞ք մերկին ռաճացման դէմ, կը կուտի՞ք մահաւնագա - լութեան դէմ, կը կուտի՞ք Արեւելի եւ Արե - տմուտի դէմ։ Մէկ յօտեմ, կը կուտի՞ք ամբողջ աշխարհի դէմ։ »

Այս բոլոր երեւելի եւ աներեւելի մտանքն — բուն դէմ կը կուտի՞ք միայն եւ միայն կարեան պահելու եւ պահպանելու համար մեր հանդիսը՝ աղբուկիւնը։

Այս անհերքելի մօտեմով ինքեցին, մեր կոտ - ըն « Հայք ենք... » իմաստ մը կը տառայէ։ Եւ այս անհերքելի մէջ մենք զոքե՞նք միմեկ ենք, ու - ռուսներն տիկերք մէջ մէկ ուրիշ ապէ մը, ու - ռուս երկու ծրարքը ապէ իր երկրէն զուրկ, աշ - խարհի զոքե՞նք բոլոր անհերքելիութեան մէջ, եւ ու - տիպաւ ըլլալ կուտի՞ք այս անհերքելիութեան դէմ՝ ամբողջ խորհրդա՞յ այն միայ անհերքելի մէջ, որ իր հայտնիութեան է կը իր հայկականութիւնը։

Մենք կը զարեք, կ'ըմբռնենք, գրեթէ հալած - րացոյց կը տեսնենք մեր հետաքննող երկրորդ զրո - քախտութեան եւ միմեկմեկմ միջկեղծութիւնը — նը։ Ինչ տեսնանք չէ իր դժբախտութեան, ինչեղէ միջկեղծութեան մէջ։ Մենք բոլորը նման ենք իւ - րաբար մեր դժբախտութեաններով ու մեր միջկեղ - ծութեաններով։

Մեր ընկերով մայրը, որ քրտաքրտե՞ մայրն է, կը հասնի մեր անկողնին, ինչպէս մեր մայրը, որ նոյնպէս քրտաքրտե՞ մայրն է, կը հասնի իր ալ ու - կանցին։ Այս մայրը մենք կը լսենք օդին մէջն, ծովերուն ու ցամաքներուն վրայէն, բոլոր այն տանիկներէն, ուր ծուլաբն է հայութեան մէջ մասնակի, մասնակի մասնակի։ Վասնզի այդ մայ - րը Եփրատի մայրն է... »

— « Մեծա՛ր Դաւիթ... » Կը կանչէր թէ՛մա - մին, միմեկ հաղորամանք մը տալով, մանկ անցող որ փայլակէ մը պէն իր սուրբ շուրջ ամառ Մա - տունցիկի գլխուն գլխին։

Ձախ մը, չես դիտե՞ր՝ տարիք, չես դիտե՞ր՝ ինչպէս, կը պատասխանէր ինչ — « Կնիմանի՞ եմ... »

Հիմա, հաղորամանք մը ետք ամենէն դուա - րեմ, որ երկու սօսերուն հակադասութեան իրարու դէմ, դարձեալ նոյն մայրն է կարծես, որ կը ճնդ - րէր գրեթէ միշտ։ Եւ հայրենի խօսքին հետ կը հասնի մեզի՝ չափաւաճողի հարկողներուն։

« Հայ ենք » ըսելը մեզի համար նոյն իմաստը ունի հայրը, ինչ իմաստ որ ունիք զինքեղանի ենք ըսելը Մատանցի ինտնականի համար։

Արեւի երաշխաւորութիւն մըն է մեր դրոյւ - թեան, յարաբանման եւ զննչային ապացութեան համար։ Անտանցիկն, բայց մտադրող գործիքին մը, դրո ոչ ոք եւ ոչինչ կրնայ խնայ մեր ձեռքէ, քանի որ մենք կը յայտարարենք մեզն եւ կ'ըրդը այդ դրոյութեան։

Ուրիշ տարաբանակ Հայ մը, Արիւիկէի խորն - րէն, մեզի ուղղումն նամակ մը մէջ կը դրէր մօ - տաւորապէս — « Երազող մէկ տեսալ, որ Հա - յաւաստիքը ապաւն է մենք ալ հոն վերադարձան ենք։ Երբ արմիշայ, Կորեկ եւ զին քաղաք մի տա - րաբար խուցիւք մէջ, Արիւիկէի այս խուր եւ հեռա - ւոր անկերուն վրայ։ Բայց մտառ հեղեք, որ երազը պիտի իրականացնուի օր մը։ Այսօր՝ երազ, վաղը՝ իրականութիւն։ Եւ կը հաստատու առոր, ինչպէս հաստատուին մեր նախաշարքեր լման զայն հարիւր

1915ի փոփոխիկն չ'ըսեցող մարտաւան, ե - կը հասնի իր Արեւադարձագիտ Մօլլա — Կեօքչա՛յ զիւրը։

15 տարեկան էր։

Այդ օրերէն, որ աւաւոր երկունքէ մը վերէն, սկսան յոյժով ապաւ... թեան շնորհները, մեր Հա - րենապետը մանկական սիրտերը լեցուցեան ան - հուն ուրախութեամբ մը։

Մեր անկախութեան տապալն տարեդարձը տօ - նելու համար, օրուան կուսակցութիւնը մասնա - ւոր յայտարարութեամբ մը, կը ծանուցանէր թէ Մայիս 28ը կը տօնուի մեծ շուրջով։

Լուրը մինչեւ հետագայ դէպքեր հասած էր։ Երբ իմացալ, անձամբ կը ապաւնէր Մայիս 28ին, բայց կարծես իւրաքանչիւր օրը որ կ'անց - նէր, տարի կը թուէր։

1919 Մայիսեան ամենէն զեղեցիկ օրը 28ին ճամբար ելալ զիւրիկ զէպի Արեւադարձագիտ (այս - օր մը՝ Լեւոնիկան)։

Բաւն վերտ, կամ 4 ժամուան ճամբար կը թափէր, ժամերու հետադարձութիւնը աչք անե - լով կ'ուզէր անմաս չմնալ։ Մերթ վաղեղով, մերթ լուրջ անուշով հասած էր որդակները, ուր 25 — 30 հազար որբն ստիպարաւան էին այդ հակալ, թաղամասի չէնքերուն մէջ։

Հաջիք գաղթիկները մտած էր, ահա լսե՛կի կ'ըլլար տալով — զուռանէ մայրը, քովի կ'ուղո - ներուն մէջ։

Երկու երեստապոլսի մէջ — մէկ հակա Հա - րենային ետազգի րոման, ինչեղ ետե՛նէն տալով — զուռանէ խումբ մը, եւ փորթիկ ոչխարն օտ մը։ Տօնի առթիւ մատաղանք կը հաւաքէին քաղաքի ա - ռեւախականներէն։

Նախաճաշեան փողոցի մէջ խառնութեան մը, ոչխար մը ալ փորթիկ հօտին խառնէր կ'ընէր, զիւրիկը վաք առաւ ու բաւ։

Անս լրացաւ եօրանամակ տարիս Տեսալ փոխըմէկ սիրիկ ագիս Տիւլ, անս կիմա աւ մի մեղաւոր ետցի Գա՛նի որ արժանի ըրի իմ այս օրիս։

Ուրախութեան ծերունին իւրաք եւ ալ չէր - ցալ շարունակէր...։

Թափօրը դարձաւ Ռաֆֆի փողոցն, մասա Վասնեան փողոց, երկուրէ կ'ընկեր թօփօրեան փողոց, մինչեւ որ հասաւ «Պարունեան փողոց»։ Թափօրը հարաքրեցու հասած էր։ Բիւրախափոր Միւրաքանիս փողոցն ուղղուեցանք զէպի քաղա - քաւաքեան, իսկ ոչխարները տարին Մ. Եփրէ Վիլը (Աստուածամիկ) եկեղեցին մատաղ ընկելու, օրուան տօնին առթիւ, եւ ժողովուրդին բաժնելու համար։

Ամբողջ շրջակայ գիւրերու ապագայեան մի - ղովորդը եկած խառնութեան էր քաղաքի բնակչու - թեան, եւ դոնի մը պէն ալիք — ալիք Գր. Մի - քաշեանի փողոցէն կը հոսէր զնիկ քաղաքապէ - տաբան։ Տեսնոր ուրախութեան կուլային, իրաք կը համոքեին։

Երբ թափօրը, զինտարական վարժարանի (նախկին Գիմնազիա) քովէն անցաւ, չէրի բազ - մայակի պաշտպաններն կ'ընթալին Հայ ապստիք ինչեղ համազգայնութիւն, իսկ զինտարական նուա - ղախումը կը շնչեցներ «Մեր Հայրենիք» ապա - նակալս... »

Թափօրը հաւաքեցաւ քաղաքապետարանի դրան տակ։ Անկէ կողմ դըռնաբացումն էր։ Բիւր տատարեան ապակային, մայրեր կուրեցան, բոլորին աչքերը զայադարպետարանի դրան ուղ - դաւած՝ լուսեկեմութիւն կը նայէին, մէկ ալ, ներքե՛ն մարդ մը հապի զուր ելաւ, շինցէք Արեւան — դըռնափոր նաւանապետը կ'ընկնէր շարունը։

Եւ անս ընկեր Կարօ Մատանցին սկսաւ խօսիլ հայրենի — հայրենի, բացառելով շարունը զապաւ մեր ժառանգութեանը, մինչեւ հարապետութեան ծնունդը։ Ժառը կ'ընդհատուէր ընթ մափկում։

Այս Գր. Մեղուսէ, սկսաւ փառաբանիլ Հայ - րեն։

Այս Հայր, ինչպէ՞ս բոլոր Հայերը, անբաղ - խարէր բոլոր անկեղծներուն մէջ, ինչեղ երազի մէջ Հայաստանի կը տեսնեն, եւ կը տեսնեն պապ, զայն չէրանցողով տեսնել չ'արթնութեան։

Մեր նախաշարքեր, վեց հարիւր տարի էր — բունակ, ամեկու յոյսով ու անխորտակ հաստա - ղով, սպասեցին Ազատ Հայաստանի հրաշքափա - յարութեան։ Մենք ալ պիտի սպասենք, միշտ յու - աստով, միշտ հաստատով, թէ որ մը կ'ընթալանք հեղաք շերտէն եւ քաղաքի միջուկով ապաստանե - կեղք պիտի վերածնի երկրի ու երկրին երկուն — թէն... »

« Հայք ենք », շերտային մէջ Հայաստանը եւ — անջ չ'ըրող մեր հեռախառն ապակեցները բացա - ռութեան չին։ Կաւ ուրիշներ, որոնք պատեն՝ ու — ղիթնիքով կը խոտաւային միշտ Հայ ծնած քլ — լաւու (անհրաժեշտ հարաբերութ) (անհրաժեշտ ճՈՒԱԲԻՆԻ, ամիսկումս)

ԼՈՒՏՈՒՄ, 18 Մայիս — Միքիկն « Ետառ » , այս անգամ բարի լուր մը է որ կը հաղորդէ։

Այս գրութիւնը մէկ ամիս առաջ պիտի ղզէն, բայց քաղաքական իմաստներ ըսելով։

— « Կիւրպչիկեան եկեղեցիին խնամակալու — Թիւրք պիտի վառանայ։ Ան տեղակէ է այս վայր — դպարտին անցնալ անդարդախառնութեան, զիւր որ Երուսաղէմէ միայն այս փորձանքէն ապա - ուելու համար Լիւնտն քրիստն է։ Համբերէ։ Կիւ - րասանք թէ դիմում կատարած է, Գալիֆորնիա երթալու համար։ Ամա՛ն, թող այս տեղէն կամա - ցուի որ հեռաւայ, դժոքե թող երթան։ Հիմա կու - չինակ խան մը մի դերք։ Նուպար Կիւրպչիկեանը ինք խանայ եկեղեցիին անմիջապէս ղզեցի կու տալ։ Մարդը դուռն է։ »

Համոզող չեմ գրեր այս տողերը, սիրելի « Ետառ »։ Սերտ խոսուած է, գիտե՛մ որ մեք սիրեն ալ պիտի խոցուի, երբ կարգաք այս տո - ւերը։

Ինչպէս գիտե՛մ, Լիւնտնի Հայոց եկեղեցին Գ. Գալուստ Կիւրպչիկեանին սեփականութեան է, իսկ եկեղեցիի «ճովիւր» իր պաշտօնական։

Մարդը կը դերապատանին լիպատիկը յաւեր ծաղիկներ համար փառաւոր եկեղեցի մը շինեց Բիւնակիթիլիքին հարուստ թաղանքին մէջ, բայց փորձուց պակաս էէ այդ օրէն ի մեր։

Տարիներ առաջ իբրեւ հողորդ ճովիւր ունե - ցաւ։ Գուստն վարպետաւ մը (այժմ Պոլիս, եղիւր — կաղաղ), որ կ'ամբաստանուէր զոքիւր մեղեցով մը։ Յետոյ եկաւ հանրածախս Թիւրք, քաղաքա - լով ծանօթ ընտանիք մը։ Հիմակ ալ այս անբաղ - լապար, Թոմայեան, որը եղիպական կուտա — վարդիթիւր Երուսաղէմը ապարմ էր իր իրաւ տա - րի առաջ։ Վասնզի ալ մեզի դերքն է այս Թոմայ — զին Նուրէր, իբրեւ փոխարեանութիւն մեր անհա - ճար օգնութեանը... Եւ հիմակ ալ Գալիֆորնիա կը դրեն, իբրեւ հողորդ ճովիւր։ Ինչ մեղք ունի աչք պատուանին դարձրաւ, այս պատմով իրեւրու համար։ Ոչ թէ Գալիֆորնիա, այլ իր կեան տեղը վերաշարունակ է զայն, դատուելու եւ արտաք — սուելու համար։

Գոյեցիկ Գ. Դէրաք Միքեան, որ անկի քան երեսուն տարին ի մեր մեր եկեղեցոյ դարպասէն է, քաղաքական Մա՛նէշմարէ եւ Լիւնտնի դա - ղովիւր, իբրեւ քաղաքաւոր մարդ, այս անբաղ - վարպետին ժամանակէն վեց ամիս վեր լեղա - պատառ փափաւ եկեղեցիէն, եւ անմիջապէս իր հրօտաբանակը ներկայացուց խնամակալութեան։

— « Հայոց եկեղեցոյ փոխին անցաւ տուր է ինձ անցաւ, իսկ այս վարպետաւ Մ. Գալուստ — զի անտն զիմով՝ խորհանի ետեւը ստեղծականի մը կը պատանայ։ Միւրեւ որ չլուրսէր այս սաստանս, եւ այլեւս եկեղեցին ոտը չէր դնէր ըսած է ին - քունի դարպասին։ »

Անկէ չորս ամիս առաջ Պարսկաստանէն մէկ տուրը կազ Հայ երեստապետ մը եկաւ. Լիւնտն, Ար - քիւր Մեղիւրեանին։ Ինչե՞ն ապա կ'ուղէր հիւանդու - նոց մտնել, դրոքորդեան երթալուցին, եւ ոտը քուսէրու համար։ Ինչ զոքեցի պատուութիւն։ Մեր վարպետիւր Հայ տանտերականներուն կեղ շ - րոնը՝ Միթլ կ'ընթալէ, եւ կը սկիւր զգամ հանաք — նալէր։ Էմաք քուրդը ալ տեսած է, կ'ընթալ օ - րերը եկեղեցոյ տալէն մէկ ոտքը կազ Հայ ե - րեստապետը մը։ Կ'ընթալ հիւանդանոց ընել եւ ոտը քուսէր մայ։ Հարիւր սովիկ չամ իմա կալ։ մեր քուրդին պարտականութիւնն է զառնակն այս դժբախտ Հայ երեստապետին ոտը չալ։

Մեր քաղի գորակիցները անկէն ալ կը մա - ւաքեն հանդանակի թեան։ Ոչ որ դիտէ թէ քանի սովիկ է հաւաքած վարպետիւր, բայց իր անէ 32 սիրելի կը յանձնէ, շաքսան հաւաքեցին ըս - քուն։

Կապան բանակը, որ կըցաւ իր կորովի դիմադրու - թեան ու քաղութեան յայտնի Մարտապատկար, Հաղաթիւրի եւ Գալ Սարգսի ճակատաբար — ներքուն մէջ եւ փրկեց Հայ ժողովուրդը դուրսից։

— « Էմով Հայ ժողովուրդը, որ դարձաւ երազե - րու կատարական առաւել տարեգրանն է, որ ալ կը տօնէ այս օր...։ Ապաւ եւ, անկախ եւ, քանակ ունի, մարտկոցներ ունի, եւ ինքնապաշտպան, համապարտեցնող պիտի անտեն Հայաստանի հան - րապետութեան հնչակներու առաւել տարեգրու — մը... » Ետալոյ ցուցամտաբ ուղղեց զէպի բերդի կողմը, որ կ'ըրտաւորին բերդի թրջանոցները իւ - րեցի հարիւր եւ մէկ հարուստները։

Ժողովուրդի հռուստանքն է ինքնապաշտպան. մայրերուն մէջ ապիւստ քան չէր յուրէր։

« Արեւիկա զաւա՛ր է մի օր մամանակ Մարիկ գլխին տեսնմի մի քրոջով... »

Հեղինակի երազ ու փափաքը կատարուած էր Մայիս 28ով։

Փառք զոր հերոսներուն, որոնք ինչեղ ճակո - թեան ու արեան դիմով երեստեցին Մայիս 28ը, Միայն ալ ու անկա Հայաստանի պետութեան կու - րերը։

ԱՐՄԵՆԻԱ ՅԱՎԱԲԵՆ

ՄԵՐ ԽՈՍՏԱՐԸ

ՊԵՏԻ ԿՐԵԱԼԵ ԻՄՈՒՆԵԼ

Հայկական Արտասահմանի է դուր կը սպասե որ ուղղակի եւ կենդանի կայար, բնական եւ ու զատ յարաբերութիւններ հաստատութիւն, հայրենիք - զին հետ :

Վերջին աշխարհամարտէն առաջ, եկող - զար- ցոյցներ պահաւ չէին : Պատեհազմի վերջին տարին ալ նուիրակներ հանդիպեցան Միջին Արեւելի, մասնաւոր պայտօններով :

Յետոյ իրարու յաղորդեցին լիազօր պատուի - բախեր, Ներդալիքը կազմակերպելու համար (1946 — 47) : Պատեհութիւն մը ալ Գործընդու համաձայնարը :

Ու նորին լուսնիւն : Եղած - չեղածը՝ Վերջ- տարական կապը : Անկէլ եւ պատահար քննա- անցած հրատարակութիւններ : Կամ տնտեսական բարեփոխիւնը :

Անշուշտ միայն մեր երկրներ չէ որ կը՝ տու - սապի հաղորդակցութեանը շնորհաբերութիւն : Նորն ողորդակները բոլոր Բացառալ եւ արքաների երկրներուն մէջ :

Ոչ թէ երեւիմալ վարարար, ալ վարկերի- րու աւարիւր. ցանց մը, Արեւելի եւ Արեւմտեան թիւին : Մասնաշաղկ հիմա մը շերտերն ամպիւ առ : Նոյն Հայրենիքը երբեք առանձնացնորք մըն է որ վիճակագրող տնտիւնալ ալ ին խոստանալ : Իսկ երեւանին զարը՝ նոյնպէս Վերջապի կը կարծիք :

Անհարձակ է որ քաղաքի պարագայ մը դա- տասէր, որպէս Մոսկուան բարեփոխէ անցարդ վարկութիւն :

Վերջ մը պիտի դալ, կը զրկուի մասնաւոր ա- տակերկրներ : Իսկ ո՞վ որ պիտի ուզէ երբեք, զատուտն մոլոյ անցած երանիքի մը պէտք է ըլ- լալ : Այս կամ այն յանձնարարութեան :

Անկերք է խոսել զարդոյններու մասին : Մար- դիկ ոչ թէ ներդալիք, այլեւ հասարակ շրջալ - յութեան խոսքն աղած չին ընել (tourisme) : Ոչ իսկ ամառանալի արձակուրդի առիթ...

Գալով եկողներուն, տարիներու լուսնիկն վերջ, աւաւաւիկ ինքնախնի արեւալուրդապ մը եւ դաստիարակ մը եկել եւ Լեւանի : Ներկուս մը ամառը՝ Արեւելիք գաղութներուն :

Ինչպէս դիտել Լուսնային երէկ, մենք տեղե- կութիւն չունինք թէ ինչ առաքելութեամբ եկածն է մէկը եւ միւրը :

Թերեւս Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը ուղած է Ժողով տեղեկանալ յայտնի պարտին կացու - թեան, քանի որ Գործընդի կաթողիկոսին առաջ - ղնութիւնը ծանարեցնա խոսեցանք :

Եթէ միայն այլ պաշտօն ունին, անշուշտ պարզօր պիտի սեանք արտաքոյ զիկուցած առաջ, որպէսլ պարզօր ամառը անդադարը :

Ինչ որ ըսելիքն եւ առաջին տարին, զարդող եւ ստանձնարարի առաւելում մը, աղբաւն յոգեւու - թիւն չէր արժիք :

Բացառիկ պարագաներու մէջ կ'ապրինք, եւ հայրենիքին հասած ամէնիկ արտա ծանին ալ մաս- նաւոր նշանակութիւն էր ունի :

Եթէ նոյն իսկ պարագայէն կրօնական յարա - բերութեանց կամ ինքնախնի եւ Արեւելիք վե - բարեկրի ինքիք մըն է իրենց օրակարար, նորին պատասխար եւ ճանրակին կարեւոր լուսնարարի հրապարակալ :

Պարզութեանը կը պահանջէր որ եկողները ոչ թէ երկնախնի, այլ երեւանի պայտօն ստացալ ըլլային, եթէ իրապէս հայրենապարտական պար - տակաւնի միջին մըն է որ կը կատարէ :

Մենք չենք անապաւր, ամէն բան մէկ ան - զամէն իմաստով : Համար : Գիտենք որ երկու պատ - տակաւնի մըն իրենց թեւեւը կըրան լայն բանալ, ոչ ալ ընդուն :

Բայց եւ այլպէս, անշուշտ բնականորէն ունին : Ուրեմն անհրաժեշտ է որ յայտնին տանք վերա - պահութեան : Ուղղակի, եւ ոչ թէ կողմնակի : Ա - մէնուն, եւ ոչ թէ աստիճանականութեան :

Միայն կաթողիկոսական օրէնութիւններ եւ չինասարկութեան լուրեր բաւական չեն, ստաւ - զիք թաղութեանը ինքու տաղանքին համար :

Հայկական Արտասահմանը յատուկ յոյժան է խորհրդարան շարժումներին եւ բարեփոխական արտայայտութիւններին :

Ան կը սպասե որ բան մը փոխուի, զոնէ յա- բարեկրեանց ճակատին վրայ :

ՌԱՆՈՒՐՈՒՆԵԱՆ ՏՈՒՐԻՆ
զարգացիւնը

ԿՈՂՈՐՈՒՄԸ ԳՈՐԱՄԱՐՈՒՆԵՐԵՆ ՄԵՆԵ ԵՆ ՈՐ
ԿԸ ՊԱՏՄԵ ...

ԽՄԲ — Երկը հաղորդած էինք ձիւմուր - չէթի տնօրէնին ըստը Կարմիրալիւսնիք՝ Վարկիւ տարին առաջի, որ մարիկի վրայ մասնցուց Թուրքիոյ փոքրամասնութիւնները :

Անտաքիլի ըստը պատմութիւնը (Վարկան, 17 Մայիս) —

Մարի Կօթէ, որ Վարկը Ժամանակ իսթանպուլ - ի Տէփէքտարը էր, զիբը որ հրատարակած է Վարկիւք Ողբերգութիւններ տնտիւն : Հեղինակը հոն էր քաղաքը թէ ալ տուրքը ինչպէս եւ որոնց կողմէ պատարասուցաւ, եւ ինչպիսիք աղբեցու - թիւններու տակ :

Մարի Կօթէ կը չնուէ թէ ալ յայտնակ տուրքը տաղալիկ յաղորդաւ այն տնտեսական վարչակալներ Շիւրիք Մարազոլիկ կողմէ : Եւ կը. Ժողովը ու երկամական իշխանութիւնը իրեն ինքնապարկան : Նախկին Տէփէքտարը կը պղծէ նաեւ որ տնտեսական ու երկամական կարեւորէր զատ, ցեղապարտութիւնն էր որ ծնունդ տուաւ այս տուրքին :

Իսթանպուլի Կարմիրալիւսները նաեւ եւ առաջ 2 իսթանիլ քաղաքեան էր զիպալ եւ զէ իսթանիլ, եւ վերջին տնտիւն վրայ աղբալու երրորդ իսթանիլ մըն ալ, շուրճանիկը տնտիւնի տակ : Կը կը կուտակ - ցութեանէ, երկամական կազմակերպութիւններն էր պահանքներն տեղեկութիւնները հասարակեան այն մարդը մասին, որոնց դէմ ունեւորութեան տուրք պիտի դրուէր : Տրուած Թուանաններն էր - բար յարեցին եւ Հայը կուտակութեան այն ա - տեղանալ ցնեղիք, Առաւ Հայրի Ռեքրիպիլ, եւ իրեն պէս ցանապալ անձնը անհասանքու : Մասին զգայունութիւնը արտաքին ծնուածքն քանեցուրին :

Այն տնտեսական կուտակալ եւ քաղաքագրութ, Լուիքի Գորտար, Մանքը Բախիք տնտեսութեան տուրքերը զիկուցին : Համար եւ նոյնիսկ յաղեղ - ցաւ հարկերին 10ի զիկը որ ապահովել յարապարի երեւիկայ հարկատուներուն համար :

Այս բոլորը զրեւէ վերջ Մարի Կօթէ կ'ամ - բաւաստել այն տնտեսական վարչակալու Շիւրիք Մարազոլիկին, երկամական նախապար փոխաւ Ար - արալի, ցնեղի Ժամոյն նախապալ Տէփէք Առա - քար, Խաւս Թէփէքլին եւ որքի անձնը, եւ կ'ըսէ թէ թէն ինքն ալ տէփէքտար էր այն տակն, լայն ի վերջին հրահանգներ զործադրող պաշտօ - նաւոր մըն էր, ըստին վրայ յարապար զիկուց - տուրքներն անան : Մարի Կօթէ կ'ը իրեն թէ Վարկիւք Ողբերգութեան ըստը կազմակերպելն է Մարազոլիկ եւ պատասխանատուութիւնը անոր կ'ը զիկան :

Հարկատուներին 2057 հոդի, որոնք չկրցան վճարել իրենց տուրքը, Աղալիք զիկուցան իրենց 56.464.236 ոսկի պարտքին համար, եւ իրենցմէ 657 հոդի միայն կրցան վճարել իրենց տուրքը :

Իսթանպուլի մէջ 1869 հոդի քանոց տարուս - ցան եւ իրենցմէ 21 հոդի միայն : Հանգի ձեւով ալ 885 անաթի կուտակները ծախեցան, ապահովել - լով 2.700.143 տակ : Տար Կոդի ալ Թուրքիայէ փախուտ տակն, որպէսլ չվճարին իրենց պարտքը : Մարի Կօթէ սակալ կ'ըրաքանիլ իր զրեւէ մէջ — Այս տուրքը պատճառ եղաւ որ մեղ - են պալին փորձարկանութիւններ, որոնք Լոսա - նէ վերջ հեղաշրջել Ժողովքն էին մեկին : Ըստ իմ աշօք մէջ բան ունիք ընելիք — Մուսալ անցա - լով, մեր տուրքն որքի, այս լայն օրէնքն ինչաւա - կը : Մեր ամենուս յարչ ալ կը պահանջէ :

ԻՄՈՒՐ, 16 ՎՃ — Նախկին երկամական զոր - ծալար Տէփէք Առաքար, որուն տնտիւն կը մէ - ռէ վերջուրիկ զրեւէ մէջ, հեռեւեալը ըսաւ —

Եւ Աղալիքն զրեւէ որ հրատարակութեան տեղե - կութիւնն ընելիք, ձեւիք էր լայն : Վարկըք տակն եւ երկամական ցնեղի մարմին յայտագրան էր, ար - ընուած հրահանգները զործարկել, եւ եթէ ապ - րիւտութիւններ կան, զրեւէ հեղինակը իսթանպուլ - ի նախկին Տէփէքտարին ալ հրատարակալ պա - տասխանատու է :

ՉՈՐՔ ՓՈՒՆԱՆՈՐԴԵՐՈՒՆ 59րդ ինքար տեղե իմայն մէջ վարկեան : Գ. Կորմեօ յայտարարեց թէ նոր հրահանգներ կը սպասե Մոսկուայէ : Գաղութներէն ոչ մէկը իսթան տնտիւն ուղեք :

Իրանեան սագնալը

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԱՉԳՄԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՐ
Ե. ՄԻՍԱԿԻԱՆ

Մ. Նաւանդիւր լուսնիկն աղապարարութիւն մը ուղղակի Ս. Միտեքեան, հասցեանով թէ պի - տի ինքնաւան, Եթէ բնութեան քանեցին Պարս - կաւասանի վրայ :

Տօր. Պրէսիլ, միացալ սպալակութեանը նախկինը, շարունակելով իր զիկուցումը ծերա - կուտակալ յանձնաժողովին տակն, զիկու տուա - թէ հաստական է որ Ս. Միտեքեան Պարսկա - ն տնտ արշաւ եւ նոր նախապարկալում մը կաւա - լել : Չմէ կրնար ըսել թէ կազմութիւնը տակն՝ վը - տանդաւալ եւ ետկալալով, Հեղաշրջել մէկ կամ ալլուր : Անէն պարագայն մէջ Պարսկաստանը վտանգաւոր կէտ մէ եւ անհրաժեշտ է որ մենք լուսնարը ինքնալ մը մէջ ըլլանք, զիմաղաւելու համար որեւէ նոր նախապարկալում :

Միւնիւնն օրը արտաքին նախապար, Գ. Էնի - սըն իր լուսնարան տակնիւն մէջ չնոյնք թէ Պարսկաստանի տակնարկութիւնը եւ հոգային ամ - բարեկրիներն կենսական ինքիք մըն է ամերիկեան զարգացականութեան համար : ՎՄ. Նաւանդիւրը հաղապար չին որ Պարսկաստան ինքն զարգէ իր ին - քական աղբիւրները : Եւ տակնի տնտեսական կը զիկը որ քանակութիւններն կուտակուին, ինքիքը լուսնարը ձեւով կարգադրելու համար : Իրաւա - նական կուտակարարութիւնը պատարասականութիւն յայտնալ է բանակարար, լայն զիկուցին կաւա - լելով :

Նախարարը յորդորեք որ Պարսկաստանի կա - տալարութիւնը փորձով նախ Աղալիքներուն հետ եւ կարգադրէ ինքիքը : Այս առթիւ զրուս - ցալ որ միակողմանի զործեր չկատարեն, ընտա - րաւալում փորձելով :

ԻՐԱՆԱՆՈՐԴԱԿԱՆ ԱՄԵՐԻԿԱՆԻՆԵՐԸ
Հրատարակած տեղեկութեանց համաձայն, ամերիկեան կառավարութիւնը կ'առաջարկէ —

1. Ընդունել Աղալիքներեան ընկերութեան աղապարագան : 2. Համաձայնութիւն մը կընել իրանեան եւ բրիտանական կառավարութեանց մի - լեւ, աղապարագան հաստատութիւնները Աղալ - եւ Կարմիրան ընկերութեան վարձով տարւ : Համար - 3. Անկեղծի Պարսկաստանի վարկութիւնը հատու - ցանք : 4. Առանձնաւոր իրանեան պաշտօնու - թեան մը փոխարինը քարիւղի հաստատութեանց վարկութիւնը :

Եթէ այս լուսնով կ'ամ ուղեք կարգադրու - թիւն մը ձաղողի, այն ստան Մ. Նաւանդիւրը Միտեքեան ձեւով պիտի տակն, որպէսլ Պարսկա - տանի քարիւղ Սուսերուն ձեւը չանցին :

Ձեկուցիք, զարգացիլ թէ Պարսկաստանի տնտեսալը ծանր է մասնաւոր անոր համար — որ կըրկն կ'արձարանով արեւմտեան պատերկեանց եւ Պարսկաստանի վարկել պաշարը ինչպէս եւ բրի - տանական եւ ամերիկեան ընկերութեանց ցնալ - ցութիւնը Միջին Արեւելիք քարիւղի հանքերն յաւաքործման համար : 1921 զաւանդարի համա - ծանր, Ս. Միտեքեան իրաւունք ունի զօրք որքի - րու Պարսկաստան, եթէ երրորդ պատերկեան մը միջնատեքիւն փորքէ կ'ընտելանալ խա - րիւններ հաստատ : Այս առթիւ իրաւեցիկներ կը պղծեն թէ ամերիկեան ընկերութիւնը մը առաւար - կըր եւ իրեն յանձնել Ապաստան քարիւղի հանք - ըստն յաւաքործումը տակն նախաւաւոր պա - րմանը առաւարկելով :

Ք իրաւաստակ կառավարութիւնը Թէհրա - նի պատասխանի կը պատե յայտարարել, անոր համաձայն շարժելու համար : Իսկ Պարսկաստանի կառավարութիւնը որոշան է Աղալիքներեան ըն - կերութեան ստացուածները զրուել անալալ :

Այլ պարագային, բրիտանական օրտեսակը ալ - րու պիտի փոխադրեն անալիքի ընտանիքները :

Գործայի պատեհալը

ԿԸ ՎԵՐՁԱՆԱՅ

2 փոքրաւական կացութիւնը կըրնալպէս պար - ղուած է այլեւս Գործայի մէջ : Դանալիքը ցօրա - մասերը, իրոյ ճակատամասերու վրայ կը շա - րուանակն լուսնը հապաքարձակալանք, իսկ կար - միքներն ալ կը լայն իրենց զիկեւրը եւ կը նա - տանակն :

Կը կարծուի թէ Նաւանդի խոճաղապարի հան - ղաւման մը չունի եւ նախապատասխանութիւն մըն է իրենց յարձակողականի երրորդ շրջանին հա - մար, որովհետեւ կը նշմարուի, որ Նաւանդիլը ցօ - րամանակ մէջ կողմէ կը համախմբուի թիկուն - ցիկ վրայ : Խոճաղապարի հանդապակ լուսնիկնը հանդիման Նաւանդի տեղի կ'ունենալ արդալ եւ կար - միքներն ինքն տնտիւն Ժամանակ չին ունենալ սպաննիկները ծածկելու իրենց լայն հոգաւմանը :

Դանալիկը ցօրամասերն ալ խոճաղապար կը յա - տանակն, որտեսական տեղէ նախկինայն տակն յայտնուին : Համար : Հաստական է որ կարմի - րները կ'ունեն տակն պաշտպանողական որ զծի մը վրայ եւ կ'աղաղակեալ իրենց զիկուցութիւնը :

Դանալիկը ցօրամասերը բոլորն ալ կը դա -

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. Էջ)

X

ՅԱՌԱՋ.— Պուէնու Այրէսի մեր պաշտօնակի-
ւորներէս խմբագրական մը նուիրած է ող-
ջեալ Արսէնի յիշատակին, այս տառնամանակի

✕ Տղթ. Սիմոն Պաթմազ դասախօս կար
դուած է Պոլսոյ բժշկական համալսարանին մէջ
իբրեւ Նարբոզի մասնագէտ, ուսումը աւար

Նախագահը առանց վարանելու յայտարարեց
թէ վարիչներու պակասը, եթէ այսպէս շարունակուի,
այլիւ կորսուած է Մարզականը :

ԱՐԵՎՄՏՆԱՆ դաշնակիցներու եւ Արեւմտեան
Գերմանիոյ միջեւ պատերազմական վիճակը վեր-
պիտի դառնէ Յունիսի եւ պիտի ստորագրուի հաշ-
տուութեան դաշնադրութիւնը: Պիտի զտմարտուի նաեւ
միջազգային համագործող մը, Գերմանիոյ պարտ-
շէրու խնդիրը կարգադրելու համար:

Կ. ՊՈԼՍՈՑ ԳՐԱԽՈՒՄԸ

7.

(Twyn.)

ՄԱՅՅԻՍ 28Ը

ԹԻՐԿԱՏԵՏԻՐ

Երկրին ներքին ու արտաքին ապահովութիւնը, Տիրիւխեան կղզիներուն, Թալլաեանին եւ Ֆորմոսայի ազդապահական ծրագրերուն, որպէսզի այս զանազան խորհրդներու ձեռքը Պէտքէ օգտէն Հարաւորակ Մանրիկայի պետութեանը, որովհետեւ տեւ ամսին այս օգնութեան, անկէք լինէ կրտսեր մեր կիսադուռի պաշտպանութեան ճանախարհաւ: Տեսնեալեան արագութիւնն պէտք է ընել Արեւմտեան Գերմանիոյ, Աստորիոյ, Թրիւքիսի, Օուկուպալիոյ, Ռուրքիոյ եւ Ռուսաստանի Պէտքէ մեր շարքէն օգնել Միջին Արեւելքին, որովհետեւ այս շրջանը, Եւրոպայի հաղորդակցութեանց կարեւոր մէկ հանգույնն է, կը պարունակէ կէտը Գաղտնի համախառնակային արտադրութեան եւ ուրիշ որեւէ շրջանէ աւելի ենթակայի հարցադրային ճնշումին: Զինուորականն զատ տնտեսական արագութիւնն մը ալ պէտք է տրուի Իրանին:

Գլոխիներու բաժնեկր, նախապահը կը պահանջէ հետեւեալ զգումարները —
Ա) Զինուորական արագութիւն — Եւրոպային՝ 5240 միլիոն տոլար: Միջին Արեւելքին՝ 2 հիւսիսային Աֆրիկային՝ 415 միլիոն: Ասիոյ՝ 555 միլիոն: Հարաւորակ Մանրիկային՝ 40 միլիոն:
Բ) Տնտեսական արագութիւն — Եւրոպային՝ 1650 միլիոն: Միջին Արեւելքին եւ Հիւսիսային Աֆրիկային՝ 125 միլիոն: Ասիոյ՝ 275 միլիոն: Հարաւորակ Մանրիկային՝ 22 միլիոն: Վարչական ծախսեր՝ 78 միլիոն: Համադրամար՝ 8500 միլիոն, որուն 6250ը որպէս գիտութեան արագութիւնն եւ մնացածը տնտեսական է:

ԲԱՆԻ ՄԸ ՏՈՒՈՎ

ԵՆՐՈՊԱՆ ՊԱՏՐԱՄԱՏ ԶԵ.— Զոր: Պէտքէ յարուստեղծելով մի կայունութիւնները ամերիկեան ծն-բաղկաւորական յանձնարարութեան ամեն յայտարարեց, թէ Մայլանդային 12 պետութիւնները ի գիշակ լինէ ճնշող իմաս կանցնելու ուսական յարձակում մը: Սպայտայտի պետերը համոզու-ուած են որ Յունաստան, Թուրքիոյ եւ Սպանիայ եւս պիտի առնուին արեւմտեան պաշտպանութեան շրջանակին մէջ: Պարսկաստան եւ Օուկուպալի կղզի վտանգաւոր կանգն են, ժամանակը տալովին, նախկինը վէճին պատճառով: Բայց, զորս — վարը չէ կարծել որ Ռուսիա ճշան մը պիտի ընէ Պարսկաստանի մէջ, նախ ճան ուրիշ մը, ուրիշ ճան մը ընելով: Անորպատեղծով Գորկայի տեսարկով, զոր. Գորկայի ըստ թէ ամերիկեան ուժերը հոս ունեցան են 141.955 կորուստներ, 69.270ը կորսնորու հետեւեալով, 72.679ը կորսնորու զուրկ: Ասոց 10.680ը սպանուած են կոհեմներու մէջ եւ 612ը որեւէ պատճառներով:

ՉՈՐՍ ՓՈՒՆԱՆՈՒԹԻՆԵՐԸ Նուրէն զուստուռու-ցան առջի օր: Նիստը տակնց երեք վայրկեանէ ընթերցան նախապահը ամերիկեան պատմութեան էր, բայց ոչ ոք խօսք անելու ունեց:

ՌՈՒՄԲԻ ՄԸ ՆԵՆՈՒՅՈՒՄԱ Տրայիլի բրիտանա-կան ճիշտագիտական միջոյ, Եւրոպայեան խորհրդին: ՆՈՐ ՄԻՐՏՈՒՄԵՆԸ Իր նշարութի կողմէք մէջ: Նախարարական խորհուրդը առջի օրը չեղան այս հարցով եւ կարգադրութեանը պէտք մէկ նամակը, որ զանախան էր յայտնել:

ԿՐԸՂՈՒՄԻ ՄԸ, լին ծարսեղանց Կրպտոյութիւնն տուներ այնքան մէկ կարծիք զորակալ մը եւ արդարաբանութեան մը յանձնելով տուներ կնով, արդեւին է զրադիլ քաղաքականութեան եւ հասակնց քաղաքականութեան: Ահար, ի պատասխան, միտմով կը յայտարարէ, թէ այդին հնազանդի Մոսկուայի այս հրամանին: Մենք, տարաբնիւրեան, պարտաւոր ենք խօսիլ ի դիմաց լին ժողովուրդին, որուն արդիւրեան է խօսիլ եւ ըսել ճշմարտութիւնը Ռուսիոյ մասին:

ՍՈՐՈՂՈՒՆ ՄԵՆ ՍՐԱՀԻՍ ՄԵՋ

ԿԻՐԱԿԻ, 27 ՄԱՅԻՍ 1951, — ՄԱՐԸ ԶԻՆ, Համաժողովուրդական համըխառն տնօրէնարարութիւն վարդանանց Հիւրանարարի 150000նակն առիթով:

Կազմակերպուած Փարիզի Հայոց եկեղեցւոյ, Կրտսեան Ընկերակցութեան կողմէ:
Հովանաւորութեան Կաթողիկոսական Պատու-ուրեակ ԱՐՏԱՄԱՋԻՄ ԱՐԲ. ՄԻՐՄԵՆՆԵՐԻ,
Նախապահութեան:

Պ. ԱՐՄԵՆԱԿ ՀԱՄԱՐԱԶՈՒՄԵՆՆԵՐԻ
Յոյսադրելի կը պարունակէ — Ազգիչոյսմ վարդանանց զիջարկմանարդի բանակաւորներ կողմէ:
Մուտքի տուներ ժողովրդական դիմերով,
100, 150 եւ 250 Փրանք:

Յ. ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՅԻ ԱՆԿԵՆԻ ժամանակից հանդէս Կիւրակի, 3 Յունիս, ժամը 15ն, կէս դիմելով Գիտութեանական բաժնի եւ պարահանգի, 30 rue de la Liberation, ՄԱԿԵՆ:
Մանրամատուութիւնները յաւորողով:

ՍՈՒՆԻ ՄԵՋ
Մայիս 26ին, Եպարհ երկնայ, Horlogeի սը-րանիկն մէջ:
Նախամեծնութեան Հ. Յ. Դ. Լիոնի վարանդ-եան կողմէ:
Կը նախապահէ Պ. Կ. ՏԵՐՄԱՐՆԵԱՆ, կը խօսի Ծ. ՄԻՐԱՔԵԱՆԻ
Գիտութեանական բաժնի բաժնի:
Հանգույնց վեր ինչոյք մինչեւ աստուտ, Թոյներու սրահը: X

ՎԻԵՆՆԻ ՄԵՋ
Նախամեծնութեան Հ. Յ. Դ. Կոմիտէի, մաս-նակցութեան Հ. Յ. Դ. Նոր Մերուդի, կապալտ խօսիլ, Հ. Մ. Բ. Մ. Ի, Հայ նախարարներու եւ Մարտիկներու Միութեան, վաստակաւորին եւ Տարմ Տարաբանի Հայր. Միութեանց:
Այս կերպի կէտով վերջ ժամը 2.30ին, քա-ղաքապետարանի սրահը:
Կը նախապահէ Պ. Կ. ՏԵՐՄԱՐՆԵԱՆ, կը խօսի ԾԱՄԱՐԸ ՄԻՐԱՔԵԱՆ
Կը մասնակցի նաեւ Տիկին Ե. Վարդանիստ — Մուտքը ազատ է: X

ՏԵՄԱՆԻ ՄԵՋ
Նախամեծնութեան Հ. Յ. Դ. Կոմիտէի, մաս-նակցութեան Ֆր. Կապ. Ուայի, Նոր Մերուդի, Կամ. Ե. Ուայիլ. Միութեան:
Այս կերպի երեկոյ ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ. Տան մէջ:
Կը նախապահէ Պ. Կ. ՏԵՐՄԱՐՆԵԱՆ, կը խօսի Ծ. ՄԻՐԱՔԵԱՆ
X

ԱՆՅՈՐԱՆԻ ՄԵՋ
Նախամեծնութեան Հ. Յ. Դ. ՎՄ. Միկան — նաեւ Ենթակոմիտէի, մասնակցութեան Նոր Մե-րուդի եւ Ֆր. Կապալտ Ուայի մասնակցութեան:
Այս շարքէ իրիւրու, ժամը 9ն Մինչեւ լոյս, քաղաքապետարանի սրահը, 22 rue d'Alembert:
Կը նախապահէ ընկեր Պ. ՊԵՏՐՈՒՆԵԱՆ, կը խօսի ընկեր ՀՐ. ԱՅՈՐԱՆԵԱՆ
Գիտութեանական բաժնի —
Պ. Ա. Վիպլիլեան (Երբ), Տիկին Գեղա — Ուայ (արտաստեմիւր), ինչոյք նաեւ Հայկական եւ կողկական պարի:
Ժամը 11ին կը սկսի միջադրական պարերը: Նուադարեան, ԿԱՐՈ ՄԱՐԵԱՆԻ,
Buffet Մուտք՝ 125 Փր. Attractions
★

ՄԱՐԱԼԵՍԻ ՄԵՋ
2 Յունիս, շարաթ դիմել, մինչեւ լոյս, Va-riétés մէջ:
ԿԱՐԱՆԻ ՄԵՋ
Յունիս 3ին, կիրակի կէտով վեր, Պիլէրի Հ. Յ. Դ. Վիպլիլեան տան մէջ:

ՀՈԳԵ ՀԱՅՐԻՍ.— Ազգային մեծ բարերար Մը-կարի Համասարեանի, կտակակատար Ե. Նզնանցի, Մասնատութեան տեսչեան, ուսուցչեան-րուն եւ սաներուն տարեկան հոգեհանգիստը, այս կիրակի, Փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ: Հան-դուցաններուն յիշատակը յարգողները կը հրա-ւիրուին ներկայ ըլլալ:

ԶԿԱՅ ՍԵՂԱՆ ՈՐ ԵՆԵ ԸՆԴԱՅ ԱՌԱՋ
ՅԵՐ ՄԵՐՈՒՄԻՆԸ
“ՇԻՐԱԿ, ՕՂԻՆ”
Imprimerie DER AGOPIAN, 17, rue Damesme (13)
Le Gérant: A. NERCESSIAN

ԻՄԻԹԻԱԼԻԹԵԻ ՄԵՇ ՍՐԱՀԻՍ ՄԵՋ
Յունիս 17ի կիրակի երեկոյ ժամը 8.20ին, ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԿԱՐ ԸՆԴԱՆՈՎ
Կը ներկայացուի՝ ղեկավարութեան Պ. Ն. ԿՈՐԿԱՆԵԱՆ, ՓԱՐԻՋԻ ՌՈՒՄԱՆԵԱՆ ՕՓԵՐԱՅԻ խում-րին կողմէ, որ կը բաղկանայ 46 հոգիէ, եւ որուն կը մասնակցին Միլանի Սթալային, Վարալուի Օ-փերային եւ Պարուրեանի Լիկեոնի ասիստները:

Հայ համաքանոյս կեղեմակ Ս. ՍԱՅԳԻՄԱՆԻԱՆԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵՆ ՕՓԵՐԱՅԻ

ԱՂՄԱՐՏ

ՄԱՐԱՆԱՅԻՆԹԵԱՐ ՌՈՒՄԱՆԱՆ ԻՐԻՆԱ ԻՐԵՂԻՄԻԱ ՊԱԼԵԻ ԽՈՒՄԻՐԻՆ
ԱՄԵԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԵՐԵՆ Ի ԿԸ ԲԱՐԳՄԱՆԱՆԻ ԲԱՐԶԱՌՈՍՈՎ
ՏՈՄՈՒՆԸ ՀԱՅԵՐԱՅԻՆ ՀԱՅ ԳՐԱՏԻՆԵՐԵՆԻ ԵՆ ՃԱՄԱՐԱՆԻՆԵՐԸ
Հ. Սամուէլ, 46 et 43 rue Richer, 12 rue Cadet, 6 rue Maubeuge, 60 rue Lafayette, 24 rue St. Lazare
Կը խնդրուի կանխաւ առնել տոմսերը որպէսզի կընէ չափաւէ Ե խաղին սկիզբը չուշնայի:

ՄԱՐԱԼԵՍԻ — Հ. Յ. Դ. Նոր Մերուդի Շրջ. վարչութիւնը ընդ- ժողովի կը հարաւոր ընկեր — ընկերութիւնը այս երեկոյսը ժամը 19.30ին, Ահարեանի սրահը: Ներկայ կ'ըլլայ ընկեր Ս. Տէր Ռոմանեան:
ՄԱՐԱԼԵՍԻ — Հ. Յ. Դ. Նոր Մերուդի Շրջ. վարչութիւնը կողակցութեան ընկեր — Համա-կարգի զատակաւորութեան Շրջ. Պիլէր Օտաւոյ մէջ, այս երեկոյսը ժամը 21ին, ասիստական հա-ւաքանիւնին: Կատարու ընկեր Ս. ՏԵՐ ՔՈՎԱՄԱ-նԵԱՆ: Միտքը կը հարաւորին Վառնի երեկոյ-սիւնի ընկերներ, Նոր Մերուդիաները, եւ Կապալտ Ուայի: Կողակցութեան:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՆ ԵՆՐՈՊԱԿԱՆ
ՄԵՆ ՊԱՐԱՀԱՆԻՆԻ
Մարտիլի Բարդ-Հայի Հայր. Միութեան
Այս շարքէ դիմել, ժամը 9ն Մինչեւ լոյս, Clubի շէք սրահին մէջ, 51 rue Grignan, Marseille:
Գիտութեանական բաժնի կը մասնակցին Պ. Վանալ խաղիւնին նախապահութեան, օրիորդ-ներ՝ Մ. Շառլոտիւն եւ Ե. Արիստիւնեան (քա-նակ): Ա. Սիլվիլիլեան եւ Ա. Քաղաքի (ար-տաստեմութիւն), Ա. Վարդանան (կողկական պար), Հայ արեւելյանը (մարապի), Գ. Պ. Գապարեան (Երբ), Քիւմիլիլիստ Համո (Երբ եւ նաեւ): Ընթեր ՋԱԶ եւ Հայկական Նուադարեան: FRANK SMITH ORCHESTRA Ս. ՅԱՆՏԱՌԻՆԵԱՆԻ կողմէ:
ՄԱՐԹ.— Նախօր մեղանմերը ապանակ — լու համար դիմել Պ. Պ. Վ. Խաղալիլեան, 25 rue Nationale co. 02-88, Գ. Արծրուանի rue de Lodi 12, Ly. 65-61, Լ. Գալլարանի 63 rue de la Rotonde:

ՊԱՇՏՈՆԵԱՆ ՄԸ ԿՈՒՂԱԿԻ
Որ զիտնայ լա. Ֆրանսիացի, բուսականաշարի dactylo եւ Համարակաւորութիւն, սահուն խօսակցու-թեան եւ աշխոյր: Դիմել՝ NEOMAILLE, 93 rue Reaumur, Paris (2):

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՆԱՆԱԿԱՆԵՐ
Թրքական եղանակները մեր միջավայրին վա-նելու մտադրութեան Հրապարակ Հանձն երբ նոր շարք մը երգապիւններու (տար), 25 հատ, ու-րին 50 Հայկական ժողովրդական եղանակներ, երգուած շնորհալի երգչուհիներու կողմէ:
Կը գործաւորանէ ԵՆ

ԱՔԱՋ ԵՆ ՈՐԻԻ
23, Rue Ste. Barbe, ՄԱՐԱԼԵՍԻ
Փարիզի մէջ մեղան ներկայացուցիչ՝
ՀՐ. ԲԱՆԱՆԵԱՆ, 43 rue Richer, Paris (9), Tel. Pro. 25 - 46:
Իսկ Լիոնի մէջ Ե. ԲԱՆԱՆԵԱՆ
65 rue Dunois, LYON
Կը դիմել երգերուն ցանկը վաճառողներուն: Մուտք — Ունեցէ մասնաւոր. պատարակու-թիւն ըր Հանրային Հաւաքութեան Համար: ԵՆԵՆ Կ'ուրէք Հայի: Հանդէսներու մէջ լսել Հայ երգ-բարձրախօսով, կը ստանձնենք տուր արթաւու-րում:
Դիմեցէ մեղին եւ զուս պիտի մնա:

ՈՒՇԱՐԻՆԻԹԻՒՆԻ ՀԻՒՍՈՂՆԵՐՈՒՆ
ADLER
Համաքանոյս մարքը, սկսած է շինել՝
ԹԻՐԻԹՈՒՆ ՄԵՐԱՆԵԱՆԻՆԸ Jauge 10 եւ 12
Բացալիլի գիծ մինչեւ. Յունիս 30
Մանրամատուութեան եւ մուլեկներու ցուցա-դրութեան Համար դիմել՝
R. BARRERE
7 rue Papin (angle 48 Bld. Sébastopol) Paris (3),
Tel. Tur. 21-24:

ՄԵՐ ԽՕՍԲԸ

ԲԱԶՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԱՄԵՆԷՆ ԱՌԱՋ

Այսօր, կիրակի, Փարիզի մէջ ալ Հանդիսաւոր տոնակատարութիւն մը սարգել են, Վարդանանց 1500ամեակին առիթիւ:

Արարողութիւն մը որ իր շարունակութիւն անցնող փետրուարէն ի վեր, ի սփռուաւ աշխարհի (Տնտեսագրեցն բացումը կատարուեցաւ Անթիլիանի կաթողիկոսութեան մէջ, Փարս. 1հն):

Հարցախոսական հրաման է, եւ ամէն տեղ ալ կը գործողընէն Հասարակութիւն:

Միակ բացառութիւնը՝ այն երկրներն են որ կը հետզի Սովետական Հայաստան: (Լեւոնք Գ որիւն արձագանք, բացի «Ենթիւմանի» ամսագրին մէջ Հրատարակուած կոնդակէն):

Անցալ փետրուարին, Հանդիսութեանց բացման առիթիւ, կը բացատրէինք թէ ամէն բանէ առաջ դիմադրական պայքար մըն էր Վարդանանց նշանակամարդը (451):

Այս, պայքարը՝ բռնութեան, ներքին եւ արտաքին դաւաճում: դէմ: ձախառն ճակով կոչի: յառաւ խղճի ապստամբութիւն: Մարտնչում յանուն ազատութեան եւ անկախութեան, թէեւ այդ բաւեւ էր չէին դրոճանքը:

Այն ոգին որ այսօր կը վարէ մեր ազգային ինքնապաշտպանութեան, պայտանքեան պայքարը, այն ամեն ամբողջութեամբ էր կոտորարդ բաւեւ մէջ:

Բրիտանիան ու երկնեցիներն էին որ կրակը հետեղ կուտային բաւմիջութիւնները: Աստուած եւ անոր Հասարակը:

Այսպիսով, Վարդանան անգամ կը խօսէր արաբական ինչպէս Դուռնը երեքը կամ օրուան կառնդիկը:

Եւ ասկան, երբ կը կարգադ Ասորայի ճառագողութեան նկարագրութիւնը, կ'ըմբռնէր թէ ինչ ինչ Հայերնեք որքն եր որ կը խօսէր ռազմ. թիւերնեք մէջ, մեծնէ մինեւ փոքրը:

Այսպիսիներն են որ կայտարարէ:

« Եստ պատերազմներն են մղել են, եւ դառ էլ ինձ հետ, տեղ կար որ Բագարա յաղթեցինք քշմանքներ, տեղ էլ կար, որ արմաճ յարեցինք մեզ: քայց անկի շատն այն է որ այդպիսի ենք դուրս եկել եւ ոչ թէ յաղթանմոք:

Եւ նորէն պանծացում քաջութեան, վճռակառնութեան եւ Հասարակը:

— Վախը քիչախառնութեան նշան է, քի — քառախառնութիւնը մեծ վաղուց ենք մերթիւ մեծ պակից:

Այս ոգին չէ՞ր որ ասպարէզ կարգադ դաւաճում, խառնարան Մարի լիւնտերն եւ ձորերն էր մէջ, կանոնէն պահելու: Համար Հայաստանի Ժո — ղուլուրը:

Բաղնութեան եւ վճռակառնութեան նշան կամքը չէ՞ր որ ի դերեւ: Հանցն դոյնդոյն թշնամիներու դաւաճը, ամուր կապելով մեզ՝ Հայերնի ճողին ու վատասելու:

Որքան ալ փոխուած ըլլան ժամանակները, չեն կրնար ընկճել մեզ, կը բաւէ որ նոյն արիւնքը հոսի երակներու մէջ եւ նոյն կրակը բոցավառէ ասեղները:

Ասոր Համար ալ, սուրբական պայմանն են որ ստեղծարարը աշխատանքի վտակ մը, անկու մը բացողի, այս տոնակատարութեան առիթիւ:

Ետեւ կը ցնէր Հանդիսութեանց զորութիւն: Կը մտադրէին ճանաչող, ուղիւններն ու երբեք:

Կեդրանի գործն է որ պիտի արեւոյնէ մեր փառափրութիւնները:

Վարդանանց քաջութիւնը պանծացելով, Փարիզը ինչպէս ներշնչումի արդիւններ պիտի չգտանէ, Հինգամիս գործի ար մեծախրիչը: Համար:

Բաղնութեան, արութեան փորձ մըն ալ ինչ պիտի չկատարէ, իրեն մշակութի կերպին: Միշտ յանուն ինքնապաշտպանութեան:

Անուշտ զանգիւն, ինքնապաշտպանութեան ճիւղը պիտի չհամարաբանուի մասնակի գործն եւ բուն մէջ:

Ամէն տեղ ալ, այդ ոգին պիտի ունենանք իրեն միջի ուժ, իմաստութեամբ վարելու: Համար սուրբարդ բաւմիջութեան ճանապարհը:

Վարդանանց

Վաղն առաւօտ, ամէն ոք Եստարշանայ դաշտին մէջ

Պիտի գրաւան իր հազմին եւ ամեն տեղը խորհուրտ, Մինչ մեծանիւնը նըրոյցմին իրենց կառնէնին ամբողջողը:

Սրեն անհաշտ Տգնուրն արիւնքին մէջ դնէ անկերը:

Պիտի լուսի կանչը վէշ շեփարեմաւ զուպարի, Ու փողփողի գործընթիւնը արշաղայսն ծոցին բարկ, Շարժմի վաշտերը ամեն իրարու կից, շարժ առ շարժ:

Ինչպէս բուրին աստիւն տակ արբեցող ծով ամենի:

Ամեն սրտի պիտ՝ խօսի Աստուծոյ ծանցն անքնիմ, Ամեն բազկի մէջ եռալ ցնցիկ արիւն անբաւառ, Եստարշադ զուկնդներն վերեւ ճալքին սիպարա՝

Երեսասարդ Քուպիմներն երկնաքաղձ հայ՝ հա — ւստիմ:

Պիտի մալիքներ տեւէ միշտ: հասմի ցայցն ոսկեայ Ամեն անկեայ պիտ՝ ըլլալ ազգին մէջ սիւն մըն — սասան:

Ամեն վերքէ, բողբոջմ մամիշակներն եւ շուրմ, Ի դէմ երկմի մէջ փըրքող թիւն աստղերուն շա — փիւլալ:

Մատնած գունդին դէմ ելլէ Մամիկնոնեմին երկ — ճաւառ:

Բագերմ ամեն, սուրբերու այս փորձուրնը անկը, Լուսի յարգար յոցնասումը Դեմոքր երցին պայցեղ, Այն որուն վեհ դէպի փառք կ'ուղղէ հայ օգրք:

Անհասարար խաղմիմ մէջ իշմալ Վարդամն Արւեմ,

հարիւրաւորն կորովի եւ Դիմաքանմն իմաստուն, Կարաւանմն՝ րք փրքին եւ աշտնեմն իմաստուն: Իշմալ մարմնին վրայ յալք: քան մեծուրն ու — րորնէ:

Բայց, մուքն մէջ կը հսկէ անկեղնիկ սիրով եր — գոր:

Անպարագիր եղիշն, որուն գրքին հոգեգրիւնը երգէ այս մահն իմացալ, զան պննիւր յոգա — փալ:

Զանգեմնալ կինցեայի դպիմներն ինչուոր:

Միշտ ԱՐԱՄԱՅԻՍ ՄՐԱՊԵՆԱ

ՀԻՐԵԱԿԱՆ ԽՈՒՄԻՆ ՎԵՐՋԻՆ ՓՈՐՁԵՐԸ

Ամերիկեան պատմական գիտնիչի մը Համա — ձայն, ինչպիսիք են ինչի թիւ կողմին մէջ կա — տարուած Հիւլիանայ փորձերը վերջապան են յա — լորութեամբ եւ ստացուած արդիւնքները մեծա — պիս նպատակ են ջրածին ուսմբերու պատրաս — տութեան աշխատանքներուն: Պատմական գիտնի — ցը, բնականաբար ոչ մէկ խօսք կ'ընէ արդիւնքնե — րու: Եւ ինչեան մասին, այլ կը չկրնէ, թէ այս առ — թիւ գործողութեան է 31 Յունւար 1950ին Նախա — քաճ Բրուքլինի պատմաբն, արդարացիորէն Համար ջրածին ուսմբը չէր: Ինչեան մասին, ինչպիսիք են ինչի թիւ կողմին մէջ կա — տարուած Հիւլիանայ փորձերը վերջապան են յա — լորութեամբ եւ ստացուած արդիւնքները մեծա — պիս նպատակ են ջրածին ուսմբերու պատրաս — տութեան աշխատանքներուն: Պատմական գիտնի — ցը, բնականաբար ոչ մէկ խօսք կ'ընէ արդիւնքնե — րու: Եւ ինչեան մասին, այլ կը չկրնէ, թէ այս առ — թիւ գործողութեան է 31 Յունւար 1950ին Նախա — քաճ Բրուքլինի պատմաբն, արդարացիորէն Համար ջրածին ուսմբը չէր: Ինչպիսիք են ինչի թիւ կողմին մէջ կա — տարուած Հիւլիանայ փորձերը վերջապան են յա — լորութեամբ եւ ստացուած արդիւնքները մեծա — պիս նպատակ են ջրածին ուսմբերու պատրաս — տութեան աշխատանքներուն: Պատմական գիտնի — ցը, բնականաբար ոչ մէկ խօսք կ'ընէ արդիւնքնե — րու: Եւ ինչեան մասին, այլ կը չկրնէ, թէ այս առ — թիւ գործողութեան է 31 Յունւար 1950ին Նախա — քաճ Բրուքլինի պատմաբն, արդարացիորէն Համար ջրածին ուսմբը չէր: Ինչպիսիք են ինչի թիւ կողմին մէջ կա — տարուած Հիւլիանայ փորձերը վերջապան են յա — լորութեամբ եւ ստացուած արդիւնքները մեծա — պիս նպատակ են ջրածին ուսմբերու պատրաս — տութեան աշխատանքներուն: Պատմական գիտնի — ցը, բնականաբար ոչ մէկ խօսք կ'ընէ արդիւնքնե — րու: Եւ ինչեան մասին, այլ կը չկրնէ, թէ այս առ — թիւ գործողութեան է 31 Յունւար 1950ին Նախա — քաճ Բրուքլինի պատմաբն, արդարացիորէն Համար ջրածին ուսմբը չէր: Ինչպիսիք են ինչի թիւ կողմին մէջ կա — տարուած Հիւլիանայ փորձերը վերջապան են յա — լորութեամբ եւ ստացուած արդիւնքները մեծա — պիս նպատակ են ջրածին ուսմբերու պատրաս — տութեան աշխատանքներուն: Պատմական գիտնի — ցը, բնականաբար ոչ մէկ խօսք կ'ընէ արդիւնքնե — րու: Եւ ինչեան մասին, այլ կը չկրնէ, թէ այս առ — թիւ գործողութեան է 31 Յունւար 1950ին Նախա — քաճ Բրուքլինի պատմաբն, արդարացիորէն Համար ջրածին ուսմբը չէր: Ինչպիսիք են ինչի թիւ կողմին մէջ կա — տարուած Հիւլիանայ փորձերը վերջապան են յա — լորութեամբ եւ ստացուած արդիւնքները մեծա — պիս նպատակ են ջրածին ուսմբերու պատրաս — տութեան աշխատանքներուն: Պատմական գիտնի — ցը, բնականաբար ոչ մէկ խօսք կ'ընէ արդիւնքնե — րու: Եւ ինչեան մասին, այլ կը չկրնէ, թէ այս առ — թիւ գործողութեան է 31 Յունւար 1950ին Նախա — քաճ Բրուքլինի պատմաբն, արդարացիորէն Համար ջրածին ուսմբը չէր: Ինչպիսիք են ինչի թիւ կողմին մէջ կա — տարուած Հիւլիանայ փորձերը վերջապան են յա — լորութեամբ եւ ստացուած արդիւնքները մեծա — պիս նպատակ են ջրածին ուսմբերու պատրաս — տութեան աշխատանքներուն: Պատմական գիտնի — ցը, բնականաբար ոչ մէկ խօսք կ'ընէ արդիւնքնե — րու: Եւ ինչեան մասին, այլ կը չկրնէ, թէ այս առ — թիւ գործողութեան է 31 Յունւար 1950ին Նախա — քաճ Բրուքլինի պատմաբն, արդարացիորէն Համար ջրածին ուսմբը չէր: Ինչպիսիք են ինչի թիւ կողմին մէջ կա — տարուած Հիւլիանայ փորձերը վերջապան են յա — լորութեամբ եւ ստացուած արդիւնքները մեծա — պիս նպատակ են ջրածին ուսմբերու պատրաս — տութեան աշխատանքներուն: Պատմական գիտնի — ցը, բնականաբար ոչ մէկ խօսք կ'ընէ արդիւնքնե — րու: Եւ ինչեան մասին, այլ կը չկրնէ, թէ այս առ — թիւ գործողութեան է 31 Յունւար 1950ին Նախա — քաճ Բրուքլինի պատմաբն, արդարացիորէն Համար ջրածին ուսմբը չէր: Ինչպիսիք են ինչի թիւ կողմին մէջ կա — տարուած Հիւլիանայ փորձերը վերջապան են յա — լորութեամբ եւ ստացուած արդիւնքները մեծա — պիս նպատակ են ջրածին ուսմբերու պատրաս — տութեան աշխատանքներուն: Պատմական գիտնի — ցը, բնականաբար ոչ մէկ խօսք կ'ընէ արդիւնքնե — րու: Եւ ինչեան մասին, այլ կը չկրնէ, թէ այս առ — թիւ գործողութեան է 31 Յունւար 1950ին Նախա — քաճ Բրուքլինի պատմաբն, արդարացիորէն Համար ջրածին ուսմբը չէր: Ինչպիսիք են ինչի թիւ կողմին մէջ կա — տարուած Հիւլիանայ փորձերը վերջապան են յա — լորութեամբ եւ ստացուած արդիւնքները մեծա — պիս նպատակ են ջրածին ուսմբերու պատրաս — տութեան աշխատանքներուն: Պատմական գիտնի — ցը, բնականաբար ոչ մէկ խօսք կ'ընէ արդիւնքնե — րու: Եւ ինչեան մասին, այլ կը չկրնէ, թէ այս առ — թիւ գործողութեան է 31 Յունւար 1950ին Նախա — քաճ Բրուքլինի պատմաբն, արդարացիորէն Համար ջրածին ուսմբը չէր: Ինչպիսիք են ինչի թիւ կողմին մէջ կա — տարուած Հիւլիանայ փորձերը վերջապան են յա — լորութեամբ եւ ստացուած արդիւնքները մեծա — պիս նպատակ են ջրածին ուսմբերու պատրաս — տութեան աշխատանքներուն: Պատմական գիտնի — ցը, բնականաբար ոչ մէկ խօսք կ'ընէ արդիւնքնե — րու: Եւ ինչեան մասին, այլ կը չկրնէ, թէ այս առ — թիւ գործողութեան է 31 Յունւար 1950ին Նախա — քաճ Բրուքլինի պատմաբն, արդարացիորէն Համար ջրածին ուսմբը չէր: Ինչպիսիք են ինչի թիւ կողմին մէջ կա — տարուած Հիւլիանայ փորձերը վերջապան են յա — լորութեամբ եւ ստացուած արդիւնքները մեծա — պիս նպատակ են ջրածին ուսմբերու պատրաս — տութեան աշխատանքներուն: Պատմական գիտնի — ցը, բնականաբար ոչ մէկ խօսք կ'ընէ արդիւնքնե — րու: Եւ ինչեան մասին, այլ կը չկրնէ, թէ այս առ — թիւ գործողութեան է 31 Յունւար 1950ին Նախա — քաճ Բրուքլինի պատմաբն, արդարացիորէն Համար ջրածին ուսմբը չէր: Ինչպիսիք են ինչի թիւ կողմին մէջ կա — տարուած Հիւլիանայ փորձերը վերջապան են յա — լորութեամբ եւ ստացուած արդիւնքները մեծա — պիս նպատակ են ջրածին ուսմբերու պատրաս — տութեան աշխատանքներուն: Պատմական գիտնի — ցը, բնականաբար ոչ մէկ խօսք կ'ընէ արդիւնքնե — րու: Եւ ինչեան մասին, այլ կը չկրնէ, թէ այս առ — թիւ գործողութեան է 31 Յունւար 1950ին Նախա — քաճ Բրուքլինի պատմաբն, արդարացիորէն Համար ջրածին ուսմբը չէր: Ինչպիսիք են ինչի թիւ կողմին մէջ կա — տարուած Հիւլիանայ փորձերը վերջապան են յա — լորութեամբ եւ ստացուած արդիւնքները մեծա — պիս նպատակ են ջրածին ուսմբերու պատրաս — տութեան աշխատանքներուն: Պատմական գիտնի — ցը, բնականաբար ոչ մէկ խօսք կ'ընէ արդիւնքնե — րու: Եւ ինչեան մասին, այլ կը չկրնէ, թէ այս առ — թիւ գործողութեան է 31 Յունւար 1950ին Նախա — քաճ Բրուքլինի պատմաբն, արդարացիորէն Համար ջրածին ուսմբը չէր: Ինչպիսիք են ինչի թիւ կողմին մէջ կա — տարուած Հիւլիանայ փորձերը վերջապան են յա — լորութեամբ եւ ստացուած արդիւնքները մեծա — պիս նպատակ են ջրածին ուսմբերու պատրաս — տութեան աշխատանքներուն: Պատմական գիտնի — ցը, բնականաբար ոչ մէկ խօսք կ'ընէ արդիւնքնե — րու: Եւ ինչեան մասին, այլ կը չկրնէ, թէ այս առ — թիւ գործողութեան է 31 Յունւար 1950ին Նախա — քաճ Բրուքլինի պատմաբն, արդարացիորէն Համար ջրածին ուսմբը չէր: Ինչպիսիք են ինչի թիւ կողմին մէջ կա — տարուած Հիւլիանայ փորձերը վերջապան են յա — լորութեամբ եւ ստացուած արդիւնքները մեծա — պիս նպատակ են ջրածին ուսմբերու պատրաս — տութեան աշխատանքներուն: Պատմական գիտնի — ցը, բնականաբար ոչ մէկ խօսք կ'ընէ արդիւնքնե — րու: Եւ ինչեան մասին, այլ կը չկրնէ, թէ այս առ — թիւ գործողութեան է 31 Յունւար 1950ին Նախա — քաճ Բրուքլինի պատմաբն, արդարացիորէն Համար ջրածին ուսմբը չէր: Ինչպիսիք են ինչի թիւ կողմին մէջ կա — տարուած Հիւլիանայ փորձերը վերջապան են յա — լորութեամբ եւ ստացուած արդիւնքները մեծա — պիս նպատակ են ջրածին ուսմբերու պատրաս — տութեան աշխատանքներուն: Պատմական գիտնի — ցը, բնականաբար ոչ մէկ խօսք կ'ընէ արդիւնքնե — րու: Եւ ինչեան մասին, այլ կը չկրնէ, թէ այս առ — թիւ գործողութեան է 31 Յունւար 1950ին Նախա — քաճ Բրուքլինի պատմաբն, արդարացիորէն Համար ջրածին ուսմբը չէր: Ինչպիսիք են ինչի թիւ կողմին մէջ կա — տարուած Հիւլիանայ փորձերը վերջապան են յա — լորութեամբ եւ ստացուած արդիւնքները մեծա — պիս նպատակ են ջրածին ուսմբերու պատրաս — տութեան աշխատանքներուն: Պատմական գիտնի — ցը, բնականաբար ոչ մէկ խօսք կ'ընէ արդիւնքնե — րու: Եւ ինչեան մասին, այլ կը չկրնէ, թէ այս առ — թիւ գործողութեան է 31 Յունւար 1950ին Նախա — քաճ Բրուքլինի պատմաբն, արդարացիորէն Համար ջրածին ուսմբը չէր: Ինչպիսիք են ինչի թիւ կողմին մէջ կա — տարուած Հիւլիանայ փորձերը վերջապան են յա — լորութեամբ եւ ստացուած արդիւնքները մեծա — պիս նպատակ են ջրածին ուսմբերու պատրաս — տութեան աշխատանքներուն: Պատմական գիտնի — ցը, բնականաբար ոչ մէկ խօսք կ'ընէ արդիւնքնե — րու: Եւ ինչեան մասին, այլ կը չկրնէ, թէ այս առ — թիւ գործողութեան է 31 Յունւար 1950ին Նախա — քաճ Բրուքլինի պատմաբն, արդարացիորէն Համար ջրածին ուսմբը չէր: Ինչպիսիք են ինչի թիւ կողմին մէջ կա — տարուած Հիւլիանայ փորձերը վերջապան են յա — լորութեամբ եւ ստացուած արդիւնքները մեծա — պիս նպատակ են ջրածին ուսմբերու պատրաս — տութեան աշխատանքներուն: Պատմական գիտնի — ցը, բնականաբար ոչ մէկ խօսք կ'ընէ արդիւնքնե — րու: Եւ ինչեան մասին, այլ կը չկրնէ, թէ այս առ — թիւ գործողութեան է 31 Յունւար 1950ին Նախա — քաճ Բրուքլինի պատմաբն, արդարացիորէն Համար ջրածին ուսմբը չէր: Ինչպիսիք են ինչի թիւ կողմին մէջ կա — տարուած Հիւլիանայ փորձերը վերջապան են յա — լորութեամբ եւ ստացուած արդիւնքները մեծա — պիս նպատակ են ջրածին ուսմբերու պատրաս — տութեան աշխատանքներուն: Պատմական գիտնի — ցը, բնականաբար ոչ մէկ խօսք կ'ընէ արդիւնքնե — րու: Եւ ինչեան մասին, այլ կը չկրնէ, թէ այս առ — թիւ գործողութեան է 31 Յունւար 1950ին Նախա — քաճ Բրուքլինի պատմաբն, արդարացիորէն Համար ջրածին ուսմբը չէր: Ինչպիսիք են ինչի թիւ կողմին մէջ կա — տարուած Հիւլիանայ փորձերը վերջապան են յա — լորութեամբ եւ ստացուած արդիւնքները մեծա — պիս նպատակ են ջրածին ուսմբերու պատրաս — տութեան աշխատանքներուն: Պատմական գիտնի — ցը, բնականաբար ոչ մէկ խօսք կ'ընէ արդիւնքնե — րու: Եւ ինչեան մասին, այլ կը չկրնէ, թէ այս առ — թիւ գործողութեան է 31 Յունւար 1950ին Նախա — քաճ Բրուքլինի պատմաբն, արդարացիորէն Համար ջրածին ուսմբը չէր: Ինչպիսիք են ինչի թիւ կողմին մէջ կա — տարուած Հիւլիանայ փորձերը վերջապան են յա — լորութեամբ եւ ստացուած արդիւնքները մեծա — պիս նպատակ են ջրածին ուսմբերու պատրաս — տութեան աշխատանքներուն: Պատմական գիտնի — ցը, բնականաբար ոչ մէկ խօսք կ'ընէ արդիւնքնե — րու: Եւ ինչեան մասին, այլ կը չկրնէ, թէ այս առ — թիւ գործողութեան է 31 Յունւար 1950ին Նախա — քաճ Բրուքլինի պատմաբն, արդարացիորէն Համար ջրածին ուսմբը չէր: Ինչպիսիք են ինչի թիւ կողմին մէջ կա — տարուած Հիւլիանայ փորձերը վերջապան են յա — լորութեամբ եւ ստացուած արդիւնքները մեծա — պիս նպատակ են ջրածին ուսմբերու պատրաս — տութեան աշխատանքներուն: Պատմական գիտնի — ցը, բնականաբար ոչ մէկ խօսք կ'ընէ արդիւնքնե — րու: Եւ ինչեան մասին, այլ կը չկրնէ, թէ այս առ — թիւ գործողութեան է 31 Յունւար 1950ին Նախա — քաճ Բրուքլինի պատմաբն, արդարացիորէն Համար ջրածին ուսմբը չէր: Ինչպիսիք են ինչի թիւ կողմին մէջ կա — տարուած Հիւլիանայ փորձերը վերջապան են յա — լորութեամբ եւ ստացուած արդիւնքները մեծա — պիս նպատակ են ջրածին ուսմբերու պատրաս — տութեան աշխատանքներուն: Պատմական գիտնի — ցը, բնականաբար ոչ մէկ խօսք կ'ընէ

ԱՌԱՋԻՆ ԵՌԱԳՈՅԸ

Մանկութեան իշխանակներ

Պղքամայն ճիւղ

(Վարդանանցի 1500ամեակին առիթով)

ՏԻԳՐԱՆԻՆ

Սիրով՝ Բէօթ ահիւցի հայրենակիցներուս

Բարձրեւոր մը կողմէն թառած այն վերատես — սիւ զարմարեմ մէջ, այն մը դարձեալստեան կրօնքի էինք պահաւորել, տեղափոխուելէն ճշգրտով աղանատ Բէօթախիցի մեր պատուական աղագիւղեւ յերևու ժամ:

Արեւմտեան զերգաւորներ մը դատակ՝ թաղա — թաղառն ծախի Այլ պէջը, կրօնիկով տեղացի թուրք երեւելիներուն, չէր զորքադրեր վերէն եկած ճարմանը, ու այդպէս, թանի մը ճարքի տակ ճարլեան խնայուած էր Տէր Զօրի ճամբարն ընկելու զժրախոտութիւնը:

Երանելի թաղացի մէջ լրագիր չկար, ոչ ալ բարձրագոյն: Բայց, լուրերը շրջան կ'ընէին յափառացած աղաւ, շնորհիւ երկրաբնութիւն ճաշ, յոյն պաշտօնականներուն կողմ արձակուրդով վերադարձող ճառս ու կտոր ճայ գիտնութեանն եւ սպասարկութեան: Թեստ — ինչպէս կ'ընէին թուրքերը — մենք եւս սփռել էինք իրենց դէմքերուն վրայ կարգաւ ճամբարական բանակներու յառաջխաղացումը, իրենց նահանգը:

Այսպէս, կ'ընթերցէինք թէ կայսրութիւնը փայտին լրջույա չէր 1917 — 18ին, որովհետեւ հեղահանէ աւելի ցանցաւ իր հարձակոյն իմքի — ճառի կողմերէն ստեղծ տեղի ունեցող աղմկի յոյսերն ու պոռոտախոս ճառերը անդլական կայսրութեան ճանձնեմունտ: Այդ, երկու տարի այս յոյսերը, ճանաչարարութիւնները ծննդալիւնէն աւելի լաւ մը էին:

Օրինակ տանելով ուրիշ շրջաններէ, տեղացի թուրքերը եւս ուղեցին ունեցող իրենց սպառնալիս խուսեր: Բանի մը արեւաշարքներու թուրք վարչէ չզանգորով ճարմանա իրենցի մէջ ճարլեակիցիներէն Առաքողագիր նշանաւոր յուսադարձում մէջ երկրորդական անդումն էր: Տղան, զիտակցարար թէ անդլականագար (սակի ճանաչանական է վերելքը) կը սորբեցնէ անդլական զայլը: Եւ Այն աստեւ, ճանտակները կը կարծեմք, թէ ճնայապատկեր արդուրիւնքի թրգաւն թուրքաւ — նուիրենք է կըսը: Պոյնտէ կեան ճառարաս մը մէջնող ճանեց խալտապատկութիւնը եւ հեռուները քաղաքիկ տուաւ ինքն զոյն:

Ունեցիլ նաեւ պատշաճական լուրերու աղբիւր մը: Պարսկարար լոյս կը տեսնէր: (Կարծեմ իւրժառանգի) թալկականի կէս ժամալով ճալաս թուրքի կտորը: Յաղթանակի ձեռով արուած տաղմագիտական նահանջները վերջ չունէին այլեւս:

Բնադրարար կը դրայինք թէ հեռու չէ վախճանը:

Օր մը, տարրերիկ շրջակ անպաշտպան թաղացի ճարլեան մէջ: Ճարլական րանտակը բռնած կրօնիւնք վերջ յաղթիւր է թրգաւն բանակին եւ թալկական պատուաբարկութիւն մը, դիտարար — թալկական Աւարտները, Պոյնտէ կէս ճարլեան րանտակութիւնները փարկել:

Աճարդարար... Ճայ ւալանք... Ճառատակը բան չէր:

Անպաշտպան մէջ տկարացած մեր ուղեղները չէին կրնար մէկ անգամով թրգաւն լուրերի մեծուած թրգաւն: Երեւակայութիւն ինչ ճառաւանդաւորական սահմաններէն դուրս կը ճանէր աղագիւղի զպէս մը: Պէտք էր լուսով խաղաղապատկեր, յիտույ յայտարար շրջույա ճամբար: Չէ՛ որ, բազմաթիւ տեղ անդալուծ ճամբարականութիւնները Պոյնտէ մտնել օրերէն խնդրէր իր նպատակը, եւ օրերը եղիւր էին տարիներ: Այստեանդեղծ, իրար մէ անցած լուրերը: Թանեց խաղ կը տեսնէն այս գործին մէջ, ուրիշներ՝ թրգաւնագութիւն:

Բարեբախտարար, դէպքերը զանալէժ արաւութեանը կ'ընթերցէինք: Ճարլեանն ինչ — լուրեր: Չկարողարար: Ճարլեանի թրգաւն կուգային ճառատակը լուրերի վախճանագութիւններ:

Արցունք մէ փայտ ամէն տեղ: Անելի արցունքը թան թէ փրկու: Բայց անցած մը եւս ճայ ժողովուրդը փրկուր էր զերեմանքին: Եւ այս էր կարելուը:

Կարգաւորք էինք, թէ մեր զրօշալի կազմուած է կարմիր, կապուրդ, նարնջագոյնէ: Սակայն չէինք տեսնած սակայն: Այս պայման մէջ, զիտը մը ընկալապա ներս կը մտնէ Շորեղորդորդիկ՝ երբուրեք: Շորեղորդորդ, սակայն անցած Պոյնտէ գործերին մէջ, վերադարձիւր կը ընէր ճանդէնի մէջ իրր վարդապետ թամբուած ետարցիւր: Ետարցիւր, Այլ, վարդապետիկ րանքարդի կարգի աշտակերտներն որոշում տուած թեմ արդէն: Ինչպէս — մինչեւ հետ վերի եւ վարչ շրջակայն ու վրայ ընկող գտանք ժողովուրդ զոյններ: Որովհետեւ ճարլեան թալկականները մէկը լաւս էր, միւրը՝ նեղ: Ետարցիւր կը ճանդէր թուրքեր լաւարկին վրայ:

Երեւ թամբուածիկ աւելի տարբեր էր մանցի՝ աւելի տարբեր: Տեսանք եւ կազմակերպիցիներ խաղաղաւ ճանդէններ, ուր աստեղի մեծութեամբ ետարցիւրներ կը ծառանդէին ճարլեարներ, բայց, երբ կը գրեմ այս տարբեր, ժամբնիս վրայ յուսադարձում:

Բայցը Երազիկը զորովագին, որոնք թանգալուածն են մեր արտերուն խորք, ինչպէս մարքարտներնու շաբէ մը դիմեալան:

Երազապետիկ արտառափալ եւ հեռուար, որոնք սակայն մեր ճողեղէն լուրիւնք կրօնիցի եւ իրենց խոր զորքմը զիտը մեր բարոյական եւ իմացական կեանքին: Անոնք, տարբերութիւն ընթաց — թին, մեր ճողեղան յուսադարձութեան անուրեղ զարման եւ անա, մերթ ընդ մերթ, որպէս արքանաւորին բուրսմանակտ հիփսիւր, կուգան փայազըն մեզ եւ պատմելու անհետեւ թաղցրութեամբ՝ անհե — տաքած սիրելի դէմքերէ, որոնցմէ անկրկան աւուշ երազի մը ճմարը կը մնայ միայն այսօր:

Չորս անհուստեղքն արքա, ուղիղ, կ'ընանման նկարագրին ջուրը եւ ճարլեանարական շրջանը կը տիրապետէին մեր տանը մէջ: Ան նաեւ մեն սիրուհար էր նկարչութեան: Այդ սէրը ընանք էր իր մէջը, ինչպէս էր ճառակարութիւններ եւ ճառակար: Ան զիտը, ընդարձակ իմացականութեամբ, երեւան ճանդէ իր շուրջը գտնուած արհեստագործներէ՝ որմանակարութեան մէջ ունեցած թաղապիկ տա — զանդեղան, ինչպէս նաեւ զանազան նկարչիկներու արտաիւրեղներ, կը յիշեմ մէկուս անուշը, որոնք թան մը զիտեղէն նկարները կախուած էին մեր տանը մէջ, բայց ճայալակ զորքմը մէկ մեթրէն աւելի երկար ճարլեարար եւ ճարլեարարան զայանք էր: Կը կարծեմ թէ զուրս զորքմը մը էր այդ նրկարը զոր ճարլայ իր կըթորք նուիրած էր:

Այս եւ ուրիշ նկարներու կողքին, մեր տան մէջ կար պատարագական կուր ներկայացնող իւրաքանչիւր մը: Վարդապետաց պատուաբարձն էր այդ: Ճայսն աղագիւղի կ'անուանէր այդ նկարը ուր՝ վախճանական եւ ստիւնարայն գիտնութեան, ճալկական կեանքանկերու ճամակին, իրարու՝ կը բարկէին տեղալարին: Մեր մանուկի երեւակայութիւնը շաքած էր արկաւան, չեղի ճարլ մը ոտառովով, անոր ճարլեան թալկարով վեր ցրուած գիտնութիւն խորանէ լարմութեամբ, եւ անոր ստանէն րանած րոյնքէն հերթով անարտաբայութիւն մեր երազներուն իմիւրէ տալով զայն Վարդապետ պէտք էր լրջուր: Ճարլայ անպատուած շնորհով կը պատմէր մեզ Ճայսն պատուականի զիտեղէն զիտեղէնգիտութիւնէն զուրաւ — նեղ: Վարդապետ րարքն եւ վն ճարլեանարարութիւնը, տալեքութիւնները, յաղաղիւն թալկարարութիւնները եւ անա՛ղ անոր ճարլեական մարհ...:

Մեր փայլակող աշուկները իրե՛ք փսփոք այլեւս, արքանած էին: Երբայրս ուրեմն երանուած ունէր: Արկաւան ճիւղն հերթով Վարդապետ չէր կրնար ըլլալ: Մեր սիրելի Գալին Վարդապետ հոն, իր անհէն ճիւղի ինքնակ ճանքն էր արտէն արքանած: Ան պատարագիլ զաւարտ վրայ մեծուած էր իր ճարլեանիկէն սէրովը հիւսաւաւ...:

Այն աստեւ ճարլայ, իր ճարլեանէ տ փայտովը կը վերադարձի մեր ճողիկները: Ան կ'ըսէր թէ հորեանները չեն մանդեր երեքը: Անոնք սերունդն են — րուրեւ, ժողովուրդին արտին մէջ կ'արարէ անմահ եւ շատ սերունդ, եւ օրինակ կը ընէր Արա Գիւղիկի վերակրկանութիւնը եւ անմահութիւնը:

Այս արտիկ նկարը ժրթախոտարար միւս նկարներու անմահ ճանդիւն: Ան իւրաղ կեանք շուրեւր էր տանը մէջ: Կը յիշեմ, շատ թիւ կը մարս ան իր ընդանակի մէջ: Երբանուր կային ուր աներեւոյթ մեծուած մը կ'անցարտապէջ զայն եւ մենք արտիկ — ներս չէինք դիտեր պատճառը: Օր մըն ալ ետարցիւր ճանդէն ճարլեանցի մը ուրիշ կտուր մը անցուցած էին երեւելի եւ չեմ զիտեր թէ որքան աստեւ ան մընայ աղագիւղ, լուս եւ հեղձմանա՞:

Տարիները անցան: Երազապետական փառանկը մը

մով կը դրած ալ ժողովուրդագինիկ պատճառած առաջին դրոշ:

Ետարցիւրի այդ ժառանգը ամէն թան էր մեզի ճամբար:

Արինաւաճ ժողովուրդագին մը միակ յոյն էր Ան: Վեց քարերու երազին իրաւանագան շաք — փրկի փառաւոր յալարչիկն օրերու ճառարար եւ ժառանգող, անկարկութեան փրկող ճամբուան վրայ զոլուած թալկանութեանց արքանուրէ արկուր:

Վեց ճարլ իրեն լուրէ, Այլ, միայն դուրեւոր — րանք եւ անահման ճարլ: Ճարլութիւնը, մէկ սիրով — ճարլ հոյի, ասանց զայանքները եւ զարագարի խորութիւնը կը սորբէր զայն իր կուրքէն վրայ ու անով գտնակուած՝ ճամբար կ'ընէր իր վրկերը ճարլակներու:

Եւս այսօր ...:

Երբեւ ժառք կը կարծեմ, երբ կը խորհիմ, թէ զայն ճարլեանցի կ'ուն:

Ճայ չէ սակայն:

Մայիս 28ի պատճառները իր շուրջն են միշտ եւ վրայ՝ ար, որ կը յաղաղի ճնեց բարձրագինը արտուր վրայ:

ՃՐԱՆԻ ԱՅՈՒՆՈՅԱՆ

Ճարլեանի ինքն հողին կարտոր ի՛մ արքան, Վարդապետիկ փառքին փառքին սին, Եւ ճամբար կայ մարտապէս զիտով, Մենք ճառապատկերներ շուրջի փնտրելու:

Ոսկեգոյն արեւն ինձ իրբն ընկեր, Գալիկներս ճամբարայ տխրաբար մ'ունէր, կայծերն ըլլայի՞մ վիրաւը՝ եղնիկներ, ճար անտառներուն մէջ մեր բախտը փնտրելու:

Ճարլեան՝ կող կողի մեր ճամբարն վրայ, Ճարլայու ու նիկայ արեւ ծծողով, Դեմք ու զաւարդիկ մարտապէս հեռու, Բնաւորեմ ճարլուն մէջ լուսալ կ'անդէն ...:

Անտառն անիւ, հալիւ ուր կ'ընտան, Կարտոր արտիկն շուրջի երեւում, ճամբարը կայծերն անտառն մոզը, Ինչպէս մեր ցեղին ճամբարը պայծառ ...:

Ողբամայն ու յուսալ տեսնալի խորն, Թալիկը ցեղին կարտոր պէլարն, Վիրաւոր փրկող, փրկորն ճարլուն պէս Սուր եւ փայլիկուն զայանքներ ճողեղին, Բիւնտ — արքայալ ողբերուն ճամբար ...:

Եւ Թալիկին մէջն կ'ըսէ կայծով Մէկ անանգմէ, Բիր ճարլեաններ, Կարտոր կայծերն իր պէլարն մէջ, Իր յոսքը՝ ըսաւ. կայծերն զիտով ...:

— Է՛հ, դո՛ւք, ապրախա յարապալ զոյն՝, Ինչպէս դո՛ւք մոռցը արեւը ցեղին մ'ի, պաշտանար ղալիկները մեր, Մ'ի խոյնդան կայծ, անմէք մ'անիկներուն, Մ'ի ճիւղիւր Ճայսն անմեղ մանուկներուն ...:

Մեմք ճառապատկեր մարտիկուն ցեղին, Մարդապետ կայիկին ցեղանկերուն տան, Անոր մայրագին ցեղանկը ճայմ: Մեր անմեղ արեւնով, ճարլ ճարլեանցի, Եւ յոյս ճառապալ մեր փառքը Խնդրեցիմ ...:

Ե. ԸՆԴՐԱԿԱՆ

Ճարլեան, ճամբարապետներ, կ'ըստ յոյսերէն խաղաղութիւն մեզ եւ ճարլեանարական զգա — ցումներ ժամանակ մը ինչիւրեք մեր մէջ: Բայց կը յիշեմ որ մը, մենք ճամբարապետք եւ թանդա — րանի մէջ, յանկար ղեմ աւ ղեմ գտնուեցայ մեն վարդապետ մը նկարին հետ որ ինչի յիշեցիմ իմ ճիւղանակ տանս Վարդապետական ճարլեանցի:

Տեսողութեան խաղաղութիւն էր... Չեմ կար — ծեր... Ճարլայ արեւն սիրած նկար՝ այս նկարին զորքին մէջ վերադարձութիւն էր ճառապետը, եւ թերեւս ճամբարապետը դժուար էր ան, արեւն անպատկեր մը կ'ըսէ: Սրբեք պետի ղեկաւորի թէ ճարլայ արեւն ղեմ մը իր այդ նկարը եւ ինչպէս — Գիտի ղեկաւորի նաեւ թէ ճարլայ այդ նկարին վերադարձութիւն էր ըլլալու տեղակի չէ՛ր թէ զիտը, բայց մեր ճամբար ճողիկներուն մէջ ճարլեանարական զգացումները արժեքներու եւ վրայ անկուր: ճամբար վերադարձ էր զայն Վարդապետական թալկարին: Ան արդէն յալեթ թամբուած էր մեկմէ եւ իր պալտիկները ճարլ տարած:

Սակայն այս պատկեր կը խորհուր թէ, այս ճարլեաններուն պատարագներն ինչ որ եղած ըլլաւ, ճարլայ իր նպատակին ճառած էր: Այսօր Վարդապետաց պատուաբարձ 1500ամեակին այս թաղարձ իր իրաւաններն հետ, կը զգամ թէ մոռաւ — կան ու մը որ զորիւ, զարքերու անհուստեղքան իտ — րեքին, փրկանքն է ինչի, նախնաւոր ճողեղին եւ նիւթիկին ուղի մտնած: Ան կ'արարէ մէկ իր — րեւ կայծերը մը մ'տալուս, սերման եւ յուսալող մէկ ժամս եւ կեանքն: Կեանքիս խաղաղապետ — Իրենն է, իմաստն է, ուրիշ հեռուանդուած զիտեղիկ եւ ալիւն իտակներուն հետ:

Ժողովուրդը մը զարտուր պատմութեան մէջ ինչ ալիւն ճողեղին եւ անմահ թան իր հերոսաւ — թեւ, թալկութեան, տալեքութեան ղեկաւոր — ներդրութիւնները ճարլապի: Անոնք թուր ժողովուրդներն անցնալի փառքն են, երկրիւցած պարտաւորներ եւ խորհուրդը անմահալի ... Անոնք ճարլեաններն են ճարլեանարական վն եւ ճողեւ — պարքը զայանքներուն, կըր մտաւաւոր, զեւ մտաւաւոր էր ճողիկներուն պատուապատուած են ան — ճուն սերով եւ զուրգորարարով:

ԱՐՄԱՆՈՅԱՆ ՍԱՆՏԱՆԵԱՆ

ԱՄՍՐԱՆԻՈՅ նաւահանութիւնները զորքաւոր — ներու պատճառով անպարտութեան մտաւաւոր ըլլալով, կառավարութիւնն օրեւն արեւը արեւտակուն ու անմահական միջոցներ ճնեց աստեղ կարմիրներու դէմ:

ԱՓՍՈՍԱՆԻՔ

ԳՈՒՏՄ ՄԻՄԱՆ

ԱՅԳԵԿԱՌԻՔ ՄԸՆ ԱՆ

ինչպէս յառաջ Բէ պիտի մընամ երբեք մարդոց ճիշդութեան մէջ, երբոր իմանէ բոլորն հազիմը Զնն խմարիքի ամեն վրայ, չեն իսկ տեսնոր առ- կեցած, Շաղ՝ Գոր Ես վանեցի երկարատեւ գիշերներ :

Ամեն համար վառեցի՝ յոնեմով ապագամ, եւ օտարները՝ արոնք մարտնչաց յառաջիկ, չիտն Էմբեր ամեամօր ամէն օր շուրթը կտգամ, Բայց ամանք չեն իմ սրտիս հարազատները երբեք :

Լեզուն՝ որով իսկեցի տալիս զուցէ մերդաշնակ, Հրմայեցի ամենցով տոտապանքները անեմ, Տճգոյն բարբառ մէ կարծես ամենց պայծառ աշ- քին տակ ...

Բայց մահաւընէ վերջ ամանք պիտի տեսնեմ Բէ ինչպէս չնոցեմայնա խորհուրդով՝ բիրիդի մէջ երգեմ — բուն Անցեցի կար իմեր դրոշմած եւ աքիմուն ... ԱՐՍԷՔ ԵՐԱՊԱՔ

ՄԻՏԻՔ ԵՆ ԱՐԱՌԵՍՏ

ՍԱՐԱՅԵԱՆԻ ՆՈՐ ԳՈՐԸՆ

Ուրիշը Մարիանի, անդկալիք Հոսակաւոր պաշտօնը նոր վրէժ Եր Զրադարանակ մէ, ԵRockVag- ram խորագրով : Գիրքին կըդրին վրայ նկարներն են — Զ. Գ. Խաչակցութեան միջոցները, Հնուն Ամերիկայի չ. Ե. Դաշնակցութեան խորհրդա — նարան, Ամերիկ Վաստարակներն են, Հայկական վանք Եր, երկու կառուցիչներն են վանականի մը (եւ կամ Հայ Կառուցիչներն մը) նկար :

Այս նոր երկը երկրորդն է Բ. աշխարհամար- տէն վերջ յայ ընծայած Վեդիք ձեւերին արեւո- ծանորութիւնները գործէն ի վեր : Վերջը կը ներկայացնէ Հերոսի մը կենսեցի տխուր եւ դուստրի փութը, որոնքէ կ'անցնի պատերազմին տակն եւ վերջը : Այս վերջ ցոյց կուտայ թէ Սարգիսի Հերոսները վերակենդա- նանայտ վրայ են դարձան : Բաւական տխուր եւ տեսակ մը ընդմիջումն վերջ, Rock Vagram 1939ին Մարիանիսի գրի առած որեւէ դործի մը չափ լաւ կը խմարուր, ինչպէս « Մերո իմ բարձունք » եւ, Զմեր կենսեցի որբը « Բաւականութեան » : Մանայն չնոք կը նշարուր իմ նախկին ծննդուն Մարիանիսի լքուիքեան անկիրազարմի մը առջեւ կը գտնուի այլեւս :

Rock Vagram պատմութիւնն է՝ շարանկարի միջակ դիտարանն եւ որ Հանդէս կ'ենան չ'աղբ Ժապաշեններն մէջ : Մեկտայ արեւ տալարութե- նը կը կոչէ թէ վերջը կը խառն միջակ Համարիկ մը արեւանագը գողցը մը անցնի որ արբ մը Գրեթըր դարան է : Հերոսը 33 տարեկան է երբ վերջը կը սիրէ 1942 Սեպտեմբերին : Անիկա Հայ մըն է Ա- ռաբ Վաշարանան :

Վերջի սկիզբը Թօք Վեդիքն Հոյեկան փոթը- կուանք կ'ունենայ, երբ իր նոր ինքնաշարժով Ա-

Տօբըք Բէ Հանդէս : Երկուսը մէկ է : Մարիանի Հայտարարէ : Կարգի մը Գրանտա- կական ողիկանտայն մէջ : Հոսաւ, Հայ արժեքնե- րն, տեղադրանէ կ'ընդունին շատ զօրաւոր պատ — ւաստաւ մը : Ինչ կուտանք, Ինչ կ'անունք : Մեր տաւարը, անուշաւ, փոքր տոկոս մը՝ բաղադրով մը արած դրամաշուրխին Հնա : Մեր լեզուին կուտանք, անոր լեզուն կ'աւ — ենք : Մեր բարբերը սուշ — անան կը փոխանակենք իրենին Հնա :

Արամը կուտանք, Արամը կ'անունք : Բնարը կուտանք՝ Բաւիքինը կ'որոշեցրինք : Կենսահայրի նեղութիւն : Գողցիքի առաջին խաղերինը՝ կը կենք իրեն յարմար տեսած պիտա- կորը : ՎՄամա, իմ անուն Արամն է, գրիւն՝, ընկերներս այսպէս կ'ընենցով մը ոգեւորում՝ ստուն կուտայ պատկեր :

Երբեմն մենք մէկ կ'օտանք իսկական Սոն — Բոյով մը, փխախախտով անոր : Հորով՝ժօրով ոչ մեծորնցէ : Հարաբարանով — « Գրիւն » Տիկին ՄԵՏԵՐԵՎԷ, մերին Հարմարուն Հիմկուց, Երարի- լուս — Աստուա բարիները քան սկսանով ոգեւոր — ուած ...

Մարիանի մէջ Հանդէսը չունեցայ, « Երարի — ւոյնովը » Հայացած Հարմարուն Հանդիպում ...

Ուր որ մտայ, Վաշանն ու Արմինէ, Բալիո — րիկն ու Հայկունին քարեկտու պարտաւորներն տակն ի :

Կարողը այցելութեան, Հայութիւնը գաղ — Բան էր կարծես Մարիանիային ... Այս անգամ թեկեանի Ամերիկայէն Համարայ կ'էլէ գնայ էր ծննդավայրը, Բալիօթիւն : Այս տառապանքն մէջ դեր կը խաղայ իր յանդուրեան մասին չըր- քած պատմութիւններն տալարիս անդրադա- րը : Նույնպէս կը փոթորիկ, այն կ'ընող Հանդուր — քով թէ անտեղ կ'ենան չ'այլեւս ամուսնանալու ե զաւակներն տըր ըլլալու : Մասնաւորաբար կը մը տաւանէ դիտըր Եր արարական թէ ըստ 1942ին չըր- քած դրոշմներն, արեւ փոխարկուրով փաշտ — պանիկուն Համար Ամերիկայի Մ. Դաշնակցութիւն :

Արեւեկեան Ամերիկայի ամուսնանի շրջանա- կին մէջ յաճախ խառնակութեան ինքն կ'ունէ է դե- րուք եւ թէ մը ամուսնանի յաշնակ մը մտային, որոնք Հնա պիտի ամուսնանայ Հերոսը Կ'ամուս- նանայ էր եւ զգլայ պատեարարով Դաշնակէն վերջ : Այդ զգլարը որուն չի մասնակցի Բօքի յատակ — նալական մայրը, կը կապէ զգլարին առաջին կէտ եւ մինչեւ հոկ կը յորդի միւս կէտին էջերուն մէջ : Մարիանիսի իր յորդը դործեր կը արտաձայն մարդկութեան : Ե՛թ « Վեդիք » մէջ ի յայտ կ'ընէ փաշտ նոյնի է Դանս « Վեդիք » ձեւերին արեւան — խաղերի ինքնները մտայ ինքն մէջ : Մարիանիսի վէ — պերուն Հերոսները միշտ ներդաշնակ փոխուած են մարդկային ինքնները Հանդէս, իսկ ցոյց են աղ- ան անխեղա ակարծիքն էր՝ ներկուտ այն մեղ- քերը որոնք յատկապէս էր դործ դրուած են Հն — րաններուն դէմ :

Կը զրկենք Թուրքին մօտ : Այս վերջերն երբ Մեծ Թուրքին — Սուլթանին — վրասին առէն Հասաւ, յայտնեց անոր թէ խաղար զինքը Վենետիկը — ներք որոշած էին երբայ կ'ըսէին տալ Մարիանիսի- նի առջեւ խորհրդով իր նաւատարը եւ ամէն ինչ պատարասած էին անոր Համար :

Այս լուրին վրայ Մեծ Թուրքը իրտա չըտաճ — կայ կ'աւս դիտանին, ու ամէնպէս Բեքա զրկեց զայն : Յետոյ զինուոր զրկեց իր նաւատարը, առ — ինք դատ, ծովագիրը երկու ամբարի, երկու ամ- րամիդ ալ Մանուկաբէրին միւս կողմ — անդինքն Գարաժ Փաշա — զանեցին : Ու խորէն չըտեման — Կը, խառնեցին փութը տաւաւ, իր դիտարները ԲԵՒ — ինքն իրեն արժանած ինտ ու աղբերուն եւ Հնապա — նաներուն դիտարներուն դէմ պաշտպանելու Հ — մար : Այս կ'ընողով Թեքական տորթիք կատարեալ ապաշտօնութեան մէջ էր եւ այս մասունքինը Բե- րայի անպիշ ձանդորդները կատարեցին :

« Ապրիլի Զնն » ինքնին ինքնին քանդիլքը պատարասանայտ այս դործին, խաչ իմ կար — միւս եւ է որ ամէն քան Մասունքով կամ զօր կ'աւ — ր ունեց մեր մէջ որտեղով քանի մը միջադուր — քներ պատեցին : Միտայն կը փախաբով իմանք որ մենք, Վենետիկներն, սկիզբին ռեւէ կ'ընողով չ'աղտայն Բեքայի ձեւակցութիւնը մասունքին — նը : Մութերը իր նաւատարին ապաշտօնութեանը մասունք, Հանդարտութիւն սպանեց Բօքի յարձա — կուրին :

« Ապրիլի 28ին, ուրեմն, յանուն Յիտակի Բե- րանտով, որտեղեցիք դործարար Թուրքին նաւաբը փախուր Եր Զարգիք : Արեւուն ծագելէն երկու ժամ առաջ, երկու նաւերը, բուրդ եւ քանդակի

այդ ենթադրութեան վրէժը լուծեցին ինձէ՛ք՝ Հանդէսն Հանդէս, քանտիքն քանտիք փոխադրե- րով զիս՝ դաւադար նոր փխտանքուն պէս ...

Սրանքին լիջը — վերջ : Անպարտան, Դաշնա — կուրեք կաշտանաւ էին արաւնեւուն դոնապանները որդկեցի դոնաները լալն քանտի :

Թէ Կաշտանայէն՝ Զարգիք չիկերկուր ի պատիւ՝ աղտարիկ արաւն մը մէջ : Թէն ինձէ՛ք Հնիր չկար բարձրանալակ վրայ շարտան օրտուն մեծաւ լիւթներուն մէջ, որոշք շարգին, անտ մըն ալ՝ ներկի թիւն յանուն տաւած էր, այս պարտանակելու : Շուրջը դիտեցի, Գարնանեցի Ամերիկով աղտայն լուսանակիքի փոխուելով՝ ամաւանապէս Համար :

Եւստ Եստեք, խոսք առեցի : Կը յաւան, մեր խմած թէկն փոխադրեց իրայ չ'ընայ : Մատչանայ դիտարիցը : Կատարտապաշտ Հա — ռուիկներու կողմէ : Այս դործն լաւ են ընտրել : Երկնակամարը կը լինեցին : Հոգին կը խաղաղե — ցրեն : Որքան աղտը Եստեք կապողով մը միջադ — ցնելու այս կարծիքին չոյր : Աղտը դիտմ մը Դա — ռուիկներու կողմէ :

Կատարեք թաղմունքին : Կենեան կրկին Արե — յունքները՝ Հայն ու Հայրենիքը քանակով Հանդիտա — կանեւոր : Հորդիկնէն ներս Կաշտանայը երկուս — տարդու թիւն : Աչքերը նետած՝ նուազարեմին վրայ՝ Հնն ի Հնա :

Անամբերուած խմանաղը զարդ՝ Եստեք կը սկսի : Մութեր Թուրք ի թուրք, ոտքեր կաշտանա : Մութեր ալիքաւոր առաջին կը փոխուի : Հայկական պարիքը : Որքանցած կը մարտին մեր յուշարարին մէջ : Գիւրեւտան իրաւունքը յարդիլով՝ կը Թուրքն այս ոգեւոր միջակուրը :

Հալար Հայ պահելու դուստրին վրայ, օր մըն ալ աշան մասնաւորով ... Կ. ՊԵՏՈՒՇ

ԱՅԳԵԿԱՌԻՔ ՄԸՆ ԱՆ

Բա՛ց է դռնակն իմ աշգու, Ե տարաւում եմ ես մեզ՝ Գիշերի հետ իմ աշգու գրիւտայ տնին լաւ մը — տան, Ե ողորում է արտիս մէջ իմ տալաւոր, ինչպէս Կապոյտ տնոյնն ունեմ՝ առուի ցրին մէջ յո — յու :

Ե յուսն մեզ իմ եղաւ : Խոյնարիք իմեք հասկացած՝ Աչքերս մէջ է տալիս ինչպէս իմ քաջ եւ քարի եւ ծառերն իմ եղաւ պէս խմարակն եւ տես ցած եւ յոտաւանում եմ այնքան փաղցրութիւններ ու բարի :

Բայց անտ մեղով կարկաշի փոխեց տրտումը ա — տան, եւ լուսնի պէս ցոյց էր Դա տես ընկալ ջուրն ի վեր, եւ տես ծառը լոյս խայրիչիքը բարի : Եւ երեւումս մեզ տրտալ եւ միդի կ'աղ մեղեցիք : Եւ յոյսանում է կարծես իմուտ աշգուս մէջ յոսա — տալ,

Ողկոյցները մեր սիրուց փաղցրանում եմ ու բաւ — ըսում :

Եւ լուսնակի ցոյրը չի՞նք՝ առուի կապոյտ ջուրն ի վայր :

Յարում է ու մեր սիրայ եղեմալի պէս երկարում : ՎԱՀԱՅԷ ԴԱՄԻԹԵԱՆ

պարիկով կատարիլայս պաշտպանում, սկը — անս Հնապաշտ Դարաթոյ նաւանայիտան, աշ — արեն Ոսկեղիկին արեւեկան անդուր :

Իրենց կ'ընկերային իրելու ցոլակաւոր եւ կատարիլայս գիտուն իւրաքանչիւր թիվար — քանը քանն եւ յորս նաւարաններով երեք մեծ — Եփուտաներ :

Առնեցի զատ, քաղմիթի պողիկ նաւերու վրայ դիտարակ ներկեք՝ ձիւթ, կուպ, ծծումբ, վաշտ եւս : Ենցածն էինք : Աստեք Թիւմիկ Դա — Էրան կ'ըսէ ապա յաղակուած էին :

Հրամանին այն եւ որ առջեկէն խոչը Կաշտը պիտի կըթալին իրենց մեծութեամբ ծածկելով իրենց Հանգերու վրայէն կ'ընող ցոլակաւոր եւ երկիթ նաւերը : Արշաւանայի Համար կ'ըլլաւ պահուն, մենք մէկ քանիներուն քաւալան զար — մանք պատմանք յանդերձ Դալաթիոյ աշտարա — կին դալաթը սաստիկ բոցի մը փալիքը : Անիկա Հնաւաւար Թուրքներն արտուն նշանն եր նուե — րուն Համար կ'ըլլալ ծանուցանող : Մութիւնը դեմ ամեն կողմ խորակի կը աղերէ եւ Թրակիան նաւերէն ուղեւ, ոչ մէկ Հայն, ոչ մէկ Հնա կու — դարիկ Հակցիկուտ մեկը թէ արթուն կը Հակցի անտը :

« Որովհետեւ քրիստոնէայ նաւերը դաղաղօ — րէն եւ լոյսի մեջիկ կը յառաւանակին, Ենթօք Բօք, ամբարանան մարդ, ուղեք որ առաջին իր յարձակի Թուր նաւատարն վրայ, ու ասով փաղե ու Հուլակ լանի :

4. ՊՈԼՍՈՑ ԳՐԱՌՈՒՄԸ

Ե.

« Ան տեսն, կը շարունակե Գարպար, Բե — քայի ձեւակցանքներ, քրիստոնէական տեսաբան այս Բիշնովարդը չի՞նք գտնոր ինչպէս անդուր — Բիւն ունեցան այս գործին վրայ եւ իմացան թէ Բեքական տորթիքը կրակի տալ կ'ուզէինք. անմի — ջապէս Բեքայի Փօստիկանան երկու ձեւակցի զեպական զրկեց Սուլթանին Սէն Իմօէրի դրան դի — մաց Հաստատած քանդակաւորին, միւս կողմէ Զրամանաւորին ցոլակաւոր, միւս դուստրած փող — քին մէջ այս ուղաղորդները ըսին այս վերջինին. — « Ե Դաւր Հրամանատար, միւս միջակ մի դոր — ծաղեց այս խոչը ձեւակցի այս դիտը, ալ եւ թէ ուրիշ զինուորին մը ձե՛ն անոր դործարարու — Ինչը, մենք, Բեքայի ձեւակցանքներս ալ կը խոս — տանանք մեկը օտէն, անկէ տարաւով կ'ընողով աշ — րելու Համար Թուրք նաւերը » :

Որ Հրամանատարը, Ե լուր այս տարուրէ — Բեան, Գործը ուրիշ զինուորին մը ձեպելու վրայ գտն կ'ուս. եւ երբ ձեւակցանքները տեսան աշտա — լուսին ծաղիկ, որովհետեւ խաղարկութեամբ իր կ'աղերէն Թուրքին Հնա, Բեքայի զուտեղէն ին — քային եւ Զուլեյխա կամ Զրակիւղառ անուանով մէ —

ՀԱՅՈՒԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍՏԵՂՈՒԹԻՒՆԸ

ԺԼՆԵՒ — Առաջին նամակովս հաղորդել էի Գ. Լիւի Անտէի Մասնէի գաղափարութեան մէջ մասը :

Անկարի մը Հայոց պատմութեան վրայ (այս Իւրերգական վերնագիրները իմ մէկ, ընթերթ — ցողիք աւելի դերասանականութեան ընկելու համար բանասիրութիւնը) :

« Ուրախութիւն. Դարեւ թագաւոր. Սեւեհեանները. քանի մը Հայ թագաւորներ եւ յանգրդ Մեծն Տիգրան եւ Հայ իշխանութեան զարգացում — կէտը :

Գոտորացմէ Հռոմի դէմ. Հայաստանի կուռա — ինքնուր Հռոմի եւ Պարսկաստանի միջեւ. Տրդատ Գ. եւ Բերսանդուքիան մտաւոր :

Հեթանոս Հայաստանի կործան, ամեն ինչ մտքի եւ հոգի քանդալու. (Իմ կարծիքով, ամբաշատ այ մտքի թէ, իման պէտք է ուսումնասիրել մտքին) :

« Անահիտ, Վահագն, Աստղիկ, եւայլն : Գերտառութեան մտաւոր կողմ կարելի էլ դատել պատմութիւնը կործանի : (Կարծեմ այս ուր — լիւրտը, եղաւ. նաեւ ներկայացուցիչը զարգացական կենսական իմաստ այ պատմական շրջանին — բուն երբ կործանացուն էինք մեր թագաւորները եւ մեր անկախութիւնը) :

Սակայն Արշակունիքի թագաւորներու մա — մանակ, Տրդատի մինչեւ վերջին Արտաշէսը, 300 — 429, Բաղդատունեանց մօտ 200 տարուան շրջանին, 859 — 1045, եւ մասամբ այ վերջինս թագաւորութեան մօտ 300 տարուան շրջանին, 1080 — 1375, Իրանի եւ պատմութիւնը, երբեք իւր — րորդ լրացողը, երբեք այ իրարու հակառակ եղ — լուի ուժեր էին : (Յարկի բանասիրտ Հասանաբար չարեց մտնել այս մանրամասնութեանց մէջ) :

« Ս. Մկրտչի եւ Գրոց դիւար — նորացուցաւ — կրթութիւնը եւ իր սկսի. Տաւու տարի եւ ահա հայկական դասականութիւնը իր ծիլ : »

Հայկական էջնիկական եւ սիրելիական աղղի — ցուցեանց, Հայաստանի ու յայտ իր բերք օրինակելի ինքնատեղութիւնը մեր, ինչպիսիք պատմականութեան մէջ քան թէ դրամականութեան, անկասկածութիւն մը, որ իր կարգին, իր աղղեցութիւնը իր բանեցիկ դրացի կրկնութեան վրայ :

Օրինակի համար, ինչպիսիք կարգի եւ ին — նուրթիւններ կամ ճարտարականներէ յայտնուած են :

Բայց որպէս այս ունեցողութեան զարգացական կենսական մէջ ինչ որդերական վիճակի Հայաս — տան պատմագրի դպում մը եւ Պարսկաստանի եւ Բիւզանդիանի միջեւ : Ներքին պատմականութեան :

Այս երկու պատմութիւններն ընկնուած. Հա — նար այլեւս իր ձգտելու միակ ոլլու արտաւտա — դէմունք, հարուստ ամառականները, զօրագրի — թեր, պատմական մարդիկ եւ կայսրեր՝ իրական — դիտելի :

Այս վերջին միտքը թէ. մասամբ մեր ազգա — լիկ արտաւտապատմութիւնը իր շրջէ, սակայն եւ արեւել կատարելապէս զարգացող իր չի տար Հայ տօղովուրդի ճշտութեանը մասին :

Յարկի բանասիրտ այս խոսքերը լոյսը պիտի կարծի թէ Հայ տօղովուրդը, երկար դարերու քա — րապական պաշարներէն յուսահատանք՝ Մեր ՄԱ — ՍՊԱ, նեղուցեալ վերելիւնայ ասպարէզներուն մէջ :

Արդէն արեւել, դարերու ընթացքին Եւրոպա — ցիւրիկ կարծիքը եղած է : Անոնք քանի մը Հայ վիճակագրութեան տեսան Եւրոպայի մէջ եւ այն կարծիքը կազմեցին թէ « Հայերը վաճառական տօղովուրդի են » :

Ու վերջին տասնամեակներու ընթացքին ալ տեսան կամ ընկել Հայ արտաւտապատմութեան եւ զօրավարներու մասին եւ կարծեցին վերլուիչալ կարծիքի :

Բայց քանի՞ հոգի հետաքրքրուած է բուն իսկ Հայ տօղովուրդին տեղեկութիւնը եւ անոր անասելի կեանքը եւ դէմ մղած պայքարներով եւ յաղթա — նակներով :

Դարերու ընթացքին Հայ տօղովուրդին միակ ձգտումը եղած է ազատութիւնը :

Եւ եթէ վեց Հարկը տարի պատմական իրանի յայկական պատմութիւնը եւ ունեցողութեան համար, ա — տրեւս մեր զօրեղեան պարսկական, կամ քաղաքա — կան կեանքի անընդունակութեան համար չէր (ինչպէս շատ Հայեր ալ իր կարծիքին) այլ հետ — տան այլաբարգաւորական եւ քաղաքական բոլորը — վին անպատասխանականութեան :

Ուրիշ ու մէկ տօղովուրդը կրնար դիմանալ արեւմտ, որքան մենք զիմաստը :

Պարսկական եւ արաբական լայնածաւալ կայս — րութեանց դէմ զարդանանքը եւ Մամլուիկանք Բ. եւ Թ. դարերու. արաբականութիւնները Նախապա — ժին չեն միջել : Եւ մեզմէ աւելի դուրսոր պետու — թիւններ, ինչպէս Սալմանի եւ ինչ ինչ Գարս — կաստանք դարերով չհեծեմի՞նք արաբական տիրա —

պետութեան տակ : Եւ վերջապէս Պարսկական տօղովուրդները, Եգիպտոս եւ Արաբները իրենց կարգին դարերով չերեցին թրքական դժուրը :

Իր կրկնէ՞ն. տարբերութիւնը յամար մեր թշնամի — ներուն Հայաստանի վրայ սիրելիը կը տեսնեմ մի — անի ու վերջինս, եւ կ'անցկանան Հայ տօղը — վուրդին արդարաւորական պայքարները :

Կ'անցկանան Բաղդատունեանց Տիգրան՝ Հայ — կական Տիգրան ի մի հասարակութիւն :

Հայի զարգացումը որ ունին կիլիկիական Հայաս — տանի կազմութեան եւ 300 տարուան կրկնի մա — սին, մինչ Բիւզանդացիք խուճապաւոր իր փախ — չէին թրքական հրատապներուն առջեւէն մինչեւ Կ. Պոլսով արեւմուրդը :

Եւրոպացիները կ'անցկանան տակաւին մեր Լուդի թագաւորութեանը, Իսթաւէի Օրին — Դարս — րադի Միլեթները, Դուսթ Բէկը, Ֆէյթուճը, Մա — սուրն ու վերջապէս մեր ֆիտալիկները :

Եթէ Պարսկական ազգերը, Իսթաւցիները եւ Արաբները մեզմէ աւելի լուստ անկախութեան հա — տան, պատճառը այն չէր որ մեզմէ աւելի ազա — տանք կամ քաղէին : Անոնք իւրաքանչիւրը զօրա — ւոր պետութիւն մը էրու. իրը արդարաւոր :

Իսկ մեր պարսկացիներ՝ տարբերութիւնը յամար նախորդներին Հայաստանը նուանել քան թէ Հայ — կական անկախ պետութիւն մը տեսնել :

Անցիցի մեր ինքին, Luc André Marcel պատ — մական անկախութիւն :

« Սեւեհեանները Կարաւան Հայաստան : Ուրիշ եւ հիմնէ կիլիկիոյ հայկական նոր թագաւորութե — թիւնը : Ուսուցիչութիւնները, Հայոց օգիտութիւնը : Ուսուցիչները Թիւրքա պիտի օգնէին Հայաս — տանի կրթականութեան, սակայն կրթական վէ — ճեր արդեւ ի լլուստ : »

Հաս իր արեւմուրդին նոր փակցիլի մը բանալ : Եւրոպայի պատմագրի տեսքը, շատեւ կարծիքի է արեւել : Անոնք անգամ իր եւս կ'անցկանան ար — Կախալիները Հայաստանի օգնելու ոչ կամըք ու — նէին եւ ոչ ալ ուժը :

Սուրբ Տեղեղը (Երուսաղէմ) մասնական տակ — լուծէ փոքրիկ սիրելիական հրաշալի զարգացողը եղաւ. բայց շատերը կ'երեքսին պարզեցուց իւր — դպումով, իսկ մասնագիտը զրեթէ բոլոր իշխան — ները շատեւին իրենց հաշուին նոր դժուրթիւններ կամ կոտորածներ հիմնել :

Կամ իշխաններուն մէջէն հասանաբար միակ անկեղծ եղաւկիրը եղաւ. Godefroy de Bouillon, « Սուրբ Գիւրգուրիան աստիճան պաշտպանը : »

Բայց իր բուն իսկ երաւրը, Baudouin de Bou — րգոն, Անտիոք չհասած՝ զատուցեալ խաչակիր — թիւնը եւ զիմք զհայ Արեւել — Երեւանի Գորսու Հայ իշխանին Թուրքները դէմ օգնութեան հա — շուած լլլալով : Բայց տարի մը հաշիւ անցած՝ խաչակիրութեանը սպաննել տուաւ զայն, դուստը — անոր իշխանութիւնը եւ հիմնեց Երեւանի կամ Ուրբալի կոտորածները. ինք լատին, բնակչու — ինքնը Հայ, (1098) :

Ու երբ տարի մը ետեւ, իր երաւը, Godefroy de Bouillon յաղթելը, իրեւն Երուսաղէմի թագա — ւոր, Երեւանի իշխանութիւնը յանձնեց ուրիշ լա — տին իշխանի մը, իր զարմիկին, Baudouin de Bourgէն :

Արդէն միւս խաչակիր իշխանները չհիմնեցին մէկը միւսին ետեւէն, Անտիոքը, Տրիպոլիսը, Փոք — րանիսի եւ մինչեւ իսկ Կ. Պոլսով եւ Պրիպոնիսի լատինական իշխանութիւնները :

Ուսուցիչութիւնը պէտք էր Պուլքը եւ Պրիպո — նիսը Երեւանի մեծեղ իշխանի եւ լատինական իշխանութիւնները հիմնելու համար :

Եւ արեւել արեւմուրդ աստիճան եւ երբ անդին Պա — րսկանի եւ Սուրիոյ արեւմուրդ վայր, իրենց հիմ — քան տարւին հիւղ իշխանապետութիւնները իրենց անդիւրաբի վայրեկանները կ'արեւելի մասնուտ — կանդիւնը հարուստներուն տակ :

Անգամ իր եւս իր կրկնէ՞ն. Ուսուցիչները Հա — րաստանի վերակաշնորմին օգնելու մէջ միտքը ու — նէին եւ ոչ ալ ուժը :

Անոնք մասամբ Արեւելի մէջ ներկայութիւն — իր, միայն անուղղակի պատուարը եւր կուս կիլիկ — ական Հայաստանի. բայց անոնք հիմնած հիւղ եւ իշխանութեանց վերջինս կործանեցին ետեւ իւր 1291, Կիլիկիան, միայն իրանուտակ պետութիւն — իր մասամբ Արեւելի մէջ, պայքարեցաւ տակա — ւին 84 տարի :

Անտի Մարսինի եւ որ իր շարունակէ :

« Իււստ Բ. եւ Տրիպոլիսի Երեւանութեան : Դր — ացիք մեր զարգացող ազգերը իր նմանութիւն կիլիկիոյ վրայ, որ կ'անցկանան տակալի կիլիկիոյ ետք : Մուհամմա Բ. իր դուռը զարն... ի վերջոյ ձեռնիղ իման եւ Լիւնիթիոսի արաւանները իր լրացը — ինն պարսկան : »

Միկիլի իր ձեռն պատմական պատմաւորներու այս շարքը, զոր ներկայացուցի իրեւն, պարզ տեսիլներով, ճշգիւղը համար մեր բանասիրտ — ժուկները քանակաւ զեղարկական երեւոյթներով :

Մինչեւ Հոս ինքն ինչ թիւղ իսկ քանի մը իր փա — կարկիւրները բանալ, որովհետեւ իմ վարկիւրով, յարկելի բանասիրտին Հայոց պատմութեան մասին

Թուրիկոյ լազգային անօրը

ԽՄԲ. — Պաղատ Մարտար բիրքը հետեւեալ խորացրական իրաւաբանական ուսումնական Տարիքի խաչակիրութեանց առարի, « շուտ », տեղեկութար, խոստ՝ խորացրակ (18 Մայիս) : Պիտի ամպիւնեմ Ռոսի իրողի բիրքերով տեսու — լիլները, արտիւ այլեւս ցնցող յայտնու իլիկները կը պարտաւանդին :

Ունեւորութեան Տարիքի զիւստը զործարկա — չը հրապարակի անց 248 էջեր թաղական հա — տար մը — « Ունեւորութեան Տարիքի որդերը » — թիւնը վարկը վերկիլի փաճաւոր :

Հայի ճարտարապետ, բուսանակ մասուրը արար բնագիտում զիմաստերը նախկին Տէֆթէ — րար Ծալիք խորթէն հատորը, որ կուսալ դասա — ցունց յայտնութիւնները կատարել Ունեւորութեան Տարիք կուսանք ետեւին որդերը թիւնը :

Կատարական իրաւանք ունի մասուրը, երբ իրեւն կուսալ թէ ալ մասնագիտար արարեցին հե — ղեկանները պարտաւոր են դատի զարկել՝ հաշիւը տարու համար այն անկախութեան վերաբերու — ներուն որոնք զոչ քայլին թագաւորի. պարկեշտ Հայրիկանցիները :

Վաստաւար խոցի խաչքն եւ որ նախկին Տէֆ — փէրը զարգացմէ եւ իր ինքնին կապակաները եւ — կիւր, որդեղի կարենայ ուրեշներու վայր քա — ցիկ պատմութեան անհետանալ մեղեցունք ան — քանիկ պատմականանութիւնը :

Արարեւն, ինչպիսիք արարեւն ալ ճիւղ ըն — թացելը, նախկին Տէֆթէրարի կ'ուսուցողներ իր նախկին գերազանցները, մասնաւոր որ տառագիտ — րին եւ տառեց անհաւաքը կարմուրդի դրոմա — դրած եւ միջնարարական հարմանցները :

Համապիտ Ծալիք խորթէն Ունեւորութեան Տարիքի զարգացումը լրացած եւ իմա՞նք ինքնին եւ Երեւանի Մարտաշուր, զործարկութեանը նախկին իմաստիկ նախարար Ծաւաւ Արարիքը, Տէֆթէ Մատաւին եւ Հալը կուսակցութեան զեկականքն — րուն :

Անկին կալ սակայն, նախկին տեֆթէրարը

ունեցած տեսութիւնը քանի մը ճշգրտանելու կը կարծուր :

Ինչն ալ արդէն իր թուի աւելի Հայ միջնարար — ական բանաստեղծութիւնը ուսումնասիրած լլլալ, քան թէ Հայոց պատմութեանը :

Երբ պատմական այս անկախութիւնը ետք — անցուս Հայ միջնարարական զարգացումիւս, ու միւսան — անց նախկինները լրացած, ընդունիլները յաղի — տակութեանը. Եւ ճշտել անոնց՝ մտքի ինքնին :

Իր կարմանցի զիս պարզապէս, այս փառնա — ճար բանաստեղծին մեր նախկինական այսպէս խո — րունը կիլիկով զարկ : Իր քանի մը գերթիւնները զոր ասիլքը ունեցալ կարողաւ, նախկինային աղ — ղեցութիւնը իր կրկն : »

Ինչպիսիք նախկինային ունեցած իր սերը եւ ու — քանչեւանք այսպէս մեծ է, որ կարծեք իր նա — խախտուր լլլալը — Ով բանաստեղծները, փոխանակ ալ ու անի ցամաք իրեւն պեղելու, նախկինային կարգաւոր, միակ դուստալ արդիւր բանաստեղծ — թեան եւ միակ դուստալ մեր դրական ցանկերուն :

Բայց վերադառնալ մեր ինքնին եւ շուտով հասնելու նախկինային :

« Տոկալը յարմարական կուսմէ եւ Հայոց պատմութեան իր շարունակէ յարկել բանասիրտ : Ե՛վ ով տեսած էր այսպիսի մարտերներու, ո — րոնք հակառակ տանջանքներու արեւելիքին լա — րունականին արդիւր : »

Մեկնելը անոնց համար մասուն էր աստուա — ժութիւնը, հետեւաբար իր շարունակէին կուսիլ կեանքին :

Եւ այս արարափելի արեւմտանկարութեան (ը — սեկ իւրեղ Հայոց պատմութեան) բոլոր զեղա — կատարները իր նմանին զիւստանկարները ընդա — տանք Հոմերական հերոսներու, քանոն զընթէ կ'ախտանալ որ Երուսա յանձն աստիճան խոս — չին վրայ :

Հոս անմիջապէս կարելի է տեսնել թէ ինչ մեծ կարեւորութիւն ունի Հայրիկան Համար ամեն զը — անկին զեղեկութիւն : Հայ բանաստեղծներին թը — տուաւ որ Համակերպիկ աշխարհի զեղարկելու — թեան : Աշխարհական բանեցի ճարտարներ աստի — ճիւր կարծեք իրենց սիրուր կ'արեւել, թիւն ի — րենք ուսումնական եղած աշխարհը անասնիկ պէտք էր լլլալը կեանքին :

Իրենց ինքնուտակութիւնը անդադար այս աշ — խարհին դուրսիւս եւ չեղարկութիւնը իր պատն — լէ : Ոմանք այս պատնէլին իր իր տեսնին ար — դասին գրական ճաշակ մը զէպի ինքնական լա — տարունքները :

Կարծեմատ քանդարութիւն մըն է արեւել, եւ իր բաւէ միայն թիւղներով Դրիւրը նախկինային զարծի, որուն մէջ կարելի է տեսնել Հայ հոգիին մէկ յուրիկ խաչակիր, անմիջական հասնելու համար որ ինքիւրը շատ անկին դուստարանելը միթեր ունեւորու մէջ իր կայանայ :

ՊԱՐՅԵՒ ՆԻԿՈԼԵՆԸ

կը հետադառնէ թէ «Ունեւորութեան Տուրքը» քաղաքական օրէնք է՝ Թերան ունեւորով փոքրամասնութիւնները :

Այս պարագան հաստատելու համար նախկին տէֆէրէտարը կ'անցնէ թէ ցեղապաշտութեան ճկատումներն ալ դեր ունեցած էին պետական ուրուշտին մէջ եւ այդ նպատակով էր որ ունեւորութեան տուրքին զորքադրութիւնը վստահուէր - ցած նախկին ինքնիշխանականներու ու Գերմանական ուսած երեստարաններու :

Ինչպէս կը տեսնուի, ծանրակշիւ բնոյթ կը կրէին Նեղիկանի յայտնութիւնները, որոնք կոչուած են խոր անդադարած արձաւարներու :

Մասնաւոր որ մայիս եօթէ էր փորձէ պատահանաւորութեան վերադրել նաեւ տեղական զբաղմունքներուն, զորոյով թէ արագային զբաղմունքները հարկատուներուն ինքնական կացութեան մասին տեղեկութիւններ հաղորդած են :

Շարունակելով իր մեղակայումները, նախկին տէֆէրէտարը պատահանաւորութեան բաժնի էր հանձնում Թուրք մամուլին, պիղոկով թէ Բրեքելն թերթերը 299 հարաք 888 ոսկի ծանուցում էր դրած առաջանք ի փոխարէն ունեւորութեան տուրքի ցանկերուն : Հրատարակութեան : Այդ առ - թիւ Նեղիկանը կ'անցնէ նաեւ թէ ջնջուեցաւ Թրեքելն մինձ օրաթերթի մը մէջ միջին ոսկիի տուրքը :

Ինչպէս կը տեսնուի Նեղիկանի ինքնաբերական բացման թաղայտալ ճիւղը, որ կը փորձէ արտասահմանի արժուին վրայ փոխադրել օրտան իշխանաւորները, մամուլը եւ օրտան վարչէ կուտակցութիւնը :

Այս բոլորը կը չանան անպակ, երբ Նեղիկանը նոր հարուրքի մէջ գտնուէր, երբէք իր նախկին զորակազմները եւ պետները, ինչպէս նաեւ ինքնիշխանականներուն, զորս դատապարտած էր անելի ատմով :

Նախկին տէֆէրէտարը կը խոստովանէր - նաեւ թէ կը հրամանով հետադ հարկատուները անկողնէն հանուած եւ ոստիկանական հսկողութեամբ դրուած են Աղլայէ՝ հակառակ դեկտեմբերեան ձկնին ու րուգին :

Մայիս եօթէն կը պատմէ թէ իր աշխարհը տեսած է երկու հնաւոր նարկատուներ, որոնք իրենց յոյժանքի մարմինները կը քաշուէին ոստիկանութեան պաշտօնատան անդուրաններ վեր :

— Պիղոկներ զիմանալ այս տեսարանին եւ ընկերայն Շէյխը Առաջինի հետ արագաբայն էր անցանք, թէք նախկին տէֆէրէտարը :

Խօսէ՛, Տէֆէրէտար, խօսէ՛ :
Հանրութիւնը տակաւին շատ քան կ'ուզէ լսել քու բերեղքը :
Խօսէ՛, Տէֆէրէտար, խօսէ՛ :

ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՅԱՆԱՆ

Մեղաւորայ շրջանի միութեանց խորհրդակ - ցական Ժողովը անդր ունեցաւ Մայիս 20ի առաւօտ, Իսկ լէ Մուլին, Խիբանան վարձարանի սրբուր :

Ներկայ էին պատուիրակներ Մուրադ Յե - տանձաւորաբնէ, Թորգոյա Միութիւնէ, Գ. Գ. Պարսկեան եւ Արմ. Փէշիվանեան, Գալիսիայի միութիւնէ Գ. Յ. Պոլոսեան : Շաղկի Գարահիսա -

4. ՊԱՍՏՈՑ ԳՐԱԴՈՒՄԸ

Ե.

Երբ մեր տարրիկը Մանապոլիսին խորհրդի ղեկավար հասնէր, որոշուած էր որ խորտը նաեւ թաւանէ պիտի արձանագային, սակայն որովհէ - տե քառասուն հասարակ թիվար ունեցողը ին - վանարար էր կրեար եռնախառնու երկու ունեցողի շաք արագ երթալ, Բօգոս ամբարտաւան ու փա - ռասերը մարդ չընտրուէր որ մին նաեւը պիտի կոչ - եր, եւ անպիկն հարուածը ինք տալու փափակ - տալով անցան : Եւ իսկ զաղով մը խոյսցաւ Թրեք - կան նաեւը զուգ :
Ճիշդ այս վարչիկներ, յանկարծակի խոլուած լուրթիւր պաշտ կարած յարձակողներու հետ - կեցողը թէ Թուրքերը կը հակին : Թողաւթի առաջին հարուածը որ Բօգոսի նաւուն բրինձ հան - դիպեալ, առտոնք թնու փափակը, լայն ամօքիւ - պա այս ամառիկին ետեւէն արձակուած երկրորդ հարուածը մը մէկ կողմէն միւսը ծակեց անցան : Եւ եւ ճաշը մեր ծ մը բարեւ ինք տալու - չեցած, խեղճ նաւը հրամանատարով, նաւապետի ու բո - տաններով միասին ծովին յառաքիլ տալուց :

« Ամէնքս ալ, ի տես այս բանին, չափաքան մեղեցանք զիրենք, մասնաւոր որեւէ կերպով օշ -

ՆԱԽԱԿ ԽՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՎԱՍԱԳՈՒՐԱԿԱՆ ՀԱՅՐ. ՄՈՒՌԻԹԵԱՆ
ԶԵԿԱՅԵՆԱՆ ԱՌԻԹԻ

Վասպուրականացիներու ողբիտ տարրը խոր գոհուածութեամբ իմացաւ, անցեալ հոկտեմբերին, որ խորք մը Հայրենակիցներ վերջնապէս յա - շողեցան Վասպուրականի Հայք : Միութեան հիւր ղեկի Փարթի մէջ ալ :

Այս Հայրենակիցները իրենց զիրենց կոչեցին ինքնաշիններ, կարծես թէ քաղիք - կանոնադր - րէ, եւ իրենցմէ ալ ընտրեցին վարչութիւնը :

Ինչ իստք որ, ընտրական օրինական ձևին էր ընդ՝. Ժողովի Հրախիւն Փարթի շրջանի բոլոր Վասպուրականացիները եւ ինքիականը ընդհանրով ընտրել կարելի թիւնք :

Սակայն հիմադիրները կ'արդարանան սա տխուր փաստով որ, Միութիւնը կայմէրու նպա - տանով, որքէ Հայրենակիցներու նախաձեռնու - թեամբ հրաւիրուած նախորդ երեւ ճիշտ, Ժողով - ները դրական արդիւնքներ չէր չանգիլէ քան՝ սակի խորացուցին հակառակութիւնները : Եւ իրեն հետեւանք զայսպաւ սա համոզումը թէ ընդ՝. Ժո - ղովի միջոցով միութիւն կարգինը նոր փորձ մը ժողովութեան պիտի դատապարտուէր քարձանը : Վարչութեան առաջին հոգը զեալ տեղի Վաս - պուրականի ինքնաշին փոքր կազմով եւ ու - թող Հայութեան պատիւ քննող Ազգիկներու Հեռո - տան արարք, որ տարրերէ ի փոքր անպատարձք կերպով անտես անուանւ էր Փարթի մէջ :

Անս թէ ինչու մեր պաշտին չհրտաներու եւ նախաձեռնութեւ անխառն իշխանաւոր յարգող Հայրենակիցները փութացին անկամադարելի նո - րակապ միութեան, Ժողովը - կանոնադրի թիւնք - ինքներուն մասին իրենց լուսկիները վերապահ - լով ինտադային :

Յայտնի է որ հերոսամարտի 36րդ տարրեր - մէ տակահարութիւնը Փարթի մէջ, անցեալ ապրիլ 15ին, եպաւ մէկը մեր ամենէն բազմամարդ խոնդալուտն : Եւ ապաւորել հանդիսներէն, հոգե - կան խոր փափակաւ եւ հրտանք պատճառովով ա - մեն Հայրենակցը Հայու, առաջին տաքիւն : Երբի Վասուրիս, որ անմիջա խարանած էր մեր դա - տապարտիկ ցանցանքներին :

Անցեալ Ապրիլ 15ին իրենց երկուսն ապաւա - մանցով հաղորդակից եղանք մեր ամենէն հրտա - ներու : Հոգիներուն հետ Հայորդուցանք, ներշնչ - լուցանք եւ Թարաքանք աննոցով : Անոց խոն -

քն Գ. 2. Չարաքան, Դուսրայի միութիւնէն - Գ. Եմ. Պարսկեան, Երեմիկի միութիւնէն իրք ունեցող Գ. Ար. Մարտիկեան եւ նորի հանգամանքով Կով - տանի միութիւնէն Գ. Ե. Դարբինեան : Եւ նախա - դասէր Գ. Արմ. Փէշիվանեան :

Խորհարակցութիւնները տեւեցին 130 ժամ, սիրովով համըրակութեամբ եւ համադրուած զործանելու ջնքով զգիւրութեամբ :

Որոշուեցաւ համաձայն Ժողով մը եւս զօտա - ռայ յառաջիկայ Յունիս 10 ամսանոց, Ժամը 10,30-ին նորի վարը, որուն պիտի հրաւիրուէին Սեհա - տիլով շրջանի մարտիկներ միութեանց լիազօր պատուիրակները :

Նու. թիւն ալ չէինք կրեար հասցնել անոց՝ ճիշտա - տաի այս կերպ ընկալող շնորհակցին անպատ ճիշդ անոր ետեւէն թիվարով թիվին ցուցանալին մար - դիկը, եւ անոր ետեւէն կրիկ կ'երթային, միշտ հանգիւղով թէ ան իրենց տարնէ է եւ թէ ամէն քան լաւ կ'երթայ :

Զարմանալի չէ որ շտեանն ասիկա, որովհէ - տեւ ամբարիներն ու հրացանակները այն ա - տիանան միւս ու միւս կ'արձակէին ու ամէն կողմէ կ'ող զոտած զոտանքը այնքան սարսափելի էին որ քաղաքայինները անկարելի էր ունէր տես - նել : Արդ, այդ երկրորդ ցուցանան ալ երբ այա - քան անտեղեկալի կը յառաջանար, յանկարծ Թուր - քեր իրենց երկու ամբարիկները արձակեցին, ու անոց ամբարի զարկին անոր մէջադին եւ մէկ կողմէն ի խոր ծակեցին : Նաւուն փորին մէջ դա - ռուող երկու հոգի իջարուտեցաւ : Ամբիւրայն բոլոր նաւապետի իրենց վարակներով զոցեցին ամբարիները բացած ծակեր, անանի որ ցուցանա - րը, թիւն կէտ ջուրին մէջ էր, գէշ աղէկ կրցաւ ջուրին երեսը կենալ եւ թիվի ուսով իւս արածս Շիքիային հետեւ իր նախկին տեղը ու ապանցան :

Այսպէս բրին միւսներն ալ ու ցուկները ետ դարձուցին : Թուրքերը տեսան մեր փախուստ - ու զարմանալ արտասուելով՝ մեր պարտութեան վը - րէ : չափաքան իր մեղքայինք նաեւ : Երբ լայ - մաթիւ խեղճ ընկերները, Աստուած հոգիներն ու - սաւորէ :

Վեւ Նոյնները այլեւս խաղաղութիւնն ստացան : Այսպէս՝ կարգ մը հաստատմաններու տխուր խաղերու պատճառով միշտ պարտաճանաչ Վաս - պուրականիցի անրին ճակտին զորքուած սեւ ա - րաւն ալ սրբուեցաւ :

Միութիւնը եթէ ոչինչ ալ լրաց լրայց գարձ՝ այս սրբազան պարտականութիւնը միայն հաւա - րած լրացուած համար արժան է ջնքը շնորհաւո - րութեան եւ քաղաքաբնէի :

Վերադառնալով Միութեան Ժողովը - կանո - նադրին, լսանք որ ան ունի թերութիւններ : Եթա - տաք իրաւամբ զխնդրուած, ինքնաշին կոչեց զայն : Անհամբաւել է քաղաքիկին, ջրեղ կարգ եւ յօդուածներ, որպէսզի ան դառնալ ընդունելի բո - լոր անդամներու համար :

Ուրախակ է որ հիմադիրները զգացած են այս անհամբաւութիւնը եւ կու ուղարկէ Միւ - թեան անդամներուն ներկայացնելու իրենց զիտու - ղութիւններն ու թեկադրութիւնները :

Մարդ դուրս մնացած Վասպուրականցիներու պարտքն է համապարփ Միութեան չուրք եւ ան - փախաւթօրէն ներկայացնել իրենց զիտուղութիւն - ները, որպէսզի կարելի լուրջ լծուի անկի աք - ղիւնարտ աշխատանքի վրայի կաշմին չափ ան - թերիք քաղիք - կանոնադրի մը :

Այս ամբիւր պարտք կը դրած գտնուի տալ յա - ղով վարչութեան թէ Անքովի Վասպուրականի - րացայինի թիւն ինչ լուս տեսած ձևին օրտանը Հա - յուր չխնարի լուսներով վրայն զիտուղով յօդ - տանք կը շաղկէ քաղաքական եւ կուտակեցան փափակ եւ վիճելի հարցեր, եւ հետեւաբար կը հակաւել Միութեան յայտարարած ուղիղին վնու - սանք թէ յառաջիկային տեղ պիտի շարուն յանա - զօրութիւններու :
ԱՆՆԱՐ ՄԵ

ՊԱՆԵՆՈ ՔԱՆԵԱՆԻ ՀԱՆԴԻՄԸ

Երկրորդ տարին է որ ներկայ կ'այլաւ ՊանեՆՈ Քալանի հիմադրիկ զարմանքներու աշխարհ - ներու տարրեան հանդէսին, զոճ տպաւոր - անքներ :

Այս զարցը մէկն է Փարթի Հայ, եկեղեցիի կրթական մարմինն հովանաւորած հինգ ծաղկոց - ներէն (համալուրս 400 աշակերտ) :

ՊանեՆՈ Քալանի զարցը կը յանձնակ մօտ 80 մանիք ու աղջկաներ : Եւսուցչուհիք է Օր. Բերկ - րուհի Մարկան, կարգը եւ փորձառու ուսուցչուհի է, համակ նուիրած իր կուլման եւ որ ետեւե - ուն տարրներու անցանք մը :

Անցեալ կիրակի օրտան հանդէսը ցոյց տը - ւաւ, որ թիվին ժողովուրդը կը զուրկուրայ իր զարկին ու վարձուիկին վրայ : Կարգանքան հան - դէնք մը անկի զարկութիւն հանդէսն էր ան կա - ճէր : Հնո էին արտը տաւաղ քաղ. դուստանի խորութեան, տաւեց թէ երկաթաւոր : Եւ ալ, անմասն մը զարկութիւն, սիրով մօտ շարք ժամ ունեցիկներ ու դիտելի մանկական արտասանու - թիւններ, երպէս որ պարենը :

Հանդէսը կը նախաւորէր Գ. Մ. Գարակէտ - րու, Փարթի եկեղեցիին քարտուղարը, որ լաւե - կան բանաստեղծներն եւ հայրական յորդան - րով վատ պահեց հանդիսականներուն հետաքը - բութիւնը :

Մ. Մարեան կը քալէ դարուն հետ, միշտ նո - տաթիւններ հրամցնելով հանրութեան : Կը խու - սափի լուսային խոստովանք, թիվով որ զար - ժը եւ ձեռք ձգուած արկները խօսին, ինչպէս կը յայտարարէր թեմէն :

Տպաւորիչ էր մանաւանդ ճաշող պատմու - թեան եւ աշխարհապետին զարք, կըր պիտու - ճիկ երախները համապարփ կերպով կը պատմէին զուրկանքը զերեւ զիւրէն, Արակ թիվարութիւն, Վարդան Մամիկոնեանէ, Էմիլիանէն : Նաեւ Հա - րապետի կիմանքները, լուսները, պտուղները, եւն : Անահիթ Փաթիկեան 14ամեայ աղջկակ մը, համալուրս արտասանեց Միլլա Կապուրիկանիի ճաշ լիւրջ ու նուիրած զարդիկ բանաստեղծու - թիւնը : Յուզումն լայաւ եւ այդ լայն վարակեց հանդիսականները :

Սրտառնիւնք երեւոյթ է առ : Ուրեմն մեր նոր Սեհաճըր կ'աղար իր Հայրենիք անպատ փառքով ու տառապանքներով, եթէ զիտունը վարձեւոր է : Եւ այս իրողութիւնը կը պարտինք այս համեստ ուսուցչի ուսուցչուհիները, ի սիրելու աշխար - քի, որոնք ծանրաբար պարմանալու տակ, իրենց յորինել ու զգարումները կ'ուղկն փոխանցել նո - րերուն, որպէսզի ցնեղ աղար :

Հոյաարարութիւնն զեղեցիկ մրցանակներ նը - րարած էր իւրաքանչիւր զարարանի Ա. Բ. Գ. հա - ղուցողը աշակերտներուն :

Շ . ԵԱՐԴՈՒՆԻ

Յունական գաղութը

Հ. Մ. Բ. Մ. ի ԱՌԻճԵՐԻ ներկայացուցիչը, վարչական Եռանկեան, որ վերջին Սուրբա - Լի - քանան գաղութ էր, մասնակցելու Համար պատգով. Ժողովին, Հետեան առեկտիվներին կը հաղորդէ յունական գաղութի մասին։

Գաղութը երբ 1922ին կազմուեցաւ, իր բաղադր 80 Հազար Հայերէ։ 1924ին այս թիւը ինքն էր 60 հազարը, իբրեւ Հետեանք յատ մը Հայերու ծրարանն եւ այլուր դադմեցան։ 1925ին մաս մը ներառեցին Հայաստան եւ մինչեւ 1928, թիւը եղաւ 40 հազարէ։ Յետոյ դադմեցին դէպի Հարաւ. Ամերիկա եւ Համարներ ինչ 32 հազարի։ 1945ին մինչեւ այսօր յորս հազար Հայեր մնկեցան Հարաւային Ամերիկա, իսկ 1946-47ին աւելի քան 18 հազար Հայեր ներառեցին Հայաստան։ Յունաստանի այսօրուան Հայ գաղութի թիւը մօտ 9000 է։ Հազարը ընդհանրապէս Համարներու են մայրաքաղաքը, Աթին եւ լրջականներն ու զաւառները, Պիրէոս, Սիւրսիոն, Միքէս, Բոքրիոն, Սիկիւր, Նեւ Ամերիկ, են։ Փոքր թիւով Հայեր կան նաեւ կղզիներու եւ Հիւսիսարեւել Յունաստանի մէջ։

Գաղութի Արեւելեան (Տէպէպոլիս) , Բոսնիոյ (Կիւրիւնիս), Տիւրքիոյ (Տէմոթիս), Գասնիքի, Խալքի։ Աթինի մէջ կայ Առաջորդադար, որտեղէն կենդանիով։ Բոլոր թիւերուն մէջ կան կենդանիներ, իրենց միտք ազդ. վարժարաններով։ 1950ին ի վեր, երկու մաս բաժանուեց վարժարանները (Բոսնիոյն ուրտնուրը աստուծան է կրթական գործը, Աղջ. Կերը. Գաղութի մասնաւորութեան տակ։ Բոքրիոն ու Միքէս ազդ. վարժարաններուն մէջ կայ 500 աշակերտ։ Կաթողիկէ Համայնքը յորէ իր վարժարանը, սակայն կ'օժտուալէ յոր վարժարաններուն եւ իրենց գաւառներու ալ չուն կը յաւանիս։ Բոլորեալն Համայնքը չի մասնակցի Կաթողիկէ միացման։

Հայերը ներկայիս ինքնական միջով գիտնալ

առթիւ, Փրանսիոյ օրոգորը մը հարց կուտայ։ Ընդհանրական պիտր աւելի իմար է թէ աւելի շարաժին։ Ինչ կը հետապնդէ դործանք միջով լիցու մը, որ արեւմտե կը իջնի մէջ ի մոն Հիթլերի, դորի գլուխ դաւն առաջ։ Իր ընդգիծութեան կամարտը խաղաղարարութեւ մը եւ կը մարտ պայտաւան մենապետութեան համար։ Եթէ ընդհանուր քաղաքական մէջ յաղթն ընկեր վարժական կուտակութիւնը։ Ե. Տուրաթը. պիտր խաղաղ Հիւսիսային կը զեր եւ խախտել պիտր թաղաղ արկածախնդրութեան համար իր դորս։ Կաթողիկէն աւելի։ Դեւ 1947ին, երաւուրը ու յենիւ յուսարը, որ գերմանական ընկերվարութեան աւելի լաւ կեցապատմով մը ի յայտ պիտր դալ, քան ինչ որ էր Վայմարեան հանրապետութեան լրջանին։ Ամէնէն աստե՛ջ աղաղակալ կառաւարդութիւնը հրահրելով, գերմանացի եւ կերպարականները կարելի պիտր առնի, թէ իրապէս ոչինչ կը փոխուի Գերմանիոյ մէջ եւ թէ ըսող Գերմանացիներու աւաճ Սերպան, Գերմանիոյ կողմէ գերմանականիքը եւրոպայ միայն կըրնայ ըլլալ։

Թ.Ա.Թ.

Գաղութի գաղութ

Գ. ՃՈՐՃ ՄԱՐՏԻՆԻՆԸ շարունակելով իր պատկանելի Միջին Արեւելքի մէջ, հանդիպում է Դանու Դամասկոս, որ այցելում է Հանրապետութեան նախագահը։ Հաջով մէջ Աթինի, ընկերակցութեանը դորապետը Հրանտ ունէ Մարտիանի, յախիկի երեւոյթան Յրէս պէն Կրկունիանի եւ ընկեր Սուրբիս Գաթիկոսի։ Սերուրի ընդունել, ընկերակցում է վերջէ, հանրապետութեան նախագահը յայտարարում է, թէ ինչ եւ իր Ժողովուրդը միշտ զոհ են Հայերին։ Վատան ենք որ անոնք միշտ լաւ, հաստատարիք զարգացնեն են։ Անոնք մեր եղբայրներն են ու զի վայելի սուրբական բաղադր քաջիք իրաւունքները։ Հայերուն հանդէպ մեր ուրախութեանը դադուցումներուն մասով է զեւ. Հրանտ պէն։ ՝ Գ. Ճ. Մարտիկեան շարունակութեան յայտնելով քանզի — ՎՃԵՆ միշտ երախտապարտ ենք ձերն եւ Սուրբիսի Ժողովուրդին։ Եւ ամերիկեան զարգացում են, բայց հայտար եմ Հայ ծնած ըլլալուս Համար։ Ամերիկայի 150 հազար Հայերի մէջ մեր եւ երախտապարտութեան ունի թիւը մօտ 40-ըզուպոյն հանդէպ եւ արաբական դարս քարոզիչներն են։ Գ. Ճ. Մարտիկեան այցելում է Դանու

ունիւն, ընդհանրապէս արեւնաստարներն են, բայց կայ նաեւ վաճառականներուն փոքր թիւ մը։ Հպատակները կը վայելի յորս քաղաքակրթի բոլոր իրաւունքները։

Հայկական կեանքի մէջ կարեւոր գիւր ունի Կաթողիկէ Սուրբ, որ ամէնէն աւելի կը դաւար վարժարաններու ինքնական մասնախաղաղութեան։ Յունաստանի մէջ իսկ կանայք կազմակերպու. ինչեւն է Անոր զխաւտ դործակել մէկն ալ աստուային ԲՈՒՄԱՆԵՆ են, տիարակազմ աշակերտներու համար։

Երիտասարդական կազմակերպութեան մէջ Հ. Մ. Բ. Մ. ինչ որ դրոյթիս ունի 1924ին ի վեր։ Դախալայն հիշում են Աթինի մէջ Փոլիսի խումբը, որ երկու տարի մասնակցած է Յունաստանի Կ. կազմը արաբական մրցումներուն, պատուաբեր յաղթողութեանով։ Հ. Մ. Բ. Մ. ունի իր մասնակցութեանը։ Մինչեւ 1932 դրոյթիս ունի ընդունու ապուստանի խումբներու աղաղակները թիւր անցած էր հազարը։ Ներկայիս, Հ. Մ. Բ. Մ. ի Փոլիսի խումբը կը մասնակցի Գ. դաւս արաբական մրցումներուն։ Կան Գաթիկոսիք ի 4 խումբներ (2 աղջկանք եւ 2 մանչերու)։ Աթինի եւ Սիւրսիոյ մէջ 1950էն ի վեր, սկստական կազմակերպութեանը դրուած է ամբողջ հիմունք, վրայ եւ ինչպիս առաջ, իմա ալ կ'անդամակցի Յունաստանի Սկոտական Դաշնակցութեան։ Գր մասնակցի Սկոտական բոլոր շարունակութեան, իր առանձին խումբներով։

Հ. Մ. Բ. Մ. 1950ի Լոնտոնի Միջազգային հանդիպումի մասնակցութեանը կրէ պատուանքով, իսկ Յունիքը 15 պատուանքով։

Հ. Մ. Բ. Մ. ինչ զատ են կան մարդական միւրիւնները։ Մարտիկեանի շարժման համար Բոքրիոյնի մէջ Գիտադրոյթի Կաթողիկէ Ունի Չափաբան մանկապարտէզի արաւը, իսկ Միքէսի մէջ կայ ստանկան ախուր։ Միայնիկներու թիւը կը հասնի 260ի։

կրթական նախարար Բուրի պէն Մարիէ, որ բաժնէ — Վարդիկոս ծնած էր մայր արեւելի Ժողովուրդին։ Երբ 1915ին, Հայեր ծնողավարը Համաստան, ուշադրութեան դաւանել իբրեւ ախաւաստի Ժողովուրդ։ Այսօր ալ վաւառ ենք Հայերու հաստատութեան։ Անոնք միշտ կ'ունենան մեզի հետ, մեր ապագայական պայքարին մէջ։

Գ. Մարտիկեան այցելում է Դանու Սուրիոյ սկստական կերպերը, ընդունում է պատուանքան Գիւրի պէնի կողմէ։ Գ. Մարտիկեան յայտարարում է, թէ ինչ Հ. Մ. Բ. Մ. ի հիմնադր նախագահիք է եւ անոր սկստաւոր, իսկ հիմա ամերիկացի սկստաւոր։ Գիւրի պէն պատուան է Գ. Ճ. Մարտիկեան Սուրիայի սկստաւոր ախաղաղով, յանձնելով ան դատաւարութիւն։

Մ. Ճ. Մարտիկեան, իբրեւ համակարմը արտապատութեան Հայկալք է Արեւելք ջ օրաթերին, հազար օրաթերիկն ունի (100 հազար Փր.) Դուրեանք է աղաքական եւ արահի ֆունտին։

ՀԱՄԼԻՆԱԿԻ (Պարսկաստան) Կայ համայնքը կը բաղկանայ շուրջ հազար հոգիէ։ Հայերը ունին իրենց աստուծին թաղապարտ, կենդանի, աղաղակի դպրոցը։ Այս դրոյ Հաստատութիւնները շուրիս Ե. կանուսի մասնային աղբիւր։ Ժողովուրդը կուտայ ըսող քան հազար թուան տարիկան։ Ենկեղեցի թաղաքարկալ կը դիպեցիկ ձեր մըն է։ Միայն մեր հոգեւոր հովիւն է Արեւստանի Միւրքանիւն։ Երեւ արտուն մէջ համայնքը ունեցած է 45 միւրստութիւն, 10 ցաղի եւ 13 մաս։ Աղաղակի դպրոցը ունի 170 երեխա աշակերտ, 10 դաստաւ, ասուրիւններ։ Գ. Արաւ Այւրահիւրիկներն։ Համայնքի զրադարարը կը պատկն Բուրիոյ Մարտիկեան ինչ Սկոտական հանրապետութեան։ Այս միւրստութեան 60 աղաղակ. աղաղակները կայ նաեւ։ 30 տարիէ ի վեր, Հայ կանանք Բուրիոյ քաղաքի Միւրիւններ, 50 աղաղակներով, որոնք կ'օգնեն շարունակութեան եւ դպրոցին։ Հայ համայնքը բարեկեցիկ է, որոյ թիւով Հայեր կը դաւարի դրոյթը անաւտանով։ Գաղաքը ունի մէկ թաղականիք արաւը, հիմունքան երկու Հայերու նախաւեճում։ Թեւոր։ Հայերը ունին նաեւ կարող թիւիկներ, մասնակցութեան եւ արեւնաստարներ, որոնք սեփական զորի տեր են։ Դանու տուն Հայ բողաղական կայ, որոնք ենուին իրենց Ժողովարար Գաթողիկէն է Եւրոպ Մուրիկան, որ 25 տարիէ ի վեր կը պաւտաւարէ։ Հինգ տուն ալ շարաքաղաքներ կան։ Այս երեք շարաքաղաքներու սերով կապուած են իրարու։

ՀԱՄԼԻՆԱԿԻ ԻՐԱՌՈՒՆԸ

ՀԵՂԻՆԱԿԻՆ ԻՐԱՌՈՒՆԸ

ՏՆՈՒՆ — Վաւար յի Մարտի 16ի թիւին մէջ, Վասպուրականի Հերոսամարտը վերնադրով թիւակցութեանը ակաւալ զանգաւարութեան էր ըսող ըլլալով, իսկ իր պարտը կը համարուի զարմանք ինչ զան։ Այդ աստանակարութեան ընթացիկ ներկայացում երկու պատկերները։ Տերիկն տիւրիւն պատուութեանը եւ Վաւարեան քանակն մէջ, աստուան ինչ Գ. Մ. Սկոտական Վաւարութեան Հերոսամարտը գրէին։

Յունաստանի պարտաւարի մուտցութեան կը արուն թիւակցութեան կամ կապականիքը մարմիններու անդուրութեան պատմանով, ինչ որ անարար է։ Որեւ աստղագործութեան պիտր է վարժարանի քարտական թէ ինքնական տեսակետով, մասնաւոր մասնային ախաղաղութեան մը, որ յաւանք արաւարին է երկար տարիներու տրոյթեան։

Այս առթիւ Գ. Մ. Սկոտական աղաղակները կը զանադար, թէ իր դործերը կը ներկայացուին զաւաղան վայրեր, աստղ յոյնիկ յիշելու հեղինակի անուր։ Անշաւտ իրեն կը վարարիկ պաւարապետի, իր իրաւունքները եւ ասպան լաւ կը լաւ, որ թիւ մ օրնաւ տակնիք կը եւրոպական երկրներէն, որ մասնաւոր օրեքները պաւարտը կը կանդիս արտաւաստակցութեան եւ քրական շալկան երաւանակցութեան։

Մեր հեղինակները — խօսքը ընդհանրապէս թաղաքաներուն մասին է — Գաթողիկէսը դըր Կուտ են նման օրեքներուն առաւելութիւնները, հետեանք մը ըսողները պարտեն է յարեցի անոր քրական վաստակը եւ մեր Հարաւորութեանը շափով օտարակա ըլլալ նաեւ ինքնակա, Եթէ Կուրեւնք որ աղաղակ թաղաքանի կրականութեան եւ զարգացման ի Հարաւորային նորարար գործերով։

Գ. Պոլսական

4. ՊՈԼՍՈՅ ԳՐԱՌՈՒՄԸ

Ե.

Քօրչի նաւերն քառասունը չափ նաւաղներ աշխարհ պահուն յաղորդ են լոյսով մինչեւ մոլորիկը հասնի։ Հոն Բուրեքը ամբողջակ մերկապիկներն այս գրքախա պատմութիւնը, ձեւերը կանակցութեան կապած տարին պարկային առնի եւ մոլորիկներն վրայ, Սուլթանին հրամանով, խողանդներն իրենց զենքը ընկերներուն աւելն առնել, որոնք պարկային քարձուցիկ հանդիսատես կ'ըլլալին, կատարութիւնը դադալով։ Թէպէտ ի կողմ թէ ասոր ցեղերու զարկին իրենց խողալին եւ թէ անոնք մէջ գործախա նաւուն պահունքն ալ կային։ Անոնք պարկային իրաւ պաւարակներուն զաւաճ ցուր որ կայարար որոշեց արկւնով լիք մը լուծել եւ իր հրամանով իրարու կապուած քաղ-մաթիւս թուր գերիները, երկու հարկի քաղաքներ չափ, պարկային վրայ շարկին ու ամէնէն թաղմը որմանակերէն կանցնին, թուրք բանակին աւելն առնել, ճիւղ վերնալիք ինչեւ նաւաղներու շար-շարուած առնին զիմարը։

Բոլոր այս գերիներու մահացումը յայտնի է որ անպատու արարանով լեցուն տեսարան մը եւ

զու։ Այս աղխալի անյաղութիւնը, կ'ըսէ Ճըրանցի, ձեռնակցներու եւ վերնալիքներու միջին բուն վիճաւորութիւններու պատմաւոր եղաւ։ Առաջինները կ'արժատանի կերպով զարմացնէին Բօքոն, թէ իրենց անկարողութեան պատճառով յաւալ թերին այս աղխը։ Գայրէ, հաս կ'ըստի որ վերջի ի վերջի դործը Կուրի յաղիք, անպարտաւոր անոնց մօտ դնաց եւ պաւարտեցաւ որ այս առնիկ պատարովին արդէն յայնապէս զարկուրիկ ասարակներու վրայ ներքին կ'արի մը նոր քարտուրանք ալ շաւելցնեն, ու Կուրի լաւ խօսքի բլրաւ որ կըցաւ վերջապէս հաւաքարքանիք գիրքէն։

Բոլոր այս օրերը, եւ ամուսնի միացալ օրերն այ Բուրեքը շարունակական յարձակումներ դործեցին քաղաքի կողմէ պարկային զենք։ Ապրիլ 18ին իրենց առաջին յարձակման անյաղի վերջաւորութեան յաղորդէ, գրէին անընդհատութեան, կատարի թիւակցութեան թիւն մը։

Թիւակցութեան, կ'ըսէ Գաթողիկէ, վայրէկան մը լինի զաղարի որտաւալ եւ երբեմն պարկային մէջ մար կը փշիւնի, երբեմն ալ քաղաքը մեծ վառարի մէջ ինքնար, իսկ մեծ, քաղաքին մէջ, ամէն պիտր կ'ունենան տակաւններով, վառար ձողարի եւ ճողարի նորոգութիւնները Ըրինք, արաղիկ լաւ որ աստուրութեան նման, ճիւղալի պարկային մը պէս ուսով կը կանգնեն ինչ ուրեք։

Հաւանական է որ, կ'ըսէ Փիլոս, Ապրիլ 23ին, Բուրեքը մեծ թիւակցութիւն իր սողէն հանած եւ

